Leksički egzotizmi u hrvatskome jeziku

Skok, Jakov

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:447668

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences

zir.nsk.hr

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za kroatistiku

Katedra za hrvatski standardni jezik

LEKSIČKI EGZOTIZMI U HRVATSKOME JEZIKU

DIPLOMSKI RAD

12 ECTS-bodova

Jakov Skok

Zagreb, veljača 2023.

Mentorica:

Izv. prof. dr. sc. Tatjana Pišković

Zahvala

Zahvaljujem obitelji i prijateljima na pomoći i kontinuiranoj podršci koju su mi pružili tijekom pisanja ovoga rada, ali i tijekom cijeloga studija. Najveću pak zahvalnost dugujem svojoj mentorici izv. prof. dr. sc. Tatjani Pišković, koja me neprekidnom motivacijom, vrijednim savjetima i susretljivošću zainteresirala za neistražena područja leksika i uputila me u čitav jedan novi svijet.

Sadržaj

1. UVOD ... 4
2. O LEKSIČKIM EGZOTIZMIMA ... 5
2.1. Egzotizmi među ostalim posuđenicama ... 5
2.2. Proučavanje egzotizama ... 5
2.3. Definicija i problematika naziva ... 7
2.4. Semantička kategorizacija egzotizama ... 11
2.5. Prilagodba egzotizama hrvatskom jeziku ... 13
2.5.1. Transfonemizacija ... 13
2.5.2. Ortografska prilagodba ... 16
2.5.3. Transmorfemizacija ... 18
2.5.4. Transsemantizacija ... 20
3. KORPUS EGZOTIZAMA U HRVATSKOM JEZIKU ... 23
3.1. Popis egzotizama prema semantičkim poljima ... 23
3.2. Leksikografski katalog egzotizama ... 26
4. ZAKLJUČAK ... 244
Literatura ... 245
Izvori ... 248
Sažetak ... 250
Abstract ... 251

1. UVOD

Leksik suvremenog hrvatskog jezika premrežen je posuđenicama – što zbog višestoljetnih jezičnih dodira izazvanih povijesnim zbivanjima, što zbog izloženosti jezika stranim utjecajima u okvirima globalizacije. Premda su mnogi oblici i primjeri leksičkog posuđivanja već izvjesno vrijeme popularni u hrvatskim akademskim krugovima, jedna se kategorija posuđenica još uvijek redovito zaobilazi ili se tek rubno pojavljuje u leksikološkim radovima. Riječ je o takozvanim leksičkim egzotizmima, odnosno neprevodivim leksičkim jedinicama kojima se imenuju razne prirodne i društvene specifičnosti diljem svijeta. I dalje postoji potreba za njihovom pomnijom analizom, a tako i za specijaliziranim rječnikom egzotizama. Stoga je ovaj rad hibridne strukture: sastoji se od klasične teorijske analize i od svojevrsnog kataloga egzotizama koji su potvrđeni u hrvatskom jeziku.

Teorijski dio započinje kratkim pregledom dosadašnjih (hrvatskih i svjetskih) istraživanja – lingvističkih, kulturoloških i translatoloških – koja barem djelomično tematiziraju tu vrstu posuđenica. Slijedi nešto veća analiza pluralizma njihovih naziva, a u skladu s time i raznolikih tumačenja egzotizama u znanstvenoj literaturi. U narednom potpoglavlju opisano je i uspoređeno nekoliko individualnih podjela egzotizama prema semantičkim skupinama, na temelju kojih je potom sastavljena i nešto preciznija razdioba. Posljednji dio teorijskog poglavlja obuhvaća prilagodbu egzotizama normama hrvatskoga jezika, i to na četirima razinama (fonološkoj, ortografskoj, morfološkoj i semantičkoj), uz oprimjerena objašnjenja.

Na početku rječničkog dijela korpus je tablično prikazan prema već spomenutim semantičkim kategorijama, a zatim je leksikografski obrađen: uz natuknice se donose etimološki podaci (strani leksemi od kojih su potekli hrvatski oblici), definicije značenja te po dva primjera rečenica, preuzetih s hrvatskih internetskih portala i ostalih digitalnih medija, u kojima se natuknični egzotizam pojavljuje. Građa koja uključuje između osam i devet stotina natuknica crpljena je iz nekoliko općih hrvatskih jednojezičnih rječnika (Anić 1991; Anić 2003; ur. Šonje i dr. 2000), *Hrvatskog enciklopedijskog rječnika* (Anić i dr. 2004), mrežnog *Hrvatskog jezičnog portala* (hjp.znanje.hr), ali i iz ostalih dostupnih medija. Ne radi se, dakako, o integralnoj bazi svih egzotizama koji se pojavljuju u hrvatskom jeziku, već o pokušaju prvog opsežnijeg katalogiziranja takvih posuđenica, predviđenog za daljnju nadogradnju. Stoga je cilj ovoga rada – osim teorijskog uvida u problematiku leksičkih egzotizama – postavljanje temelja za njihovu buduću, sveobuhvatniju leksikografsku razradu, kao i za istraživanje njihovih pojedinačnih aspekata i karakteristika.

2. O LEKSIČKIM EGZOTIZMIMA

2.1. Egzotizmi među ostalim posuđenicama

Istraživanje jezičnih dodira zauzima važno mjesto u lingvistici. Međusobno interferiranje jezika uobičajena je pojava kada se oni zbog geografskih ili povijesnih razloga nađu u neposrednom kontaktu, kao i kad taj dodir uvjetuju različite društvene promjene. Manifestacije međujezičnih interferencija svakako su najčešće i najočitije na leksičkoj razini, stoga istraživanje leksičkog posuđivanja obuhvaća čitavu razrađenu kategorizaciju posuđenica i zacijelo je najčešći predmet proučavanja unutar kontaktne lingvistike.

Među izravnim posuđenicama, kako ih naziva Jasna Melvinger (1989: 54), odnosno riječima koje su rezultat očitog, a ne latentnog posuđivanja poput kalkova (Turk, Opašić 2008: 73), postoje one koje su u jezik primatelj ušle zbog unutarjezičnih razloga, odnosno zato da bi popunile takozvane lakune (*lacunae*) ili leksičke rupe, praznine (Anohina 2018: 101). Ako su uvjetovane kulturnim razlikama dviju jezičnih zajednica, dakle odsutnošću pojedinog koncepta zbog nepostojanja njegova referentnog predmeta u određenoj jezičnoj kulturi, posuđena riječ iz jezika davatelja upravo je takva karaktera – ukorijenjena je u kulturi pojedinoga naroda, jezika ili podneblja (Fernández Guerra 2012: 1), izražavajući obično neku njegovu materijalnu ili nematerijalnu posebnost. U hrvatskoj terminologiji takve se posuđenice najčešće nazivaju egzotizmima, prema Andréu Martinetu (Samardžija 1989: 78), no u tekstovima inozemnih autora, posebice njemačkih, angloameričkih i istočnoslavenskih lingvista, mogu se pronaći različiti termini, kao npr. realije, (lingvo)kulturemi, kulturne riječi, strane riječi i dr.

2.2. Proučavanje egzotizama

Usprkos ogromnom broju znanstvenih i stručnih radova na temu leksičkog posuđivanja, a tako i raznovrsnih specijaliziranih leksikografskih djela, o samoj kategoriji egzotizama u nas je dosad objavljen tek jedan jedini znanstveni članak. Radi se o kraćem tekstu Marka Samardžije „O egzotizmima u hrvatskom književnom jeziku“, objavljenom još 1989. u časopisu *Jezik*. Nakon njega, što će reći više od posljednjih trideset godina, u hrvatskoj znanstvenoj literaturi nije se pojavila nijedna veća znanstvena studija o toj skupini posuđenica, kao ni jedinstven rječnik egzotizama u hrvatskom jeziku. Oni se katkad usputno spominju u

pojedinim kulturološkim studijama, analizama književnih djela usmjerenima na elemente stranih kultura, a pojavljuju se i u gimnazijskim udžbenicima – obično popraćeni kraćom definicijom, uz tek nekoliko najpoznatijih primjera. O nedovoljnoj obrađenosti egzotizama u našim lingvističkim publikacijama svjedoči i Vesna Nosić (2012: 289) u svom stručnom radu „Nastava hrvatskog jezika: egzotizmi – vježbe“, nastalom na temelju usmenih i pismenih vježbi egzotizama sa slavonskobrodskim gimnazijalcima. Isti problem apostrofira i Vesna Muhvić-Dimanovski (2005: 46) ističući kako egzotizmi zbog sve veće zastupljenosti u hrvatskom jeziku itekako zaslužuju pozornost.

I u svjetskoj lingvističkoj literaturi egzotizmi su pretežno ostali u drugom planu, no mogu se primjerice pronaći u tekstovima o kulturnom (jezičnom) posuđivanju. O tom je aspektu leksičkog posuđivanja pisao već Edward Sapir (Filipović 1986: 28), a Leonard Bloomfield u glasovitoj knjizi *Language* iz 1933. posvetio mu je cijelo jedno poglavlje (*Cultural borrowing*) i tu se, govoreći o dodirivanju jezičnih zajednica i kulturnoj difuziji, indirektno dotakao i egzotizama (usp. Bloomfield 1973: 445ff). Kulturnim posuđivanjem djelomično se bave i autori konkretnijih studija o određenom jezičnom dodiru, poput Julije Schultz, Toma Dickinsa i Martina Dittmara, ali i proučavatelji bilingvizma i *code-switchinga*, poput Carol Myers-Scotton (Sočanac 2010: 11). Kako su najuže vezani uz društvo i kulturu, egzotizmi su zanimljivi i sociolingvistima (Mažitajeva *et al.* 2014: 124), a napose pak lingvokulturolozima (Rasulova 2020: 32) i etnolingvistima (Nagórko 2004: 131).

Ipak, postoji znanstvena disciplina gdje su egzotizmi dosad možda najtemeljitije obrađeni, i to zato što predstavljaju svojevrstan problem – radi se o teoriji prevođenja. Zbog svoje specifičnosti i „usidrenosti“ u jednoj kulturi egzotizmi su zadobili epitet neprevodivosti (Fernández Guerra 2012: 1), što ih u velikoj mjeri definira i pozicionira među ostale posuđenice, ali isto tako zahtijeva poseban tretman u procesu prevođenja. O kulturnom problemu s kojim se suočava prevoditelj pisao je već Eugene A. Nida (1964: 146), otac moderne translatologije. Upravo se zato potreba za okupljanjem i definiranjem egzotizama kao zasebne skupine posuđenica pojavila u prevoditeljskoj branši: godine 1969. bugarski prevoditelji i znanstvenici Sergej Vlahov i Sidor Florin u svojoj su studiji „Neprevodivo u prijevodu“ (*Непреводимото в превода*) prvi pomnije obradili i klasificirali specifične kulturne elemente u stranom tekstu uvevši za njih termin „realije“ (Muhtarova *et al.* 2019: 253; Fernández Guerra 2012: 2). Članak o realijama prerastao je u istoimenu knjigu koja je objavljena 1980. u Moskvi i ubrzo postala temeljem za buduća istraživanja. U većini translatoloških priručnika, studija i zbornika korištenih u izradi ovoga rada autori se u prvom redu pozivaju na Vlahova i Florina, citiraju

njihove zaključke i zapažanja te se počesto služe njihovom terminologijom. U obradi aspekta kulturnog posuđivanja pri prevođenju posebno su se istakli translatolozi s germanofonog područja (poput Jörna Albrechta, Wernera Kollera i Elisabeth Markstein), a što se tiče ciljanih studija o neprevodivim kulturno specifičnim jezičnim elementima, danas postoji niz takvih radova, nastalih velikim dijelom u posljednjih desetak godina, i to zaslugom mlađih znanstvenika s područja istočne Europe i Azije.

2.3. Definicija i problematika naziva

Premda se u hrvatskoj lingvistici riječ *egzotizam* uvriježila kao prihvaćen termin, valja imati na umu da je taj leksem zapravo poliseman. Prema Hrvatskom jezičnom portalu njegovo primarno značenje jest ono lingvističko: 'prepoznatljiva riječ iz dalekog ili nepoznatog živog jezika, usvojena izvorno ili preko jezika posrednika (npr. tabu); tuđica'. Međutim postoji i sekundarno, neterminološko značenje, koje pak obuhvaća dva podznačenja: 'a. obilježje onoga što je egzotično, slikovito i neobično kao pojava iz dalekih prekomorskih zemalja; b. sklonost prema egzotičnim pojavama i stvarima (npr. u umjetnosti)'. Kako bi se otklonile nedoumice (posebice u nelingvističkom diskurzu), može se dakako govoriti o *leksičkim* egzotizmima – tim se preciznijim terminom koriste i neki znanstvenici, poput Grahama Martina (*lexical exoticisms*; Dickins 2006: 602), Martina Dittmara, Daniele Pelka i Wenlianga Yanga (*lexikalische Exotismen*; Dittmar 2019: 124). Što se pak tiče same HJP-ove definicije leksičkog egzotizma, začuđuje to što ona uključuje samo „daleke i nepoznate žive jezike" jer to uvelike sužava područje istraživanja, kao i broj i zastupljenost egzotizama u hrvatskom.

Marko Samardžija (1989: 78) u svom članku nije toliko geografski isključiv, već egzotizme definira kao „posuđene riječi koje označavaju specifičnosti pojedinoga naroda", pridodajući kako se oni i etimološki vezuju uz nešto izvanjsko, tj. svojstveno drugoj „zemlji ili kulturnom krugu". Nešto drukčiji pristup egzotizmima ima Jasna Melvinger (1989: 58) koja ih vidi kao „posuđenice u čijem se značenju odslikavaju specifične crte društvenog života i običaja pojedinih naroda". Opet ih vezuje uz narode, no više se fokusira na ono društveno, ljudsko, ne spominjući prirodne specifičnosti – za razliku od Samardžije koji u svojoj kategorizaciji egzotizama jasno navodi floru i faunu te klimatsko-geografske posebnosti (Samardžija 1989: 78). Nekoliko engleskih i američkih primjera koje spominje Melvinger tiče se društvenog uređenja, društvenih uzusa i tradicije, no neki od tih leksema, kao što su *džentlmen* i *biznis*, već

su dugo svojstveni čitavoj zapadnoj kulturi, a ne samo angloameričkom prostoru – stoga je vrlo dvojbeno mogu li se još uvijek smatrati egzotizmima.

U tom smjeru razmišlja i Vesna Muhvić-Dimanovski (2005: 45ff) koja, štoviše, vjeruje da su mnogi reprezentativni primjeri te vrste posuđenica zbog dugogodišnje uporabe i učestalosti u hrvatskom jeziku izgubili status pravog egzotizma. Kao primjer navodi udomaćenu i dobro transfonemiziranu imenicu *špageti* te se vodi mišlju Žarka Muljačića (1998: 268) da egzotizmi potječu samo iz dalekih izvaneuropskih zemalja. Isto tako smatra da egzotizam predstavlja tek početnu fazu novopreuzete kulturno obojene riječi, nakon koje ona postupno prelazi u tuđicu, a katkad i dalje u usvojenicu. Takvo shvaćanje procesa usvajanja u suprotnosti je, ipak, s tumačenjima autora koji tuđicu vide kao tu krajnju, neasimiliranu vrstu leksičke jedinice preuzete iz drugog jezika (usp. Melvinger 1989: 55; Samardžija 1995: 54). Osim stupnja usvojenosti u jeziku primatelju kao orijentir se katkad uzima stupanj prilagođenosti u prevedenom tekstu. Pišući o kulturnim razlikama u procesu literarnog prevođenja, Sándor Hervey i Ian Higgins (2001: 27ff) rabe termin *egzotizam* u donekle izmijenjenom značenju: on im predstavlja krajnji stupanj na ljestvici *kulturne transpozicije*, odnosno svaki najizvorniji oblik kulturno specifičnog elementa u prevedenom tekstu. Druga krajnja točka njihove ljestvice jest *kulturna transplantacija* – svojevrsna lokalizacija elementa u svrhu potpune prilagodbe drugoj kulturi – a kao međustupnjeve navode *kulturno posuđivanje*, *kalk* i *komunikacijsku translaciju*.

Julia Schultz egzotizam definira kao „riječ iz stranog jezika koja označava nešto što ne postoji ili se ne pojavljuje unutar lingvističkog opsega jezične zajednice jezika primatelja“ (Schultz 2018: 28). Pritom upozorava upravo na problematiku naziva, točnije na činjenicu da neki njemački lingvisti egzotizme katkad nazivaju tek „stranim riječima“ (*fremde Wörter*), što se dakako ne smije miješati sa stranim riječima ili tuđicama u našem smislu (*Fremdwörter*). Ako je egzotizam relativno nov i još uvijek fonološki i ortografski neprilagođen jeziku primatelju, u njemačkoj se literaturi katkad piše s navodnim znacima i određuje kao *Zitatwort*, to jest kao riječ „citirana“ iz jezika davatelja.

Analizirajući ruske/sovjetske posuđenice u češkom jeziku, Tom Dickins (2006: 602ff) također se služi terminom *egzotizam* (eventualno *leksički egzotizam*, po uzoru na Martina) iako se to kosi s češkom definicijom tog pojma. Kako sam kaže, ona je daleko preskriptivnija i u potpunosti isključuje europska leksička posuđivanja, što je blisko Muljačićevu tumačenju egzotizma. Suprotno mišljenje zastupa grupa kazahstanskih znanstvenika iz Karagande

nadovezujući se na tekst A. E. Supruna o tzv. egzotičnom leksiku. U svom članku o problemima shvaćanja egzotizama pojašnjavaju kako se egzotizmi ne tiču samo manje poznatih jezika iz dalekih krajeva – unatoč svom nazivu koji etimološki vodi do takva zaključka – već jezika svih naroda, i velikih i malih, od kojih se svi odlikuju različitim kulturnim posebnostima (Mažitajeva 2014: 127); na tom je tragu i ovaj rad. Autori komentiraju odluku Vlahova i Florina da umjesto termina *egzotizam*, zbog njegova „preuskog značenja i mogućnosti brkanja s barbarizmima", posežu za terminom *realija*. Naime iznose protuargument da je baš *realija* (u osnovnom značenju: 'stvar koja sada postoji') semantički preuska riječ i da joj nedostaje upravo kulturna, „strana" (egzotična) komponenta, pa se vraćaju terminu *egzotizam* (Mažitajeva 2014: 127).

Usprkos spomenutim argumentima *realije* su kao osnovni termin prihvatili mnogi znanstvenici, poglavito translatolozi. Jedna je od njih i Elisabeth Markstein (1999: 288–291) koja realijama naziva „elemente svakodnevice, povijesti, kulture i politike nekog naroda, zemlje ili mjesta, a koji nemaju odgovarajući ekvivalent kod drugih naroda, mjesta i zemalja". Realije smatra nositeljima identiteta nacionalnih/etničkih kultura u najširem smislu, a stavlja ih u opreku prema terminima (stručnim izrazima) čija je upotreba svedena na određene znanosti ili djelatnosti. Zanimljivo je što Markstein u realije izričito ne ubraja prirodne pojave, već samo ono što je stvorio ili osmislio čovjek (slično kao i Jasna Melvinger), priznajući ipak da je tu katkad teško povući granice. Realijama ne smatra, dakako, samo „objekte materijalne i nematerijalne kulture", već i kratice, titule, blagdane, kao i kulturno obojene pozdrave i oslovljavanja (npr. *sir*, *šalom*) – jedna je od rijetkih koji spominju i tu pojedinost. Međutim kad govori o prijevodnim rješenjima realija, daje do znanja da realije vidi puno šire od onoga što (prema Samardžijinoj definiciji) razumijevamo pod egzotizmima. Prema tome bi se egzotizmi mogli tumačiti tek kao jedan sloj realija, kao podvrsta koja se ne može prevesti. Takvu koncepciju Markstein zapravo posuđuje od Wernera Kollera koji kao alternative izravnom preuzimanju realija[1] predlaže kalk, neki sličan izraz i objasnidbeno rješenje[2] (Koller 1992: 232, 233). To je, naravno, izvedivo s primjerima koje sam navodi (*Der Deutsche Fußballbund, Bombenteppich, public relations* i dr.), no na sadržajnoj razini oni ne odražavaju u punoj mjeri kulturnu pripadnost i specifičnost.

[1] Koller spominje termin *realija*, ali češće se služi sintagmom *landeskonventionelle Elemente* – u prijevodu: *elementi karakteristični za određene zemlje*. Pod njima razumijeva „izraze i imena za stvari i pojave političkog, institucionalnog, sociokulturnog i geografskog karaktera" (Koller 1992: 232).

[2] Iznimna prijevodna rješenja već su predlagali Vlahov i Florin: transkripciju znak po znak, transkripciju prema fonološkim pravilima jezika primatelja, kalk, (lokalizirani) neologizam, eksplikaciju značenja i dr. (Muhtarova *et al.* 2019: 254). U tom kontekstu često se spominje i zamjena leksema njegovim hiperonimom (Nagórko 2004: 137; Masiulionyté 2014: 298).

Da se između realije i leksičkog egzotizma ne može uvijek povući znak jednakosti, daju naslutiti i znanstvenici sa sveučilišta u Aktobeu i Baškiriji. Premda ne spominju sam termin *egzotizam*, navode nekoliko termina vezanih uz „kulturno specifične elemente“, s popratnim definicijama: *untranslatables*, *exotic vocabulary*, *lexical gap*, *foreignism*, *culturally bound items*/*lexemes*, *alienism* (Muhtarova *et al.* 2019: 253). Svaki od spomenutih izraza ističe samo jedan semantički aspekt tog sloja posuđenica (neprevodivost, kulturnu obojenost ili strano podrijetlo) i nijedan ne može pokriti sve njihove specifičnosti, kao što u konačnici ne mogu ni termini *egzotizam* i *realija*. Autori tog članka na neki način premošćuju definiciju Vlahova i Florina, koji realije smatraju jezičnim jedinicama, i tumačenje A. V. Fedorova, koji ih vidi kao izvanjezični fenomen: koriste se sintagmom *realia words* odnoseći se prema realijama kao prema široko rasprostranjenom jezičnom materijalu, kulturno utemeljenom i semantički jedinstvenom, čije su manifestacije u pravilu neprevodive (usp. Muhtarova *et al*. 2019: 250–263).

Mnogi istraživači, bili svjesni tog terminološkog problema ili ne, pribjegavaju nekom trećem rješenju. Iako se ograničuju na specifičnosti pravnog i političkog sustava, Vesna Ivančević Ježek i Monika Blagus također spominju realije, a osim njih navode termine *kulturemi* i *culture/cultural words* (Ivančević Ježek, Blagus 2019: 90). Tu valja biti posebno oprezan jer se tumačenja termina uvelike razlikuju i oni se nikako ne mogu držati sinonimima. Kulturemima se, kao apstraktnim „jedinicama etnolingvističkog istraživanja“, koristi primjerice Alicja Nagórko (2004: 136) i dijeli ih na kulturne scenarije, stereotipe, ksenizme i kultureme u užem smislu. U posljednju skupinu u prvom redu ubraja egzotizme definirajući ih kao „riječi koje opisuju specifične kulturne realije“. Gulmira Rasulova (2020: 32–33) govori o lingvokulturemima, također im pridaje širok semantički opseg i različite manifestacije (riječi, fraze, pa i čitave tekstove), a realije vidi tek kao jedno od izvorišta „kulturnih informacija“. Očigledno je pritom da su i Nagórko i Rasulova bliže Fedorovljevoj interpretaciji realija, tj. da ih smatraju dijelom izvanjezične zbilje koji se verbalizira na različite načine. S druge strane Peter Newmark u svom translatološkom priručniku prilično jednostavno pristupa kulturno specifičnim elementima. Naziva ih tek „kulturnim riječima“ (*cultural words*) fokusirajući se generalno na pojedinačne lekseme, a tumačenje i razdioba umnogome mu se podudaraju sa Samardžijinom koncepcijom (usp. Newmark 1988: 94–103).

Činjenica je dakle da u imenovanju i definiranju kulturno obojenih posuđenica postoje drastične razlike i nesuglasice. Nijedan od naziva nije savršen, a definicije često nisu egzaktne ni sveobuhvatne. Kako se ovaj rad ponajprije oslanja na Samardžijin članak, u upotrebi je,

usprkos svojoj manjkavosti, termin *egzotizam*. Ne definira se prema stupnju prilagođenosti i usvojenosti, već prema svom semantičkom opsegu: kao riječ stranog podrijetla kojom se u jeziku primatelju označavaju posebnosti različitih naroda, ali i njihovih društvenih i političkih sustava, kultura, jezika i prirodnih okruženja. Prije spomenuti lakunarni aspekt, dakle popunjavanje rupa u leksiku, i sadržajno-izrazna prozirnost u prevođenju sami po sebi nisu dovoljni kako bi se potvrdila jedinstvenost egzotizama jer na taj se način mogu primjerice definirati i internacionalizmi (Samardžija 1995: 50). Upravo je kulturna obojenost ta koja egzotizme semantički ograđuje od ostalih vrsta posuđenica i smješta ih u zasebnu skupinu.

2.4. Semantička kategorizacija egzotizama

Budući da su vrlo heterogena skupina posuđenica, egzotizmi se često dijele u nekoliko kategorija. Teoretski se mogu dijeliti i prema svom porijeklu, no češća je podjela prema semantičkim poljima, odnosno prema aspektu života ili području djelatnosti iz kojeg dolaze. Ovdje će se obraditi nekoliko takvih razdioba.

Marko Samardžija (1989: 78) ima prilično detaljan pristup pa razlikuje čak jedanaest skupina egzotizama: a) specifična jela; b) specifična pića; c) narodna nošnja ili njen dio; d) specifična glazbala te narodne pjesme i plesovi; e) narodni običaji, igre i svečanosti; f) karakteristične građevine i obitavališta; g) karakteristična plovila; h) nazivi novčanih jedinica; i) posebnosti biljnog i životinjskog svijeta; j) klimatsko-zemljopisne posebnosti; k) egzotizmi s područja društvenog i političkog života (karakteristične ustanove, zanimanja, zvanja, zbivanja. Svaka je skupina oprimjerena, a posljednja je spomenuta i kao najbrojnija. Kategorizacija je dakle prilično dobro razrađena, skupine su jasne i pokriveni su mnogi aspekti života. Eventualnih interferencija moglo bi biti između skupina *a* i *i* (zbog jela biljnog i životinjskog podrijetla) ili pak između *d* i *e*.

Peter Newmark (1988: 95) svoje „kulturne riječi“ raspoređuje u pet skupina, no neke od njih dijeli i u podskupine: 1) ekologija (flora, fauna, vjetrovi, nizine, uzvisine); 2) materijalna kultura (artefakti): a) hrana, b) odjeća, c) kuće i naselja, d) transport; 3) društvena kultura (rad i slobodno vrijeme); 4) organizacije, običaji, aktivnosti, postupci, koncepti: a) politički i administrativni, b) vjerski, c) umjetnički; 5) geste i navike. Za razliku od Samardžije on sve prirodne specifikume okuplja dakle u jednu skupinu, kao i sve produkte čovjekova djelovanja. Treća i četvrta skupina sadržajno su apstraktnije i usto relativno heterogene, pa bi mogle

interferirati (npr. u području umjetnosti). Zanimljivo je što među primjerima za četvrtu skupinu Newmark navodi i univerzalne glazbene termine (Newmark 1988: 102), koji se ipak vežu uz djelatnost, a ne uz narodnu kulturu (usp. Melvinger 1989: 61). Posljednjoj skupini pripadaju zapravo neverbalni kulturni fenomeni izraženi u tekstu, ono što bi se kod Nagórko našlo među kulturemima u širem smislu, stoga ovdje nije toliko relevantno.

Još jednostavniju taksonomiju kulturno specifičnih jedinica dao je Jörn Albrecht (2005: 10, 11). Razlikuje sljedeća četiri tipa realija: a) prirodni objekti (životinje, biljke, reljefni oblici); b) artefakti (predmeti koje je stvorio čovjek, a karakteristični su za određene kulture); c) institucije specifične za određenu zemlju ili kulturu; d) kolektivni stavovi prema objektima i pojavama. Prve dvije kategorije gotovo su identične Newmarkovima, no treća i četvrta itekako su apstraktnije: sadrže lekseme koji bi se tek rubno okarakterizirali kao egzotizmi, ali i neke sasvim prevodive izraze. Institucije Albrecht shvaća u najširem smislu, pa tako osim primjera iz školskog sustava navodi i „konvencionalizirane govorne činove“ poput zdravica (Albrecht 2005: 10). U posljednjoj skupini riječ je pretežno o društveno prihvaćenim (i često pejorativnim) sekundarnim značenjima nekih imenica (npr. *guska*, *krava*) koja predstavljaju izazov u prevođenju.

Zanimljivu podjelu ima i Ana Fernández Guerra (2012: 4): a) geografski i etnografski termini; b) riječi i izrazi koji se odnose na folklor, tradiciju i mitologiju; c) nazivi svakodnevnih predmeta, radnji i događaja (poput hrane i pića, odjeće, kuća, alata, javnog prijevoza, plesova i igara, mjernih jedinica, novca itd.); d) društveni i povijesni termini koji označavaju teritorijalne administrativne jedinice ili divizije, službe, profesije, titule, činove, pozdrave i postupke, institucije, patriotske i vjerske organizacije itd. U toj su podjeli u prvoj skupini prirodnim posebnostima pridružene i one etnografske – autorica navodi londonske primjere *The Square Mile* (nadimak za administrativnu jedinicu *City of London*) i *cockney* (londonski naglasak i dijalekt) – što je čini poprilično heterogenom. Druga skupina djelomično se podudara s dvjema Samardžijinima (*d* i *e*), a treća je iznimno široka jer obuhvaća čitav aspekt svakodnevice: i artefakte i poneke apstraktne fenomene. Posljednja bi se jednim dijelom mogla usporediti s Albrechtovom trećom kategorijom, no tu je posebno značajno što Fernández Guerra, kao jedna od rijetkih, spominje i povijesni aspekt, dajući prostora mnogim historizmima koji se u obradi „egzotičnog“ leksika često zaboravljaju. Česta povijesna obojenost egzotizama zabilježena je isto tako kod Kollera (1988: 71) i Mažitajeve i dr. (2014: 122).

Četiri opisane podjele pokrivaju mnoga područja egzotizama. Iako postoje očite razlike u opsegu samih skupina (npr. u Samardžije su one manje i konkretnije, ali zato brojnije, a u Albrechta veće, općenitije i malobrojnije), uočeni su određeni uzusi u grupiranju – poput izdvajanja prirodnih posebnosti, artefakata ili pak društveno utemeljenih apstraktuma. Slične klasifikacije dali su još neki znanstvenici, kao što su David Katan, Meng Ku, Mona Baker, Roberto Mayoral Asensio i drugi (Fernández Guerra 2012: 4). Međutim i u minucioznim taksonomijama katkad nedostaju bitni aspekti života i ljudske djelatnosti iz kojih je potekao čitav niz egzotizama, a koji su u tom pogledu i danas plodni – takav je, primjerice, sport (usp. Sočanac 2010: 73). Semantička klasifikacija korpusa koji donosi ovaj rad uspostavljena je po uzoru na Samardžiju, no sa značajnim dopunama i razlikama. Čine je sljedeće skupine: flora; fauna; geografske i klimatske posebnosti; jela i namirnice; pića; opijati; odjeća; obuća; materijali; oružje i oruđe; ornamenti; pokućstvo; posuđe; igračke; građevine i obitavališta; plovila; imanja; lokali; novac i novčane jedinice; mjerne jedinice; likovna umjetnost; književnost; kazalište; glazba; glazbala; plesovi; igre; sport; vještine i tehnike; običaji; vjerovanja; bolesti; uređenje interijera; stil života i društveni trendovi; političko-administrativne jedinice; politički i društveni pokreti; ustanove; organizacije i udruženja; doktrine i ideologije; zbivanja; represivni aparat; vojni odredi; političke i društvene skupine; supkulture; zanimanja i zvanja; titule i počasni naslovi; simboli.

2.5. Prilagodba egzotizama hrvatskom jeziku

Ono što riječima stranog podrijetla pridaje status posuđenica (usvojenica) jest njihova prilagodba, tj. adaptacija u jeziku primatelju. Ona je dakle vidljiva i na egzotizmima, no u najrazličitijim varijacijama, poglavito na ortografskoj razini gdje se očituje iznimna heterogenost i nekonzistentnost. Opis jezične adaptacije egzotizama koji slijedi temelji se na analizi i terminologiji Rudolfa Filipovića (1986: 55–182) te Lelije Sočanac i dr. (2005), pa su tako obrađene četiri razine adaptacije: fonološka, ortografska, morfološka i semantička.

2.5.1. Transfonemizacija

U studijama spomenutih lingvista fonološka prilagodba dijeli se na tri stupnja: na potpunu ili nultu, djelomičnu ili kompromisnu te slobodnu transfonemizaciju. U korpusu ovoga

rada postoje primjeri za sva tri procesa, što često ovisi o bliskosti odnosno egzotičnosti fonološkog sustava jezika iz kojeg potječe leksem u odnosu na hrvatski fonološki sustav.

Nulta transfonemizacija podrazumijeva potpunu podudarnost fonema modela i njegove replike.[3] To znači da su vokali jednaki prema otvoru i mjestu artikulacije, a konsonanti prema mjestu i načinu artikulacije (Filipović 1986: 72); važno je pritom napomenuti da se gleda svaki glas zasebno, a ne cio leksem. Tako postoje hrvatske replike kojima je cijeli fonemski sastav jednak onome modelâ od kojeg su nastale, dakle i vokali i konsonanti prolaze nulti stupanj transfonemizacije. Među njima se ističu neki talijanizmi, npr. *gondola*, *mascarpone*, *ravioli*, *kajmak*, ali i pokoji ostali romanizmi: *mambo*, *merino*, *batucada*, *arepa*, *rumba*, *pinjata*. Ima primjera i iz ne toliko srodnih, aglutinativnih jezika (Marković 2013: 149), npr. *sauna* iz finskog te *kendo* iz japanskog. Zamjećuje se da se mahom radi o leksemima koji završavaju otvorenim slogovima, iako to nije pravilo. Nadalje velik je broj egzotizama u kojima nulta adaptacija vrijedi samo za konsonante, npr. *paprikaš* prema mađarskom *paprikás*, *golf* prema engleskom *golf*, *sandžak* prema turskom *sancak*, *koktel* prema engleskom *cocktail* i tako dalje.

Djelomično su adaptirani oni fonemi čiji se opis samo djelomično podudara s opisom fonema modela. Prema Filipoviću (1986: 72) konsonanti modela i replike mogu se razlikovati samo po mjestu, a vokali samo po otvoru artikulacije – unatoč tome, zabilježeno je i pomicanje mjesta artikulacije kod vokala. Što se tiče same prilagodbe, najčešće jest riječ o vokalima, no postoje primjeri i za konsonante. U primjerima navedenima u prethodnom odlomku: hrvatski glas /a/ zapravo je zamjena za više stražnji mađarski original /ɒ/ (*paprikás* /ˈpɒprikaːʃ/[4]) kao i za turski /ɑ/ (*sancak* /sɑndʒɑk/). Suženje otvora artikulacije izrazito je prisutno u transfonemizaciji vokala. Na taj se način strani glasovi /æ/ i /ɛ/ transfonemiziraju u hrvatski glas /e/ (npr. *rap* /rep/ prema engleskom *rap* /ɹæp/ ili *sejm* prema poljskom *sejm* /sɛjm/); strani glasovi /ɒ/ i /ɔ/ transfonemiziraju se u hrvatski glas /o/ (npr. *hokej* prema engleskom *hockey* /ˈhɒki/ ili *polder* prema nizozemskom *polder* /ˈpɔl.dər/); strani glas /ɪ/ transfonemizira se u hrvatski glas /i/ (npr. *kriket* prema engleskom *cricket* /ˈkɪɪk.ɪt/). Djelomična adaptacija konsonanata znatno je rjeđa. Filipović joj (1986: 75) pribraja primjerice gubitak aspiracije glasova /p/, /t/, /k/, no postoje i izraženiji primjeri – poput zamjene alveopalatalnog /dʑ/

[3] Termini *model* i *replika* za stranu riječ odnosno za njezin oblik u jeziku primatelju preuzeti su od Rudolfa Filipovića (1986: 68).
[4] Izgovor svih modela navedenih u tekstu zabilježen je IPA-inim univerzalnim znakovima, a preuzet je s mrežnog portala Wiktionary.

postalveolarnim /dʒ/, čime japanski model *柔道* /d͡ʑɨᵝːdo̞ː/ postaje hrvatska replika *džudo* /dʒudo/.

Naposljetku slobodnoj transfonemizaciji podvrgnuti su fonemi jezika davatelja koji nemaju „ni djelomične artikularne ekvivalente“ u jeziku primatelju. Oni se stoga zamjenjuju slobodno, nerijetko pod utjecajem ortografije (Filipović 1986: 72, 73), što često ne prolazi bez poteškoća (Sočanac *et al*. 2005: 11). U slučaju egzotizama te su poteškoće itekako izražene, poglavito zbog znatnog udjela leksema iz tipološki udaljenih jezika, a time i velike količine jedinstvenih, hrvatskom jeziku nepoznatih glasova. Kao i kod djelomične adaptacije, slobodnoj su adaptaciji najčešće podvrgnuti vokali. Tako se strani glas /ə/ u nenaglašenoj poziciji katkad transfonemizira u hrvatski glas /a/ (npr. *jaranga* prema čukotskom *ярауы* /jaraŋə/ ili *beluga* prema ruskom *белу́га* /bʲɪˈɫugə/), a katkad u /e/ (npr. *polder* prema nizozemskom *polder* /ˈpɔl.dər/) – kao orijentir poslužilo je, dakako, pisanje leksema u jeziku davatelju. Ortografija pomaže i u prilagodbi nazalnih vokala, primjerice kod francuskih modela: glasovi /ɑ̃/ i /ɔ̃/ u leksemima *cancan* /kɑ̃.kɑ̃/ i *Girondin* /ʒiʁɔ̃dɛ̃/ u hrvatskom su zamijenjeni vokalima s popratnim nazalnim konsonantima – /an/ i /on/ u replikama *kankan* i *žirondinac*. Utjecaj grafije osjetan je i u slobodnoj prilagodbi konsonanata, a katkad se miješa i sa sličnostima u načinu tvorbe. Kao primjeri mogu poslužiti aproksimanti /ɰ/ (velarni) i /w/ (labijalno-velarni) u japanskom (*山葵* /ɰᵝa̠sa̠bʲi/) odnosno engleskom (*whisky* /ˈwɪski/) koji se u hrvatskom zamjenjuju labiodentalnim aproksimantom /ʋ/: *wasabi* /ʋa'sabi/, *viski* /ʋiski/. Za potonji primjer Filipović (1986: 76) dodaje da se oslanja na ortografiju njemačkoga kao jezika posrednika.

O jeziku posredniku kao važnom faktoru pri adaptaciji egzotizama svjedoče mnogi primjeri. Uopće, način na koji egzotizmi prispijevaju u jezik primatelj – bilo to izravno iz jezika davatelja bilo pak preko jezika posrednika – očigledno utječe na fonološki oblik replike u odnosu na model. Iako Samardžija (1989: 79) tvrdi da to nije toliko relevantno jer, „osim pravopisne i minimalne morfološke prilagodbe, uglavnom čuvaju svoj prvotni formativ“, leksemi iz „egzotičnijih“ jezika koji su prispjeli posredno pokazuju suprotno. Primjerice egzotizam *cigara* najvjerojatnije potječe iz majanskih jezika: u jeziku *quiche* na području Gvatemale i Belizea postoje leksemi *sik'* (duhan) i *sik'ar* (pušiti) kojima je motivirana španjolska riječ *cigarro* /si'garo/ (Pickett *et al.* 2007: 67, 68), a upravo preko španjolskog taj je egzotizam dospio u ostale svjetske jezike, pa tako i u hrvatski. Pickett i dr. pritom napominju da simbol *k'* predstavlja konsonant koji engleskim govornicima zvuči kao prenaglašeno (silovito) /k/; ipak, u španjolskom jeziku on prelazi u svoj zvučni parnjak /g/ te se kao takav pojavljuje u replikama ostalih jezika primatelja. Utjecaj jezika posrednika vidljiv je i u pogledu

vokala, što se može oprimjeriti egzotizmom *koala*. On je u hrvatski ušao preko engleskoga, gdje je ortografski jednak hrvatskoj replici, a fonološki tek nešto drugačiji: /kəʊˈɑː.lə/, /koʊˈɑː.lə/. U svom pak izvornom obliku, u aboridžinskom jeziku *dharug*, naziv za tu životinju glasio je *kulawañ*, s varijantom *kula* /k'ula/, u originalnom značenju „koji ne pije vodu". Stoga se i prvotna engleska replika pisala i izgovarala kao dvosložni leksem: *koola*, *koolah*, *coola* /k'ula/. Pretpostavlja se da je izraz *koala* nastao zbog nečije pogreške u pisanju *koola*; još krajem 19. stoljeća koristila su se oba izraza, no *koola* je ubrzo izišao iz upotrebe (usp. Aikhenvald – Dixon 2011: 535).

2.5.2. Ortografska prilagodba

Kako se pisanje modela može odraziti na fonološki sastav replike, tako i izgovor modela može generirati ortografski oblik replike. To je, dakako, tek jedan način ortografske adaptacije posuđenica: osim njega, kao faktori se u literaturi spominju i ortografija modela, kombinacija izgovora i ortografije modela te, ponovno, utjecaj jezika posrednika (Sočanac *et al*. 2005: 12). Premda kod pojedinih vrsta posuđenica postoje određene ortografske pravilnosti – drugim riječima, podliježu svojevrsnoj preskripciji – poput tuđica, koje zadržavaju ortografski oblik modela i pišu se u kurzivu, skupina egzotizama po tom je pitanju sve samo ne homogena, ujednačena i dosljedna. Problem pisanja egzotizama apostrofira i Samardžija (1989: 80): iako jasno kaže da bi se kao i ostale usvojenice trebali pisati prilagođeno, dakle prema izgovoru modela, svjestan je da u praksi postoji kolebanje. Kao razlog izvornog pisanja vidi možebitno „isticanje stranosti", no pritom navodi primjere *lasagna* i *paella*[5] koji su do danas (u nešto više od tri desetljeća nakon Samardžijina članka) i u praksi poprimili ortografski prilagođen oblik – *lazanje*, *paelja* (Jozić *et al*. 2013: 277, 348).

Primjećuje se da je prema izgovoru modela, a time i prema ortografiji jezika primatelja, prilagođena velika većina povijesno obojenih egzotizama, u prvom redu historizama, što ne čudi imamo li na umu njihovu višegodišnju, katkad i višestoljetnu upotrebu uzrokovanu povijesnim previranjima. Ističu se svakako riječi osmansko-turskog podrijetla – npr. *sandžak*, *janjičar*, *paša*, *jatagan*, *čiftluk* – ali i ostali orijentalizmi, poput onih vezanih uz islam, npr. *hadž*, *hidžra*, *džamadan*. Pritom se određeni grafemi dosljedno transkribiraju: primjerice, turski

[5] Samardžija spominje i leksem *pizza*, no izdvaja ga kao „deegzotiziranu" posuđenicu te izvornu grafiju pripisuje „neugodnoj homografiji" fonetiziranoga oblika, tj. sličnosti sa žargonskim nazivom za ženski spolni organ.

<c> i <ç> mijenjaju se u <dž> i <č> (*sancak* > *sandžak*, *çiftlik* > *čiftluk*), a transliterirani arapski i perzijski <ğ> u <dž> (*ḥağğ* > *hadž*) (usp. Badurina – Marković – Mićanović 2008: 224, 275, 301). Takvoj skupini egzotizama pripadaju i mnogi nazivi popularnih jela i pića, npr. *tortilja*, *njoki*, *kroasan*, *džin*, *tekila*, *konjak*, *kapučino*. Međutim kategorije jela i pića u praksi pokazuju možda i najviše ortografskih kolebanja i nedosljednosti, pa se tako samo u pogledu talijanske kuhinje može postaviti pitanje: zašto se primjerice *lazanje* i *tortelini* mahom pojavljuju u ortografski prilagođenom obliku, i u laičkim tekstovima i u pravopisnim priručnicima (Jozić *et al*. 2013: 277; Badurina – Marković – Mićanović 2008: 434, 591), a *tagliatelle* i *cannoli*, kojih u pravopisu ni nema, isključivo u izvornom obliku? Razlozi su vrlo vjerojatno izvanjezični, a mogu se ticati upotrebe, čestotnosti, okvirnog vremena proteklog od ulaska leksema u hrvatski jezik, a na koncu i popularnosti i raširenosti tih jela u nas. Da je vremenski faktor itekako važan, pokazuju prije spomenuti Samardžijini primjeri s leksemima *lazanje* i *paelja*, a isto tako i egzotizam *suši*. Kao natuknica nije se pojavio ni u izdanjima Anićeva rječnika 90-ih godina, ni u rječniku Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža*, već nešto kasnije u Hrvatskom enciklopedijskom rječniku, i to u svom izvornom transliteriranom obliku *sushi* (Anić *et al*. 2004: 204). U tom obliku ušao je i u mrežni korpus Hrvatskog jezičnog portala,[6] a u svojoj ortografski adaptiranoj formi javlja se tek u pravopisu Matice hrvatske (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 580) i potom u pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (Jozić *et al*. 2013: 430). Autori potonjega na jednom mjestu čak preskribiraju pravopisno prilagođeno pisanje svih „gastronomskih egzotizama“, no opet nisu u potpunosti dosljedni, pa na drugom mjestu umjesto *čizburger* propisuju *cheeseburger* (usp. Jozić *et al*. 2013: 142, 182). Nesigurnost i nedosljednost same struke osjećaju se i u drugim semantičkim područjima egzotizama, kao što su glazba (*jazz* ili *džez*?, *rock* ili *rok*?) i sport (zašto *hokej* i *ragbi*, ali *tae kwon do*?).

Budući da adaptacija prema izgovoru modela u slučaju egzotizama doista jest tendencija, izvorno pisanje pojedinih primjera nikako nije usustavljeno pravilo koje zahvaća određene semantičke skupine – kao što je to slučaj kod nekih drugih posuđenica, primjerice stručnih glazbenih termina (Sočanac *et al*. 2005: 36) – već je riječ o sporadičnoj i većinom nestalnoj pojavi o čijim smo razlozima maloprije spekulirali. Izvorna grafija može dakle biti produkt recentnosti preuzetog egzotizma, njegove još uvijek nedovoljne rasprostranjenosti, a gdjekad (poput slučaja s leksemom *pizza*) i nepredviđene homonimije. Isto tako, na pisanje se

[6] Iako na Hrvatskom jezičnom portalu postoji natuknica *suši*, s nje se još uvijek upućuje na nefonetiziran oblik *sushi*.

može odraziti i odnos autora teksta prema posuđenici, pa se tako i u pravopisnim priručnicima neki egzotizmi (posebno s područja glazbe) navode tek kao „strane riječi“ i pišu izvorno, u kurzivu: npr. *blues*, *jazz*, *soul* (Jozić *et al*. 2013: 68), *rock*, *feng shui*, *tae kwon do* (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 217). Stoga se može reći da je dugogodišnje neusklađeno i tek okvirno definiranje egzotizama, a time i proizvoljno klasificiranje, itekako utjecalo na njihovu neujednačenu grafiju.

Nadalje, postoje primjeri egzotizama s očitom kombinacijom izgovora i ortografije modela, no u nekim slučajevima nije uvijek lako zaključiti koji je faktor bio presudan. Zapravo su baš fonološke razlike, o kojima je bilo riječi u odjeljku o transfonemizaciji, razlog zbog kojeg dio leksema u pismu katkad zadržava grafiju modela – npr. *fox terrier* > *foksterijer*, *большевик* > *boljševik*. U prvom je primjeru gotovo cijela druga kompozicijska baza (-*terijer*) bazirana na ortografiji modela; u drugom se primjeru primjećuje da je prvi dio (*bolj*-) motiviran izvornim izgovorom palataliziranog konsonanta, a drugi (-*ševik*) ruskom ortografijom (Sočanac *et al*. 2005: 164). I o jeziku posredniku kao utjecajnom čimbeniku već je bilo govora – prvenstveno iz fonološke perspektive, no u neposrednoj svezi s ortografijom. Tako se osim spomenutih primjera *sik'ar* > *cigarro* > *cigara* i *kula* > *koala* > *koala* može istaknuti i *tomahavk*, čiji model *tumahák* potječe iz indijanskog algonkijskog jezika, a upravo je posredstvom engleske grafije *tomahawk* (u cilju da se i u pismu naznači duljina posljednjeg sloga) oblikovana hrvatska replika.

2.5.3. Transmorfemizacija

Važan oblik adaptacije posuđenica svakako je i njihova morfološka prilagodba ili transmorfemizacija. Slično kao i za transfonemizaciju, Rudolf Filipović (1986: 119) razvija tri tipa morfološke adaptacije gradeći ih na temelju odnosa slobodnih i vezanih morfema. Tako razlikuje nultu, kompromisnu i potpunu transmorfemizaciju.

Takozvana nulta morfološka prilagodba u Filipovićevoj (1986: 119) shemi temelji se na spoju slobodnog i nultog vezanog morfema, dakle posuđenica se preuzima u morfološki nepromijenjenom obliku. Kad je riječ o imenici, to dakako vrijedi za njezin kanonski nominativni oblik, no ne i za čitavu fleksiju, što ponešto govori o bazičnosti samog sustava. U slučaju egzotizama s engleskog govornog područja nema takvih problema zbog engleskog uvelike izolativnog sustava (Marković 2013: 148), pa postoje primjerice modeli *jazz*, *bridge* i

lord čije su hrvatske replike u nominativu morfološki usporedive: *džez-ø*, *bridž-ø*, *lord-ø*. Isto se može reći i za primjere iz također izolativnih kineskih jezika, mandarinskog i kantonskog (ovdje transliterirane): *fēngshuǐ* > *feng-shui-ø*, *gǔqín* > *guqin-ø*, *lai*^{6}*zi*^{1} > *liči-ø*. Među egzotizmima koji potječu iz aglutinativnih jezika, a da su preuzeti bez aglutiniranih morfova, ističu se neki turcizmi, npr. *harç* > *harač-ø* i *beg* > *bey-ø*; zanimljiv je i hungarizam *palačinka*, no on predstavlja jedan poseban slučaj: iako njegov model *palacsinta* ne posjeduje vezani morfem, u hrvatskom je njegov finalni fonem postao oblikotvornim morfemom i posuđenica kao takva ulazi u *e*-deklinaciju – *palačink-a* (usp. Sočanac *et al*. 2005: 69, 70). Podosta primjera ima i iz nekih flektivnih jezika, recimo iz francuskog (*bistro* > *bistro-ø*, *béchamel* > *bešamel-ø*, *cirque* > *cirk-ø*) i ruskog (*борщъ* > *boršč-ø*, *смерд* > *smerd-ø*) – ponovno, u dubljoj analizi mogli bi se usporediti i njihovi ostali padežni oblici.

Kompromisnom transmorfemizacijom Filipović (1986: 121, 122) naziva prilagodbu u kojoj se riječ preuzima zajedno sa sufiksom, to jest vezanim morfemom s kojim se javlja u jeziku primatelju, a koji, iako transfonemiziran, „nije u skladu s morfološkim sustavom“ jezika primatelja. Velik broj egzotizama u hrvatskom jeziku karakterizira upravo takav morfološki oblik, pa su tako česti talijanizmi s karakterističnim sufiksima, npr. *-one* (*minestrone* > *minestrone*, *mascarpone* > *mascarpone*), *-ino* (*capuccino* > *kapučino*), *-ola* (*gondola* > *gondola*) (usp. Sočanac *et al*. 2005: 37). Osim njih ističu se i hungarizmi (*gulyás* > *gulaš*, *paprikás* > *paprikaš*, *csárdás* > *čardaš*), germanizmi (*Riesling* > *rizling*), anglizmi (*setter* > *seter*, *terrier* > *terijer*, *butler* > *batler*), luzitanizmi (*lambada* > *lambada*, *batucada* > *batucada*) i drugi. Za takav slučaj transmorfemizacije Ivan Marković (2013: 454) kaže da u jeziku primatelju vjerojatno postoji „svijest o morfskim šavovima u izvornoj izvedenici“, a Filipović (1986: 122) primjećuje da je, usprkos njihovoj težnji za potpunom adaptacijom, broj takvih primjera u nas i dalje zamjetan. Sudeći prema egzotizmima koji i danas intenzivno ulaze u hrvatski jezik, vrlo je vjerojatno da će se broj još povećati.

Preostaje još sagledati i treći stupanj morfološke prilagodbe, to jest potpunu transmorfemizaciju. Ona se izravno nastavlja na kompromisnu, i to tako što je sada strani vezani morfem zamijenjen domaćim, što repliku čini morfološki u potpunosti integriranom u sustav jezika primatelja (Filipović 1986: 123). Kao ogledni primjeri među egzotizmima mogu se navesti modeli *béret* iz francuskog i *maxkeseni* iz algonkijskog (s posrednim oblikom *moccasin* u engleskom) čije su se replike u hrvatskom formirale pomoću sufiksa *-k-* i ušle u e-deklinaciju: *beret-k-a*, *mokasin-(k)-a*. Francuski jezik dao je isto tako i dva znana historizma *Jacobin* i *Girondin*, koji su u hrvatskom transmorfemizirani sufiksom *-c-* i pripadaju *a*-deklinaciji:

jakobin-c-ø, *žirondin-c-ø*. Ostajući u sloju egzotizama koji se tiču osoba, ali ovaj put zanimanja, zvanja i titula, valja svakako spomenuti i neke od brojnih orijentalizama, većinom osmanizama pod utjecajem arapskog i perzijskog, čija se morfološka prilagodba u hrvatskom i srpskom provela pod određenim zakonitostima. Hanka Glibanović-Vajzović (1991: 51, 52) pojašnjava kako su modeli s finalnim vokalom *-i* tako u nas redovito dobivali sufiks *-(i)j-* i generirali replike koje su, unatoč svojoj hibridnosti i femininskoj sročnosti u množini, u jednini često zadržale muški rod: npr. *kadı* > *kadija*, *sipahi* > *spahija*, *deli* > *delija*, *dayı* > *dahija*. Za sam sufiks kaže da je možda potaknut arapskim sufiksom *-iyya* (za ženski rod) koji je u turski katkad preuziman u muškom rodu *-iyy*. Uza sve te imenice, koje i inače zauzimaju najveći udio posuđenica, a pogotovo egzotizama, konačno se mogu navesti i neki glagoli. Primjerice glagol *tetovirati* svoje izvorište ima u polinezijskim jezicima (npr. tahićanski i samoanski: *tatau*), a u hrvatski je ušao preko čak dvaju jezika posrednika: eng. *tatoo* > njem. *tätowieren* > hrv. *tetov-ir-a-ti*. Primjećuje se da je hrvatski morfološki oblik uvelike naslonjen na njemački, što uključuje i sufiks *-ir- (-ier-*); kao i ostali glagoli posuđenih osnova (Marković 2013: 223), on ulazi u I. razred V. glagolske vrste prema Barić *et al*. (1997: 261). Slična je situacija i s modelom *jodeln* (koji potječe iz njemačkih alpskih dijalekata) te njegova replika također sadržava tematski vokal *-a-*: *jodl-a-ti*.

Treba još reći da transmorfemizacija posuđenica ovisi o mnogim čimbenicima, kao što su oblik i vrsta riječi, njezino značenje, gramatika jezika primatelja uz stupanj otvorenosti i „plodnosti njegovih paradigmi“, tradicija posuđivanja iz određenoga jezika te razina poznavanja morfologije samog jezika davatelja (usp. Marković 2013: 455). Sve se to jasno odražava i na primjeru egzotizama. Kao što je slučaj i s ostalim vrstama posuđenica, a kao što na koncu pokazuju i sve navedene replike, imenički primjeri u hrvatskom jeziku velikom većinom dobivaju muški i ženski rod te ulaze u *a-* i *e*-sklonidbu, a glagolski pomoću sufiksa *-a-* postaju dijelom V. glagolske vrste; pritom se, dakako, ne smiju isključiti ni iznimke koje samo pokazuju dinamičnost i spontanost jezika.

2.5.4. Transsemantizacija

Posljednji aspekt jezične prilagodbe koji valja analizirati tiče se značenja posuđenica. Iako Rudolf Filipović (1986: 153) na semantičkoj razini uz adaptaciju značenja modela navodi i pojavu semantičkog posuđivanja, o njoj ovdje neće biti riječi jer nikako nije relevantna za

egzotizme. Semantička adaptacija može se podijeliti na primarnu i sekundarnu; dok primarna podrazumijeva nultu prilagodbu te suženje broja ili polja značenja, sekundarna obuhvaća proširenje broja ili polja značenja (Sočanac *et al*. 2005: 15, 16). Već je u poglavlju o problemima definicije i termina postalo jasno da egzotizmi osim izraza zadržavaju i svoj sadržaj koji je jedinstven, no katkad to i nije u potpunosti tako.

Nulta varijanta primarne semantičke adaptacije, dakle zadržavanje značenja modela, doista karakterizira najveći broj egzotizama. Kao ogledni primjeri mogu poslužiti *balalajka* (*балала́йка*; ruska tambura trokutasta oblika), *gorgonzola* (*gorgonzola*; polutvrdi kravlji sir s plavo-zelenom plijesni), *bonsai* (*盆栽*; minijaturno patuljasto drvo uzgojeno u posudi), *fado* (*fado*; portugalski glazbeni žanr u kojem se obično uz pratnju gitare pjeva o teškim životnim situacijama). Nultu adaptaciju prošli su i neki višeznačni egzotizmi, pa tako *mansarda* poput svog modela *mansarde* predstavlja francuski tip krovišta s prijelomom, ali i stambeni prostor ispod takvog krova; talijanizam *gibelin* (< *ghibellino*) također čuva oba izvorna značenja: 1. 'pristaša njemačkih careva iz vladarske kuće Hohenstaufovaca, a protiv bavarskih vladara', 2. 'pristaša svjetovne vlasti i protivnik papinskih teokratskih pretenzija u srednjovjekovnoj Italiji' (Sočanac *et al*. 2005: 43).

Kad se iz višeznačnog modela na repliku prenose samo neka značenja, najčešće samo jedno, riječ je o suženju broja značenja. Takav slučaj može se oprimjeriti rusizmima *ataman* i *perestrojka*. Model *атаман* poliseman je, pa se u ruskom jeziku može odnositi na „kozačkog vođu", ali i na bilo kojeg vođu kakve razbojničke bande; hrvatska replika, doduše, sadržava samo primarno značenje. S druge strane, leksem *perestrojka* (< *перестройка*) preuzet je isključivo u svom sekundarnom značenju (dakle, u smislu reformi gospodarske politike u SSSR-u provedenih od 1985. do 1991.), a za njegovo primarno značenje u hrvatskom se koriste drugi ekvivalenti, npr. *preustroj*, *reorganizacija* (usp. Sočanac *et al*. 2005: 173, 174). Drukčija je situacija sa suženjem značenjskog polja: u tom slučaju broj značenja ostaje isti, ali replika ima užu primjenu. Među egzotizmima ovdje se ističu nazivi nekih jela čija je integracija u različitim kuhinjama izazvala i promjene u značenju leksema. Primjerice, leksem *sarma* (< *sarma*) u nas podrazumijeva jelo od mljevenog ili sjeckanog mesa koje se miješa s rižom i umata u list ukiseljenog kupusa, iako se originalna turska sarma može spravljati i bez mesa, kao i s lišćem vinove loze umjesto kupusa.

Za razliku od primarne adaptacije sekundarnu ne prolazi puno posuđenica, no upravo se u skupini egzotizama mogu izdvojiti neki primjeri. Kako proširenje broja ili polja značenja

zahtijeva kompletnu integraciju posuđenice u jezik primatelj (Sočanac *et al*. 2005: 16), riječ je pretežno o starijim egzotizmima, dakle onima koji se već duže vrijeme aktivno koriste u hrvatskome. U slučaju proširenja broja značenja replika je svakako polisemna i nadilazi svoj model prema broju značenja. Možda je najpoznatiji primjer leksem *babuška*: dok model *бабушка* u ruskom označava baku ili staricu, njegova hrvatska replika koristi se u još dvama značenjima – za popularne ruske lutke-kutije koje se umeću jedna u drugu (u ruskom je taj suvenir poznat kao *матрёшка*), ali i za trokutastu maramu jarkih boja koja se kao dio narodne nošnje nosi na glavi ili oko ramena (usp. Sočanac *et al*. 2005: 175). Više značenja od svog modela nosi i egzotizam *horda* (< tur. *ordu*) koji osim oblika vojne organizacije turkijskih i mongolskih naroda može označavati i skupinu pljačkaša, rulju, ali i zajednicu ljudi na niskom stupnju razvoja (Hrvatski jezični portal). Naposljetku postoje i egzotizmi s poljem značenja koje je šire od onog u njihovih modela: jedan od tipičnih primjera jest *pab* (< *pub*), koji se u hrvatskom više ne vezuje toliko uz tipiče engleske pivnice, već za svaki oblik kafića.

3. KORPUS EGZOTIZAMA U HRVATSKOM JEZIKU

3.1. Popis egzotizama prema semantičkim poljima

Prikupljeni korpus leksičkih egzotizama obuhvaća širok spektar semantičkih polja. Stoga je u ovom poglavlju raspoređen u 47 semantičkih skupina, prethodno navedenih u zaključnom odlomku poglavlja o semantičkoj kategorizaciji. Ponavljanje određenih leksema u istim ili različitim kategorijama rezultat je njihove polisemije ili homonimije, što je kasnije naznačeno u leksikografskom dijelu rada.

Tablica 1. *Popis egzotizama prema semantičkim poljima*

Semantička kategorija	**Egzotizmi**
flora	ananas, artičoka, avokado, bambus, banana, baobab, betel, *chardonnay*, *chia*, čili, ginko, ginseng, guava, hikori, jasmin, jojoba, juka, juta, kaki, kat, kivi, koka, kurkuma, kvinoja, liči, madija, mahagonij, mango, marakuja, marula, *merlot*, mopan, okume, pačuli, paka, papaja, pejotl, pekan, piment, *pinot*, rizling, *sauvignon*, sekvoja, soja, taro, tef, tik, *wasabi*
fauna	agama, aguti, akita, alpaka, ara, banteng, barzoj, beluga, bigl, binturong, bongo, buldog, *cane corso*, ce-ce, čau-čau, čimpanza, činčila, čivava, dingo, drever, emu, flamingo, foksterijer, gaur, gavijal, gazela, gibon, gnu, grizli, guano, guanako, haski, ibis, iguana, jaguar, jak, kakadu, kapibara, karakal, kazuar, kecal, kivi, koala, kojot, kolibrić, kondor, krait, lori, lundehund, ljama, makaki, makao, malamut, mamba, mandril, marabu, menhaden, merino, mopan, mungos, nandu, narval, ocelot, okapi, orangutan, oposum, panda, pangolin, pinč, piranja, pudl, puma, rotvajler, samojed, serval, seter, *shiba inu*, ši-cu, šnaucer, tamandua, tapir, terijer, tukan, uakari, vižla, vombat, *wagyu*, zebu, zebra, žako, žirafa, žubr
geografske i klimatske posebnosti	atol, barhana, *chinook*, cirk, cunami, dina, drumlin, džungla, erg, esker, fen, fjeld, fjord, fliš, gejzir, hamada, liman, ljanos, mangrov, monsun, pampa, pampero, pingo, rijas, savana, stepa, tajfun, tajga, tombolo, tundra, vadi
jela i namirnice	adobo, *ajiaco*, *arancin*, arepa, baget, baklava, *banh mi*, basmati, baursak, bešamel, bibimbap, *biryani*, boršč, *brioche*, *bruschetta*, bulgogi, bulgur, burek, burito, *cannoli*, *cannelloni*, *carpaccio*, *ceviche*, *chateaubriand*, *cheeseburger*, *churros*, *clafoutis*, *curry*, *currywurst*, čili, ćevap, ćufte, dim sum, dolma, empanada, *fajita*, falafel, *farfalle*, feta, *focaccia*, *foie gras*, *fusilli*, *galette*, garam masala, *gazpacho*, *ghormeh sabzi*, giros, gorgonzola, granita, *guacamole*, gulaš, gurabija, *gyoza*, hakarl, halva, hamburger, holip, hosomaki, hotdog, *injera*, jašmak, *jiaozi*, kadaif, kajmak, kebab, *kimchi*, kobe, korma, kozinaki, kroasan, kung pao, kus-kus, *lampredotto*, lazanje, lokum, maca, madlen, makaroni, manti, *mascarpone*, minestrone, miso, *mochi*, momo, mortadela, *mozzarella*, *muesli*, musaka, naan, *nachos*, nasi goreng, nori, njoki,

	pad kra pao, paelja, palačinka, *panelle*, panir, paprikaš, *paratha*, parmezan, pemikan, perec, pesto, *pho*, pierogi, pilav, piment, pirog, *pizza*, *quiche*, ragu, rahat lokum, ramen, *ratatouille*, ravioli, *ricotta*, rigatoni, *ropa vieja*, *roquefort*, sabih, samosa, sarma, *sashimi*, *satay*, sejtan, sogan-dolma, suši, šavarmi, šči, šitake, špageti, špecle, *taco*, *tagliatelle*, *tabbouleh*, tamale, tapas, tapioka, tempura, *teriyaki*, *tikka masala*, tiramisu, tofu, tortelini, tortilja, *trapizzino*, trdelnik, tufahija, uramaki, *wagyu*, *yakitori*, *zeppola*
pića	boza, *chardonnay*, čača, džin, espreso, ginseng, grapa, grog, kapučino, kefir, koktel, konjak, *kopi luwak*, kumis, kvas, *limoncello*, *macchiato*, madera, mastika, *merlot*, meskal, mirin, *mojito*, *ouzo*, *pina colada*, *pinot*, punč, rizling, rum, sake, sangrija, *sauvignon*, strega, šampanjac, tekila, viski, votka
opijati	bidi, bong, cigara, cigarilo, hašiš, nargila, pejotl
odjeća	beretka, bolero, burka (ogrtač), burka (halja), cicit, čalma, dimije, dirndl, džamadan, džilbab, džudogi, feredža, fes, hidžab, hiton, kaftan, kilt, kimono, kipa, nikab, obi, pončo, sari, sombrero, takija, talit, tartan, turban
obuća	mokasin(k)e, valjenke
materijali	batik, juta, mako, merino, ramija, šantung, tartan, tusah
oružje i oruđe	bajunet, bo, boken, bola, bumerang, fukija, giljotina, handžar, helebarda, jatagan, katana, mačeta, naginata, nunčake, *shinai*, šuriken, tanto, tomahavk, *wakizashi*
ornamenti	bindi, tetovirati, tug
pokućstvo	ćilim, futon, palankin, sensu
posuđe	džezva, ibrik, kovš, samovar, *wok*
igračke	babuška, pinjata, *wayang*
građevine i obitavališta	graht, favela, hamam, hanok, haveli, iglu, ivan, izba, jaranga, jurta, karavan-saraj, *lavvu*, mahfil, minaret, pagoda, polder, saraj, sauna, tipi, turbe, vigvam, zigurat
plovila	džunka, gondola, kajak, kanu, karavela, piroga
imanja	čiftluk, hacijenda, timar
lokali	bistro, *pub*
novac i novčane jedinice	afgani, baht, bolivar, bolivijano, denar, dirham, dolar, dong, drahma, dram, dukat, forinta, franak, funta, gulden, jen, kip, kjat, kruna, kvača, kvecal, lari, lej, lek, lev, lira, lujdor, lur, manat, ngultrum, peni, pezo, pfenig, rand, rijal, ringit, rubalj, rufija, rupija, som, somoni, sterling, šekel, šiling, taka, tenge, tolar, tugrik, von, zlot
mjerne jedinice	barel, bušel, funta, galon, vrsta
likovna umjetnost	anime, hentai, manga
književnost	haiku

kazalište	kabuki, noh, vodvilj, *wayang*
glazba	*bachata*, barkarola, *bebop*, *blues*, *boogie-woogie*, *bossa nova*, *country*, *disco*, duma, dumka, džez, fado, *funk*, gospel, grunge, hip-hop, jodlati, jojk, *mariachi*, milonga, *punk*, raga, *ragtime*, *rap*, rebetiko, *reggae*, *rock*, *rock and roll*, salsa, samba, *scat*, sean-nos, ska, *soul*, *swing*, vodvilj
glazbala	balafon, balalajka, bansuri, bendir, bendžo, bongo, buzuki, didžeridu, *djembe*, duduk, gamelan, gong, guiro, *guqin*, kastanjete, kora, koto, okarina, pipa, rabab, sarangi, *shakuhachi*, sistrum, sitar, šamizen, tabla, tam-tam, tapan, ud, ukulele, vina, zurna
plesovi	*bachata*, *batucada*, bolero, *boogie-woogie*, *break-dance*, ča-ča-ča, čardaš, flamenko, fokstrot, haka, hopak, *jig*, kankan, kazačok, lambada, mambo, *maxixe*, mazurka, *merengue*, milonga, oberek, pasodoble, pavana, polka, poloneza, *quadrilla*, rumba, salsa, samba, sean-nos, sirtaki, šimi, tango, teškoto
igre	bridž, čatarunga, korida, *mahjong*, rodeo, sudoku
sport	aikido, bejzbol, *capoeira*, *curling*, dan, džiju-džicu, džudo, golf, hapkido, hazena, hokej, iaido, karate, kata, kendo, *kenjutsu*, krav maga, kriket, kuk sul do, kung-fu, *kyu*, nanbudo, pato, pelota, polo, ragbi, sambo, savate, *shotokan*, sumo, *taekwondo*, *tai-chi*, tatami, vale tudo, *wado-ryu*
vještine i tehnike	batik, blickrig, bonsai, gerila, ikebana, joga, makrame, origami, *shiatsu*, *teriyaki*
običaji	besa, džuma, ezan, fetva, hadž, harakiri, hatišerif, ikindija, jacija, samizdat, *seppuku*, zekat
vjerovanja	*dukkha*, džehenem, dženet, džihad, jeti, karma, nirvana, suna, tao, vudu, zen
bolesti	beriberi, nagana
uređenje interijera	*feng shui*, japandi
stil života i društveni trendovi	*cosagach*, fika, *hygge*, ikigai, lagom, sisu, *wabi-sabi*
političko-administrativne jedinice	dukat, gubernija, kanton, nahija, sandžak
politički i društveni pokreti	fronda, intifada, iredenta, kokugaku, *maquis*, *punk*, rastafarijanizam
ustanove	Alting, Bundesrat, Bundestag, divan, duma, Kneset, politbiro, Sejm, Storting
organizacije i udruženja	kibuc, kolhoz, jakuza, mafija, sovhoz
doktrine i ideologije	aparthejd, *juche*, *nyaya*
zbivanja	derbi, glasnost, karavana, perestrojka, petoljetka
represivni aparat	gulag, harač, oflag, šaraška
vojni odredi	buljuk, falanga, horda, kamikaza

političke i društvene skupine	beduin, boljar, boljševik, brahman, čivčija, dahija, delija, džemat, farizej, felah, gibelin, gvelf, jakobinac, jakuza, kšatrija, menjševik, mudžahedin, njilaš, odaliska, parija, radžput, smerd, sunit, šijit, šudra, vajšija, žirondinac
supkulture	gopnik, hipi, hip-hop, mod
zanimanja i zvanja	akindžija, arhat, batler, burlak, derviš, dizdar, druid, fakir, gaučo, gejša, gondolijer, guru, imam, itamae, janjičar, kauboj, matador, mujezin, nindža, pikador, spahija, šerif, toreador, traper
titule i počasni naslovi	aga, ajatolah, ataman, baba, beg, beglerbeg, ćehaja, dalaj-lama, dužd, efendija, emir, faraon, hafiz, hodža, imam, infant/infanta, kagan, kan, kediv, lama, lord, maharadža, pandit, paša, radža, sensei, sultan, šah, šeik, šerif, šogun, vezir
simboli	alem, fasces, jang, jin, totem

3.2. Leksikografski katalog egzotizama

Kao što je najavljeno u uvodnom poglavlju, slijedi leksikografska obrada građe koja predstavlja središnji dio rada. Tablično je oblikovana i organizirana na sljedeći način.

Prvi stupac u tablici sadrži leme poredane abecednim redom, od kojih neke, zbog prije spominjanih oscilacija u pisanju egzotizama, dolaze u više pojavnih oblika. Slijede etimološki podaci, odnosno model u stranom jeziku prema kojem je nastala hrvatska replika, a u slučaju posrednog posuđivanja i model iz jezika posrednika. Pritom se uz nelatinični model u zagradama donosi i njegov transliterirani oblik, a ako replika dolazi samo u svom nefonetiziranom obliku, modelu je pridružen i izgovor zabilježen IPA-inim alfabetom.[7] Treći stupac sadrži leksikografske definicije značenja, dijelom preuzete iz hrvatskih jednojezičnih rječnika, a dijelom vlastoručno sastavljene. Kada je riječ o historizmu ili o određenom povijesno obilježenom značenju polisemnog egzotizma, njegova definicija inicirana je kvalifikatorom *pov*. Posljednja dva stupca donose konkretne primjere upotrebe natukničnih egzotizama: po dvije rečenice preuzete iz objavljenih hrvatskih internetskih tekstova (većinom s novinskih portala) i adrese njihovih mrežnih stranica. Sami egzotizmi u rečenicama su istaknuti debljim fontom.

[7] Etimologija i izgovor modela preuzeti su s mrežnog portala Wiktionary.

Tablica 2. *Leksikografski katalog egzotizama u hrvatskom jeziku*

Replika	Model	Značenje	Primjeri	Izvori
adobo	šp. *adobo*	1. način pirjanja mesa ili povrća u slanoj otopini (Filipini); 2. marinada od octa i maslinova ulja (Španjolska); 3. pikantni umak od čilija, začina i octa (Meksiko)	"Pretpostavlja se da filipinski **adobo** dolazi iz španjolskih i meksičkih utjecaja, no neki povjesničari gastronomije tvrde da je adobo bio na Filipinima oduvijek jer su recepti za taj specijalitet poznati i prije nego što se Magellan pojavio u 16. stoljeću." "**Adobo** možete poslužiti s raznim pirjanim povrćem ili originalnim filipinskim jelom Vegetable guisado."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/sto-je-adobo---680564.html http://www.vegeta.hr/hr/vegeta-recepti/adobo-1
afgani	pašt. افغانۍ (*afǧanạy*)	osnovna novčana jedinica u Afganistanu	"Lokalni uzgajivači kažu da im je za ikakvu dobit potrebno prodati lubenice po najmanje 10 **afganija** (50 lipa)." "Za svakog ubijenog američka vojska je isplatila 2,3 milijuna **afganija** (oko 260 tisuća kuna), a ranjeni su dobili pola milijuna afganija (oko 55 tisuća kuna), objavili su afganistanski dužnosnici i plemenski vođe."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/u-zapadnom-afganistanu-ne-znaju-sto-bi-s-lubenicama-kilogram-5-lipa-20190618 https://www.novilist.hr/novosti/svijet/amerikanci-platili-260-tisuca-kuna-za-svaku-balesovu-zrtvu/
aga	tur. *ağa* < osm. آغا (*ağa*)	1. *pov*. vlasnik obradive zemlje u Osmanskom Carstvu; posjednik 2. *pov*. a. naslov zapovjednika osmanske regularne vojske ili svakog onog koji ne pripada inteligenciji i plemstvu, dodaje se iza imena; b. u Bosni, za vrijeme osmanske vladavine, niži plemić, feudalac	"U brzoj i krvavoj opsadi pogiba nekoliko turskih **aga**, a Ulama-beg se povukao." "Zamišlja fratre iz samostana u bosanskih gorama kako održavaju vjeru daleko od **aga** i kadija u dolini."	https://djurdjevac.hr/o-durdevcu/povijest/ https://www.jutarnji.hr/magazini/pise-jurica-pavicic-eto-napokon-dokaza-da-crkva-dijeli-sudbinu-hrvatskog-naroda-nekretninski-krah-biskupije-prica-je-o-15-godina-hrvatske-politike-6952122

agama	sranan *agama*	porodica guštera iz podreda legvana	"Bradate **agame** su inteligentne životinje, karakterizira ih jedinstvena osobnost i izrazito su prijateljski nastrojene prema ljudima." "Dodajmo zanimljivost da je **agama** u Maksimir stigla nekoliko dana nakon "Australije u Zoološkom vrtu Grada Zagreba"."	https://moj.pet-centar.hr/Teraristika/Bradata-agama-6328.html https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/dumovec-dajte-dodite-k-nama-na-ulici-je-australski-gmaz-ne-salim-se-evo-gleda-me-15195485
aguti	šp. *aguti* < tupi *akuti*	južnoamerički stepski glodavac (*Dasyprocta leporina*); crvenkastosmeđe dlake	"U zagrebačkom Zoološkom vrtu na svijet je došlo mladunče zlatnog **agutija**, vrste glodavca koja naseljava područje Južne Amerike." "Upravo po svojoj monogamnosti, ističu u ZOO-u, posebni su zlatni **aguti**, koji inače žive u tropskim kišnim šumama, gdje se najčešće kreću u sumrak i zoru jer se tada osjećaju najsigurnijima."	https://lidermedia.hr/aktualno/zlatni-aguti-najmladi-clan-zagrebackog-zooloskog-vrta-33675 https://www.vecernji.hr/zagreb/zlatni-aguti-mladunci-zagrebacki-zoloski-vrt-1208353
aikido	jap. *合気道* (*aikido*)	japanska borilačka vještina samoobrane koja uključuje meditaciju i vježbe disanja, a čiji je cilj smirivanje napada	"Cilj četveromjesečnog tečaja je upoznavanje s **aikidom** kroz vježbe disanja, istezanja, meditacije, učenja kako sigurno pasti, rada s partnerom, istraživanja sebe, odnosno otkrivanja usklađenosti uma i tijela. Ukupna cijena tečaja je 900 kuna, a može se platiti i u tri rate." "Steven Seagal u Beogradu želi otvoriti klub za treniranje **aikida** u kojem drži crni pojas sedmog stupnja."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/besplatno-na-uvodni-trening-aikida-864723 https://www.tportal.hr/magazin/clanak/srpske-specijalce-trenirat-ce-steven-seagal-20151202
ajatolah	perz. آیت‌الله (*âyatollâh*) < arap. آية الله (*āyatu llāh*)	u šijitskom islamu naslov za visokog duhovnog velikodostojnika koji se odlikuje izuzetnim znanjem te je općenito prihvaćen kao autoritet u vjerskim pitanjima	"Prema šijitskoj tradiciji, **ajatolah** utjelovljuje najvišu mudrost, poznavanje šerijata i temeljnih načela vjere i društva, a istodobno je pravičan i sposoban odlučivati o svim pitanjima vezanima uz život pojedinca i zajednice."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1029 https://www.vecernji.hr/vijesti/papa-je-s-ajatolahom-otvorio-put-prema-miru-ne-samo-u-iraku-1474844

			"Papa je s **ajatolahom** otvorio put prema miru, ne samo u Iraku"	
ajiaco	šp. *ajiaco* /aˈxjako/	tradicionalna juha s povrćem i komadima mesa, karakteristična za Kubu, Kolumbiju i Peru	"**Ajiaco** je nacionalno jelo – gusta juha napravljena od korijenja i stabiljke povrća s mesom (obično svinjetinom)." "'**Ajiaco**' je njihova juha, ljudi je obožavaju, ima u sebi kukuruz, piletinu, avokado i još svašta nešto što nisam uspjela prepoznati."	https://www.etours.hr/hr/putovanja/srednja-amerika-i-karibi-kuba-havana/kuba-havana-radero?departure=05.05.2022.&return=04.05.2023. https://story.hr/Celebrity/a10142/Domaca-boksacica-o-ljubavi-na-prvi-pogled.html
akindžija	tur. *akıncı*	*pov*. pripadnik lake jurišne konjice osmanske vojske, čiji su pljačkaški upadi u neprijateljsko područje prethodili ulazu redovite vojske	"Do cara Orhana (1326. – 1362.) tursku su vojsku činili isključivo neregularni laki konjanici – **akindžije**." "Zašto su **akindžije** ubili mlade kmetove velikaša Ivana Koroga, umjesto da ih prodaju kao roblje na tržnici u Skoplju ili Istanbulu, jedno je od pitanja na koje je pokušao odgovoriti Šlaus."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/akindzije-931339 https://www.jutarnji.hr/life/znanost/foto-nasli-kosti-ubijenih-kmetova-iz-15.-st.-i-rekonstruirali-okrutni-turski-masakr-2237330
akita	jap. *秋田* (*Akita*)	japanska pasmina velikih snažnih pasa	"Kad je 2009. godine Richard Gere, i inače sklon istočnjačkoj filozofiji i temama, snimio film Hachiko: Priča o psu, cijeli svijet se upoznao s pasminom japanska **akita**." "Proučavao je samojede, malamute, chow chow-e i slične pasmine, a onda se na jednoj izložbi na prvi pogled zaljubio u **akitu**."	https://miss7.24sata.hr/lifestyle/japanska-akita-karakteristike-41530 https://zoona.hr/psi/akita-inu-pas-koji-se-prilagodava-stilu-zivota-vlasnika-osim-kada-mu-se-tvrdoglavi/
alem	osm. اعلم (*alem*) < arap. علم (*alam*)	polumjesec s tri ili četiri kugle ispod njega	"Muslimani Siska, džematlije Medžlisa Sisak, sveti mjesec ramazan dočekali su korak bliže ka završetku izgradnje džamije i Islamskog centra koji je već zasijao u ljepoti raskošnosti kupole i dva postavljena **alema**-polumjeseca koji simboliziraju vjerodostojni identitet i usmjerenje muslimana koji žive na ovim prostorima." "Svaki minaret imao je	https://noviglas.hr/glavni-imam-miz-sisak-nadahnuta-ramazanska-poruka-alema-ef-crnkica/ https://hrvatski-pravaski-dom.webnode.hr/l/muslimani-u-zagrebu/

			usto kružni balkon (šeref), a na vrhu odgovarajući znak (**alem**)."	
alpaka	šp. *alpaca* < ajmara *allpaqua*	dvopapkar iz porodice deva rasprostranjen u brdima Južne Amerike	"Naime, osim što ih u Europi gotovo i nema, postojeći uzgajivači svoje **alpake** nisu spremni dati bilo kome." "Vuna **alpake** se koristi za izradu odjeće, tepiha, igračaka i modnih dodataka, a finalni proizvod može dosegnuti cijenu od 1600 eura po kilogramu, što je čini vrjednijom od merino vune ili kašmira."	https://lokalni.vecernji.hr/zupanije/jedine-alpake-u-hrvatskoj-nalaze-se-kod-dejana-jalzabetica-u-velikom -trojstvu-8441 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/ideja-za-nezaboravni-izlet-tri-lokacije-na-kojima-mozete-upoznati-umiljate-ljame-i-alpake---723991.html
Alting	isl. *Alþingi*	naziv za islandski parlament	"Neupadljivost samog objekta ne nagovještava činjenicu da se radi o **Altingu**, najstarijem Parlamentu na svijetu, formiranom u Thingvellir – u, mjestu koje je danas nacionalni park i koje krase nevjerovatni pejzaži i rascjep između tektonskih ploča." „Od 63 zastupnika u **Altingu**, 33 je glasalo za otvaranje pregovora s Brussellexom, 28 je bilo protiv, dok je dvoje bilo suzdržano.“	https://www.putoholicari.rtl.hr/island-zlatni-prsten-51470/ https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/island-ce-se-prijaviti-za-clanstvo-u-eu-2824490
ananas	port. a*nanás* < guarani *naná*	1. tropska biljka velikih mesnatih jestivih plodova, porijeklom iz Južne Amerike 2. plod biljke ananasa	"Nutritivno najzanimljivija tvar u **ananasu** je enzim bromelain koji je prisutan u svim dijelovima biljke, a ekstrahira se iz stabljike i kore, gdje je najzastupljeniji" "Uživate li u okusu egzotičnog voća ili biste ga voljeli imati u lončanici ili vrtu donosimo vam korisne savjete kako uzgajati egzotični **ananas**."	https://www.adiva.hr/nutricionizam/zdrava-prehrana/ananas-odlican-je-za-vas-krvozilni-i-probavni-sustav/ https://www.agroklub.com/vocarstvo/kako-uzgojiti-ananas-u-kucnim-uvjetima/48401/

anime	jap. アニメ (*anime*)	stil japanskih crtanih filmova karakteristične animacije i likova (npr. istaknutih očiju)	"Najnoviji **anime** koji je pokazao neviđenu dubinu je „Attack on Titan“, autora i ilustratora Hajime Isayame." "Prve vijesti o animiranom Witcheru dolaze s Twittera gdje je Netflix službeno najavio projekt, opisavši ga kao '**anime**' film pod imenom The Witcher: Nightmare of the Wolf."	https://studentski.hr/vijesti/kultura/revolucija-japanskih-crtica-animirani-likovi-postali -psiholosko-zivopisniji-od-pravih-glumaca https://www.tportal.hr/tehno/clanak/witcher-bi-uskoro-mogao-dobiti-dugometrazni-animirani-film-20200123
aparthejd, apartheid	afrikaans *apartheid*	nekadašnja politika rasne segregacije u Južnoafričkoj Republici	"Visok samo 1,68 metara i sa zaraznim smijehom, Tutu je bio moralni div koji je 1984. dobio Nobelovu nagradu za mir za svoju nenasilnu borbu protiv **apartheida**." "Južnoafrikanac za kojeg se vjeruje da je bio najstariji čovjek na svijetu umro je u dobi od 116 godina, preživjevši španjolsku gripu, dva svjetska rata i **aparthejd**, javlja u nedjelju BBC."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/kako-je-sin-ucitelja-rusio-apartheid-i-razotkrivao-najstrasnije-istin e-o-crncima-i-bijelcima-15138240 https://danas.hr/zanimljivosti/prezivio-spanjolsku-gripu-dva-svjetska-rata-i-aparthejd -umro-najstariji-covjek-na-svijetu-9fc54000-b9f3-11ec-8fad-0242ac120035
ara	tupi *arara*	rod šarenih dugorepih papiga koje obitavaju na području Latinske Amerike	"Od 148 vrsta koje nastanjuju Novi svijet ističu se šarene, dugorepe **are** (*Ara*). Crveno-modra ara (*Ara macao*) ima vatrenocrveno, modro, žuto i zeleno perje." "Obrazi modro-žutih **ara** djelomično su goli, nepokriveni perjem i francuski su znanstvenici opazili da im se koža zarumeni tijekom interakcije s vlasnicima."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=46532 https://www.vecernji.hr/vijesti/preplavljene-emocija ma-i-papige-se-rumene-kao- i-ljudi-1266335
arancin	tal. *arancino* /a.ranˈt͡ʃi.no/	talijanska slastica od ušećerene narančine kore	"**Arancini** se u mediteranskim zemljama pripremaju već dugi niz godina, a omiljena su slastica neovisno o godišnjem dobu." "U Cataniji su **arancini** čak i drukčije oblikovani, te ih u ovom gradu podno Etne prave u kruškolikom	https://gastro.24sata.hr/recepti/arancini-od-narance-recept-5668 https://galbani.hr/blog/okusi-italiju/arancini-ulicna-hrana-na-talijanski-nacin/

			obliku koji podsjeća na vulkanski vrh."	
arepa	šp. *arepa* < cumanagoto *erepa*	venezuelska kukuruzna pogačica	"Kasandra je kombinirala venezuelanske **arepe** s pulled piletinom po receptu Anthonyja Bourdaina i opet, baš kao i na prvom meet up-u noninom kanavacom, oduševila sve prisutne." "**Arepe** se mogu poslužiti za doručak uz topao kakao, prerezati po pola i nadjenuti različitim punjenima – od obične šunke i sira do pečene piletine te servirati za ručak ili večeru."	https://gastro.24sata.hr/recepti/arepe-s-dugo-pecenom-piletinom-sendvici-za-prste-polizati-21482 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-napraviti-arepu---721082.html
arhat	sanskrt अर्हत् (*arhat*)	u budizmu i džainizmu, redovnik koji je postigao četvrti stupanj savršenstva	"Jedna prikazuje **arhata**, budističkog redovnika koji je postigao visoku razinu prosvjećenosti, u društvu tigra, a druga **arhata** sa zmajem." "To je ujedno i najuži smisao Sanghe, zajednica probuđenih ili oslobođenih. Njeni pripadnici su bili **arhati**, probuđeni Buddhini učenici."	https://povijest.hr/istaknuto/tajne-brodskih-olupina-sto-se-krije-kilometrima-pod-morskom-povrsinom/ https://chan.hr/budizam/sto-je-sangha/
artičoka	tal. *articiocco* < starošp. *alcharchofa* < arap. خرشوف (*al-ḵuršūf*)	zeljasta biljka iz porodice glavočika, jestivih mesnatih glavica	"Većina studija koje su provedene na temu ljekovitosti **artičoke** koristile su ekstrakt ili koncentrirani sok od **artičoke**, stoga imajte to na umu ako želite iskusiti dobrobiti koje može pružiti." "**Artičoka** je definitivno pokazatelj da u kuhinji volite biti originalni, maštoviti i da ste skloni receptima koji nisu tipični obiteljski obroci već nude specifičnu kombinaciju okusa i uključuju manje klasične namirnice."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/zdravi-recepti/articoka-ljekovitost-recepti-gdje-kupiti https://www.spar.hr/dobar-tek/dobro-je-znati/vaznost-povrca-u-prehrani/articoka-kreativan-bijeg-od-klasike-na-tanjuru

ataman	rus. *атаман* (*atamán*)	kozački zapovjednik	"Donski kozaci su ponovo oživljeni početkom 1990. godine s **atamanom** Nikolajem Kozicinom." "Tijekom obuke diviziju je posjetio general-bojnik Pjotr Nikolajevič Krasnov, vrhovni **ataman** svih Kozaka."	https://www.index.hr/vijesti/clanak/obracun-s-kozacima-atentati-kako-je-izgledala-borba-za-moc-u-luhansku/2374279.aspx https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/kozacki-i-kalmicki-savezi-tijekom-drugoga-svjetkog-rata-1425485
atol	engl. *atoll* < mald. ؋ؠؾؾؾؠؾؾ (*atholhu*)	nizak polukružni ili prstenasti koraljni greben koji zatvara plitku lagunu	"Republika Maldivi, ili samo Maldivi, niz je otoka u Indijskom oceanu koji se sastoji od dvadeset šest **atola**." "Ogromni valovi što ih je podigla hidrogenska bomba pri toj pokusnoj eksploziji vojske SAD-a, u trenutku su zbrisali kompletnu vegetaciju na **atolu**, a jednom kad se nuklearna gljiva slegla, na atol se spustio sloj pepela i prašine."	https://www.jutarnji.hr/dom idizajn/inspiracije/najljepsi-atoli-na-svijetu-3438674 https://express.24sata.hr/znanost/ovaj-otok-je-1000-puta-radioaktivniji-od-cerno bila-22214
aulos	stgrč. *αὐλός* (*aulós*)	starogrčko puhaće glazbalo od jedne ili više cijevi	"**Aulos** je sačinjen od jedne ili dvije cijevi koje su se mogle svirati individualno ili u parovima." "Puhački su **aulos**, vrsta frule iz Dionizovog kulta, diaulos, primitivna siringa koju su koristili pastiri te preteča usne harmonike, paunova frula."	https://danas.hr/zivot/sos/aulos-instrument-050c1052-b9f3-11ec-b041-0242ac1300 1b http://infozona.hr/news/svirke-drevnih-grka/7876
avokado	meks. šp. *aguacate* < nahuatl *āhuacatl*	1. tropska drvenasta voćka (*Persea gratissima*) iz porodice lovora 2. plod biljke avokada	"Iako se većina voća sastoji uglavnom od ugljikohidrata, **avokado** sadrži puno zdravih masti koje su važne za zdravlje našeg organizma." "**Avokado** sadrži brojne antioksidanse među kojima su lutein i zeaksantin koji su esencijalni za zdravlje oka i vida."	https://n1info.hr/lifestyle/a563342-kako-se-jede-avoka do-imamo-najbolje-trikove-za-ciscenje-i-ukusne-recepte/ https://krenizdravo.dnevnik. hr/prehrana/voce/avokado-carobno-voce

baba	osm. بابا (baba) < perz. بابا (*baba*)	1. istočnjačka titula ili epitet uz vlastito ime za dobrog, poštenog ili pobožnog starinu 2. titula derviškog šeha	"Ive Mažuran spominje značaj misionarskog djelovanja derviša za širenje islama u Osijeku, te navodi kako su prvi misionari vjerojatno bili derviški prvaci Bajram-**baba** i Husrev-**baba**, čije grobove spominje Evlija Čelebija." "Premda je rukopis No. 922 stariji, pogrešno se navodi autorovo ime Kajjim-zade, umjesto Kaimi-**baba** ili Sejh Raimi."	https://hrcak.srce.hr/file/192706 https://hrcak.srce.hr/file/232038
babuška	rus. *бабушка* (*babuška*)	popularna ruska lutka-kutija umetnuta jedna u drugu u nizu od najveće do najmanje	"U centru grada pronaći ćete **babuške** s Putinovim likom, najbolji kavijar i još puno toga" "Pripisuju se ruskom umjetniku Sergeju Maljutinu koji je **babuške** počeo izrađivati 1890. inspiriran japanskim figuricama za sreću."	https://www.zagreb.info/potrosacki-kutak/dasak-rusije-u-zagrebu-u-centru-grada-pronaci-cete-babuske-s-putinovim-likom-najbolji-kavijar-i--puno-toga/387452/ https://ezadar.net.hr/kultura/2511577/ermitaz-protiv-babuski-kao-ruskog-suvenira/
bachata	karip. šp. *bachata* /baˈt͡ʃata/	1. glazbeni žanr porijeklom iz Dominikanske Republike nastao pod utjecajem španjolske i sjevernoafričke glazbe; 2. ples koji se pleše na *bachata* glazbu	"Dominikansko-američka **bachata** grupa Aventura doprinijela je da **bachata** glazba i ples postanu planetarno popularni svojim hitom "Obsesión" na koji smo svi barem malčice zabacivali kukovima." "Salsa de Fuego je jedna od najpoznatijih plesnih škola u Zagrebu, a predstavljaju se i kao najveća škola salse i **bachate** u Hrvatskoj."	https://pcz.hr/ponuda/bachata/ https://miss7.24sata.hr/lifestyle/besplatni-tjedan-plesa-u-zagrebu-zadnji-taktovi-ljeta-u-ritmu-salse-i-bachate-42386
baget	fr. *baguette*	duguljasti, u pravilu bijeli kruh francuskog podrijetla	"Jedan od nepažljivih članova obitelji ostavio je torbu s namirnicama bez nadzora samo nekoliko minuta, što je bilo dovoljno lukavom mješancu da pokuša pobjeći u kućicu s cijelim **bagetom**." ""Kvascopočetnici" mogu zakoračiti u taj novi svijet kruha pripremajući odležani kvasac	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/clanak1010148.html-1642560 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/francuski-baguette-zasto-je-kvasac-toliko-vazan-5216983

			korištenjem levain ili poolish metode, a krajnji proizvod će biti klasičan francuski **baget**."	
baht	taj. *บาท* (*bàat*)	osnovna novčana jedinica u Tajlandu	"Dakle, kod nas je zamjena tajlandskog **bahta** u kune ili tajlandskog bahta u eure teško izvediva." "Prilikom svake kupnje pića koja uopće nisu jeftina (pivo je obično 30 kn), očekuje se da izvojiš još najmanje 20 ili 30 **bahta** (4 ili 6 kuna) za konobara."	https://www.monetalis.hr/2020/03/26/zamjena-tajlandskih-bahta-u-hrvatskoj/ https://www.putoholicari.rtl.hr/kome-i-koliku-napojnicu-udijeliti-kad-se-nades-u-tajlandu-81951/
bajunet, bajuneta, bajoneta	fr. *baïonnette*, prema francuskom gradu Bayonneu	vrsta vojničkog noža koji se nosi o lijevom boku ili nataknut na pušku	"Stanovnici Mandaljene su u strahu zbog svog sumještanina koji po noći po ovom mjestu običava paradirati s hladnim oružjem, točnije **bajunetom**, a zbog čega su pisali i nadležnima da im se pomogne." "Duljina **bajonete** postavljene na mušketu je dovoljna da vojnik koji stoji dosegne čovjeka na konju."	https://dubrovackidnevnik.net.hr/vijesti/crna-kronika/zupljani-u-strahu-muskarac-bajunetom-plasio-sumje stane-u-mandeljeni http://www.hukb-trolist.hr/wp/clanci/povijest-bajoneta
baklava	tur. *baklava* < osm. tur. باقلوا (*baklava*)	orijentalna lisnata pita koja se obično prelijeva sirupom od kuhana šećera	"Ako ste se zaželjeli prave tradicionalne **baklave**, pažljivo slijedite korake napisane u receptu i ispecite baklavu za pamćenje." "… a onda im je na pamet pala ideja da s prvim letovima posjete Tursku, isprobaju sve što valja (trajalo je) i vrate se u Hrvatsku s franšizom, po njima – najboljih turskih **baklava** Haci Hasan Ogullari."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/recept-za-baklavu---548803.html https://ribafish.com/moja-baklava-omiljeni-kolac-dolazi-na-vas-kucni-prag/
balafon	mandinka *balafoŋo*	zapadnoafrička melodijska udaraljka s rezonantnim šupljim tikvicama	"**Balafon** se može svirati kao solo instrument, ali se često pojavljuje i kao sastavni dio zapadnoafričkih sastava, zajedno sa zapadnoafričkim bubnjevima." "Vođeni njome izrađuju i	http://www.muvrin.mdc.hr/hr/zbirka/glazbala/balafon,201.html?p=2 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/recenzija-drugi-album-sloven skog-etno-folk-trija-

			vlastita glazbala od “otpada”, a kako uz njih rabe i svu silu akustičnih instrumenata iz Slovenije i s raznih strana svijeta - bendžo, brač, **balafon**, ngoma, mizmar, lira, jednožičani bas i drugi - teško je naći Širomu srodan sastav."	glazba-svijeta-s-farme-pokraj-ljubljane-6594939
balalajka	rus. *Балалайка* (*balalájka*)	tradicionalna ruska tambura trokutasta oblika	"Koncertom ruskog virtuoza Alexeya Arkhipovskog na **balalajki** u Kneževu dvoru nastavljen je program 11. festivala Julian Rachlin and Friends…." "Miška je bio naoružan **balalajkom** koja bi se po potrebi pretvarala u kalašnjikov, složit ćete se, puno pouzdanije oružje od nunčaka i mačeva nindža kornjača."	https://slobodnadalmacija.hr/kultura/sutljivi-rus-ocarao-dubrovacku-publiku-balalajkom-142040 https://www.sloboda.hr/medo-miska-ruski-strip-junak-sa-balalajkom-kalasnjikovom/
bambus	mal. *bambu* < drav. *ಬಂಬು* (*bambu*)	naziv za više tropskih i suptropskih vrsta iz porodice trava, većinom velikih trajnica odrvenjelih stabljika	"Šume **bambusa** su sinkronizirano procvale bez obzira što su bile udaljene stotine kilometara." "Za one koji **bambus** žele dugoročno uzgajati u vrtu idealan je bambus koji se grana, a za kućnu radinost idealan je **bambus** u tegli koji se ne grana."	https://www.agroklub.com/hortikultura/bambus-brzorastuca-trava-koja-pomaze-ocuvanju-tla/74062/ https://danas.hr/zivot/sos/otkrijte-bambus-u-tegli-i-ucinite-svoj-dom-posebnijim-da1ea680-b9f1-11ec-8558-0242ac12000d
banana	šp. *banana* < volof *banaana*	1. tropska zeljasta voćka drvolika izgleda i mesnatih jestivih plodova; 2. plod banane (1)	"Kada biljka **banane** dozrije, stabljika prestane proizvoditi novo lišće i formira cvijet." "Nezdrava crijeva mogu dovesti do raznih zdravstvenih problema u cijelom tijelu, a konzumacija **banana** mogla bi biti izvrstan način za poboljšanje zdravlja crijeva."	https://www.vrtlarica.hr/sadnja-uzgoj-banana/ https://www.poslovni.hr/lifestyle/jedete-banane-svaki-dan-evo-11-benefita-za-zdravlje-koje-vam-to-donosi-4348936

banh mi	vijet. *bánh mì* /băjn̪ mì/	vijetnamski sendvič od bageta, svinjetine, ukiseljenog povrća, umaka i korijandra	"Za Banh Mi Yadu smo saznali potpuno slučajno, nakon što je netko podijelio vijest o ovom zanimljivom pop-upu koji uključuje pripremu vijetnamskih **banh mi** sendviča." "Ovaj grad postao je popularan zbog hruskavog sendviča imena **Banh mi**, koji se poslužuje na francuskom bagetu i nakon što je Vijetnam proglasio nezavisnost od Francuske 1954. godine."	https://grazia.hr/banh-mi-yada-gastro-dogadanje/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/top-8-najjacih-foodie-gradova-diljem-svijeta---373299.html
bansuri	hind. *बाँसुरी* (*bā̃surī*)	tradicionalna indijska flauta od bambusova drveta	"Koncert je bio besplatan u suorganizaciji udruge Joga u svakodnevnom životu Zagreb i Indijske Ambasade u Zagrebu, a u sklopu europske turneje Pandita Nityananda Haldipura (**bansuri**) i njegovog ansambla - Udayaraj Karpura (table) i Ramanathan Krishna Kumara (tanpura)." "Najrasprostranjenija indijska flauta naziva se **bansuri**, poznata i kao Krišnina flauta."	https://www.yoga-in-daily-life.hr/aktualno/358-popodne-uz-bansuri-i-rage https://nova-akropola.com/lijepe-umjetnosti/glazba/flauta/
banteng	mal. *banteng*	divlje azijsko govedo, slično domaćoj kravi (*Bos javanicus*)	"Par **banteng** teladi otelio se kloniranjem životinje umrle prije dvadeset godina." "Od životinja poznatiji su: sibirski tigar, panda, japanski crni medvjed, divlja goveda gaur i **banteng**, nekoliko vrsta jelena (mošus, sambar)."	https://arhiva.nacional.hr/clanak/2610/uspjesno-kloniranje-ugrozene-vrste https://proleksis.lzmk.hr/10157/
baobab	nlat. *bahobab* < arap. أبو حباب (*abū ḥibāb*)	velika drvenasta biljka iz porodice *Bombacaceae* koja raste u afričkim savanama	"I dok smo na **baobab** do sada bili naviknuti kao scenografiju za prešetavanja lavova, bizona i žirafa, fokusirajmo se upravo na njega i njegove plodove u visokoj krošnji." "Male ptice poput pletilja i pčelarica grade svoja gnijezda na granama	https://www.plantagea.hr/prirodna-kozmetika/baobab/ https://hrtprikazuje.hrt.hr/dokumentarci/ukorijenje na-afrika-suplje-srce-2251456

			baobaba, dok veće, kao ugroženi bjeloleđi sup, vole svijati gnijezda u rašljama na vrhu drveta."	
barel	engl. *barrel*	američka mjerna jedinica obujma	"Vodeća svjetska uvoznica sirove nafte - Kina, dopremala je 8,79 milijuna **barela** sirove nafte dnevno (bpd) u srpnju, što je porast u odnosu na lipanj kada je uvezla najmanju količinu u četiri godine." "Američka nafta tako sada košta oko 94 dolara po **barelu**, a prije invazije najviša postignuta cijena iznosila je 93.90 dolara i to 23. veljače."	https://novac.jutarnji.hr/novac/aktualno/cijena-nafte-na-najnizoj-razini-u-vise-mjeseci-barel-na-londonskom-trzistu-kosta-94-37-dolara-15232679 https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/biznis/cijena-barela-nafte-ponovno-pada-krivac-za-to-je-kina-evo-zasto-zbog-najmnogoljudnije-zemlje-svijeta-pune-rezervoare-placamo-manje-1183878
barhana	rus. *бархан* < kaz. *бархан* (*barqan*)	pustinjska dina srpasta oblika, nastala stalnim puhanjem vjetra iz jednog smjera	"Erg pustinje rađene od debelih naslaga pijeska koji zbog djelovanja vjetra tvori promjenljive uzvisine (dine i **barhane**)." "No, površina je najčešće nemirna pa uzbibani krivudate obilazeći valovite **barhane**."	https://danas.hr/zivot/sos/znate-li-sto-je-to-erg-pustinja-62498a52-b9f2-11ec-8062-0242ac12005f https://artikulacije.hr/saharom-u-prolazu/
barkarola	tal. *barcarola*	tradicionalna narodna pjesma venecijanskih gondolijera koja dočarava ljuljuškanje mora i pokrete vesala	"Čuveni karneval u Veneciji, gradu dužđeva i gradu na vodi u kojem su pjesme gondolijera, tzv. **barkarole**, nadahnjivale umjetnike iz cijele Europe, otvoren je u nedjelju na temu ljubavi." "Poljski tenor oduševio je već prvom arijom, **barkarolom** Riccarda iz Verdijeva Krabuljnog plesa, u kojoj nas je čak i zbunio dramskim karakterom i snagom glasa baritonalne boje i raskošna tembra…"	https://www.novilist.hr/novosti/svijet/otvoren-cuveni-karneval-u-veneciji-na-temu-igre-ljubavi-i-ludorija/ https://www.matica.hr/vijenac/603/tenor-geddina-stila-26624/

barzoj	rus. *борзо́й* (*borzój*)	ruska pasmina lovačkih pasa, ruski hrt	"Kod **barzoja** me prvo očarao njihov neobičan izgled koji je meni iznimno lijep." "Asko, ruski hrt – **barzoj**, najljepši je pas revijalne izložbe koja je u nedjelju održana u Suhopolju povodom proslave Dana općine."	http://www.glas-lavonije.hr/284966/15/Ruski-hrt-Barzoj-Adriana-Heiler-iz-Cepina-velika-je-ljubiteljica-ove-elegantne-pasmine https://www.icv.hr/2019/08/dani-opcine-suhopolje-ruski-hrt-asko-najljepsi-je-pas-suhopoljske-revijalne-izlozbe/
basmati	hind. *बासमती* (*bāsmatī*)	vrsta dugozrnate riže porijeklom iz južne Azije	"Prema izvještaju Asocijacije za dijabetes države Kanade, **basmati** riža ima srednji glikemijski indeks (energija koju organizam dobiva konzumiranjem basmati riže se oslobađa sporije), što je čini pogodnom namirnicom za dijabetičare..." "**Basmati** je riža dugog zrna, potječe iz Indije, te se smatra jednom od najkvalitetnijih vrsta riže."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/basmati-riza-superzitarica-nezaboravnog-okusa https://www.garden.hr/riza-basmati-bio-garden-500g
batik	jav. *ꦧꦠꦶꦏ꦳* (*bathik*)	1. indonezijska tehnika bojenja tkanine pomoću voska 2. tkanina obojena tehnikom batik	"Ugrijanim tekućim voskom majstori **batika** prema nacrtanom uzorku na tkaninu nanose vosak kojim pokrivaju mjesta koja ne žele obojiti." "Na zapadu se pod **batik** tehnikom podrazumijeva tehnika bojenja kad se čvorovima, različitim preklapanjem i vezivanjem, dobiva efekt slične originalnom batiku."	https://www.gloria.hr/gl/stil/modni-trendovi/batik-drevna-rucna-tehnika-bojenja-svakom-outfitu-daje-dozu-otkacenosti-a-mozete-je-isprobati-i-kod-kuce-15058361 https://zena.rtl.hr/moda/pripremite-se-za-boje-batik-se-vraca-na-velika-vrata-545f1ce6-35e5-11eb-af79-0242ac13004c
batler	engl. *butler*	glavni sluga (u kućama britanske aristokracije)	"Bivši **batler** (tadašnjeg) princa Charlesa i princeze Diane, Paul Burrell, 2018. godine je za Daily Mirror ispričao neke detalje o njihovom privatnom životu…" "Osim Harryju i Williamu, Diana je dio novca nakon smrti namijenila i svom **batleru** Pauli Burrellu, a nešto je naslijedilo i sedamnaestero kumčadi."	https://joomboos.24sata.hr/prvi/bivsi-batler-kralja-charlesa-otkrio-njegove-cudne-zahtjeve-22844 https://www.vecernji.hr/showbiz/harry-je-nakon-smrti-majke-diane-nasljedio-vrtoglavu-cifru-isplivalo-je-koliko-je-tocno-dobio-1475186

batucada	port. *batucada* /batu.kɑːdə/	vrsta sambe brza ritma i repetitivna stila	"Plesna pjesma nastala je u suradnji s najboljim svjetskim sviračima **batucade** 'Aainjaa' iz Bogote, vrsti sambe s afričkim utjecajem" "Već tradicionalni brazilski party kojim se javnosti nudi brazilski način zabave; samba, **batucada**, kokteli i brazilska hrana, održat će se u klubu "Ritam Grada", a više informacija potražite na službenoj stranici festivala!"	https://www.24sata.hr/show/pogledajte-premijeru-spota-za-novi-ljetni-hit-grupe-karma-471536 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/dogadanja/kalendar/brazilactica-prvi-hrvatski-festival-brazilske-kulture---334926.html
baursak	bašk. *бауырҺаҡ (bawırhaq)*	slastica od dizanog tijesta porijeklom iz središnje Azije	"Od slastica se kao tradicionalne izdvajaju: **baursak** (fritule od dizanog tijesta), chack-chack (štapići od dizanog tijesta preliveni slatkim ili voćnim sirupom) i zhent (slatkiš od prosa, svježeg ocijeđenog sira i grožđica)." "Na stolu se često nađe i riba, posebno vrhunski losos, a uz kruh Kazahstanci će vas poslužiti i **baursakom** koje je najlakše opisati kao velike uštipke i koji su izuzetno ukusni kad na stol stignu vrući."	https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/trzista/kazahstan/ http://www.glas-slavonije.hr/221184/9/Grad-Almaty-je-most-izmedju-Zapada-i-Istoka
bebop	engl. *bebop* /ˈbiːbɒp/	stil džeza nastao 40-ih godina u SAD-u, brza ritma i s improvizacijom na temelju harmonijske strukture skladbe	"Vodio vlastite skupine najrazličitijih pristupa, od ***bebopa*** preko tzv. glazbe treće struje do *free jazza*." "Svi poznaju nauk visoke glazbene škole Berklee ili načela **bebopa**, ali oni su za mene samo dio stvaralaštva."	https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=70019 https://www.novilist.hr/scena/jan-akkerman-legendarni-gitarist-o-nadolazecem-zagrebackom-koncertu-i-skladanju/
beduin	starofr. *beduin* < arap. بَدَوِيِّين (*badawiyyīn*)	pripadnik nomadskih i polunomadskih stočarskih plemena sjevernoafričkih i arapskih pustinja, poznatih po karavanama	"Dvije društvene pojave posebno se čvrsto vežu uz **beduine** – etički kodeks (temeljne vrijednosti su gostoprimstvo, čast i hrabrost) i plemenska organizacija." "No jeste li se ikada zapitali zašto onda **beduini**, koji sav svoj život provode na saharskom	https://povijest.hr/drustvo/narodi/beduini-drevni-pustinjski-nomadi/ https://www.index.hr/vijesti/clanak/ako-je-za-vrucine-najbolja-bijela-odjeca-zasto-su-beduini-u-crnom/986884.aspx

			suncu, često nose crnu ili indigo?"	
beg	osm. بك (*beğ*, *bey*)	1. *pov*. plemićki naslov u Osmanskom Carstvu 2. *pov*. visoki vojni ili civilni dostojanstvenik u Osmanskom Carstvu 3. naziv za gospodina u turkofonim zemljama	"Nakon te katastrofe Klis je postao centar Kliškog sandžaka, iako su kliški **begovi** stolovali obično u Livnu." "Mehmed-**beg**, kojeg su stražari izvijestili o smrti njegova najodanijeg vojnika, zaključio je da je djevojka vještica – zacijelo se pretvorila u stijenu kako bi namamila nesretnog Huseina!"	https://povijest.hr/nadanasnjidan/nakon-15-godina-teskih-borbi-petar-kruzic-poginuo-braneci-klis-1537/ https://povijest.hr/jesteliznali/legenda-o-uzdah-kuli-okrutni-beg-i-djevojka-ljepsa-od-mjeseca/
beglerbeg	osm. بكلربكى (*beylerbeyi*)	*pov*. 1. najviši čin u osmanskoj vojsci 2. vojni i civilni guverner velikih oblasti Osmanskog Carstva	"**Beglerbegovi** su otpočetka nosili naziv paše s rangom od dva tuga (konjski rep kao znak vojnog ranga), pa se otuda njihova pokrajina nazivala pašalukom." "… Murat je sljedeće godine za zapovjednika svojih jedinica u tom području postavio **beglerbega** Hasan-pašu Predojevića, poznatoga po borbenosti na svojim pohodima."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=6611 https://sisak.hr/obljetnica-bitke-kod-siska/
bejzbol	engl. *baseball*	američki momčadski sport koji se igra tvrdom loptom i oblim palicama; igralište je podijeljeno na unutrašnje (kvadratično s bazama u kutovima) i vanjsko (lepezasto)	"Momčad Atlanta Bravesa novi je pobjednik glavne američke profesionalne lige u **bejzbolu** (MLB), a do četvrtog naslova "svjetskih prvaka" došli su u šestoj utakmici finalne serije protiv Houston Astrosa, svladavši ih kao gosti sa 7-0." "No Judge, kako to tradicija u američkom **bejzbolu** nalaže, neće moći sačuvati lopticu za uspomenu jer na nju ima pravo navijač koji ju je uhvatio."	https://www.24sata.hr/sport/atlanti-naslov-nakon-26-godina-794184 https://www.index.hr/sport/clanak/navijac-uhvatio-lopticu-vrijednu-dva-milijuna-dolara-to-bi-mu-mogao-biti-problem/2401131.aspx

beluga	rus. *белу́га* (*belúga*)	vrsta iz porodice bijelih kitova koja živi u arktičkim i subarktičkim vodama	"Potpuno bijela **beluga** preplivala je gotovo pola puta do Pariza prije nego što su je lokalne vlasti zatvorile u veliki sustav brana." "Godine 2018., istraživači su u Saint Lawrence Riveru u kanadskoj pokrajini Quebec naišli na mladunče narvala koji živi među kitovima **belugama**."	https://www.vecernji.hr/vijesti/iz-seine-izvaden-ozljiedeni-beluga-kit-1608345 https://dalmatinskiportal.hr/energija-i-ekologija/nevjerojatan-prizor--zenka-kita-usvojila-mladunce-druge-vrste/151727
bendir	mar. arap. بندير (*bandīr*)	tradicionalni sjevernoafrički bubanj drvena okvira	"S Kamenkom Ćulapom na udaraljkama (**bendir**, tar, dombek, udu) za izdavačku kuću Geenger Records snimio je album Bujrum (2013.)..." "**Bendir** je instrument koji ima četiri tanka konopa rascijepljena po unutrašnjosti glave, što stvara tradicionalni zvuk "zujanja"."	https://www.culturenet.hr/koncertna-promocija-albuma-bujrum-u-mm-centru/45728 https://www.muziker.hr/meinl-fd12be-tf-bendir-frame-drum-12
bendžo	engl. *banjo* < šp. *bandurria*	američko žičano glazbalo s kožom zategnutom preko kružne rezonantne kutije	"ANDY THORN, glazbenik iz Colorada, postao je zvijezda društvenih mreža nakon što je objavio video kako svira **bendžo** u svom dvorištu." "Pjesmu je producirao zadarski velemajstor Jere Šešelja, gostovanjem na klaviru i usnoj harmonici upotpunio ju je glazbenik i glumac Jurica Hotko, dok ju je **bendžom** pak "začinio" svestrani Josip Janeš."	https://www.index.hr/ljubimci/clanak/ovaj-lisac-najveci-je-obozavatelj-glazbenika-koji-u-svom-dvoristu-svira-bendzo/2360263.aspx https://www.novilist.hr/scena/zagrebacki-kantautor-zvonimir-varga-predstavlja-singl-dobri-stari-telefon/
beretka	fr. *béret* < okc. *berret*	okrugla plosnata kapa francuskog podrijetla s "peteljkom" na vrhu	"Naime, na posljednjoj fotografiji Nicole pozira sa crnom **beretkom** na glavi, koja je na sebi imala hrvatski grb s prvim bijelim poljem." "Za dašak otmjenosti i šika ove zime treba nam samo jedan modni dodatak - šarmantna **beretka** koja će u svakodnevicu donijeti modu s pariških ulica."	https://www.tportal.hr/showtime/clanak/snaha-roda-stewarta-zagrebom-sece-sa-crnom-beretkom-i-problematicnim-grbom-20201013 https://www.gloria.hr/gl/stil/modni-trendovi/nema-zime-bez-sik-beretke-odabrali-smo-15-najljepsih-koje-bi-nosile-i-francuskinje-9665941

beriberi, beri-beri	engl. *beriberi* < sinh. *බෙරි බෙරි* (*bæri bæri*)	neurološka i kardiovaskularna bolest tropskih krajeva uzrokovana nedostatkom vitamina B_1	"**Beri-beri** bolest je otkrio Christiaan Eijikman, nizozemski liječnik, koji je boraveći na otoku Javi došao do otkrića da loša prehrana uzrokuje navedeno." "Naime, prema prvim informacijama, izraelske bebe oboljele su od bolesti **beriberi** zbog nedostatka vitamina B1, a bile su hranjene dječjom hranom koja se proizvodila u njemačkom gradu Herfordu u tvornici Humana, odakle ta dječja hrana stiže i u Hrvatsku."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/zdravlje/bolesti-zdravlje/beri-beri-bolest https://www.vecernji.hr/vijesti/u-hrvatskoj-nema-opasne-djecje-hrane-iz-njemacke-744961
besa	alb. *besa*	časna riječ u Albanaca koju daje pojedinac, porodica, selo ili pleme kao svečano obećanje zaštite ili pomoći	"Povod je obično ubojstvo, pretežno muškog člana obitelji, počinjeno zbog imovine ili žene, a članovi obitelji ubijenog daju **besu** – da će ga osvetiti krvlju, drugim riječima, ubojstvom." "A kada Albanac da svoju riječ, tzv. **besu**, ona predstavlja svetinju."	https://net.hr/hot/tv/serija-besa-na-play-premiumu-sto-znaci-rijec-besa-e46a633c-4c54-11ec-91e9-628878527adb https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/znasa-kuca-pripada-bogu-i-gostima-albanski-kodeks-koji-je-spasio-zidove-u-mracnim-vremenima---692125.html
bešamel	fr. *béchamel*, prema markizu Louisu de Béchameilu	gust, bijeli umak od maslaca, brašna i mlijeka (ili netučenog slatkog vrhnja), francuskog podrijetla	"**Bešamel** je mliječni umak i jedan od najvažnijih umaka francuske kuhinje." "Iako se čini veoma jednostavnim, **bešamel** umak mnogima zadaje glavobolju jer se pri kuhanju stvore grudice ili umak zapravo ne uspije kako smo poželjeli."	https://gastro.24sata.hr/spajza/besamel-umak-recept-19780 https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/besamel-bechamel-umak-jednostavan-recept-za-savrsenu-pripremu
betel	port. *bétele* < tam. *வெற்றிலை* (*verrilai*)	1. vrsta palme (*Areca cathechu*) iz tropske Azije 2. plod palme betel	"Ova malena palma čak i cvjeta, i to bijelim cvjetovima, te donosi plodove, orahe **betel**." "**Betel**, omiljeno sredstvo za žvakanje u ist. i jugoist. Aziji, dobiva se od vrste *Areca catechu*."	https://www.novilist.hr/life/vrt-s-razglednice-ovim-stablom-jednostavno-cete-postici-tropski-ugodaj/ https://proleksis.lzmk.hr/40402/

bibimbap	kor. *비빔밥* (*bibimbap*)	korejsko jelo od miješane riže s mesom i povrćem	"**Bibimbap** je jedno i savršen 'comfort food', ima jako puno (zdravih) sastojaka, pun je okusa a iako traži vrijeme za izradu, teško da ćete požaliti uloženi trud." "**Bibimbap** je korejski klasik koji je u ovom receptu prilagođen našem podneblju i dostupnim namirnicama."	https://story.hr/Gourmet/a163170/Predstavljamo-bibimbap-recept.html https://www.volim-meso.hr/bibimbap-raskosna-zdjelica-s-rizom-i-mljevenom-junetinom/
bidi	engl. *beedi* < hind. *बीड़ी* (*bîṛî*)	smotka (cigara) koja se dobije tako da se duhanski prah uvije u list indijske biljke tendu i veže koncem	"Njezin otac zarađivao je motajući i prodajući tanke cigarete **bidi**, a kad mu se zdravlje pogoršalo, uskočila je Rekha koja je vještim prstićima motala i po 1000 cigareta dnevno." "Za dugih stajanja usred nigdine ljudi izađu, čučnu uz prugu, zapale **bidi**, i ostanu tako nepomični, zamišljeni, strpljivi."	https://www.gloria.hr/gl/arhiva/rekha-kalindi-djevojcica-koja-je-rekla-ne-preranoj-udaji-5099642 https://www.matica.hr/kolo/298/lotos-prah-i-mak-20291/
bigl	engl. *beagle*	britanska rasa lovačkog psa goniča	"**Bigl** pasmina karakteristična je po nešto sitnijoj, ali snažnoj građi i kratkoj oštroj dlaci." "Kako bi vaš **bigl** bio zdrav i dugo živio, osigurajte mu puno tjelesne aktivnosti uz uravnoteženu i umjerenu prehranu."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/bigl-pasmina-karakteristike-i-obiljezja-najpopularnijeg-kucnog-psa-0bf8acfc-b9f0-11ec-8c77-0242ac12001f https://www.zoocity.hr/blog/post/beagle
bindi	hind. *बिंदी* (*bindī*) < skr. *बिन्दु* (*bindú*)	točka koju žene u Indiji i okolnim zemljama nose među obrvama, simbolizira treće oko	"To je mjesto na koje, primjerice, Indijke stavljaju točku **bindi**, a tu se nanosi i vibhuti, sveti prah." "Neke vjerske skupine jako je razljutila Selena Gomez jer je na dodjeli MTV-jevih filmskih nagrada na čelu imala hinduistički ukras **bindi**"	https://xn--titnjaa-6a36e.hr/zdrav-zivot/alternativa-duhovnost/ajna-cakra-osnazite-je-uz-pomoc-joge-posta-i-etericnih-ulja/ https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/zasto-je-selena-nosila-bindi-20130426/print

binturong	mal. *binturung*	manja zvijer iz porodice *Viverridae* koja obitava u jugoistočnoj Aziji	"Budući da je krupan i da se može agresivno braniti, **binturonga** ponekad uspoređuju s medvjedom, ali je znatno manji, ne veći od malog psa." "U nedostatku jelena i majmuna oblačasti leopard će se 'počastiti' i azijskim dikobrazom, malajskim ljuskavcem i fazanima, a postoje snimke na kojima objeduje i **binturonga**, životinju koja svojim izgledom podsjeća na kombinaciju mačke i medvjeda."	https://zoona.hr/divljezivotinje/binturong-nije-ni-medvjed-ni-macka/ https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/foto-video-fotozamke-snimile-zbog-krzna-gotovo-istrijebljenu-vrstu-velikih-macaka-na-cijem-se-jelovniku-nalaze-mackomedvjedi-i-jeleni-koji-laju-foto-20220123/print
biryani	hind. *बिरयानी* (*biryānī*) /bɪr.jɑː.niː/	tradicionalno indijsko jelo od riže i začina, s dodatkom mesa, jaja ili povrća	"Danas vam predstavljamo **biryani**, jelo koje se u prvom redu veže uz islamski dio Indije, ali koji se kroz svoje inačice jede i na ostatku kontinenta, ali i svijeta." "Današnje indijske kuhinje razlikuju barem desetak bazičnih tipova **biryanija**, s još bezbroj lokalnih podvrsta."	https://www.telegram.hr/super1/relax/evo-kako-napraviti-biryani-popularno-azijsko-jelo-koje-ce-oduseviti-i-one-zahtjevne/ https://plavakamenica.hr/2019/01/23/jelo-tjedna-opako-ljuti-biryani-u-royal-indiji-75-kuna/
bistro	fr. *bistro(t)*	manji restoran u kojem se brzo i jednostavno poslužuje, karakterističan za Pariz	"On se nada kako bi uvrštenje na popis Svjetske baštine moglo pomoći očuvanju **bistroa**, a mi samo možemo držati fige da zbilja tako i bude, jer gubitkom bistroa – Pariz gubi i dio sebe." "Cafe au lait može se polako ispijati u uličnim kafićima, a intimni obroci podijeliti u **bistroima** osvijetljenim svijećama."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/pariski-bistroi-na-popisu-svjetske-kulturne-bastine---520286.html https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/zasto-je-pariz-najbolje-posjetiti-u-travnju-20110408
blickrig, blitzkrieg	njem. *Blitzkrieg*	rat koji napadač nastoji završiti u najkraćem roku porazom protivnika, munjeviti rat (pojam za njemačku taktiku vođenja rata u 2. svjetskom ratu)	"U Londonu su brzo shvatili da Poljska, unatoč nevjerojatnoj hrabrosti poljskih vojnika i časnika, neće izdržati njemački **blitzkrieg**." "**Blickrig** je odlično počeo za Nijemce: Grupa armija Sjever pregazila je	https://www.index.hr/vijesti/clanak/da-nestane-interneta-struje-i-svega-ostat-ce-bbcjev-radio-ovo-je-prica-o-njemu/2407317.aspx https://povijest.hr/bitkeiratovi/usamljeni-sovjetski-tenk-

			sovjetsku obranu u svega nekoliko dana."	protiv-njemackog-blickriga/
blues	amer. engl. *blues*	svjetovna pjesma američkih crnaca, smatra se najstarijim izvornim oblikom afroameričkog glazbenog folklora i temeljnim oblikom džez-glazbe	"Kroz rani country i urbani **blues**, te onog prije Drugog svjetskog rata, preko modernog rock **bluesa** druge polovice prošlog stoljeća te bluesa novog milenija vodimo Vas u emisiji Blues session." "Kada su se prije više od pet godina Triljani Darko Bakić i Dražen Klarić prvi put našli s Borisom Hrepićem-Hrepom i predložili mu da u njihovom rodnom gradu napravi **blues** festival, vjerojatno se ni sami nisu nadali kako će se već prve godine na obali Cetine dogoditi jedinstveni glazbeni spektakl."	https://radio.hrt.hr/slusaonica/ blues-session https://glazba.hr/citaj/izvjestaj/thrill-blues-festival/
bo	jap. *棒* (*bō*)	tradicionalni japanski štap koji je nekad služio kao oružje, a danas se koristi u okinavskim borilačkim vještinama	"Katana, nunčake, sai bodeži i **bo** štap znatno su zabavniji, supercool ili rječnikom Kornjača – Kowabunga." "Većina vježbi izvodi se individualno, golim rukama ili sa dugim štapom za borbu poznatim kao **bo** štap."	https://slobodnadalmacija.hr/ kolumne/nindza-kornjace-podgrijana-juha-od-kornjacevine-246318 https://www.nezavisne.com/zivot-stil/zivot/Pritajene-tigrice-Kung-fu-kaludjerice-nevjerovatne-snage-u-Nepalu-FOTO/320387
boken	jap. *木剣* (*bokken*)	japanski drveni mač koji se koristi za vježbanje u pojedinim borilačkim vještinama	"Studenti tradicionalnog Karate-doa s Okinawe nemaju običaj koristiti **boken** za Suburi, više se oslanjaju na Kobudo/Kobujutsu koji im omogućuje zamjenu u raznorazni sustavima borbe praznih ruku." "Demo tim imao je četiri nastupa u kojima su demonstrirali hapkido i borilačke vještine, tehnike samoobrane od više napadača sa sai-em, katanama i **bokenom** te obrane od noža i pištolja."	https://www.aikidojo.hr/suburi-trening/ http://savez-slijepih.hr/publication-hss/studeni-2019/sport/

bola	šp. *bola*	oružje za lov (Južna Amerika) napravljeno od dviju ili više kamenih ili željeznih kugli koje su pričvršćene o krajeve užeta; bacanjem bole lovac gađa i sapliće plijen	"Kada su u Argentinu uvezeni konji, **bola** se razvila u glavno lovačko oružje Indijanaca u pampama i Patagoniji, a upotrebljavala se i u južnom Brazilu i starome Peruu." "Putem dolje prvi puta u životu vidjeli smo kako gauči lasom i **bolama** (3 drvene kugle povezane užetima) love mule."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=8509 https://www.hpdzeljeznicar.hr/putopisi/tom/na-krovu-juzne-hemisfere
bolero	šp. *bolero*	1. španjolski ples umjerena tempa, u tročetvrtinskoj mjeri; 2. kratak ženski prsluk, dio španjolske narodne nošnje	"Prepoznatljivi ritam **bolera** stoljećima je inspirirao glazbenike i plesače, a za to se pružila jedinstvena prilika čuti i vidjeti kako se **bolero** razvio kod velikih europskih kompozitora: Chopina, Saint-Saënsa i Ravela, dok im se hrvatski skladatelj Višeslav Laboš pridružio elektronskom intervencijom." "Tako se veste, džemperi, kardigani, **bolera** i sl. razvrstavaju u gornje odjevne predmete, ali i u gornju...“	https://hnk-ajc.hr/predstava/4-bolera/ https://hrcak.srce.hr/file/197541
bolivar	šp. *bolívar*, prema Simónu Bolívaru	osnovna novčana jedinica u Venezueli	"Venezuelanski **bolivar** u jednom je mjesecu oslabio 60 posto prema dolaru, što znači da najveća denominacija od 100 **bolivara** sada vrijedi manje od 3 američka centa." "Banka je objavila da je novi tečaj 68,65 suverenih **bolivara** (kako se naziva novi novac) za euro ili oko 60 za američki dolar."	https://lidermedia.hr/aktualno/venezuelanci-novac-za-temeljne-transakcije-nose-u-ruksacima-121707 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/venezuelski-bolivar-devalvirao-96-posto-7744476
bolivijano	šp. *boliviano*	osnovna novčana jedinica u Boliviji	"U tu je svrhu odobreno povećanje iznosa za dnevne potrebe zatvorenikâ u kaznionicama u Boliviji, koji tako sa 6 **bolivijana** i 60 centava prelazi na 8 **bolivijana**, počevši od kolovoza."	https://laudato.hr/Novosti/Svijet/Bolji-uvjeti-bolivijskih-zatvorenika-zahvaljujuci.aspx https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/policija-ovdje-ne-dolazi-zatvor-u-kojem-se-turistima-prodaje-kokain---504511.html

			"Cijena smještaja u najskupljim dijelovima zatvora stoji od 1500 do 1800 bolivijskih **bolivijana**, odnosno od 1300 do 1500 kuna."	
boljar	rus. *боярин* (*bojarin*)	*pov*. feudalni zemljoposjednik u Rusiji i nekim dijelovima Rumunjske	"Sve je to pobudilo nezadovoljstvo među **boljarima**, koji su ga zbacili s prijestolja i zatvorili u manastir." "Oštro su ga napadali **boljari** jer su ga smatrali krivim za smrt Dmitrija Ivanoviča, najmlađeg sina Ivana Groznog. "	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63968 https://povijest.hr/nadanasnjidan/boris-godunov-sjeo-na-ruski-tron-1598/
boljševik	rus. *Большевик* (*boljševik*)	*pov*. 1. poslije raskola 1903, član većinskog dijela ruske Socijaldemokratske radničke partije, opr. menjševik; 2. ruski odn. sovjetski komunist ili ortodoksni komunist uopće	"Sovjetska verzija iz 1917. po kojoj su **boljševici** mirno preuzeli vlast još uvijek živi u svijesti javnosti." "Otkad su se **boljševici** dokopali vlasti, manipulacija i iskrivljavanje ruske povijesti imali su tri ključna cilja: opravdati režim, ocrniti njegove protivnike i mobilizirati mase."	https://www.nacional.hr/u-rusiji-otvorena-izlozba-o-prvim-zrtvama-boljsevika/ https://www.jutarnji.hr/naslovnica/stota-obljetnica-boljsevicke-revolucije-6684402
bong	taj. *บ้อง* (*bong*)	vodena lula za pušenje kanabisa, duhana i dr.	"Ozljeda koja je promijenila život neidentificiranom 23-godišnjaku dogodila se nakon što je iz **bonga** popušio dva grama marihuane." "U njima je bilo debelog crnog taloga, a prema tim ostacima, znanstvenici su zaključili kako su se iz **bongova** pušili opijum i kanabis tijekom ceremonijalnih procedura."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/mladic-u-kanabis-deliriju-sam-sebi-skarama-odrezao-penis-nismo-ga-uspjeli-spasiti-15152944 https://www.telegram.hr/zivot/u-rusiji-pronadena-dva-zlatna-bonga-stara-2400-godina-iz-njih-su-nomadski-ratnici-pusili-kanabis-i-opijum/

bongo[1]	amer. šp. *bongó*	dva spojena mala bubnja po kojima bubnjar udara prstima; iz Afrike prenesen u Sjevernu Ameriku gdje je ušao u sastav džez i plesnih orkestara	"'Umjesto violine, djeca uče svirati **bongose** kako bi razumjeli druge kulture', ljutito je komentirao pred sudom, gdje se predstavio kao 'njemački dinosaur'." "Još osamdesetih u Zagrebu je Sina uvijek imao **bongose** u automobilu."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sud-osudio-bivseg-vojnika-jer-je-prisluskivao-razgovore-svoje-kceri-s-uciteljicom-bjesnio-na-skolu-tjeraju-je-da-svira-bongose-i-druzi-se-s-migrantima-20210216 https://www.jutarnji.hr/spektakli/tiha-patnja-uglednog-estetskog-kirurga-glumicic-ujutro-ugradujem-silikone-navecer-udaram-bubnjeve-480742
bongo[2]	šp. *bongo*	crvenkastosmeđa antilopa (*Tauratragus eurycerus*), živi u tropskim šumama Afrike, ima bijele pruge i velike spiralno savijene rogove	"Znanstvenici koji pokušavaju spasiti **bongo** antilope od istrebljenja oduševljeni su što se u Zoološkom vrtu Chester rodilo mladunče." "Rijetka afrička antilopa, brdski **bongo**, živi samo na malom području u središnjoj Keniji."	https://www.tportal.hr/funbox/clanak/sto-je-bongo-rijetka-divota-eto-sto-foto-20191013 https://www.nacional.hr/populacija-africkog-brdskog-bonga-se-zeli-povecati-projektima-zastite/
bonsai, bonsaj	jap. *盆栽* (*bonsai*)	minijaturno patuljasto drvo uzgojeno u posudi, prema japanskim metodama	"Briga oko **bonsaija** prava je umjetnost, ali i zadovoljstvo za ljubitelje tog predivnog patuljastog drveća…" "**Bonsai** drvce moguće je uzgojiti na više načina: iz sjemena, reznicom, preoblikovanjem lončanice iz rasadnika ili vađenjem pogodnog primjerka iz prirode."	https://zena.rtl.hr/lifestyle/dom-i-interijeri/za-totalne-neznalice-kako-bonsai-odrzati-na-zivotu-2d48ba4a-35b3-11eb-a5c1-0242ac130027 https://gospodarski.hr/rubrike/cvjecarstvo/kako-uzgojiti-bonsai-stabalca/
boogie-woogie	amer. engl. *boogie-woogie* /ˌbʊgiˈwʊgi/	1. poseban način glasovirskog izvođenja *bluesa* nastao kasnih 1920-ih, prepoznatljiv po karakterističnom sviranju basova koje izvodi lijeva ruka dok se desnom improviziraju jednostavne varijacije; 2. ples na istoimenu glazbu koju izvode manji ili veći sastavi, nastao prema plesu crnaca iz Arizone	"Joanna i Jeanne odlično su se uklopile u razigrano raspoloženje i svojim zavodljivim nastupom ugrijale pozornicu, na kojoj ih prati skupina profesionalnih plesača izvodeći elemente plesa **boogie-woogie**." "Putnici koji su se zatekli na londonskoj željezničkoj postaji St. Pancras imali su priliku uživati u **boogie-woogie** šou pijanista čija izvedba je hibrid one	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/ove-jeseni-plesemo-boogie-foto-20180904 https://www.tportal.hr/kultura/clanak/pijanisti-s-ulice-koje-morate-poslusati-20140509

			Joolsa Hollanda i Richarda Hammonda."	
boršč	rus. *борщ* (*boršč*)	gusta juha s mesom i ciklom karakteristična za Ukrajinu i Rusiju	"Osim boje, **boršču** cikla daje i karakterističan “zemljasti” okus, a koliko će juha biti dobra, ovisi o temeljcu." "UN-ova agencija za kulturu prošlog je petka kulturu pripreme ukrajinskog **borščа** upisala na popis ugrožene kulturne baštine kojoj je potrebna hitna zaštita."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/borsc-koliko-ce-biti-dobar-ovisi-o-temeljcu-a-sve-povrce-se-reze-na-stapice-osim-krumpira-koji-treba-rezati-na-kockice-10069543 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/unesco-uvrstio-borsc-na-listu-ugrozene-kulturne-bastine-kojoj-je-potrebna-hitna-zastita-15218594
bossa nova	port. *bossa nova* /ˈbɔ.se ˈnɔ.vɐ/	glazbeni stil i ritam nastao novim načinom sviranja sambe	"Za one koji nikad nisu čuli **bossa novu** ili se nećkaju da dođu na Orsulu poslušati Bebel Gilberto ona kaže: "Bossa nova je kao da se ljubite i slušate more u pozadini dok ptice lete oko vas"." "Koncert je trio otvorio pjesmom Ay mama Inés, a publika je tijekom čitave večeri komunicirala s izvrsno raspoloženim Bonom te su neki čak i zaplesali uz **bossa nova** ritmove."	https://www.vecernji.hr/showbiz/velika-brazilska-zvijezda-prvi-put-u-dubrovniku-1177713 https://www.vecernji.hr/kultura/africki-sting-odusevio-dubrovcane-koncertom-za-pamcenje-1510035
boza	tur. *boza* < osm. بوزه (*buze*)	orijentalno piće od kukuruzne krupice i šećera	"**Boza** je zdrava jer sadrži vitmanine B1, B2, B3, B6 i B12, a prepuna je i korisnih bakterija." "Bezalkoholna **boza** pojavljuje se negdje u 19. stoljeću, a prije nekoliko desetaka godina još ste mogli naići na ulične prodavače boze posebno u Istanbulu."	https://www.24sata.hr/lifestyle/sto-je-boza-i-kako-se-priprema-odlicna-je-za-gubitak-viska-kila-761962 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/milanovic-i-plenkovic-ne-prestaju-spominjati-bozu-u-svojim-raspravama-znate-li-sto-je-to-15072843
brahman	hind. *ब्राह्मण* (*brāhmaṇ*)	svećenik koji prihvaća i slijedi brahmanizam, pripadnik najviše kaste; brahmin, bramin	"Najviša kasta su **brahmani** i kada je riječ o religiji oni donose odluke o tome što je ispravno." "Mnogi Indijci ovaj strašan zločin već su prozvali kastinskim - naime, optuženi svećenik navodno je **brahman** iz više kaste."	https://smart-travel.hr/indija/ https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/svecenik-s-jos-trojicom-silovao-9-godisnjakinju-i-spalio-joj-tijelo-da-prikrije-tragove-zlocina-15092983

break-dance, breakdance	engl. *breakdance* /ˈbrɛjg.dɛns/	osebujni akrobatski ples nastao u okrilju hip-hop supkulture američke crnačke mladeži u SAD-u početkom 1980-ih	"Čak i da nikada niste bili ni u kakvom doticaju s plesom ili bilo kojom plesnom tehnikom, sigurno ste čuli za **breakdance**." "Preminuo poznati plesač i ikona **breakdancea**: Glumio u klasicima i plesao s Michaelom Jacksonom"	https://www.aktivator.hr/rekreacija/breakdance-jedna-od-najzahtjevnijih-plesnih-disciplina/ https://www.jutarnji.hr/scena/strane-zvijezde/preminuo-poznati-plesac-i-ikona-breakdancea-glumio-u-klasicima-i-plesao-s-michaelom-jacksonom-15218597
bridž	engl. *bridge*	kartaška igra engleskog podrijetla s 52 karte i s četiri igrača od kojih po dva igraju zajedno	"Na turnirskom **bridžu** potrebno je istom podjelom karata odigrati najmanje 2 igre (timski **bridž**) ili više od 20 igara (parski **bridž**)." "Jeste li ikada promatrali pasionirane igrače **bridža** kako satima igraju bez osmijeha, bez obzira na to kartaju li ozbiljnim ulozima ili samo zbog druženja?"	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=9498 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/sreca-je-precijenjena-ljudi-zele-pobjedivati-20110518
brioche	fr. *brioche* /bʁi.jɔʃ/	kruh francuskog podrijetla s visokim sadržajem jaja i maslaca	"Što kažete na brzinska **brioche** peciva idealna za vikend?" "Među njima se definitivno ističe Brioche con Gelato, izvorni talijanski sladoled u vrućem **brioche** pecivu, obogaćen Nutellom i mljevenim Plazma keksima."	https://www.ljepotaizdravlje.hr/sto-kazete-na-brzinska-brioche-peciva-idealna-za-vikend-donosimo-recept/ https://www.journal.hr/lifestyle/gastro/brioche-con-gelato-fuliranje-advent-u-zagrebu-2019/
bruschetta	tal. *bruschetta* /bruˈsket.ta/	talijansko predjelo od prepečenog kruha s češnjakom i maslinovim uljem	"**Bruschette** su jednostavni i upravo neodoljivi zalogajčići koji će uljepšati svaku zabavu i prijateljsko ili obiteljsko druženje, a pripremaju se vrlo jednostavno i brzo." "Ako sumnjate da je **bruschetta** dio nezahtjevne siromaške kuhinje, evo odmah na početku rafala brzopoteznih tradicijskih recepata kojima je ime jela često dugačko koliko i recept."	https://recipeci.com/bruschette-brzi-neodoljivi-zalogajcici/18648/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/najbolji-recepti-za-bruschette-ukradite-nam-provjerene-recepte-za-omiljene-minijature-6403670

buldog	engl. *bulldog*	engleska pasmina kratkodlakih pasa mastifa	"Kao jedna od najpopularnijih pasmina pasa na svijetu, engleski **buldog** ima brojne predivne karakteristike zbog kojih se jednostavno nemoguće ne zaljubiti u ovog šarmantnog psa." "Dva američka predsjednika držala su **buldoge** u Bijeloj kući - ljubimac Calvina Coolidgea zvao se Boston Beans, dok se ljubimac Warrena Hardinga zvao Oh Boy."	https://zena.rtl.hr/lifestyle/engleski-buldog-sve-sto-trebas-znati-o-ovoj-simpaticnoj-pasmini-f344d310-3e3f-11ec-9eaa-121e95899c39 https://www.index.hr/ljubimci/clanak/ove-zanimljive-cinjenice-o-buldogu-mozda-niste-znali/2373145.aspx
bulgogi	kor. *불고기* (*bulgogi*)	korejsko jelo od mariniranog mesa (najčešće govedine) s roštilja	"**Bulgogi** se inače poslužuje uz rižu ili kimchi, no ja sam imao rižine rezance pa mi se učinilo kao dobra ideja koristiti baš njih." "Uživajte u sezoni roštiljanja poput Korejaca i sve za ovaj prefini **bulgogi** i njegove priloge, kao i rekvizite za roštiljanje, nabavite u Lidlu."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/bulgogi-korejska-govedina-odusevit-ce-sve-gastro-pustolovce-26775 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/korejski-bulgogi-socna-marinirana-govedina-s-rostilja-koja-osvaja-svojom-mekocom---722885.html
bulgur	tur. *bulgur* < perz. بلغور (*bolġur*)	namirnica koja se priprema od djelomično kuhanog i sušenog pšeničnog zrnja, karakteristična za zapadnu Aziju	"Fino mljeveni **bulgur** koristi se za pripremu kruha i kolača, a grubo mljeveni za nadjeve, složence i juhe." "Budući da je prokuhan ili djelomično kuhan, **bulgur** se može pripremiti relativno brzo, puno brže od mnogih drugih cjelovitih žitarica."	https://www.podravka.hr/namirnica/409353ea-610e-11eb-bd49-0242ac12003d/bulgur/ https://miss7zdrava.24sata.hr/hrana/bulgur-zdrava-zitarica-koju-je-lako-pripremiti-22406
buljuk	tur. *bölük*	*pov*. odred osmanske vojske; četa	"U redovitoj osman. vojsci **buljuk** je naziv za pješačku četu ili konjanički eskadron." "U konjaničkim džematima niže jedinice zvale su se ode ili **buljuci**, a u ostalima obično ode."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=10150 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=16861

bumerang	engl. *boomerang* < dharug *bumariny*	drveno srpoliko oružje autohtonih australskih urođenika; ako ne pogodi cilj, vraća se bacaču	"Vjerojatno najprepoznatljivija vrsta jest zakrivljeni povratni **bumerang**, koji je služio za razonodu ili tjeranje ptica s poljoprivrednih površina." "Chanel je prozvan na društvenim medijima za prisvajanje autohtone australske kulture, proizvodnjom preskupog **bumeranga** prezrenog kao apsolutni i konačni beskorisni statusni simbol"	https://povijest.hr/jesteliznali/kada-i-gdje-je-nastao-bumerang/ https://www.24sata.hr/lifestyle/chanelov-bumerang-uvrijedio-kulturu-i-povijest-aboridzina-524628
Bundesrat	njem. *Bundesrat*	jedan od dvaju domova njemačkog parlamenta; također i austrijskog poslije 1955.	"Savezne pokrajine u kojima su na vlasti kršćanski demokrati odbacile su u gornjem domu njemačkog parlamenta **Bundesratu** u ponedjeljak reformu sustava pomoći dugotrajno nezaposlenima" "Iako su iz Deutsche Telekoma pohvalili odluku **Bundesrata** jer će im ona osigurati investiciju od tri milijarde eura u VDSL, druge telekomunikacijske kompanije dočekale su je na nož..."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/njemacki-bundesrat-odbacio-reformu-sustava-pomoci-za-nezaposlene-bilo-je-sve-manje-isplativo-raditi-20221114 https://www.poslovni.hr/hrvatska/bundesrat-dao-dt-u-monopol-nad-vdsl-om-29330
Bundestag	njem. *Bundestag*	predstavnički dom dvodomnog njemačkog parlamenta	"**Bundestag** je velikom većinom glasova zastupnika odobrio ponovno slanje vojnika Bundeswehra u sigurnosnu misiju Europske unije EUFOR Althea u Bosni i Hercegovini…“ "Sutra bi trebao biti potpisan koalicijski ugovor, a u srijedu bi novi saziv **Bundestaga** trebao socijaldemokrata Olafa Scholza izabrati za kancelara, a nakon toga bi trebala prisegnuti i nova vlada."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/bundestag-prihvatio-rezoluciju-o-bih-hrvatski-narodni-sabor-to-je-poziv-na-rusenje-daytona-15220258 https://www.index.hr/vijesti/clanak/njemacki-zeleni-prihvatili-koalicijski-ugovor-uskoro-krece-formiranje-koalicije/2323659.aspx

burek	tur. *börek*	orijentalna pita od razvučenog tijesta s prepрženim mesom ili sirom	"U nastavku možete pronaći koja su najbolja mjesta za **burek** po mišljenju članova redakcije Dobre hrane." "Za pravljenje najvećeg **bureka** na svijetu, kako javlja sarajevsko Oslobođenje, trebalo im je šest sati."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/vodici/gdje-pojesti-najbolji-burek-u-zagrebu-od-svih-mjesta-jedna-adresa-izdvaja-se-od-konkurencije-15179813 https://www.tportal.hr/funbox/clanak/je-li-burek-od-675-kilograma-dovoljan-za-guinnessa-a-porcija-od-1500-cevapa-foto-20171014
burka[1]	rus. *бурка* (*burka*)	ogrtač od valjane vune i kozje kostrijeti, uobičajena nošnja na Kavkazu	" Radi se o nazivima za pojedine dijelove odjeće i obuće kakva se nosi na Kavkazu (npr. **burka** ili ogrtač koji nose muškarci…" „Također, gradonačelniku Bandiću djeca su poklonila tradicionalnu **burku** i krznenu kapu, koje je, unatoć velikoj vrućini, gradonačelnik odmah isprobao.“	https://www.matica.hr/media/knjige/narti-773/pdf/price-o-nartima-izbor.pdf https://www.zagreb.hr/en/gradonacelnik-s-djecom-beslana/55332
burka[2]	hind. बुरक़ा (*burqā*) < perz. برقع (*borqa'*) < arap. برقع (*burqu'*)	široka ženska halja koja pokriva cijelo tijelo, ostavljajući samo proreze za oči (u Indiji i Pakistanu)	"**Burka**, što u prijevodu znači prepreka, prekriva cijelo tijelo te je najradikalniji oblik odijevanja u islamskoj tradiciji." "Nakon presude Europskog suda za ljudska prava iz 2014. da je Francuska imala pravo zabraniti **burku** na javnim mjestima, stvar je svake zemlje hoće li zabraniti **burku** i nikab, koji za većinu islamskih stručnjaka za vjersko pravo nisu vjerski simboli."	https://www.index.hr/magazin/clanak/hidzab-nikab-burka-kakva-je-razlika/2016781.aspx https://www.vecernji.hr/vijesti/burka-nije-u-temelju-islama-1107555
burlak	rus. *бурлак* (*burlak*)	onaj koji s kopna konopom vuče riječnu lađu (ob. na Volgi); lađar	"- Ljudi koji su vukli brodove zvali su se **burlaci**, a korabaš je upravljao lađama, objašnjava Dario Olrom, mornar i korabaš na Žitnoj lađi "Zora"." "„Mediterraneo” Marija Javorana nije “Mediteran kakav je nekad bio”, već	https://magazin.hrt.hr/price-iz-hrvatske/zitna-lada-zora-prica-vazni-dio-karlovacke-povijesti-6782753 https://www.antenazadar.hr/clanak/2021/10/autor-najboljeg-svjetskog-crteza-zadranin-mario-javoran-

			metafora njegova nestanka. Kompozicijski, referira se na poznate "**Burlake** s Volge" Ilje Rjepina, ali na Javoranovoj slici burlake su zamijenili poznati Zadrani, koji umjesto carskog broda vuku drvenu olupinu."	izlaze-u-barceloni-nagradeni-crtez-trajno-ce-se-smjestiti-u-providurovu-palacu/
burito, *burrito*	šp. *burrito*	meksičko jelo od zamotane pšenične tortilje punjene nadjevom	"Danas kada pričamo o **burritu** tada možemo pričati o jelu koje sadrži rižu, grah, zelenu salatu, meso, avokado, sir i kiselo vrhnje." "**Burrito** se razlikuje od tacosa po tome što tortilja posve obavija nadjev, dok je kod tacosa, nadjev vidljiv."	https://www.gastronomija.hr/burrito/ https://www.index.hr/food/clanak/burrito-je-svjetski-poznato-meksicko-jelo-mi-ga-radimo-na-ovaj-nacin-i-top-je/2413104.aspx
bušel	engl. *bushel*	engleska i američka mjera za žito (engleska 3,35 l, američka 35,34 l)	"Za sve je kriv **bušel**, angloamerička jedinica obujma suhih tvari, odnosno njegova varijabilna vrijednost, ovisna o kulturi" "Cijene pšenice na burzi u Chicagu u četvrtak su poskočile 1,9 posto na 6,9 dolara za **bušel** (**bušel** pšenice odgovara 27,2 kilograma) uoči novog revidiranja podataka o proizvodnji u svijetu koje će izraditi Međunarodno vijeće za žitarice (IGC)."	https://www.agroklub.com/poljoprivredne-vijesti/trziste-ispravljene-netocne-cijene-soje-iliti-sto-su-to-buseli/79023/ https://www.poslovni.hr/strane/psenica-sve-skuplja-156396
buzuki	ngrč. *bouzouki*	grčki narodni žičani muzički instrument, sličan mandolini, stigao s Osmanlijama u Grčku	"Pod utjecajem opojnih supstancija, u tim zadimljenim sobičcima su, uz pratnju **buzukija**, nastajali stihovi koji su izražavali nezadovoljstvo stanjem u zemlji." "… drugi dio koncerta sviram ja s instrumentalistima iz Madre Badessa pojačanima sa flamenco gitarom, **buzukijem** i Akademskim zborom 'Ivan Goran Kovačić'."	https://povijest.hr/jesteliznali/zasto-su-grcke-vlasti-svojedobno-zabranile-sviranje-na-ovom-instrumentu/ https://www.tportal.hr/showtime/clanak/tonci-huljic-najavljuje-glazbeni-spektakl-slazem-repertoar-gdje-se-igram-s-ekstremnim-emocijama-foto-20190306/print

cane corso	tal. *cane corso* /'ka.ne 'kor.so/	talijanska pasmina kratkodlakih pasa mastifa	"**Cane corso** je stara pasmina koja je pratila rimske legionare u ratove gdje ih se koristilo u borbama, kao čuvare i lovačke pse!" "PAS **cane corso** je talijanska pasmina koju je službeno priznao upravni savjet udruženja ENCI 20. siječnja 1994."	https://www.zoocity.hr/blog/post/cane-corso https://www.index.hr/ljubimci/clanak/velicanstveni-cane-corso-cetiri-zanimljivosti-o-omiljenoj-asmini/2200926.aspx
cannoli	tal. *cannoli* /kanˈnɔːli/	sicilijanski kolač valjkasta oblika s kremastim nadjevom od sira *ricotte*	"Ne treba pretjerivati sa šećerom jer će se izgubiti delikatna, mliječna aroma po kojoj su **cannoli** posebni, ali zato dodajte kandirano voće, usitnjene orašaste plodove, čokoladu…" "Kao i brojne druge gastronomske divote, **cannoli** podrijetlo vuku s čarobne Sicilije."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-cannole---687728.html https://www.vecernji.hr/lifestyle/taj-divni-predmet-zelje-cannoli-s-ricottom-malinama-i-pistacijem-razlog-zbog-kojeg-obozavamo-slatko-1576059
cannelloni	tal. *cannelloni* /kannelˈloːni/	vrsta talijanske tjestenine u obliku cjevčica	"Ako volite lazanje, voljet ćete i **cannellone** jer je okus sličan, a ako nemate originalnu tjesteninu poslužiti se možete i listovima za lazanje." "Ako ne znate što skuhati za ručak, naš današnji prijedlog su zapečeni **cannelloni** punjeni mljevenim mesom i sirom."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-kanelone---574907.html https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/ne-znate-sto-kuhati-isprobajte-recept-za-zapecene-cannellone-koje-ce-obozavati-svi-ukucani-20210225
capoeira	port. *capoeira* /kapuˈe(j)rɐ/	afro-brazilska borilačka vještina u kojoj se isprepliću elementi plesa, glazbe i akrobatike	"**Capoeira** majstori kombiniraju borilačke tehnike i akrobatiku u skladu s pokretima koji liče na ples, a sve to u ritmu s muzikom, brazilskom glazbom na autohtonim instrumentima." "Naime, na videu se vidi kako Jelena izvodi borilačku vještinu **capoeiru** s naočitim muškarcem, pa su se odmah, posebno pripadnice 'nježnijeg spola' zapitale tko je on."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/capoeira-susret-zavrsava-dodjelom-pojaseva-2860757 https://story.hr/Lifestyle/a241345/Tko-je-zgodni-trener-Jelene-Djokovic.html

carpaccio	tal. *carpaccio* /karˈpattʃo/	talijansko hladno predjelo od sirovog mesa ili sirove ribe	"Različite vrste mesa koje se koriste za **carpaccio** se često pripremaju s lisnatima salatama, a najčešće se koristi rikula koja ima lagan paprenast okus (često se koristi i radič, endivija i potočarka)." "Jedan od najpoznatijih domaćih chefova na svom je Facebook profilu za ljubitelje sirove ribe i **carpaccia** ponudio ukusni recept s oradom."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/sve-sto-zelite-i-trebali-biste-znati-o-carpacciu-3583085 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/zelite-li-znati-recept-za-izradu-carpaccia-od-orade-mate-jankovic-ponudio-je-svoj-foto-20210118
ce-ce, cece	engl. *tsetse* < cvana *tsêtsê*	tropska afrička muha (rod *Glossina*), prijenosnik uzročnika bolesti spavanja	"**Ce-ce** muha je relativno velik kukac, veličine od 0.5 do 1.5 centimetara koji ima prepoznatljiv oblik, hrani se krvlju, a ima veliku ulogu u prenošenju bolesti" "Ruralni predjeli, buševi lokalnih plemena, nacionalni i safari pakrovi tropskih područja mjesta su gdje obitavaju i zloglasne **ce-ce** muhe koje uzrokuju bolest spavanja."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/ce-ce-muha-najveci-prenosilac-bolesti-83840a40-b9f1-11ec-b903-0242ac120027 https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/video-novinarku-ubola-ce-ce-muha.html
ceviche	šp. *ceviche* /seˈβitʃe/	peruansko jelo od svježe sirove ribe s marinadom od citrusa	"**Ceviche** je iznimno jednostavno jelo za pripremu, samo prvo treba znati nekoliko osnovnih principa, a tu je i nekoliko manjih poteškoća koje se, međutim, stvarno mogu lako svladati." "**Ceviche** je omiljeno riblje predjelo ili lagani ručak koji se tradicionalno priprema u Latinskoj Americi i na Karibima, ali obožavaju ga i chefovi diljem svijeta."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/chef-filip-horvat-marinirao-sam-brancina-za-ceviche-od-1-minute-do-2-sata-idealno-je-15-minuta-1514192 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/fantasticni-ceviche-latinoamericki-specijalitet-koji-spasava-od-vrucine---482308.html
chardonnay	fr. *chardonnay* /ʃaʁ.dɔ.nɛ/, prema selu Chardonnay	1. sorta vinove loze porijeklom iz istočne Francuske 2. vino od sorte *chardonnay*	"Pinot bijeli na aromatiku ne utječe uopće ili ne previše, a **chardonnay** u kombinaciji s hrastovim bačvama daje tipične arome korice kruha, vinogradarske breskve, marelica i orašastosti." "Sorta **Chardonnay** je	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/klub-mrzitelja-chardonnaya-ipak-je-ostvario-jedan-dobar-cilj-ima-li-domaci-chardonnay-rivala-u-stranoj-konkurenciji-7519851 https://gospodarski.hr/pitanja-i-

			jedna od sorata koja u kontinentalnim uvjetima dobre rezultate pokazuje uz mješovitu rezidbu…“	odgovori/vinogradarstvo-pitanje-br-35/
chateaubriand	fr. *chateaubriand* /ʃa.to.bʁi.jɑ̃/, prema francuskom književniku François-Renéu de Chateaubriandu	francusko jelo od goveđeg filea prethodno zapečenog sa strane	"**Chateaubriand** je specijalitet koji se priprema u posebnim prilikama, a radi se od središnjeg dijela goveđeg filea – srca bifteka." "Odrezak **chateaubriand** radi se od točno određenog dijela bifteka pa ono što vrijedi za biftek - da se treba samo malo zapeči kako bi ostao sočan - dvostruko vrijedi za **chateaubriand**."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-chateaubriand---763195.html https://net.hr/magazin/kuhinja-i-recepti/ramsay-pohvalio-odrezak-a-ekipa-ga-krenula-sprdati-ukratko-nije-dobro-zavrsilo-bd16a812-b1c3-11eb-9287-0242ac140016
***cheeseburger*, čizburger**	engl. *cheeseburger*	hamburger sa sirom	„Umjetnik izložio krastavac iz McDonald‘sova **cheeseburgera**, za njega traži 46.000 kuna: ‘Djelo je zbilja smiješno‘“ „Naime, britanski Mirror piše kako poznati umak s češnjakom i biljem pizzerije Domino's od 100 grama sadrži čak 675 kalorija, dakle više od dva McDonald'sova **čizburgera** zajedno.“	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/umjetnik-izlozio-krastavac-iz-mcdonald-sova-cheeseburgera-za-njega-trazi-46-000-kuna-djelo-je-zbilja-smijesno-15228150 https://net.hr/magazin/kuhinja-i-recepti/neki-umaci-za-pizzu-sadrze-vise-kalorija-od-dva-cizburgera-iz-mcdonaldsa-4b9b05c6-16e9-11ec-953c-b20a88faa7d7
chia	šp. *chía* /ˈt͡ʃia/ < nahuatl *chiyan*	zeljasta biljka jestivih sjemenki, porijeklom iz Južne i Srednje Amerike	"**Chia** sjemenke imaju brojne prednosti pred drugim sjemenkama, lanom na primjer, njihovim “suparnikom” među izvorima omege-3." "U poljoprivrednom uzgoju Argentine **chia** sudjeluje s fascinantnih 24 posto."	https://danas.hr/zivot/sos/kako-posaditi-chia-sjemenke-uzgojite-chia-sjemenke-u-stanu-3203887-5dc4be58-b9f1-11ec-ac61-0242ac13000e https://zivim.gloria.hr/zivim/ucim/chia-cija-si-ti-citaj-sve-sto-ste-zeljeli-znati-o-mocnoj-maloj-sjemenki-8616185
***chinook*, činuk**	amer. engl. *chinook* < Chehalis *ċinúk*	topao i suh vjetar koji puše niz istočne padine Stjenjaka	"Vjetar **chinook** u mitologiji je još zvan proždiračem snijega jer, kada on zapuše, i jako dubok snijeg nestaje i topi se." "Zbog intenziteta, klimatskog utjecaja i	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/sto-je-chinook-20100707 https://www.bib.irb.hr/88112

			gospodarstvenog značenja uz alpski fen posebno se ističe i fenski vjetar u sjevernoj Americi, istočno od Stjenjaka, poznat pod imenom **činuk** (**Chinook**)."	
churros	šp. *churro* /ˈtʃuro/ (mn. *churros*)	hrskavi španjolski uštipci koji se poslužuju s čokoladnim umakom	"Hrskavi, slasni i posluženi uz umak od čokolade, španjolski **churros** hit su na svakom stolu na kojem se pojave." "**Churros** su tradicionalna španjolska slastica od hrskavog prženog tijesta uvaljanog u šećer i cimet."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/vodici/fritule-obozavamo-ali-jeste-li-probali-churros-priprema-je-brza-a-najbolji-su-s-cokoladom-15122659 https://www.dukat.hr/recepti/churros-s-umakom-od-cokolade-i-karamele/
cicit	hebr. *צִיצִית* (*cīcīth*)	kićanka, resa uz židovski molitveni plašt ili šal (talit)	"Dok je Tora tako podignuta, što se naziva hagba, neke zajednice imaju običaj da usmjere prema Tori svoj mali prst, dok druge usmjeravaju svoj mali prst prema Tori dok drže **cicit**, odnosno rese svog talita dok izgovaraju riječi „a ovo je Tora.“" "Postoje samo tri ogromne razlike vezane uz židovsku odjeću, a to su šatnez, **cicit** i tefilin"	https://zidovi.hr/zidovski-jezik-znakova/ https://media.graphassets.com/1yQSX0GVTyqfPx9O1CaA
cigara	šp. *cigarro* < quiche *sik'ar*	ručno uvijen duhanski list priređen za pušenje	"Ako niste znalac ili vam je prvi put, vjerojatno nećete niti znati pušite li pravu ili lažnu kubansku **cigaru** jer izvana može izgledati čak i pristojno." "Turistički vodič iz Srbije zaustavljen je prošlog tjedna u beogradskog zračnoj luci zbog krijumčarenja gotovo dvije tisuće kubanskih **cigara**"	https://net.hr/webcafe/svastara/odvratno-pogledajte-sto-se-zapravo-krije-u-laznim-kubanskim-cigarama-i-zasto-ih-nikada-ne-bi-trebali-probati-bbea8394-b1ca-11eb-9265-0242ac14002c https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/turisticki-vodic-iz-srbije-pokusao-prosvercati-gotovo-2000-kubanki-20190807

cigarilo, *cigarillo*	šp. *cigarillo*	strojno uvijen manji duhanski list priređen za pušenje (ob. veličine cigarete)	"Gostionica je poznata po vlasniku, uvijek raspoloženom Tosiću koji u uglu usana neprekidno drži čačkalicu, kao Clint Eastwood **cigarillo** u "Dobar, loš, zao"." "Uz klasične duhanske proizvode (cigarete, duhan za samostalno motanje, duhan za lule, duhan za vodene lule, cigare, **cigarilosi**, duhan za žvakanje, šmrkanje ili oralnu upotrebu) posljednjih godina su na tržištu dostupni brojni novi duhanski proizvodi..."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/neka-samo-pametuju-o-zdravoj-hranija-volim-da-dorucak-pliva-u-maslu-1076588 https://ordinacija.vecernji.hr/zdravlje/preventiva/sutra-je-idealan-dan-da-prestanete-pusiti-a-evo-i-zasto-te-kako-to-najlakse-napraviti/
cirk	fr. *cirque*	ljevkasta udubina u kršu ledenjačkog porijekla; ponikva, vrtača, ponilena	"Ti hrptovi su ostali nakon što su u stijeni izdubljena četiri **cirka** (kružne udobine)." "**Cirkovi** su izrazito strmih strana kotlastog oblika sa brojnim morenama i curcima što ovoj planini daju posebost u oštrini kraških oblika."	https://geovizija.com/article.php?id=107 https://www.dinarskogorje.com/volujak.html
clafoutis	fr. *clafoutis* /kla.fu.ti/ < okc. *clafotís*	tradicionalni francuski kolač od trešanja	"**Clafoutis** je slastica od jednog sloja trešanja utopljenih u tijestu od jaja, šećera, maslaca i brašna." "**Clafoutis** se obično peče u većem pladnju, stoga je odličan izbor za slatka druženja s obitelji."	https://plavakamenica.hr/2017/05/29/tresnje-napravite-clafoutis-comme-il-faut-recepti/ https://www.novilist.hr/life/gastro/clafoutis-omiljeni-francuski-kolac-s-tresnjama-razbudit-ce-sva-vasa-osjetila/
cosagach	škot. gal. *còsagach* /kʰo:sa'gɔx/	škotski koncept stila života koji potiče osjećaj udobnosti i zaštićenosti; sličan danskom *hyggeu*	"I dok je hygge dan s najmilijima u udobnom džemperu, **cosagach** je uživanje s društvom prijatelja u popularnom pubu ili u toplom domu ispod tartan dekice s kolačima i toplim napitcima upotpunjenim džinom ili viskijem." "Do tada možemo polako, ali sigurno početi prakticirati **cosagach**, odnosno napraviti sve da se osjećamo udobno,	https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/cosagach-novi-trend-u-uredenju-interijera-unosi-dobre-vibracije-u-dom-6928785 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/pecena-slanina-trenirka-i-kokice-skotski-recept-za-srecu-koji-ce-svi-slijediti-u-2018---499860.html

			zaštićeno i toplo oko srca na škotski način."	
country	engl. *country* /ˈkʌntɹi/	tradicionalni sjevernoamerički glazbeni žanr; korijeni u folklornoj glazbi juga SAD-a, jednostavna forma praćena mahom samo gitarom i violinom; ima brojne podžanrove	"Tijekom 80-ih godina kad bih nekome spomenuo da između ostalog slušam i **country**, najčešće bih od sugovornika dobivao pogled sažaljenja ili prezira, a onda i pitanje kako i zašto mogu slušati Dolly Parton jer je to što ona pjeva ljiga." "Na toj sceni jedna od najvažnijih je bila grupa X koja je na prva četiri antologijska albuma koprimirala punk, blues, rockabilly i **country**."	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/zasto-su-svi-ludi-za-dolly-parton-country-zvijezda-nije-zaboravila-na-siromasno-djetinjstvo-15037436 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/ne-znate-sto-biste-slusali-na-odmoru-nas-glazbeni-kriticar-ima-15-sjajnih-prijedloga-15011312
cunami, tsunami	jap. *津波* (*tsunami*)	morski valovi uzrokovani podmorskim potresom kojem je žarište unutar Zemljine kore, javljaju se uglavnom na obalama Tihog i Indijskog oceana	"Potres magnitude 7.3 pogodio Japan, izdano upozorenje zbog mogućeg **tsunamija** u Fukušimi" "Tanak sloj gline ispod dna oceana bio je ključan razlog zbog kojeg je **cunami** koji je pogodio Japan 2011. bio tako snažan, pokazala su nova istraživanja"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/potres-magnitude-7-3-pogodio-japan-izdano-upozorenje-zbog-moguceg-tsunamija-u-fukusimi-15171116 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/konacno-otkrivena-tajna-snage-japanskog-cunamija-20131210
curling	engl. *curling* /ˈkɜː(ɹ)lɪŋ/	škotski momčadski sport u kojem igrači na ledenoj pisti moraju gurnuti poseban kamen što bliže središtu mete	"**Curling** je vrlo popularan zimski sport koji je sličan boćanju, to je strateška igra koji se naziva i 'šah na ledu'." "U emisiji "Pekinški dnevnik 2" gostovao je novinar te voditelj iz "Dobro jutro, Hrvatska" Ognjen Golubić, koji ima **curling** "u malom prstu" jer je i dopredsjednik Hrvatskog **curling** saveza i bivši hrvatski reprezentativac."	https://www.vecernji.hr/sport/curling-16-stoljece-pjongcang-juzna-koreja-sport-sah-na-ledu-1225590 https://sport.hrt.hr/hrvatski-olimpijci-u-pekingu/onaj-tko-pobijedi-plati-pice-porazenom-tako-da-smo-mi-u-hrvatskom-curlingu-cesto-casceni-5343797
curry	engl. *curry* /ˈkʌɹ.i/ < tamil. கறி (*kaṟi*)	1. vrsta pikantnog začina; 2. orijentalno, osobito indijsko jelo, od mesa, ribe ili povrća u pikantnom umaku	"Janjeći **curry** također je bio nešto ljući, raskošno začinjen, meso se raspadalo već na dodir vilice i osjetila se lijepa aroma janjetine." "Duša **curryja**, specijaliteta azijske kuhinje, jest	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/restorani/ovdje-kuhaju-sjajan-curry-a-naan-je-najbolji-u-gradu-porcije-su-velike-cijene-pristupacne-15158827 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-

			pikantna pasta koja služi kao umak i dodatak brojnim jelima."	pice/recept-za-pileci-curry---583832.html
currywurst	njem. *Currywurst* /ˈkœʁiˌvʊɐ̯st/	njemačko jelo od pečene kobasice s kečapom i curryjem u prahu	"Ipak, ako vas put nanese u Berlin, najvjerojatnije ćete od svih njih najčešće jesti **currywurst**, jer poznatija kobasica u glavnom gradu od ove – ne postoji." "Apres Ski kućica je kutak koji daje dojam kao da se doista nalazimo na skijalištu jer ponudi slasnih germknedli, **currywursta**, nugat knedli i oni najzahtjevniji neće moći odoljeti."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/currywurst-prica-o-nastanku-najpoznatije-njemacke-kobasice---545102.html https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/sto-nas-sve-ocekuje-na-adventu-u-klovicevim-dvorima-foto-20181129
čača, *chacha*	gruz. ჭაჭა (*ch'ach'a*)	gruzijska rakija na bazi grožđa	"Od ostataka, od tropa, kuhaju rakiju koja se zove **chacha**", objašnjava Željko, a zatim se dotiče zanimljivog detalja, koji je uz alkohol, vezan i uz gruzijski jezik." "Fontana se gradi na vrhu novog tornja u Batumiju, crnomorskom turističkom središtu, a iz nje će teći gruzijska '**čača**', rakija na bazi grožđa slična talijanskoj grapi, izjavio je gradonačelnik Robert Čkaidze na gruzijskoj televiziji."	https://www.jutarnji.hr/life-putovanja/europa-i-svijet/gruzija-zemlja-ocaravajuce-prirode-ludog-prometa-i-jeftine-a-fenomenalne-hrane-i-vina-15113311 https://www.tportal.hr/fun/clanak/gruzija-gradi-fontanu-iz-koje-ce-teci-alkohol-20120329
ča-ča-ča, *cha-cha-cha*	šp. *cha-cha-cha*	brzi društveni ples podrijetlom s Kube, srodan mambu	"Trenutačno partner Nicolas Quesnoit i ja pokušavamo iskopati moju ženstvenost jer nam je prvi ples **ča-ča-ča**, no nisam ni ja igrač od jučer." "Sa pamćenjem plesnih koraka za **ča-ča-ča**, quickstep kao i za sinoćnji jive nije imala problema."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/sezona-najspremnijih-i-najboljih-plesaca-3909930 https://www.vecernji.hr/showbiz/toplom-kupkom-i-andolima-iva-sulentic-lijeci-bol-u-misicima-50569

čalma	tur. *çalma* < osm. چالمه (*çalma*)	vez oko fesa ili kečeta, dio muške odjeće kod muslimana	"Izbori su valjani ako ih on odobri, a inače birači mogu svoju odluku zadjenuti za šešir ili u **čalmu**, kako tko." "Podizali su svoje prljave lanene **čalme** i češali se po ćelama okrećući se nasred sela, nadajući da će ugledati neki dimnjak…"	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/zasto-je-iran-izabrao-hitleroida-3215081 https://www.jutarnji.hr/magazini/kako-je-selo-bez-dimnjaka-na-papuku-pokusalo-zavarati-turke-htjeli-su-ispasti-pametni-a-ispali-su-glupi-i-to-se-nekako-ponavlja-do-danas-8790569
čardaš	mađ. *csárdás*	mađarski narodni ples koji počinje polagano (*lassú)* i postaje brži i temperamentniji (*friss*, *frisska*)	"Specifičnost **čardaša** (ples je poznat i kao mađarac) je u promjeni smjera, blagim vertikalnim titrajima i umjerenom početnom ritmu na koji s plesom počinju muškarci uz nastavak temperamentnog ritma za ples u parovima." "Ove će godine tema biti mađarska glazba, a podnaslov koncerta je '**čardaš**', ples poznat po velikoj strasti, s kojom ćemo se oprostiti od uspješne godine iza nas, ali i uhvatiti se u koštac sa svima što nas čeka u 2018…"	https://emedjimurje.net.hr/vijesti/drustvo/3998712/jezicna-skrinjica-dok-cardas-igra-noge-idu-same/ https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/prvi-covjek-lisinskog-od-uspjesne-godine-oprastamo-se-uz-madarsku-glazbu-6884946
čaturanga	skr. चतुरङ्ग (*caturaṅga*)	staroindijska društvena igra za četiri igrača, preteča šaha	"Jedna od preteča modernog šaha bila je i indijska **čaturanga**, sanskrtski naziv za bitku formacija, gdje su figure predstavljale kralja, njegove mudrace i četiri vojske: slonove, dvokolice, konjicu i pješaštvo." "U 5. stoljeću u Indiji je postojala posebna vrsta vojne igre na drvenoj ploči – „**čaturanga**", što znači četverodni."	https://www.sportilus.com/sportopedia/povijest-saha/ https://www.maxportal.hr/sport/kako-igrati-sah-koliko-vrijedi-svaka-figura-kad-se-vojskovoda-pretvorio-u-kraljicu/
čau-čau, čau čau	engl. *chow-chow* < kin. 吃 (*chī*)	pas kineske pasmine, srednjeg rasta i debelog krzna; čou-čou, kineski špic	"**Čau čau** zbog svoje dlake zaista izgleda impozantno, ali zbog izraza njuške i rezerviranog ponašanja djeluje pomalo zločesto." "**Čau-čau** Hugo bio je mokar poslije kupanja, a poznata je stvar kako je te	https://zoona.hr/psi/cau-cau-chow-chow-izgleda-kao-medo-hrabar-kao-lav-smotan-kao-panda/ https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/cau-cau-totalno-gusta-u-feniranju-20150327

			krznene pse vrlo teško temeljito osušiti."	
čili	engl. *chili* < šp. *chile* < nahuatl *chilli*	1. vrsta vrlo ljute paprike i začin koji se od nje dobiva; 2. jelo začinjeno tom paprikom	"Zanimljiv je i podatak da se **čili** paprika već stoljećima širom svijeta koristi kao prirodno bojilo prehrambenih i farmaceutskih proizvoda." "U hrvatskim kuhinjama imati nekoliko vrsta **čilija** gotovo je nepoznanica."	https://zivim.gloria.hr/zivim/jedem/sve-sto-ste-ikada-zeljeli-znati-o-ciliju-8614580 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/zasto-biste-jelo-trebali-zaciniti-cilijem-20130312
čimpanza	fr. *chimpanzé* < bantu *ci-mpenzi*	majmun tropske Afrike (*Anthropopithecus troglodytes*) iz porodice čovjekolikih majmuna	"Japanski istraživači testirali su kratkotrajno pamćenje homo sapiensa i **čimpanze**, a **čimpanza** je, ukupno gledajući, pobijedila." "**Čimpanze** u jednom dijelu Gvineje razbijaju i jedu orašaste plodove, dok druge to ne čine čak i kada su im ponuđeni potrebni alati, pokazalo je istraživanje, a razlika bi mogla baciti novo svjetlo na njihovu kulturu."	https://www.poslovni.hr/lifestyle/cimpanza-bolja-od-covjeka-u-kratkotrajnom-pamcenju-62919 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/kopiraju-ili-smisljaju-nova-studija-otkriva-nepoznate-detalje-o-cimpanzama-15151862
činčila	šp. *chinchilla* < ?ajmarski ili kečuanski	1. južnoamerički glodavac (*Chinchilla brevicaudata*) iz porodice viskača; uzgaja se zbog kvalitetnog krzna; 2. krzno toga glodavca	"**Činčile** se sa svojim gustim krznom jako dobro nose s niskim temperaturama, no visoke su problem." "Redovno treba provjeravati postoje li promjene u potrošnji žvakalica ili ponašanju **činčila** jer one mogu biti znak problema sa zdravljem zubi."	https://www.petshop-x.hr/cincila-kao-kucni-ljubimac-sto-bi-trebali-znati-prije-odluke-3-82 https://www.vecernji.hr/vijesti/cincile-su-drustvene-ali-znaju-biti-i-vrlo-izbirljive-zivotinje-1543929
čiftluk	tur. *çiftlik* < osm. چفتلك (çiftlik)	*pov*. seoski posjed, poljsko dobro kao vlasništvo spahije, selište na spahijskom imanju za vrijeme Osmanskog Carstva; čifluk, čitluk	"Vlasništvo na takvu **čiftluku** bilo je ograničeno jedino vrhovnim vlasništvom države, a posjedovanje je bilo uvjetovano ispunjavanjem poreznih obveza kojima je **čiftluk** bio opterećen (resmi čift i desetina)." "Za njihovo djelovanje, kao i za plaću službenika mekteba, Ferhad-beg je osnovao vakuf (zadužbinu), koji se	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=13434 https://www.matica.hr/hr/530/sibenik-i-zadar-u-osmanskom-okruzju-u-16-stoljecu-27449/

			sastojao od deset obradivih posjeda (mezra) objedinjenih u jedan veliki **čiftluk** u Tinju."	
čivava	šp. *chihuahua*, prema istoimenom gradu u Meksiku	jedna od najmanjih pasmina pasa, podrijetlom iz Meksika	"Do prošle godine najpopularnija **čivava** na svijetu bila je Tinkerbell, ljubimica Paris Hilton koja je nažalost popularizirala pasminu kao psa "idealnog za nošenje u torbici"." "**Čivava** je prepoznatljiva po sitnom, ali mišićavom tijelu prekrivenom dugom ili kratkom dlakom."	https://www.index.hr/ljubimci/clanak/civava-pas-koji-definitivno-nije-za-djecu/874537.aspx https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/civava-karakteristike-i-osobine-najmanjeg-psa-na-svijetu-63d01f5e-b9f6-11ec-b39b-0242ac120011
čivčija	tur. *çiftçi* < osm. چفتجی (*çiftçi*)	*pov*. kmet u zemljama Osmanskog Carstva u odnosu na posjednika zemlje na kojoj živi i radi	"Sa odlaskom turske vladavine odlazili su i nestajali i oslonci te vladavine: paše, age, begovi …turska privilegirana klasa, a njihova imanja i kuće kupovali su ili silom otimali dojučerašnji seljaci, njihove **čivčije** ili nadničari." "Kmetovi (**čivčije**) postaju slobodni vlasnici dotadašnjih kmetovskih zemljišta..."	https://plusportal.hr/iz_drugih_medija/deja_vu_ili_necista_krv-1073 https://hrcak.srce.hr/file/314889
ćehaja	tur. *kehaya* < osm. کدخدا (*kâhya*)	*pov*. 1. upravitelj imanja (na carskom dvoru ili kod spahije) 2. vezirov zastupnik 3. starješina jednog ceha	"Odmah je potom Sejfullah-paša dobio obećanih 3000 srebrnih reala (oko 1200 cekina), a njegov zamjenik, **ćehaja**, 500." "Činjenica da je devširma zaobilazila dječake koji su bili jedinci, sinovi seoskih **ćehaja** (zamjenika viših dužnosnika) i svih onih koji su obavljali neku državnu službu..."	https://www.matica.hr/hr/459/dubrovacka-republika-ogledalo-zbivanja-u-osmanskom-carstvu-18-stoljeca-24934/ https://povijest.hr/bitkeiratovi/danak-u-krvi-sultanu-osmanskog-carstva/
ćevap	tur. *kebap* < osm. کباب (*kebab*, *kebap*) < arap. كَبَاب (*kabāb*)	orijentalno jelo od mljevenog mesa (janjetina, govedina, ob. ne svinjetina) oblikovanog u valjčiće i pečenog na roštilju	"Potaknuti komentarima čitatelja, prenosimo njihove preporuke gdje se isplati u gradu otići na pljeskavice, **ćevape** i druge divote s mirisom dima…" "A to je valjda dobra vijest – da uvijek ima još poneko mjesto vrijedno vaše	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/odabrali-citatelji-15-odlicnih-mjesta-za-rostilj-u-zagrebu---536270.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/cevapi-uzvracaju-udarac-donosimo-dopunjenu-top-

			žudnje za dobrim **ćevapima**."	listu-nasih--medu-kultnim-cevabdzinicama-15003086
ćilim	tur. *kilim* < perz. گلیم (*gelim*)	debela prostirka, sag posebnog, orijentalnog stila i kvalitetnog načina tkanja	"Također, **ćilimi** ne smiju imati nikakva oštećenja i moraju biti postojani na boju." "Danas ovaj uspješan brend služi kao inspiracija za očuvanje dragocjenih tradicija i popularizaciju starih obrta koji izumiru, s **ćilimima** koje za njih proizvode vješte ruke tkalaca iz bosanske regije Visoko."	https://www.jutarnji.hr/domidizajn/od-raznih-tepiha-do-cilima-5821879 https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/predivni-cilimi-brenda-kobeiagi-kilims-6275756
ćufte	tur. *köfte* < osm. کوفته < perz. کوفته (*kufte*)	orijentalno jelo od miješanog mljevenog ili sjeckanog mesa oblikovanog u okruglice, ob. se priprema s umakom	"U nastavku pročitaj nekoliko trikova i savjeta uz koje će **ćufte** svaki put ispasti savršeno!" "Tako pripremljene **ćufte** mirišu na djetinjstvo i najfinije su nam poslužene s puno pirea od krumpira, iako ih slobodno možete poslužiti i uz kuhanu rižu te tjesteninu."	https://gastro.24sata.hr/recepti/cufte-u-umaku-od-rajcice-najbolji-recept-26665 https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/recept-za-cufte-u-umaku-od-rajcica---551910.html
dahija	tur. dayı < osm. دایی (*dayı*)	*pov*. 1. odmetnik od osmanske vlasti, silnik koji se ne drži zakona 2. janjičarski starješina početkom 19. st. u Srbiji	"Kao dokaz Mladićeve "genocidne namjere", prikazana je njegova izjava na dan pada Srebrenice da je "došlo vrijeme da se poslije bune protiv **dahija** Turcima osvetimo"." "Na jednom mjestu kaže, ovo im je osveta za Bunu nad **dahijama**."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/sutra-se-izrice-presuda-ratku-mladicu-krvnik-srebrenice-optuzen-je-za-genocid-nad-vise-od-7000-bosnjaka-ubojstvo-zlocine-protiv-covjecnosti-6766428 https://www.index.hr/vijesti/clanak/pogledajte-potresan-govor-srpskog-povjesnicara-mi-srbi-postali-smo-krvnici/2016006.aspx
dalaj-lama, dalaj lama	tibet. *ཏཱ་ལའི་བླ་མ* (*tā la'i bla ma*)	vrhovni vjerski i svjetovni poglavar tibetanskog budizma, lamaizma; vjernici ga smatraju utjelovljenim bogom, reinkarnacijom Avalokitešvare kojem duh poslije smrti prelazi u tijelo nekog novorođenog dječaka te ovaj tako postaje njegov nasljednik	"Dijete koje položi taj ispit polaže zakletvu i počinje nauk koji će ga dovesti do titule **dalaj-lame**." "Izbor novog **dalaj lame** gotovo uvijek je bio praćen političkim unutarhijerarhijskim i izvanhijerarhijskim manipulacijama."	https://www.vecernji.hr/vijesti/nece-se-reinkarnirati-i-bit-ce-posljednji-duhovni-voda-tibetanaca-1418175 http://www.radio-maestral.hr/zanimljivosti/na-danasnji-dan-roden-je-dalaj-lama/

dan	jap. *段* (dan)	stupanj ili rang majstorstva u istočnjačkim borilačkim vještinama; ima između 5 i 10 stupnjeva	"Nakon prikazanog znanja i vještina za zvanje razine crnog pojasa prvi **dan** uspješno je položio Luka Marđetko, a za zvanje razine crnog pojasa drugi **dan** Nikola Markan." "Peti **dan** znači maksimalno postignuće vezano uz tehnički dio, ali šesti, sedmi i osmi **dan** mogu se postići ovisno o aktivnostima u organizaciji – koliko si držao seminare, koliko si aktivan u klubu, pišeš li publikacije."	https://www.prelog.hr/polaganje-za-crni-pojas-karate-kluba-mihovil-prelog/a2948 https://slavonski.hr/zdenko-oroz-sensei-karatei-ronjenje-cine-me-onim-sto-jesam/
delija	osm. دلی (*deli*)	*pov*. 1. pripadnik posebne osmanske konjice s kraja 15. i početka 16. stoljeća 2. tjelesna straža vezira, valije ili paše	"Delibaša je zapovjednik konjice (**delije**) koja je namjesnicima služila i kao vrsta tjelesne straže." "A delibaša (deli + baš) bio je prvak među takvom čeljadi, među **delijama**, najbolji junak, njihov zapovjednik."	https://repozitorij.unidu.hr/en/islandora/object/unidu%3A314/datastream/PDF/view https://www.matica.hr/vijenac/373/bas-mi-je-milo-i-drago-22204/
denar	mak. *денар* (*denar*) < lat. *denarius*	1. *pov*. starorimski srebrni novac 2. osnovna novčana jedinica u Makedoniji	"Cijena po kojoj će Ingra kupovati dionice Mavrova iznosi 2500 makedonskih **denara**." "Rimski **denar** nerazmrsivo ispreplićе konkretno i apstraktno, metal i riječ."	https://www.poslovni.hr/hrvatska/ingra-ce-za-33-posto-mavrova-platiti-2-mil-eura-75851 http://www.zarez.hr/clanci/novci
derbi	engl. *derby*, prema osnivaču epsomske utrke lordu E. S. Derbyju	tradicionalna utrka trogodišnjih rasnih grla na stazi od 2.400 m, u Epsomu u Engleskoj (prve utrke održane 1780)	"Stigla je vijest da će kraljica propustiti i sutrašnji Epsom **derbi**, priopćila je Buckinghamska palača." "Isti par cipela Kate je nosila na **derbi** u Epsomu u lipnju 2011., na proslavu 90. rođendana princa Phillipa, na vjenčanje Zare Phillips i dok je obilazila bolnicu Royal Marsden."	https://n1info.hr/svijet/igor-bobic-iz-londona-kraljica-ce-propustiti-subotnji-epsom-derbi/ https://www.24sata.hr/show/stedi-ili-kate-vec-godinama-fura-iste-cipele-u-boji-pudera-269148
derviš	osm. درویش (*derviş*) < perz. درویش (*darviš*)	redovnik prosjak, pripadnik muslimanskog vjerskog reda (od 11/12. st.), prakticira rad s vjernicima putem posebnih obreda	"**Derviši** ne plešu radi zabave, **derviši** u plesu traže svoje božansko podrijetlo." "Treperavo svjetlo i bezbroj pari cipela bilo je	https://sensa.story.hr/Duhovnost-i-emocije/Duhovne-poruke/a8501/Tajna-dervisa-Vrtnjom-do-Boga.html https://www.novilist.hr/za

			ono što nas je dočekalo na vrhu već spomenutog uspona na kojem su **derviši** prije niti deset godina izgradili »zidanu tekiju«."	nimljivosti/rijecki-dervisi-ritualno-probadanje-tijela-bez-kapi-krvi/
didžeridu	engl. *didgeridoo* < ?ir.-austral. ili onomatopejski	tradicionalno aboridžinsko puhaće glazbalo od drveta eukaliptusa	"Sviranje **didžeridua**, starosjedilačkog instrumenta najčešće izrađenog od eukaliptusa, i pjevanje može umanjiti simptome astme, sugerira novo istraživanje." "U potrazi za temeljnim zvukom isprobali su razne vrste instrumenata, od violine do električne gitare, pa čak i **didžeridu**, glazbalo australskih Aboridžina."	https://net.hr/magazin/zdravlje/pjevanje-i-australski-didzeridu-ublazuju-astmu-83feb674-b1d1-11eb-9c85-0242ac150014 https://www.jutarnji.hr/autoklub/promo/tehnika-kad-funkcionalnost-i-estetika-proizlazi-iz-ucinkovitosti-aerodinamika-audija-e-tron-gt-15079408
dim sum	kin. kant. *點心* (*dim*[2] *sam*[1])	naziv za više manjih kineskih jela (obično kuhanih na pari ili prženih) s punjenim jastučićima od tijesta	"Moja dječja maštarija bila je da se zamislim kako jednog dana radim kao **dim sum** chef i kako onda mogu uvijek raditi i jesti Char Siu Bao." "U posudu stavite 150 ml vode, namastite kombi sito i Softieru, **dim sum** raspodijelite u ove dvije posude."	https://kulinst.hr/gostujuci-predavaci/291/dim-sum-disciplina-zivota/lang/hr https://www.amc.info/hr-hr/svijet-recepata/recepti/recipes-details/dim-sum-14741-8697/
dimije	tur. *dimi*	ženske široke hlače u orijentalnom stilu, podvezuju se oko gležnja	"Milanske revije muške mode prepune su čežnje za dalekim, koloritnim, žarkim, bujnim Istokom: široke svilene hlače s Balija, kratke burmanske svilene **dimije** kakve je nosio kralj u kojeg se zaljubljuje Jodie Foster u filmu 'Kralj i ja'..." "**Dimije** su hlače takvog oblika da ih stvarno mogu nositi sve žene jer pristaju svakoj figuri, mršavicama daju obline, a punijima će pomoći da zakamufliraju viškove."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/na-milanskim-revijama-muske-mode-zapad-se-grli-s-istokom-3946233 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/dimije-modni-zlocin-ili-modni-diktat-20090518

dina	fr. *dune* < gal. *dunum* < protokelt. **dūnom*	valoviti nanos živog pijeska uz morsku obalu ili u pustinji koji vjetar nanosi, oblikuje i raznosi	"Ponekad se malo premjeste lijevo ili desno, ali upravo su ovo mjesta gdje žive najviše pješčane **dine** svijeta…" "Atlantski biseri vulkanskog podrijetla, u sastavu Kraljevine Španjolske, savršen su izbor za bijeg od zimskog sivila, gdje ćete naći stotine vulkana, pješčane **dine**, guste šume i impresivne stijene."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/planinarenje-po-pijesku-do-koljena-najvise-pjescane-dine-svijeta-melem-su-za-oci---652593.html https://www.jutarnji.hr/life/putovanja/bijeg-od-hladnoce-i-sivila-na-otok-vjecnog-proljeca-2864576
dingo	engl. *dingo* < dharug *dingu*	australski divlji pas (*Canis dingo*)	"Azaria Chamberlain nestala je 1980. iz kampa nedaleko od Ulurua, tada znanog kao Ayers Rock, a njezina majka tada je pokušala upozoriti da je **dingo** opasna životinja i kako je upravo divlji pas odnio njezino dijete" "Australija namjerava sačuvati **dinga** od istrebljenja i napravila je program za njegovo uzgajanje u zatočeništvu."	https://www.vecernji.hr/vijesti/nakon-32-godine-dingo-ipak-okrivljen-za-nestanak-djevojcice-418718 https://www.index.hr/vijesti/clanak/australski-dingo-na-popisu-ugrozenih-vrsta/289835.aspx
dirham	arap. درهم (*dirham*)	osnovna novčana jedinica u Maroku i Ujedinjenim Arapskim Emiratima	"Mi kao firma koja se bavi numizmatikom obavljamo otkup emiratskih **dirhama** (AED). Plaćamo u eurima (EUR)." "… za Antu Žapera izgleda, ali i za sve ostale sugrađane koji možda imaju koju stotku **dirhama**, ostaje samo mogućnost da otputuju u Dubai te taj novac potroše na licu mjesta."	https://www.monetalis.hr/2020/03/26/emiratski-dirham-otkup/ https://slobodnadalmacija.hr/split/egzoticne-novcanice-ko-u-ovom-gradu-minja-dirhame-16260
dirndl	njem. *Dirndel*	haljina napuhnutih kratkih rukava (bauš), austrijska i bavarska gradska i seoska nošnja; dindrlica	"U prijestolnici Bavarske najčuveniji pivski festival i pučka fešta otvoriti će svoje šatore, a iz bačava će konobarice odjevene u **dirndl**, tradicionalne bavarske nošnje, nositi žednim gostima pune naramke piva u kriglama od litre." "… boravi u vikendici u Prienu, uvijek rado ćaska	https://www.putoholicari.rtl.hr/oktoberfest-2018-17904/ https://alpedunavjadran.hrt.hr/2022/23-07-2022/monotema-ddr-u-retrovizoru-8602349

			sa susjedom Marijom, jaja za doručak nabavlja s imanja iza ugla, a za svetkovine obuče **dirndl**, kao i sve domaće žene."	
***disco*, disko**	amer. engl. *disco*	popularni žanr plesne glazbe nastao na istoku SAD-a 1970-ih preuzimanjem funk-ritma i *groovea*, popističke melodije te slojevitih aranžmana i produkcije, ključnu ulogu imaju diskdžokeji	"Balkan goes North: Spoj moderne indie glazbe i **disco** glazbe osamdesetih na Inmusicu" "Za glazbu Norvežanina Prinsa Thomasa kažu da zvuči kao **disco** koji je došao iz svemira."	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/balkan-goes-north-spoj-moderne-indie-glazbe-i-disco-glazbe-osamdesetih-na-inmusicu-4120752 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/ne-brinem-o-tome-kako-definiraju-moju-glazbu-nemam-bolji-opis-od-sljedeceg-rijec-je-o-o-svemirskom-discu-15183911
divan	osm. ديوان (*dîvân*) < perz. ديوان (*divân*)	*pov*. 1. u Osmanskom Carstvu i drugim istočnim državama, carsko vijeće, državni savjet 2. carski dvor, carsko prijestolje	"Protuakcije hrvatskih četa, osobito od 1556., počele su dovoditi do ugroze osmanskih posjeda u Slavoniji, pa je na prijedlog bosanskog namjesnika Sofi Mehmed-paše carski **divan** 15. X. 1557. odobrio osnivanje novoga sandžaka u Slavoniji, nazvanoga Čazmanski ili sandžak Začasna." "**Divanom** je predsjedao sultan, no moć velikoga vezira, glavnoga državnog činovnika, svakodnevno je rasla jer su se sultani odmicali od uprave i prepuštali hobijima i putenim užitcima."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13214 https://www.matica.hr/hr/459/slavonski-fragmenti-24933/
dizdar	osm. دزدار (*dizdār*) < perz. دزدار (*dizdār*)	*pov*. zapovjednik tvrđave ili utvrđenog grada u Osmanskom Carstvu	"Ulogu guvernera obavljao je na neki način **dizdar**, zapovjednik tvrđave, i brinuo se za javni red pomoću oružane sile." "Među njima su Alibeg Kovačević, livanjski **dizdar** Šabanbeg i spahija Butorčić."	https://www.matica.hr/hr/459/croato-turcica-pregled-povijesne-interakcije-globalni-okvir-24928/ https://www.vrilo-mudrosti.hr/ratovi/ratovi_turci1.htm
djembe	fr. *djembé* /dʒɛm.be/ < mand. *jembe*	drveni bubanj s kožnom membranom, potječe iz zapadne Afrike	"Bubanj **djembe** glazbalo je koje spada pod udaraljke, na kojem se može svirati tapkajući, udarajući i gladeći. Popularan je širom svijeta	https://bazzar.hr/p/Z65XKG6-bubanj-djembe-sa-zateznom-sipkom-25-cm-od-kozje-koze

			zbog svojih posebnih tonova." "Jezik **djembea** je širok spektar zvukova, različitih visina, ali ipak su tri osnovna zuka za razumjevanje jezika i zapadnoafričkih ritmova."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/o-djembe-u-i-zapadno-africkom-bubnjanju-20120518
dolar	amer. engl. *dollar*	osnovna novčana jedinica u mnogim zemljama (u SAD-u, Kanadi, Australiji, Novom Zelandu, Liberiji, Jamajki itd.), manje jedinice nazivaju se različito; ob. sadrži 100 centi	"Pad **dolara** četvrti tjedan zaredom posljedica je očekivanja da će Fed ublažiti tempo povećanja kamata jer posljednji podaci pokazuju da inflacijski pritisci u SAD-u popuštaju." "25-godišnji kripto investitor koji je 2021. trgovao kriptom u vrijednosti od gotovo dvije milijarde **dolara** (tri milijarde australskih **dolara**) vodio je svoje kripto carstvo iz udobnosti roditeljskog doma u Sydneyu, Australija, prema javnim podacima."	https://www.tportal.hr/biznis/clanak/dolar-ostro-pao-prema-kosarici-valuta-euro-ponovno-iznad-1-dolara-20221113 https://lidermedia.hr/kripto/australac-25-trgovao-kriptom-u-iznosu-od-dvije-milijarde-dolara-iz-kuce-svojih-roditelja-147819
dolma	osm. طولمه (*dolma*) < perz. طولمق (*dolmak*)	1. orijentalni nadjev od mljevena mesa i riže 2. jedno od jela s takvim nadjevom	"Bilo joj je teško odlučiti samo za jedno jelo kad je riječ o najdraže bosanskom, ali je priznala da je to šarena **dolma**." "Neka od njegovih jela su **dolma** od dagnji pripremljena s majonezom od piva, jestivim ljušturama dagnji i **dolma** s dashijem od inćuna."	https://www.tportal.hr/showtime/clanak/lejla-filipovic-iskreno-o-beauty-navikama-i-estetskim-zahvatima-nos-sam-operirala-prije-20-godina-nisam-to-napravila-radi-devijacije-septuma-nego-iskljucivo-iz-estetskih-razloga-foto-20210409/print https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/putujete-u-istanbul-ovo-sminkersko-mjesto-briljira-definitivno-najbolja-vecera-u-zivotu-15291814
dong	vijet. *đồng* < starokin. *銅* (*duwng*)	osnovna novčana jedinica u Vijetnamu	"**Dong** je danas novčana jedinica u Vijetnamu, prije toga u Sjevernom Vijetnamu, a nakon 1973. proširena na cijelo državno područje." "Za oboje traži po 150.000	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=15918 https://slobodnadalmacija.hr/sd-plus/spektar/damir-pilic-u-vijetnamu-ovdje-vlada-

			vijetnamskih **donga**, to je po sedam i pol dolara."	mafija-s-crvenim-plastom-222696
drahma	starogr. *δραχμή* (*drakhmḗ*)	*pov*. 1. grčki novac (u antici vrijedio 6 obola lepta); 2. bivša novčana jedinica u Grčkoj, sadrži 100 lepta	"Eventualni grčki povratak **drahmi** bio bi velik izazov hrvatskom turizmu, pa bi se hrvatski turistički sektor već sada trebao početi pripremati za to, upozoravaju stručnjaci." "Ako ili kada političari konačno donesu odluku o izlasku Grčke iz eurozone, napuštanje zajedničke europske valute moglo bi se odigrati tako brzo da nova **drahma** možda neće biti niti na vrijeme tiskana, komentira u nedjelju agencija Reuters"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/grcko-ne-euru-prijetnja-je-hrvatskoj-tek-od-2016-399256 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/nakon-propasti-banaka-placalo-bi-se-kuponima-20120520
dram	arm. *դրամ* (*dram*) < stgrč. *δραχμή* (*drakhmḗ*)	osnovna novčana jedinica u Armeniji	"Danas u optjecaju ulaze novčanice u apoenima u rasponu od tisuću do sto tisuća **drama**, kao i kovanice do petsto **drama**, a "armenski novčići" - loumi nisu traženi." "Cijena vožnje metroom je samo 100 armenskih **drama** (0,20 €) bez obzira na udaljenost te je najjeftiniji način prijevoza u Erevanu."	https://hr.puntomarinero.com/armenian-dram-currency-photo-history/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/odabrano/povratne-aviokarte-iz-zagreba-do-erevana-u-armeniji-povoljno---717578.html
drever	šved. *drever*	pas, švedski niskonogi gonič, sličan jazavčaru, rasprostranjen pretežno u Švedskoj	"Pri traženju divljači kod **drevera** je uočljiva znatna zainteresiranost i stalna staloženost." "Od ključne je važnosti za **drevera** da ima građu psa tragača."	http://casopis.hrsume.hr/pdf/106.pdf https://www.facebook.com/savjetipas/photos/%C5%A1vedski-goni%C4%8D-drevernjema%C4%8Dki-pas-niskog-rasta-vestfalski-brak-jazavi%C4%8Dar-uvezen-j/1277478235738427/

druid	lat. *druidae* < gal. **druwits*	*pov*. pripadnik svećeničkog staleža Kelta u Galiji, Britaniji i Irskoj; prinosili žrtve (često i ljudske), a nisu znali za hramove i likove bogova	"Ono što je za današnje svećenike misno vino, za **druide** je bila medovina, jedno od najstarijih alkoholnih pića na svijetu." "Svako pleme Kelta i Gala imalo je **druida** koji je istovremeno bio svećenik, sudac, učitelj i iscjelitelj."	https://povijest.hr/istaknuto/tajanstveni-druidi-bili-su-nevjerojatno-obrazovani-ali-ih-to-nije-sprecavalo-da-osudenike-zive-spaljuju/ https://www.novilist.hr/zanimljivosti/milenijalci-hrle-postati-druidi-biti-druid-znaci-vratiti-se-u-prirodu-i-koncentrirati-se-na-vlastitu-duhovnost/
drumlin	ir. *droimnin*	ovalan, izdužen brežuljak od morenskoga materijala, nastao kretanjem ledenjaka	"**Drumlini** su mali, dimenzija do 100 m dužine i 50 m širine, dok im duža os uglavnom ima orijentaciju 130°– 310°." "Najljepši izdanci ovih naslaga u formi **drumlina** nalaze se na području Bilenskog Mirova."	https://hrcak.srce.hr/clanak/276787 https://mingor.gov.hr/UserDocsImages//UPRAVA%20ZA%20ZA%C5%A0TITU%20PRIRODE/NATURA%202000//PU%206031%20NP%20Sjeverni%20Velebit.pdf
duduk	arm. *Դուդուկ* (*duduk*)	tradicionalno armensko puhačko glazbalo, izrađeno od drveta marelice	"Gevorg Dabaghyan svirač je liturgijske i folklorne glazbe na **duduku**, bavi se tradicionalnom armenskom glazbom i slovi za najboljeg istočnog Armenca koji svira **duduk** ('armenski klarinet')." "Armenski **duduk** i njegova glazba su upisani na UNESCO-ov popis nematerijalne svjetske baštine."	https://dulist.hr/jedinstven-zvuk-znate-li-sto-je-duduk-saznajte-na-koncertu-dso-a/312198/ https://www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozi/a-b/bagdasarov-artur/16838-a-bagdasarov-armenska-svirala-duduk.html
dukat[1]	tal. *ducato*	*pov*. teritorijalna jedinica kojoj je na čelu duks ili dužd; vojvodstvo, kneževina (u Bizantskom Carstvu, u langobardskoj Italiji, Veneciji i drugdje)	"Bizantsko-ostrogotski rat i provala Langobarda u Padsku nizinu 568. pridonijeli su povezivanju prvotnih 12 općina s Bizantom i uspostavi autonomnoga **dukata** pod njegovim vrhovništvom." "Premda je sve do 11. stoljeća priznavala nominalnu vlast Bizantskog Carstva i bila teritorijalna jedinica **dukat** (na čelu kojeg je dux ili dužd), Venecija je vrlo rano počela voditi vlastitu politiku."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=64239 https://blog.migk.hr/2021/07/09/sramotna-prodaja-dalmacije/

dukat²	srlat. *ducatus*	*pov*. 1. mletački zlatnik koji se koristio od 13. do 19. stoljeća 2. stari talijanski srebrni novac	"Zbog svoje solidnosti mletački **dukat** proširio se po cijeloj Europi i postao uzor za kovanje zlatnoga novca i u drugim državama, a ime **dukat** odnosno cekin, postalo je oznakom za zlatni novac uopće." "Libertina je kovana kasnije (1791. – 1795.) po uzoru na talir carice Marije Terezije i imala je vrijednost od dva **dukata** ili 80 dinarića."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=16541 https://www.hnb.hr/documents/20182/121504/h-monografija-povijest-novca.pdf/20cf684e-375e-430f-89c3-ad4e5824ae43
dukkha	pali *dukkha* /duh.kʰé/	prema budističkom shvaćanju, prava, istinska priroda sveukupnog postojanja; tuga, žalost, patnja, nesavršenost ili duševna mora	"Prva plemenita istina je da je sav život **dukkha**, patnja." "Buda je otvoreno rekao da ako želimo biti sretni, u miru i okončati svoju agoniju, moramo prihvatiti da je život **dukkha**."	https://www.bitno.net/vjera/formacija/budizam-agnosticna-religija/ https://sensa.story.hr/Duhovnost-i-emocije/Osobni-razvoj/a16855/Kada-pomislite-da-ne-mozete-dalje-mudre-rijeci-Fride-Kahlo-ce-vam-pomoci-da-nastavite.html
duma¹, Duma	rus. *дума* (*duma*)	1. *pov*. u kneževskoj i carskoj Rusiji, naziv za razna predstavnička tijela 2. donji dom ruskoga parlamenta	"ZASTUPNICI ruske državne **Dume** usvojili su u prvom čitanju prijedlog zakona protiv "sabotaže"." "Nije se očekivalo da će rezolucije naići na protivljenje ni u **Dumi** ni u gornjem domu, Vijeću Federacije, koji uglavnom funkcioniraju kao svojevrsni pečati za kremaljsku politiku."	https://www.index.hr/vijesti/clanak/ruska-duma-odlucila-da-ce-se-sabotere-kaznjavati-dozivotnim-zatvorom/2420959.aspx https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/donji-dom-ruskog-parlamenta-odobrio-aneksiju-cetiriju-ukrajinskih-regija-nijedan-zastupnik-dume-nije-glasao-protiv-foto-20221003
duma²	ukr. *дума* (*duma*)	ukrajinska epska pjesma koju su izvodili putujući pjevači (kozbari)	"Te su pjesme pjevali po selima ponajčešće starci-slijepci, kakvi su zapravo bili ukrajinski kobzari, izvođači epskih **duma**." "Osebujan je i folklor, posebno povijesne pjesme i **dume** (dumy), koje se poetikom, dramatičnošću, miješanjem epskoga i lirskoga te ritmikom naslanjaju na glasovito	https://hrcak.srce.hr/file/36665 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63066

			djelo neodređena žanra »Slovo o vojni Igorevoj«…“	
dumka	ukr. *думка* (dumka)	ukrajinska narodna pjesma nalik baladi, najčešće je pjevaju žene	"**Dumka** je lirska elegična pjesma koju, suprotno dumi, većinom pjevaju žene." "Kad ga je Židov akademik upitao je li oženjen, pravio se da ne razumije jezik, a dan prije su ga svi čuli kako pjeva superstaru superžalosnu **dumku**."	https://proleksis.lzmk.hr/18734/ https://elektronickeknjige.com/knjiga/krivac-enver/nista-za-pisati-kuci-o/najveci/
dužd	mlet. *doge*	*pov*. poglavar Mletačke Republike i Genove	"Tommaso Mocenigo izabran je za mletačkog **dužda** (prema tradicionalnom brojanju 64. po redu u povijesti Venecije) 7. siječnja 1414. godine. Pripadao je mletačkoj patricijskoj (plemićkoj) obitelji koja je tijekom povijesti dala ukupno sedam **duždeva**." "Dok je boravio u zatvoru, mletački je **dužd** doznao kako je kralj dobar u šahu pa su mu ponudili slobodu i vlast nad dalmatinskim otocima ako pobijedi u tri igre."	https://povijest.hr/nadanasnjidan/duzd-za-vrijeme-kojeg-su-mlecani-osvojili-veci-dio-furlanije-1414/ https://www.vecernji.hr/vijesti/znate-li-kako-je-nastala-hrvatska-zastava-i-zasto-imamo-sahovnicu-u-grbu-1494927
džamadan	tur. *çamadan* < perz. جامەدان. (*çamadan*)	ukrašeni prsluk kao dio muške nošnje orijentalnog tipa	"Na gornjem dijelu tijela nosio se mintan ili mintanče (jaknica), odnosno jelek ili **džamadan** (prsluk), ispod kojeg je bila košulja s čipkanim ovratnikom." "Dimije, vrlo široke hlače istočnjačkog kroja, košulja i **džamadan** – srebrom i svilom vezeni prsluk, tradicionalna je odjeća mladenke toga dana."	https://narod.hr/kultura/novi-dubrovacki-biskup-porijeklom-je-iz-janjeva-tko-su-hrvati-janjevci https://www.azoo.hr/app/uploads/uvezeno/datoteke/lidrano2012-web-1536868531.pdf
džehenem	tur. *cehennem* < osm. جهنم (*cehennem*) < arap. جَهَنَّم (*jahannam*) < hebr. גֵּיהִנֹּם (*gehinóm*)	pakao u islamskom učenju	"U islamu će vjernici nakon smrti u raj (dženet), a nevjernici u pakao (**džehenem**); na kraju vremena slijedi uskrsnuće tijela i sud čovječanstvu (kijamet)." "Teroristi IS-a silno su bojali ženskih pešmerga jer navodno, prema njihovom tumačenju	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=66705 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ako-zelite-naljutiti-tursku-dovoljna-je-jedna-rijec-to-su-upravo-saznale-hillary-i-chelsea-clinton-15045997

			Kurana, vjeruju da idu izravno u pakao, **džehenem**, ako ih ubije žena."	
džemat	tur. *cemaat* < osm. جماعت (*cema'at*) < arap. جَمَاعَة (*jamāʿa*)	1. muslimanska vjerska općina 2. skup muslimana koji zajedno mole	"**Džemat** uključuje zajedničku molitivu ali ne ograničava se samo na molitvu, nego je okvir i za druge vjerske aktivnosti u zajednici." "Mi u zajednici, putem naših **džemata**, imama, muallima i humanitarne organizacije Zirat, uključeni smo maksimalno kako bi bili servis u službi potrebitih."	https://www.jutarnji.hr/globus/jeziva-prijetnja-islamske-drzave-bosni-i-hercegovini-zaklat-cemo-vaseg-vjerskog-vodu.-trovat-cemo-vas-i-dizati-u-zrak-i-u-bih-i-u-sandzaku-35527 https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/sef-mesihata-islamske-zajednice-u-hrvatskoj-aziz-hasanovic-individualna-molitva-za-muslimane-trenutno-jedino-rjesenje-10170361
dženet	tur. *cennet* < osm. جنت (*cennet*) < arap. جَنَّة (*janna*)	vrt blaženih u islamu, raj	"Čisto matematički, postojanje katoličkog raja, ili bilo kojega drugog raja, pravoslavnog ili protestantskog, kao i muslimanskog **dženeta**, nevjerojatnije od mogućnosti da NK Lokomotiva osvoji prvenstvo, a Jakov Sedlar Oscara za najbolju režiju." "Sveti rat, u kojemu poginule čeka raj ili **dženet**, takva nekakva zagrobna na vrbi svirala koju nikad nitko nije vidio, i naši svećenici vole."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/covjek-koji-je-prihvatio-ovozemaljskog-vrapca-u-ruci-nestedimice-je-neopterecen-krivnjom-trosio-zivot-u-inat-debelim-popovskim-licemjerima-7113942 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ante-tomic-prije-nego-ista-recete-o-dzihadu-morate-znati-da-smo-ga-i-mi-vodili-i-jos-ga-vodimo-466450
džez, *jazz*	engl. *jazz*	vrsta glazbe u 20. st. koja se razvila iz improviziranog muziciranja američkih crnaca; prevladavaju puhaći instrumenti i udaraljke, s mnogo improvizacija i s posebnim shvaćanjem ritma	"Počeo sam u to vrijeme slušati puno **džeza** iz ere New Orleansa, Louisa Armstronga, Jelly Roll Morton...', objašnjava Iggy." "U to doba općinjenost **jazzom** činila ga je, šalili su mu se prijatelji, ponešto socijalno disfunkcionalnim."	https://www.tportal.hr/magazin/clanak/iggy-pop-snimio-dzez-album-20090302 https://www.jutarnji.hr/life/ako-morate-pitati-necete-shvatiti-zasto-volim-jazz-2228594

džezva	tur. *cezve* < osm. جزوه (*cezve*) < arap. جَذْوَة (*jaḏwa*)	orijentalna posuda posebnog oblika (gore uža, dolje šira, s kljunićem i drškom) za kuhanje crne kave	"Kada je u pitanju priprema kave, posebice one iz **džezve** ili ibrika, svatko od nas ima neki svoj recept." "Važno je da **džezva** u tom trenutku ne bude puna više od polovice jer će kava bujati kako bude kipjela."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/pokupite-savjete-domaceg-baristeli-od-sad-na-dalje-radite-najbolju-kavu-u-dzezvi-15042153 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/ovo-je-tajna-savrseno-skuhane-kave-20131111
džihad	arap. جِهَاد (*jihād*)	rat za obranu islama, krajnje duhovno i materijalno nastojanje u ostvarivanju Alahovih zakona	"Naime, u akciji Izraela, koja se navodno spremala mjesecima, ubijeni su visoko pozicionirani članovi Palestinskog islamskog **džihada**." "Poziv na **džihad** Kadirov je uputio nakon što je kod Hersona, koji je pod ruskom okupacijom, u utorak u topničkim napadima poginulo i ranjeno više od stotinu čečenskih vojnika."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/kako-je-pokoren-islamski-dzihad-izrael-je-akciju-planirao-mjesecima-i-iskoristio-svade-u-vodstvu-grupe-15233328 https://www.vecernji.hr/vijesti/kadirov-siromasne-cecene-poziva-u-sveti-rat-i-govori-da-je-toliko-bogat-jer-mu-alah-daje-novac-1628538
džilbab	arap. جلباب (*jilbab*)	vrsta ženskog ogrtača koji nose muslimanke na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi	"Prvo je obukla **džilbab**, lagani ogrtač koji prekriva cijelo tijelo, a na glavi je nosila maramu kakvu nose tradicionalnije muslimanske žene." "Čador je nespretan jer nema rukava pa mnoge žene preferiraju dugački kaput **džilbab**."	https://ezadar.net.hr/dogadaji/2057461/djevojka-iz-belgije-opisala-kako-ju-je-vrbovao-isis/ https://arhiva.nacional.hr/clanak/26500/u-teheranskoj-dzamiji-odrzana-modna-revija-u-skladu-s-kuranom
džin	engl. *gin*	žestoko piće, irska rakija dobivena destilacijom prevrela koma žitarica, aromatizirana klekovim bobicama	"Bobice kleka, odnosno smreke, sadrže eterična ulja koja **džinu** daju glatkoću." "Voljeli smo samo piti dobar **džin**, sad radimo svoj u istarskoj Premanturi za kojim su Japanci ludi!"	https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/gin-najzdravije-alkoholno-pice---718402.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/voljeli-smo-samo-piti-dobar-dzin-sad-radimo-svoj-u-istarskoj-premanturi-za-kojim-su-japanci-ludi-15070642

džiju-džicu	engl. *jujitsu* < jap. *柔術* (*jūjutsu*)	tradicionalna istočnjačka vještina samoobrane bez oružja iz koje se razvio suvremeni džudo	"**Džiju-džicu** uključuje borbu u stojećem položaju ili na tlu, koristeći udarce, hvatanje, bacanje, gušenje, hladno oružje, kao što su noževi i štapići." "Brazilski **džiju-džicu** borilačka je vještina nastala u Brazilu miješanjem modernog džuda i japanskog **džiju-džicua**."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/dziju-dzicu-tomislav-tomasic-sport-1196911 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/policija-zabranila-prvenstvo-u-brazilskom-dziju-dzicuu-jer-ga-nema-na-olimpijskom-popisu-20170301
džudo, *judo*	engl. *judo* < jap. *柔道* (*jūdō*)	istočnjačka vještina i borilački sport u kojem se natjecatelji odjeveni u kimono bore na strunjači po određenim pravilima, nastao od borilačke vještine džiju-džicu	"Splićanka Matić je došla do svog drugog svjetskog naslova, a nakon pobjede je zagrlila reprezentativnu kolegicu kako bi fotografi u Humo Areni ovjekovječili taj trenutak kojeg su dosad proživjeli samo velikani **džuda** iz Japana, Kine, Kazahstana i SSSR-a." "Prekomjernim su ozljedama najizloženija djeca koja se bave **džudom**, gimnastikom i tenisom, kažu njemački liječnici."	https://www.tportal.hr/sport/clanak/oglasile-se-hrvatice-koje-su-ispisale-povijest-svaka-nam-cast-nevjerojatan-osjecaj-20221010 https://www.index.hr/mame/clanak/djeca-koja-se-bave-dzudom-gimnastikom-i-tenisom-najizlozenija-su-ozljedama/2129767.aspx
džudogi, *judogi*	engl. *judogi* < jap. *柔道着* (*jūdōgi*)	odjeća natjecatelja u džudu (bijeli platneni kimono, bijele platnene hlače i pojas u boji, ovisi o rangu džudoke)	"Sportaši (borci) oblače kimono koji se zove **džudogi**, a vezuju ga pojasom – obi." "**Judogi** treba biti napravljen od kvalitetnih materijala i spada u opremu koja treba pružati osobi koja trenira sigurnost od ozljede."	http://os-mvlacica-labin.skole.hr/?news_id=23006 https://www.risnjak.hr/judo-oprema/
džuma	tur. *cuma* < arap. اَلْجُمْعَة (*al-jumʿa*)	molitva u džamiji petkom u podne	"Ako ćemo simplificirati, ono što je katoliku nedjeljna misa, muslimanu je **džuma**, namaz petkom u podne." "Nakon što je Vrhovni sud Turske poništio odluku Vijeća ministara iz 1934. godine kojom je džamija Aja Sofija pretvorena u muzej, turski predsjednik Recep Tayyip Erdoğan najavio je da će Aja Sofija službeno biti otvorena za molitvu 24. srpnja, klanjanjem **džuma**-	https://www.jutarnji.hr/globus/sve-tajne-zagrebacke-dzamije-4075380 https://www.vecernji.hr/vijesti/erdogan-u-aja-sofiju-postavlja-imama-iz-bosne-polako-se-brise-ataturkovo-nasljede-1416991

			namaza (molitva petkom)."	
džungla	engl. *jungle* < hind. *जंगल* (*jangal*)	tropska šuma, močvarna guštara od bambusa, drvolikih paprati i povijuša	"Darien je jedna od najopasnijih **džungli** na svijetu, a put kojim migranti moraju prijeći dugačak je otprilike 110 kilometara." "**Džungle** predstavljaju ˝vruće točke˝ svjetske bioraznolikosti, a njihova devastacija za sobom vuče i neminovan gubitak biljnih i životinjskih vrsta."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/od-najopasnije-dzungle-na-svijetu-do-boljeg-zivota-nisu-imali-novca-pa-su-im-silovali-djecu-15104923 https://www.naturala.hr/dzungle-srce-i-pluca-zemlje-koja-nestaju/
džunka	engl. *junk* < port. *junco* < mal. *djong*	istočnoazijski jedrenjak oštra niska pramca i široke visoke krme	"Naravno, s obzirom kako danas manje više sve ima svoju cijenu, postoje i turističke **džunke** s raznom ponudom, pa u jednu možete uskočiti i uživati dok vas nosi vjetar…" "Prema podacima koje nalazimo u povijesti o ljudima Dalekog istoka i Perzijskog zaljeva vidi se da su u isto doba kineska **džunka** i arapski dhow (dau) isto tako bili prikladni za određene svrhe kao i lađe Sredozemlja."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/hong-kong-zavirite-u-znamenitosti-ovog-grada---693282.html https://www.skole.hr/brodovi-i-navigacija/
efendija	osm. افندی (*afandi*) < grč. *ἀφήντης* (*authentes*)	1. *pov*. titula učenih ljudi i činovnika u Osmanskom Carstvu 2. titula islamskog svećenika	"Kako su temperature bile niske, **efendija** je uzeo mačiće te počeo o njima brinuti unutar džamijskog prostora." "Australska policija potvrdila je privođenje jednog vjerskog čelnika, a mediji u BiH u petak su prenijeli kako je riječ o **efendiji** Jasminu Bekriću."	https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/efendija-nasao-malene-macice-bez-mame-i-pustio-ih-da-zive-u-dzamiji-svi-su-sretni-zbog-toga-15127400 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/u-australiji-uhicen-muftija-iz-bih-sumnjice-ga-za-pronevjeru-100-tisuca-dolara-20211001
emir	tur. *emir* < arap. أمر (*ʾamr*)	u nekim islamskim zemljama Bliskog istoka i Afrike 1. plemenski glavar, knez 2. vrhovni vladar u državi	"Katarski **emir** Tamim bin Hamad Al Thani ima 42 godine, a zbog Svjetskog nogometnog prvenstva ponovno je dospio u središte pozornosti." "Vladajući kuvajtski **emir** šeik Sabah Al-Ahmad Al-Sabah umro je u dobi od 91 godine, priopćio je	https://story.hr/Celebrity/a236041/Tko-je-najmocniji-covjek-Katra.html https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/umro-kuvajtski-emir-seik-al-sabah-vladao-je-od-2006-i-vodio-

			njegov ured na državnoj televiziji u utorak."	vanjsku-politiku-vise-od-50-godina-15021997
empanada	šp. *empanada*	argentinsko jelo od prženih ili pečenih jastučića punjenih nadjevima	"**Empanade** su inače donijeli španjolski kolonizatori na područje Južne Amerike, a prvi zapisi o ovim malim pitama bilježe se početkom 14. stoljeća." "Stavite jednu do tri žlice nadjeva u sredinu kruga ovisno o veličini **empanade** i preklopite tijesto po pola tako da dobijete polumjesec."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/empanade-argentinski-jastucici-koje-moras-isprobati-26669 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-slatke-empanade-s-jabukama---724308.html
emu	port. *ema*	ptica trkačica (*Dromaeus Novae Hollandiae*), tamnog čekinjastog perja; australski kazuar	"Emmanuel, vjerojatno najpoznatiji **emu** na svijetu, netremice je zurio u kameru mobilnog telefona svojim crvenkasto-smeđim očima." "Ptica **emu** je spašena iz nabujale vode u predgrađu velegrada Sydneya."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/emu-emmanuel-postao-svjetska-zvijezda-njegove-snimke-odusevile-sve-on-vam-je-tip-koji-stoji-s-obje-noge-na-zemlji-15224589 https://www.nacional.hr/emu-spasen-iz-poplavljenog-gradskog-podrucja-sydneya/
erg	arap. عرق (*ʿarq*)	pješčana pustinja s dinama u sjevernoj Africi	"**Erg** pustinja ili pješčano more je uglavnom ravno područje pustinje prekriveno pješčanim dinama oblikovanima vjetrom, bez biljnog pokrivača." "Dine su obično visoke do 40 metara, ali mogu biti i puno više, npr. u Velikom istočnom **ergu** i do 300 metara."	https://danas.hr/zivot/sos/znate-li-sto-je-to-erg-pustinja-62498a52-b9f2-11ec-8062-0242ac12005f https://www.sumari.hr/sumlist/gootxt.asp?id=199303&s=64
esker	engl. *esker* < ir. *eiscir*	pješčana ili šljunčana uzvisina na sjeveru Europe, nastala otapanjem ledene mase	"Ove formacije uključuju takozvane **eskere**, mjesta gdje je voda izrezala pukotine u ledu koje su se nakon toga ispunile blatom i napravile neku vrstu prirodnog kalupa." "Pojedinačni ledenjački talozi, grebeni tipa **eskera**, često su udruženi s topografskim oblicima, tj. područjima kama	https://www.tportal.hr/techno/clanak/foto-neocekivan-prizor-skriveni-tuneli-pruzaju-pogled-u-ledom-okovanu-proslost-sjevernog-mora-20210909 https://hrcak.srce.hr/clanak/276787

			(brežuljaka) i kotlića (udubina)."	
espreso, espresso	tal. *espresso*	jaka kuhana crna kava pripremljena na posebnom stroju prema talijanskoj recepturi	"Jedna od karakteristika koja definira **espresso**, osim njegovog koncentriranog i sirupastog okusa je gornji sloj pjene poznat kao crema što je produkt visokog pritiska ekstrakcijskog procesa." "Dodao je i kako postoje dva načina pripreme produženog **espressa** te dodao kako je kod kavopija vječna zabluda da više tekućine predstavlja manje kofeina ili lakšu kavu."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/saznajte-koja-je-razlika-izme-u-espressa-i-kave-1346106 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/kako-se-priprema-dobar-espresso-jedan-od-najboljih-spremaju-u-ilici-i-to-vise-od-15-godina-15147267
ezan	tur. *ezan* < osm. اذان (*ezan*) < arap. أذان (*adan*)	poziv na molitvu; upućuje ga mujezin na arapskom jeziku s džamijskog minareta pet puta dnevno	"Mirjana Hrga: Mislila sam da je zvuk **ezana** poziv na rat, u Sarajevu sam legla na pod" "Shuhada je podijelila i video kako uči **ezan**, što je muslimanski poziv na molitvu."	https://www.index.hr/magazin/clanak/mirjana-hrga-mislila-sam-da-je-zvuk-ezana-poziv-na-rat-u-sarajevu-sam-legla-na-pod/2317287.aspx https://www.vecernji.hr/showbiz/slavna-pjevacica-presla-na-islam-zvat-cu-se-shuhada-1278675
fado	port. *fado*	portugalski glazbeni žanr u kojem se obično uz pratnju gitare pjeva o teškim životnim situacijama	"Kako **fado** zvuči u njenoj interpretaciji moći će se čuti u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, u kojoj nastupa 2. listopada." "Bio je to naš prvi dodir s ovom glazbom na njezinu teritoriju. Iako je bilo očito kako je običan amater kojemu je pjesma tek zabava, bilo je jasno kako Lisabon živi - **fado**."	https://www.lisinski.hr/hr/novosti/carminho-fado-je-glazbena-poezija-pjesma-o-srcu-i-/ https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/zivot/fado-glazba-koja-uci-da-smo-prolazni-68213
fajita, fajitas	šp. *fajita* /faˈxita/	pikantno meksičko jelo od mesa s roštilja i pečenog povrća, obično posluženog uz tortilju	"Sastavite ove jednostavne pileće **fajite** i ljudi će moći stvoriti vlastita remek-djela za stolom." "Za razliku od uobičajenih recepata za ovo jelo, ovaj ćemo put **fajitas** raditi u plehu i u pećnici, znači priprema je jednostavna a	https://www.novilist.hr/life/fajitas-jednostavno-pilece-jelo-koje-svi-vole/ https://story.hr/Gourmet/a199038/pileci-fajitas-recept.html

			okusi će se još bolje prožeti."	
fakir	engl. *fakir* < arap. فقير (*faqir*)	1. indijski ili islamski asket koji na putu usavršavanja ovladava tijelom na način koji se protivi uobičajenom poznavanju prirodnih zakona i njihovu racionalnom tumačenju; 2. onaj koji izvodi razne vještine na sajmovima u Indiji (kroti zmije i sl.)	"Neki **fakiri** provode strog monaški život podvrgavajući se različitim oblicima askeze." "Indijski **fakir** Swami Maujgiri Maharju je, u skopu potrage za prosvjetljenjem, na nogama bez prekida stajao punih – sedamnaest godina!"	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=18874 https://povijest.hr/istaknuto/kanibal-s-fidzija-okrutni-poglavica-hranio-se-iskljucivo-ljudskim-mesom-racuna-se-da-je-za-zivota-pojeo-izmedu-872-i-999-ratnih-zarobljenika/
falafel	engl. *falafel* < arap. فلافل (*falāfil*)	kuglice od boba ili slanutka, porijeklom s Bliskog istoka	"Jako je bitno napomenuti da se **falafel** radi od suhog slanutka koji se namače preko noći, a ne od kuhanog ili onog iz konzerve." "Kako bismo naučili sve tajne savršenog **falafela** obratili smo se gastro blogerici Nataši Rajčević, autorici popularnog bloga Burbon i borovnice..."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/falafel-kuglice-najbolji-recept-24031 https://www.novilist.hr/life/gastro-izazov-uz-savjete-natase-rajcevic-naucite-kako-napraviti-savrseni-falafel/
falanga	stgrč. *φάλαγξ* (*phalagks*)	*pov*. zbijeni red bojnih pješaka u staroj Grčkoj	"Zbog tog štita grčki ratnici promijenili su svoj bojni poredak nazvan **falangom** (gr. phālanga), odnosno nazivom koji bi se mogao prevesti kao masa ratnika bez obzira na tip, naoružanje ili oblik formacije." "Kako bi što uspješnije parirali spartanskoj **falangi**, pojedini polisi vremenom počinju o državnom trošku ustrojavati elitne odrede (ἐπίλεκτοι) poput tebanskog Svetog odreda..."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/hoplit-1255968 https://hrcak.srce.hr/file/398417
faraon	lat. *pharao* < grč. *pharaṓ* < stegip. *per-ō*	*pov*. naslov vladara u starom Egiptu	"**Faraon** je bio apsolutan vladar i oličenje države, vrhovni sudac i vojskovođa, on je upravljao državnom administracijom i birao činovnike." "Grobnica najpoznatijeg **faraona** svih vremena Tutankamona možda sadrži tajnu prostoriju koja vodi u grobnicu Nefertiti,	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=18987 https://www.jutarnji.hr/life/znanost/cuvena-tutankamonova-grobnica-jos-krije-svoju-najvecu-tajnu-arheolog-obratite-pozornost-na-hijeroglife-15252941

			njegove pomajke i jedne od najljepših vladarice drevnoga doba."	
farfalle	tal. *farfalla*	vrsta talijanske tjestenine u obliku leptir-mašni	"Ima tu još svega i svačega- zagorskih štrukli, skradinskog rižota i **farfalla** s dimljenim lososom, janjećeg i telećeg pečenja pa čak i adventskih kobasica sa žara." "Koristiti možete tjesteninu prema želji, a najpopularniji oblici su penne, rigatoni, fusilli i **farfalle**."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/upad-u-mint-i-do-7500-kuna-u-esplanadi-u-cijenu-ukljucene-i-dadilje-15290786 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-cips-tjesteninu---727232.html
farizej	stgrč. *Φαρισαῖος* (*Pharisaîos*) < hebr. פרוש (*parush*)	*pov*. pripadnik židovske religiozno-političke stranke u Judeji u vrijeme prije Isusova rođenja, doslovni tumač Mojsijeva zakona, protivnik saduceja	"Inače su mnogi **farizeji** u ono doba čuvali pravu vjeru, primjerice da će mrtvi uskrsnuti, pa se je zato apostol Pavao na sudu mogao predstaviti kao **farizej**." "Isusovi sljedbenici ne smiju biti ni zadrti poput **farizeja** ni površni poput herodovaca."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/pobozni-i-bezbozni-lasci-3970185 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ni-zadrti-ni-povrsni-3842430
fasces	lat. *fasces* (jd. *fascis*)	*pov*. 1. simbol časti i dostojanstva u antičkom Rimu, nosio se ispred visokih civilnih službenika ili svećenika (svežanj brezova ili brestova pruća vezanog remenom sa sjekirom u sredini); 2. amblem talijanskih fašista	"**Fasces** su liktori nosili na ramenu pred visokim civilnim službenicima i svećenicima kao simbol njihove vlasti." "Fascio ili **fasces**, svežanj pruća sa sjekirom, u starom Rimu bio je simbol vlastodržaca, moći i pravde, a svastika je na sanskrtu riječ za sreću i dobrobit."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=19036 https://www.vecernji.hr/vijesti/odabrali-su-crnu-boju-mussolini-se-znakovima-htio-pribliziti-starom-rimu-a-hitler-je-njima-velicao-rasizam-1629623
favela	port. *favela*	sirotinjska četvrt, sirotinjsko naselje grada u Latinskoj Americi, napose u Brazilu	"Turisti koji prošeću kvartovima, popričaju s lokalcima, saslušaju njihove životne priče i odigraju partiju nogometa s klincima **favele**, imat će bolji uvid u krug siromaštva u kojem ovi ljudi žive." "Neke **favele** u južnom dijelu grada Rio de Janeira (bogati dio) prošle su kroz nekoliko procesa, poput pacifikacije i gentrifikacije	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/biste-li-isli-u-turisticki-razgled-brazilske-favele-opcija-oko-kojeg-se-lome-koplja---646859.html https://www.24sata.hr/lifestyle/zivot-u-faveli-ria-de-janeira-cinjenice-koje-sigurno-niste-znali-792631

			koji su ova mjesta učinili 'sigurnima za strance'."	
felah	tur. *fellâh* < arap. فلاح (*fallāḥ*)	zemljoradnik u arapskim zemljama (u Egiptu potomak starosjedilaca, smatra se posebnim rasnim tipom)	"Uz 20.000 egipatskih **felaha**, značajan broj radnika iz Europe činili upravo hrvatski radnici iz Primorja, točnije Bribira, Novog Vinodolskog, Selaca i Grižana …" "Egypt Independent prenosi gorku karikaturu Mohammeda Anwara "Nakon nasilne selidbe Koptâ sa Sinaja", gdje na prvom crtežu vidimo vojnika, **felaha** i hodžu koji se vesele: "Oslobodili smo Sinaj od Izraela", a na drugoj vahabita i mudžahida koji trijumfiraju: "Oslobodili smo Sinaj od Egipćana"."	https://express.24sata.hr/top-news/sueski-kanal-gradilo-je-i-3000-hrvata-jedan-je-dobio-veliku-cast-24780 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/clanak1059919.html-1353786
fen	njem. *Föhn*	topli i suhi vjetar koji puše na zavjetrinskim stranama Alpa i u mnogih ljudi izaziva zdravstvene tegobe	"Kada je zapadno od visokog planinskog lanca polje sniženog tlaka zraka, a na istoku polje visokog, tada puše južni **fen**." "**Fen** najviše pogađa meteorolabilne osobe, ali i djecu te starije osobe, posebno ako puše duže od jednog dana."	https://www.crometeo.hr/tople-ljetne-noci-fenski-ucinak-bure/ https://www.meteo-info.hr/article/54/Cuvaj_se_fena
***feng shui*, feng šui**	kin. mand. *風水* (*fēngshuǐ*)	drevna kineska vještina uređenja doma koja se temelji na harmoniji i slobodnom protoku energije	"Je li tvoj životni prostor prenatrpan ili energija slobodno teče, na kojem je mjestu krevet i kako imaš posložene biljke bitni su dijelovi **feng shuija** čiji je cilj ostvariti balans životnog i radnog prostora te održavanje te harmonije." "**Feng shui** pomaže u podizanju svijesti o utjecaju okruženja na život ljudi i pruža određene alate i metode kojima se okruženje mijenja i postaje bolje"	https://miss7.24sata.hr/lifestyle/sto-je-feng-shui-19145 https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/feng-shui-savjeti-kako-urediti-sretan-dom-9106022

feredža	tur. ferace < arap. فَرَجِيَّة (*farajiyya*)	dio ženske odjeće (taman ogrtač) prema islamskom običaju	"Djevojka koja je na licu nosila **feredžu** izazvala je paniku na beogradskom Fakultetu sigurnosti jer su se studenti uplašili da je riječ o bombašu samoubojici i da će ubrzo svi odletjeti u zrak." "U Francuskoj u parlamentarnu proceduru ulazi zakon koji će ženama islamske vjeroispovijesti zabraniti da **feredžama** pokrivaju lice, piše britanski Independent."	https://www.vecernji.hr/vijesti/djevojka-s-feredzom-izazvala-paniku-na-beogradskom-fakultetu-122687 https://www.vecernji.hr/vijesti/francuska-ce-zabraniti-nosenje-feredza-na-javnim-mjestima-76550
fes	osm. فس (*fes*), prema gradu Fesu u Maroku	orijentalna crvena vunena kapa s kićankom	"Svog djede Mehmeda najviše se sjećam, a bila sam premlada pitati ga zašto nosi **fes** na glavi." "Kod YSL nosi se produženi blejzer fiksiran remenom uz mrkva hlače i dodatak - **fes** na vrhu glave."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/djevojka-koju-su-svi-voljeli-prica-o-uzbudljivoj-karijeri-prvog-balkanskog-top-modela-4594913 https://www.jutarnji.hr/life/muskarci-u-suknjicama-tigrastim-dimijama-i-s-perikama-incroyablesa-2320769
feta	tal. *fetta*	bijeli grčki sir koji sazrijeva u posebnoj otopini	"Grci ga vole kombinirati uz **fetu** kako bi napravili kremasti i glatki umak za meso ili povrće." "Grčka je slavila nakon što je Europska komisija utvrdila da je **feta** jedinstvena za Grčku i dodijelila joj zemljopisnu oznaku kao zaštićenu oznaku izvornosti 2002."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-superkremasti-umak-od-fete-i-grckog-jogurta---611652.html https://www.tportal.hr/biznis/clanak/pravna-odiseja-oko-feta-sira-najvisi-europski-sud-okoncao-epsku-bitku-izmedu-danske-i-grcke-20220715
fetva	tur. *fetva* < arap. فتوى (*fätwā*)	pravno mišljenje ili uputa koju daje muftija kako da se riješi neki šerijatski problem; fatva	"Salman Rushdie, autor svjetskog bestellera "Sotonski stihovi", koji je u petak napadnut u New Yorku, želio je od proglašenja **fetve** 1989., što je zapalilo muslimanski svijet, da ga se ne poistovjećuje s tom aferom" "“To je **fetva** (ukaz vjerskog sadržaja) Islamističke države Iraka i Levanta. Jutros smo	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/salman-rushdie-simbol-borbe-protiv-vjerske-zadrtosti-i-za-slobodu-izrazavanja-foto-20220812 https://www.vecernji.hr/vijesti/islamisti-naredili-obrezivanje-svih-zena-u-kalifatu-952297

			saznali za nju”, izjavila je Jacqueline Badcock."	
fika	šved. *fika*	švedski trend ispijanja kave s prijateljima tijekom pauze	"**Fika** polako ali sigurno postaje simbol usporavanja i uživanja u malim stvarima uz šalicu omiljenog toplog napitka." "**Fika** je i resetiranje od naporna dana, navika koja tjera da zastanemo, sjednemo, osvijestimo trenutak i pod utjecajem šećera krenemo u nove radne pobjede."	https://gastro.24sata.hr/spajza/fika-novi-skandinavski-trend-koji-osvaja-svijet-17907 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/svedske-navike-koje-potpisujemo-fika-i-subota-usred-tjedna---496322.html
fjeld	dan. *fjeld*	zaravan nastala djelovanjem glečera	"Nalazi se na krajnjem SZ, na visoravni (**fjeldu** Haltia) uz granicu s Norveškom." "Najveći dio Norveške zauzima Skandinavsko gorje koje se proteže u dužini od 1 700 km, a čine ga prostrani ravnjaci i **fjeldovi**."	https://proleksis.lzmk.hr/25259/ https://smart-travel.hr/norveska/
fjord	norv. *fjord*	dubok i uzak morski zaljev stjenovitih, strmih i visokih obala nastao erozijom ledenjaka	"Najljepši i najveći **fjordovi** na svijetu, zapanjujuća priroda, polarni dan i ponoćno sunce čine Norvešku veoma privlačnom, osobito za ljetnih mjeseci." "Vodimo vas na jednu od najposjećenijih prirodnih atrakcija Norveške, **fjord** Geiranger!"	https://www.kreator-putovanja.hr/norveski-fjordovi-1-62 https://www.svjetskiputnik.hr/fjord-geiranger-i-vodopad-7-sestara/
flamenko, *flamenco*	šp. *flamenco*	narodni ples i pjesma iz Andaluzije praćen gitarom, kastanjetama i pljeskanjem	"**Flamenko** je fenomen, „pučanin“ koji je nadživio trendove te i dalje živi u Španjolskoj." "Naziva se i “ciganskom” umjetnošću zato što su španjolski Romi sudjelovali u počecima nastanka **flamenka**."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/zanimljivosti-o-flamenku---741962.html https://www.24sata.hr/junior/flamenko-strastveni-ples-i-pjesma-koji-su-osvojili-svijet-398213
flamingo	šp. *flamingo*	ptica iz porodice (*Phoenicopteriformes*) dugih nogu i vrata, plamene boje; plamenac	"Prometnice su zakrčene, ljetovališta popunjena, a jedna slovačka obitelj zaključila je da im odmor u hrvatskoj neće biti potpun bez divovskog **flaminga** na napuhavanje" "Jato rozih **flaminga** odlučilo je napraviti pauzu	https://www.tportal.hr/funbox/clanak/flamingo-ili-plamenac-sasvim-je-svejedno-jedan-divovski-upravo-je-stigao-u-hrvatsku-20170722 https://www.tportal.hr/fun/clanak/necete-vjerovati-

			između svojih svakodnevnih aktivnosti te jednostavno zaplesati"	kako-ove-ptice-plesu-20140103
fliš	švic. njem. *flysch*	niz naizmjeničnih sedimenata lapora, glinenih škriljevaca, pješčenjaka i vapnenca	"Kao posljedica tektonski uvjetovane diferencijacije prostora u uvjetima dubokomorskih jaraka taloži se **fliš**." "Gdje **fliša** nema, vode brzo poniru i otapaju već ispucale vapnenačke stijene na površini, ali i u podzemlju."	https://np-sjeverni-elebit.hr/www/hr/paleogen https://www.parkovihrvatske.hr/park-prirode-ucka?p_p_id=parcstabhandler_WAR_parcsportlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_resource_id=aboutPark&p_p_cacheability=cacheLevelPage&_parcstabhandler_WAR_parcsportlet_mvcPath=%2Fjsp%2Fparcs-tab-handler%2Ftab-pages%2Fabout-park.jsp
focaccia	tal. *focaccia* /foˈkat.t͡ʃa/	talijanska pogača prelivena maslinovim uljem i začinima, često s dodatkom rajčice; preteča *pizze*	"**Focaccia** ima karakteristične ureze na kruhu koji se izrađuju uz pomoć noža, prsta ili čačkalice." "Inspirirani Lidlovim tjednom okusa Italije odlučili smo se pripremiti tradicionalnu verziju **focaccie** koja za tren nestaje sa stola."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/zdravi-recepti/focaccia-recepti-za-talijansku-pogacu https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/fantazija-talijanske-kuhinje-zvana-focaccia-recept-za-ukusnu-i-jednostavnu-pogacu-koja-ide-uz-sve---731213.html
foie gras	fr. *foie gras* /fwa gʁa/	francusko jelo od guščje ili pačje jetre	"Za **foie gras** Francuzi uvijek koriste cvijet soli, papar i slatko bijelo vino (vrlo često Sauternes), a ponekad ga zamijene konjakom ili brandyjem." "**Foie gras** jedno je od najpoznatijih jela francuske kuhinje i pripada zaštićenoj kulturnoj i gastronomskoj baštini Francuske."	https://www.volim-meso.hr/foie-gras-pasteta-od-guscje-jetre/ https://zena.rtl.hr/lifestyle/gastro/foie-gras-recept-gastro-blogerice-ivane-peric-rahbi-f072f44c-672e-11ec-9b87-3e519f0a95b3
foksterijer	engl. *fox terrier*	naziv za dvije engleske pasmine lovačkih pasa	"Dlaka je kratkodlakoga **foksterijera** ravna, glatka i tvrda, a kod oštrodlakoga vrlo oštra s poddlakom." "**Foksterijeri** su nekada bili korišteni kao lovni psi na lisice i jazavce, te tamanitelji štetočina (štakori)."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=20011 https://www.lovac.info/lovna-kinologija-lovacki-psi/lovacki-psi-pasmine/3513-ostrodlaki-i-

				kratkodlaki-foksterijer-wire-i-smooth-fox-terrier.html
fokstrot	engl. *fox-trot*	društveni ples podrijetlom iz SAD-a, brza tempa, četverodobne mjere	"Odjevena u ružičastu haljinu Mills je s profesionalnim plesačem Jonathanom Robertsom otplesala **fokstrot**." "**Fokstrot** je gladak, tekući ples, sličan valceru, ali u četvero četvrtinskom taktu (za razliku od valcera koji je u tro-četvrtinskom taktu), koji se uglavnom pleše uz big band glazbu (najčešće uz vokal)."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/mills-uspjesna-u-prvom-plesu-sa-zvijezdama-3849720 https://banderillas.hr/plesovi/
forinta	mađ. *forint* < tal. *fiorino*	danas osnovna novčana jedinica u Mađarskoj, a nekad u ugarskom dijelu Austro-Ugarske Monarhije	"Naime, mađarska je **forinta** u posljednja dva mjeseca deprecirala u odnosu na euro čak za 8,5 posto, a s obzirom na postojeći visoki trgovinski i budžetski deficit i dalje će ostati prilično nestabilna." "Zbog pada vrijednosti mađarske **forinte** nakon ruske invazije na Ukrajinu sve više Mađara želi odbaciti nacionalnu valutu i prihvatiti euro."	https://www.poslovni.hr/vijesti/ft-maarska-forinta-moguci-eu-problem-17248 https://www.tportal.hr/biznis/clanak/cijena-orbanovog-suverenizma-forinta-strmoglavo-pada-sve-vise-madara-okrece-se-euru-foto-20220801
franak	fr. *franc*	1. osnovna novčana jedinica u Švicarskoj, Lihtenštajnu i nekim izvaneuropskim frankofonskim zemljama 2. *pov*. novac u Francuskoj, Belgiji i Luksemburgu do 2001.	"Za građane koji su nakon problema s kreditima u švicarskom **franku** konvertirali te kredite, ali smatraju da nisu dobili sav preplaćeni novac - Sud Europske unije nije dao očekivani odgovor." "Jedno od posljednjih velikih povlačenja bilo je ono švicarskog **franka**, omiljene valute mnogih svjetskih, ali i hrvatskih štediša."	https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/sud-eu-o-kreditima-u-svicarskim-francima---722842.html https://www.poslovni.hr/financije/pronasli-smo-mjenjacnicu-u-zagrebu-koja-stare-franke-mijenja-bez-provizije-4306326
fronda	fr. *fronde*	*pov*. pokret višeg francuskog plemstva protiv kraljevskog apsolutizma u 17. stoljeću	"Za vrijeme ustanka francuskog plemstva protiv kraljevske vlasti oličene u kardinalu Mazarinu, popularno nazvane **Fronda**, nekadašnji suborci, maršal Turenne i vojvoda Conde, odjednom su se našli na suprotstavljenim stranama."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/mademoiselle-de-montpensier-i-topnicka-vatra-sa-zidina-bastilje-1466085 http://hol.lzmk.hr/clanak.aspx?id=24758

			"… dovršio Tridesetogodišnji rat, u zemlji slomio velikašku **frondu** (1653), ojačao središnju vlast te stvorio temelj za hegemoniju Francuske pod Lujem XIV; mecena književnicima i umjetnicima."	
fukija, *fukiya*	jap. *吹き矢* (*fukiya*)	pucaljka kojom se ispaljuju strelice s otrovnim vrhom; oružje japanskih nindža	"Koristili su oružja kao što su "šuriken", oštar projektil u obliku zvijezde, i "**fukija**", pucaljka strelica s otrovnim vrhom." "Također, bili su iznimno vješti u korištenju šurikena i ispuhivanja otrovnih strelica iz tzv. **fukiya**."	https://www.vecernji.hr/vijesti/nindza-japan-ninjutsu-inzenjer-klan-1177239 https://express.24sata.hr/life/japanci-zabrinuti-jer-im-ponestalo-ninji-15572
funk	engl. *funk* /fʌŋk/	dugovječan žanr popularne crnačke glazbe, pojavio se kasnih 60-ih 20. stoljeća kao plod eksperimentiranja soula s rockom; instrumentalne improvizacije, naglašen ritam	"Kada je Josipa otišla u SAD, okrenuli su se **funku** i 1978. izdali konceptualni album Motor hoću, mama." "Kao klinci su motali džointove uz **funk**, a sad su art projekt"	https://glazba.hr/citaj/price/kako-se-kalio-funk-u-hrvatskoj/ https://express.24sata.hr/kultura/kao-klinci-su-motali-dzointove-uz-funk-a-sad-su-art-projekt-21183
funta	njem. *Pfund* < engl. *pound*	1. osnovna novčana jedinica u Ujedinjenom Kraljevstvu, Egiptu i još nekim zemljama; 2. naziv za različite jedinice mase od kojih se neke danas koriste u SAD-u i zemljama Commonwealtha	"Od drugih važnijih inozemnih valuta, kuna je na obje razine ojačala i u odnosu na britansku **funtu** i američki dolar..." "Neki su za Filet-o-Fish su rekli da je velik kao da je za djecu, a drugi ustvrdili da poznati Quarter Pounder više ne sadržava četvrt **funte**."	https://www.poslovni.hr/trzista/posljednja-tecajna-lista-na-kojoj-su-tecajevi-izrazeni-u-kunama-4369700 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ljudi-primijetili-nesto-da-se-nesto-cudno-dogada-s-mcdonaldsovim-hamburgerima-oglasila-se-i-tvrtka-15236705
fusilli	tal. *fusilli* /fuˈzil.li/ (jd. *fusillo*)	vrsta talijanske tjestenine u obliku svrdla	"Umak se poslužuje sa širokim, dugačkim rezancima kako bi oni uz sebe "priljubili" to cijelo bogatstvo umaka, nikako ne s tankim spaghettima ili kratkom tjesteninom kao što su penne, **fusilli** ili rigatoni (iako ćemo često vidjeti umak poslužen baš s takvom tjesteninom)." "**Fusille** ocijedite, začinite maslinovim uljem, dodajte u šampinjone, dodajte	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/izvorni-recept-za-umak-bolognese---544732.html https://www.spar.hr/dobar-tek/recepti/vegetarijanska-jela/zapeceni-fusilli-s-gljivama-i-sirom

			pola količine ribanog sira, zamiješajte."	
futon	jap. *布団* (*futon*)	tradicionalni japanski tip kreveta	"Postoji više vrsta **futon** kreveta te oni mogu imati brojne prednosti za vas i vaš dom." "Uz to, izvrsna izrada i lijepi drveni godovi čine svaki primjerak **futon**-kreveta jedinstvenim i malo drukčijim od sljedećeg."	https://zebra.hr/inspiracija-i-novosti/dom/kako-izabrati-futon-krevet https://www.alcatraz.hr/trgovina/okvir-za-japanski-futon-krevet-od-bagremovog-drva-100-x-200-cm/
galette	fr. *galette* /ga.lɛt/	rustikalna francuska pita s voćnim nadjevom	"Francuski **galette** vjerojatno je najjednostavnija pita koju možete napraviti i upravo se zato smatra jednom od najpopularnijih ljetnih poslastica." "**Galette** s jagodama i rabarbarom je savršen spoj hrskavog tijesta, slatkih jagoda i kiselkaste rabarbare, a priprema je jednostavna i brza."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/galette-je-totalni-hit-ova-brza-rustikalna-pita-uspijeva-cak-i-najvecim-amaterima-u-kuhinji-15098724 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-galette-od-jagoda-i-rabarbare---723838.html
galon	engl. *gallon*	anglosaksonska jedinica obujma	"Prvo voze krivom stranom ceste, pivo toče u pintama, a nekada su i mlijeko u trgovinama prodavali u **galonima**." "A i memorija mu je u to vrijeme bila predmet legendi, s obzirom da je On the Road napisan godinama prije Kerouacovog projekta satiranja vlastitog mozga i pripadajuće mu memorije pustim **galonima** viskija."	https://www.virovitica.net/liverpool-beatlesi-i-pinte-nogos-i-kojesta/35796/ https://booksa.hr/vijesti/sve/on-the-road-krenuo-na-put
gamelan	jav. *ꦒꦩꦼꦭꦤ꧀* (*gamelan*)	sastav narodnih instrumenata (pretežno idiofonih udaraljki) na otocima Javi i Baliju	"Wayang izvode dalang, lutkar koji je i pripovjedač, te **gamelan**, orkestar koji čine gongovi, zvona, metalofoni, ksilofoni, bubnjevi, flauta." "Nakon zanimljive prezentacije, isprobavat će se originalna indonezijska hrana, a nakon toga posjetitelji će imati priliku čuti **gamelan** orkestar (orkestar udaračkih instrumenata karakterističan baš za Indoneziju), nakon čega	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=65891 https://www.samobor.hr/bunker/otkrivamo-svijet-upoznajmo-indoneziju-n7700

			slijedi radionica atraktivnog indonezijskog plesa."	
garam masala	hind. *गरम मसाला* (*garm masala*)	popularna indijska mješavina začina	"Prilikom mljevenja, začini **garam masale** lagano se zagrijavaju dok ne puste aromu, a zatim se melju u prah koji se uglavnom koristi kao završni začin." "**Garam masala**, tradicionalni sveprisutni začin stavlja se u bezmesna i mesna jela, a poseban doživljaj daje Piletini Biryani."	https://bioplanet.hr/trgovina-organskih-proizvoda/ulja-i-zacini/zacini/garam-masala-40-g-lebensbaum/ https://www.naturala.hr/piletina-biryani-i-garam-masala-u-kucnoj-verziji/
gaučo	šp. *gaucho*	čuvar velikih stada goveda u južnoameričkim pampama, kreće se na konju	"Jednom ili dvaput godišnje oni obiđu imanje, izdaju naloge svojim predradnicima i kurtoazno porazgovaraju s **gaučosima**." "Ariel Rosenthal je tipični "**gaučo**", to je ime za argentinske kauboje koji rade na zemlji i gaje stoku u području pampasa."	https://www.poslovni.hr/lifestyle/uspavana-zemlja-56154 https://cendo.hr/novosti.aspx?id=2153&title=zidovski-kauboji-u-#gsc.tab=0
gaur	hind. *गौर* (*gaur*) < skr. *गौर* (*gaura*)	divlje govedo iz jugoistočne Azije (*Bibos gaurus*), iz podroda bizonskih goveda	"Kako pišu dnevne novine Washington Post, kloniran je azijski **gaur**, životinja koja nalikuje na govedo a prirodno joj je stanište u Indiji i Burmi, iz jedne jedine stanice uzete od mrtvog **gaura**." "Od životinja poznatiji su: sibirski tigar, panda, japanski crni medvjed, divlja goveda **gaur** i banteng, nekoliko vrsta jelena (mošus, sambar)."	https://net.hr/danas/znanost/klonirana-jedinka-ugrozene-vrste-04e7b5ea-b1cf-11eb-a466-0242ac150015 https://proleksis.lzmk.hr/10157/
gavijal	fr. gavial < hind. *घड़ियाल* (*ghaṛiyāl*)	krokodil (*Gavialis gangeticus*), živi u indijskim rijekama Gangesu i Brahmaputri; sveta indijska životinja	"Na izložbi preparata bit će izloženo krzno tigra, kože lažnog **gavijala** i mrežastog pitona te lubanja malajskog medvjeda." "Monsoon Forest je dom orangutanima s Sumatre, makakijima sa Sulawesa i **gavijal** krokodilima."	https://magazin.hrt.hr/zabava/egzoticna-zima-ljudske-prijetnje-zivom-svijetu-jugoistocne-azije-880244 https://net.hr/danas/svijet/pozar-u-zooloskom-vrtu-u-engleskoj-ovo-je-dom-21-000-zivotinja-posjetitelji-su-evakuirani-a39e8602-b1c3-11eb-bb49-0242ac14001d

gazela	fr. *gazelle* < arap. غزال (*ġazāl*)	vitka i brza životinja afričkih savana, preživač iz porodice šupljorožaca	"Zidovi struktura bi stjerali **gazele** u bijegu u tijelo "zmaja" gdje bi se našle u neizlaznoj situciji te bi ih lovci lako pobili." "Naravno, kad su se gepardi udaljili u smjeru **gazele**, ekipa u automobilu je sjedila nepomično još neko vrijeme ne vjerujući što se upravo dogodilo i iz kakve su se situacije upravo izvukli."	https://www.jutarnji.hr/life/znanost/misterij-kamenih-vrata-pronadenih-usred-pustinje-ostao-sam-zapanjen-kad-sam-prvi-put-vidio-fotografije-strukture-su-mozda-starije-od-9000-godina-6666234 https://www.jutarnji.hr/life/ovo-je-bio-najstrasniji-trenutak-u-mom-zivotu-bezbrizan-safari-prekinuo-neocekivan-gost-gepard-im-uskocio-u-dzip-10-minuta-nisu-disali-7187775
***gazpacho*, gaspačo**	šp. *gazpacho*	juha španjolskog podrijetla, od rajčice, paprike i začina; poslužuje se hladna s komadićima svježe rajčice, krastavaca i kruha	"**Gazpacho**, hladna španjolska juha od rajčice, dugo mi je na popisu jela o kojima želim pisati na blogu." "**Gaspačo**, hladna juha od povrća podrijetlom iz Andaluzije, savršena je za vruće dane."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/gazpacho-recept-stari-andaluzijski-smoothie-23974 https://sensa.story.hr/Sretna-kuhinja/Recepti/a3165/Osvjezite-se-gaspacom.html
gejša	jap. 芸者 (*geisha*)	članica profesionalne klase žena u Japanu čije je drevno tradicijsko zanimanje zabavljanje muškaraca (danas biznismena na zabavama); prolaze specijalnu obuku kao male djevojčice; svaka razvija umijeće po izboru (pjevanje, ples, sviranje, retorika)	"Žena koja želi pristupiti zajednici **gejša** ne mora započeti kao Maiko, već ima priliku započeti karijeru kao punopravna **gejše**." "Ratna razaranja Japana za vrijeme Drugoga svjetskoga rata uvelike su promijenila tradiciju i značaj **gejši**."	https://grazia.hr/gejsa-misteriozna-kultura-japana/ https://www.putoholicari.rtl.hr/japan-moderne-gejse-38497/
gejzir	isl. *Geysir* (ime gejzira na jugozapadu Islanda)	mineralno vrelo iz kojega povremeno izbija vruća voda i para u obliku vodoskoka	"Dan Gruchy i Gavin Free posjetili su Selfoss na Islandu gdje se nalazi **gejzir** Strokkur." "Zbog vulkanskih aktivnosti ispod površine, Island je preplavljen **gejzirima** te podzemnim i termalnim izvorima."	https://www.tportal.hr/funbox/clanak/majstori-usporenih-snimki-posjetili-island-i-usmjerili-svoje-kamere-na-gejzir-20190211 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/island-zemlja-vatre-i-leda---379450.html

gerila	šp. *guerilla*	borba samostalnih malih naoružanih odreda izvan sastava redovne vojske, karakteristična za Španjolsku	"Napoleonu je španjolska **gerila** u svega pet godina, oduzela četvrt milijuna boraca, čiji se nedostatak itekako osjetio na bojištima hladne Rusije." "Rodrigo Londono Echeverri, poznat i pod imenom Timoleon Jimenez, ili još više pod ratnim nadimkom Timošenko, ostaje i nadalje vrhovni šef posljednje aktivne marksističke **gerile** Latinske Amerike koja pod oružjem trenutačno ima oko 8000 boraca."	https://hrcak.srce.hr/file/233072 https://express.24sata.hr/top-news/sef-gerilaca-ratovanje-ucio-u-jugoslaviji-7551
ghormeh sabzi	perz. قورمه سبزی (*ghormeh sabzi*) /ˈgorme.sabˈziː/	tradicionalno iransko varivo sa začinskim biljem	"Tijekom proljeća se po terasama i krovovima kuća u selima mogu vidjeti sušeni grašak, široki (fava) grah koji se upotrebljava za baghali polo, kao i mnoštvo začina: kopar za baghali polo, mažuran za ćufte, piskavica, peršin i korijander za varivo **ghormeh sabzi**, majčina dušica, menta, bosiljak, mladi luk i cijele limete, koji se koriste za kuhanje raznih variva." "Suhi ili svježi listovi bitni su za klasični iranski složenac od začinskog bilja i janjetine, **ghormeh sabzi**, a često se koriste i za začinjavanje omleta sa začinskim biljem."	http://metro-portal.hr/iranska-kultura-hrane/87152 https://www.harissa.hr/hr/proizvodi/zacini/zacini/piskavica-prah
gibelin	tal. *ghibellino*, prema imenu franačkog grada Wibelinga	*pov*. 1. pristaša njemačkih careva iz vladarske kuće Hohenstaufovaca, a protiv bavarskih vladara 2. pristaša svjetovne vlasti i protivnik papinskih teokratskih pretenzija u srednjovjekovnoj Italiji	"Aktivno je sudjelovao u političkom životu svoje ljubljene Firence, a nakon što je stranka gvelfa pobijedila **gibeline** postaje član gradskog vijeća." "Po **gibelinima** je dobilo ime krunište u obliku lastavičjeg repa na srednjovj. kulama i zidovima."	https://galbani.hr/blog/iskusi-italiju/dante-autor-monumentalne-bozanstvene-komedije/ https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=21932

gibon	fr. *gibbon* < ?asl. *kəboŋ*	majmun iz roda čovjekolikih majmuna (*Hylobatidae*), dugačkih prednjih udova, bez repa, koji živi u azijskim prašumama	"Bjeloruki **gibon** Kent iz Zoološkog vrta Grada Zagreba predviđa da će na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Katru Hrvatska pobijediti Belgiju." "OTKRIĆE novog para hainanskih **gibona** daje nadu u opstanak ove najrjeđe vrste primata, koja se nalazi na popisu stotinu najugroženijih vrsta i bila je na rubu izumiranja."	https://www.vecernji.hr/sport/gibon-kent-bio-je-raspolozen-evo-sto-je-prognozirao-za-utakmicu-hrvatske-i-belgije-1638330 https://www.index.hr/vijesti/clanak/otkriven-novi-par-gibona-najugrozenije-vrste-majmuna-na-vijetu/2187361.aspx
giljotina	fr. *guillotine*, prema francuskom liječniku J. Guillotinu (1738—1814)	*pov*. francuska sprava za odrubljivanje glave osuđenima na smrt	"Sve do ukidanja smrtne kazne u Francuskoj **giljotina** je ostala jedina metoda njezina izvršenja, a posljednji put je izvedena 1977. godine!" "Prva osoba koja je izgubila glavu na **giljotini** bio je francuski kriminalac Nicolas Jacques Pelletier."	https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/zivot/na-danasnji-dan-posljednji-put-je-giljotiniran-covjek-u-francuskoj-sokirat-ce-vas-koje-godine-1043543 https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/prva-smrt-giljotinom-u-francuskoj-1483066
ginko	jap. *銀杏* (*ginkyō*) < kin. *銀杏* (*yínxìng*)	rod biljaka golosjemenjača (*Ginkgo*) iz razreda *Ginkoateae*, još iz razdoblja jure, podrijetlom iz istočne Azije	"Proveden je velik broj farmakoloških studija koji su ispitivale listove **ginka** i njihove ekstrakte." "Vjernici opsjedaju drvo **ginka**, policija morala intervenirati"	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/4-biljne-tinkture-za-psihicku-stabilnost-i-mentalnu-snagu-5631475 https://www.tportal.hr/fun/clanak/vjernici-opsjedaju-drvo-ginka-policija-morala-intervenirati-20120725
ginseng	kin. *人參* (*jîn-som*)	1. korijen istočnoazijske biljke (*Panax ginseng*); u suvremenoj farmakologiji koristi se za jačanje imuniteta 2. napitak od te biljke koji se prodaje zajedno s korijenom; panaks	"Međutim, mnogi znanstvenici smatraju kako je potrebno provesti više istraživanja kako bi se utvrdila korisnost **ginsenga**." "Ono što u Kini zapravo već dugo znaju, sada je potvrdila i moderna znanost – tablete od **ginsenga** mogu poslužiti kao afrodizijak!"	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/dodaci-prehrani/ginseng-ljekovita-svojstva-i-upotreba https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/otkriveno-sto-moze-posluziti-kao-viagra-20130114/print

giros, *gyros*	grč. *γύρος* (*gýros*)	grčko jelo od mesa s ražnja posluženog u lepinji sa salatom	"Meso za **gyros** Grci pripremaju tako da ga režu na manje komade i mariniraju pa slažu u slojevima na ražanj." "SSSH je dijelo karanfile i kape, moglo se kupiti srdela s gradela, nezaobilaznih kobasica i ćevapa, čak **girosa**, te odojka koji se nudio po cijeni od popriličnih 90 kuna za kilogram."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/najbolje-od-svjetske-kuhinje-gdje-pojesti-dobar-falafel-gyros-ili-cigara-burek-u-zagrebu---504300.html https://www.jutarnji.hr/naslovnica/podijeljeno-oko-dvije-tisuce-porcija-fazola-3771075
glasnost	rus. *гласность* (*glasnost*)	*pov*. reformatorska politika otvorenosti i javnosti, promovirao je M. Gorbačov u SSSR-u sredinom 1980-ih zamijenivši njome tradicionalnu sovjetsku zatvorenost	"Njegova politika '**glasnosti**', odnosno slobode govora, omogućila je do tada nezamislivu kritiku stranke i države, ali je također ohrabrila nacionaliste koji su počeli vršiti pritisak za neovisnost u baltičkim republikama Latviji, Litvi, Estoniji i drugdje." "Došavši na čelo SSSR-a u vrijeme kada je ta velesila uvelike stagnirala, pokrenuo je velike reforme među kojima su najpoznatije bile **glasnost** (smanjivanje državne cenzure) i perestrojka (gospodarske reforme)."	https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/tko-je-bio-mihail-gorbacov---739905.html https://www.vecernji.hr/vijesti/gorbacov-je-smatrao-da-je-zapad-postao-arogantan-a-otkriveno-i-sto-je-prijatelju-rekao-za-putina-1613413
gnu	engl. *gnu* < afrikaans *ghnoc* < hotentotski *!nu:*	afrička antilopa (*Connochaetes gnu*) iz porodice šupljorožaca, izgledom glave podsjeća na bika, a tijelom na konja	"Skulpture mnoštva **gnuova**, životinja iz roda velikih antilopa (iako ovako robusni uobičajenoj percepciji antilope ne nalikuju), postavljene su u formatu kruga, u par zbijenih redova ..." "DRUŠTVENIM se mrežama počela dijeliti zanimljiva snimka iz južnoafričkog nacionalnog parka Kruger, koja prikazuje kako su dva vodenkonja spasila jednog **gnua** od sigurne smrti."	https://www.jutarnji.hr/kultura/art/robert-jozic-predvodnik-nove-generacije-kipara-pedesetak-skulptura-gnuova-u-vrlo-napetom-stavu-nosi-poruku-prezivljavanja-5602131 https://www.index.hr/ljubimci/clanak/dva-vodenkonja-spasila-gnua-od-krokodila-ljudi-ih-prozvali-humanitarcima/2394295.aspx

golf	engl. *golf*	igra na prostranim travnatim terenima tvrdim lopticama koje se posebnim štapovima sa što manjim brojem udaraca tjeraju u jamice; potječe iz Škotske	"**Golf** je odavno postao nacionalnom igrom u toj državi, a povjesničari čak tvrde da je upravo golf bio razlog velikog poraza koji je Škotska 1513. godine pretrpjela od Engleske" "Prva igra **golfa** sa pravilima sličnima današnjima odigrana je 1672. u East Lothianu u Škotskoj."	https://www.vecernji.hr/sport/povijest-golfa-vezana-je-uz-povijest-skotske-804917 https://povijest.hr/sport/duga-povijest-golfa/
gondola	tal. *gondola*	dug venecijanski čamac koji pokreće veslač koji stoji na krmi	"Osim što putuju velikim kanalima, **gondole** se kreću i onim manjim, dobrano onečišćenim. I, ne, mirisi koji se šire nisu baš sjajni." "Crni dani za venecijanske graditelje **gondola**; zbog pandemije zabranjena vožnja"	https://miss7.24sata.hr/lifestyle/putujes-u-veneciju-uz-ovih-5-trikova-mozes-mnoogoo-ustedjeti-22525 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/crni-dani-za-venecijanske-graditelje-gondola-zbog-pandemije-zabranjena-voznja-20200603
gondolijer	tal. *gondoliere*	veslač na gondoli	"**Gondolijeri** u Veneciji ogorčeni zbog turista koji više nisu po njihovoj mjeri" "Gradsko vijeće Venecije redovito zaprima pritužbe neprimjerenog ponašanja **gondolijera**."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/gondolijeri-u-veneciji-ogorceni-zbog-turista-koji-nisu-po-njihovoj-mjeri---614310.html https://www.vecernji.hr/vijesti/gondolijeri-u-veneciji-testirat-ce-se-na-alkohol-i-drogu-580132
gong	engl. *gong* < mal. *gong*	metalna, obično okrugla ploča o koju se udara batom (koristi se i kao glazbeni instrument te za davanje signala za početak i svršetak borbe ili runde u boksu i sl.)	"U ritualima na Dalekom istoku, **gong** je zadržao svoj poseban značaj do danas, a kao glazbeni instrument, svirao se na proslavama, raznim ceremonijama i kazališnim predstavama." "Za sebe kaže kako joj je zdravlje jako važno pa tako preferira makrobiotiku, vegetarijanstvo i sirovu hranu, a rado zasvira na **gongu** i tibetanskim zdjelama..."	https://miss7zdrava.24sata.hr/ljepota-i-relax/vibracijom-gonga-protiv-depresije-4510 https://www.rtl.hr/show/vecera-za-5-na-selu/kandidati/jana-ima-vrlo-zanimljiv-hobi-provodim-vrijeme-i-svirajuci-gong-i-tibetanske-zdjele-9157cd5a-b9f6-11ec-af74-0242ac120037

gopnik	rus. *гопник* (*gopnik*)	pripadnik supkulture niže društvene klase, obilježene delinkvencijom i karakteristične za Rusiju i ostale postsovjetske zemlje	"Stranica se poigrava s idejom tipičnog ruskog **gopnika**, obučenog u Adidasovu trenirku, koji u čučećem položaju s prijateljima pije jeftino pivo ili rakiju i jede sjemenke suncokreta." "Kvas, **gopnici**, babuške i socijalistički hoteli zarobljeni u vremenu: "Bald and Bankrupt" - priča o pustolovnom Englezu koji je stvorio nove uspomene na Sovjetski Savez, ali i o nama koji putujemo s njim"	https://www.kulturpunkt.hr/content/sportsko-odijelo-za-narodne-mase https://www.advance.hr/tekst/kvas-gopnici-babuske-i-socijalisticki-hoteli-zarobljeni-u-vremenu-bald-and-bankrupt-prica-o-pustolovnom-englezu-koji-je-stvorio-nove-uspomene-na-sovjetski-savez-ali-i-o-nama-koji-putujemo-s-njim/
gorgonzola	tal. *gorgonzola*, mjestu Gorgonzola u sjevernoj Italiji	talijanski polutvrdi kravlji sir prošaran zeleno-plavom plijesni	"Danas je **gorgonzola** sastojak u mnogim jelima, a ponajviše se koristi kao sastojak za pizzu "Četiri vrste sira", razne umake te tjesteninu." "Kremasta **gorgonzola**, vrhnje, hrskavi orasi i špinat su sve što vam treba za brzinski ljetni umak koji je kremast i pun okusa, a poslužiti ga možete s tjesteninom, njokima ili preliti preko povrća iz pećnice."	https://www.gastronomija.hr/umak-od-gorgonzole/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-tjesteninu-sa-siom-i-spinatom---733088.html
gospel	engl. *gospel*	tradicionalna glazba crnaca s juga SAD-a, nastala improviziranim pjevanjem tijekom čitanja Evanđelja uz instrumentalnu pratnju i ritmičko njihanje tijela, najprije u izvedbi crkvenih zborova, potom manjih vokalnih skupina; duhovna crnačka pjesma	"Mahalia Jackson, kraljica **gospela** – religiozne pjesme sjevernoameričkih crnaca, rođena je 1911. godine u raspjevanom američkom gradu New Orleansu." "Majka joj je bila pjevačica **gospela**, a otac svećenik koji je doveo obitelj u Detroit da bi predvodio Baptističku crkvu New Bethela."	https://book.hr/video-legendarna-pjevacica-gospel-glazbe-koju-je-zelio-slusati-papa-dobri/ https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/radosna-tuga-kraljice-soula-otisla-je-obozavana-pjevacica-jedinstvenog-glasa-i-simbol-borbe-za-emancipaciju-zena-7728510
graht, *gracht*	niz. *gracht*	kanal u ulicama nizozemskih gradova; jaz, prokop	"Postupno širenje grada određeno je prekopavanjem radijalnih i polukružnih kanala (**gracht**), međusobno spojenih mnogobrojnim sporednim kanalima (Venecija sjevera), koji su od 2010. na UNESCO-ovu	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=2373 https://pomorska.lzmk.hr/Natuknica?id=223

			popisu svjetske kulturne baštine." „Danas su preostala četiri rubna polukružna kanala (**grachta**): Singel Gracht, Heeren Gracht, Keizers Gracht, Prinsen Gracht.“	
granita	tal. *granita*	sicilijanska slastica od šećernog sirupa i leda	"**Granitu** je vrlo jednostavno napraviti jer za razliku od kremastog sladoleda koji mora biti glatke teksture, kod granite je poželjna zrnata struktura leda koja se lako postiže u kućnim uvjetima." "Hladne slastice iz obitelji sladoleda načelno možemo podijeliti u četiri osnovne kategorije: sladolede, sorbete, šerbete i **granite**."	https://gastro.24sata.hr/spajza/granita-prema-receptu-gordona-ramseya-10003 https://vitamini.hr/hrana-i-zivot/napravite-sladoled-i-sorbet-iz-vlastite-ledene-radionice-13548/
grapa, *grappa*	tal. *grappa*	rakija od grožđanog tropa, podrijetlom iz Italije	"Španjolac je sutradan krenuo prema svojoj kući s košarom puno vina, **grape** i fine čokolade." "Jednoga je dana kardinal spomenuo **grappu**, poznatu talijansku rakiju koju je probao tijekom boravka u Rimu."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/talijanska-studentica-usred-pandemije-zavrsila-na-ulici-u-spanjolskoj-njezina-situacija-izgledala-je-bezizlazno-dok-nije-upoznala-taksista-kepu-10231525 https://www.bitno.net/vijesti/on-je-bio-jedini-koji-je-kardinalu-georgeu-mogao-reci-preuzviseni-izgledate-kao-propalica/
grizli	amer. engl. *grizzly*	američki medvjed (*Ursus arctos horribilis*); sivi medvjed	"**Grizli** je napao i ubio jednu osobu popularnom kampiralištu u zapadnoj Montani u utorak rano ujutro, izvijestio je šerif okruga Powell, a piše Guardian." "Naime, polarni medvjedi koji pripadaju vrsti Ursus Maritimus žive u blizini mora, dok **grizliji** koji su podvrsta smeđih medvjeda, Ursus arctosa, obitavaju u šumama."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/medvjed-napao-i-ubio-osobu-u-popularnom-kampu-znamo-ga-od-ranije-zalazio-je-ovdje-15086163 https://www.telegram.hr/zivot/dvije-vrste-medvjeda-se-uporno-pare-i-stvaraju-hibride-znanstvenici-su-prilicno-zabrinuti/

grog	engl. *grog*, prema nadimku Old Grog engleskog admirala E. Vernona	piće od ruma ili konjaka sa šećerom i vrućom vodom	"Ipak, valja biti svjestan da je **grog** prije svega alkoholno piće i kao takvo obiluje kalorijama te nosi sa sobom zdravstvene rizike ukoliko se s njim pretjeruje." "Konačno smo našli ukusne fritule i pili stvarno dobar **grog**, otkrili smo i vrijedi li taj čuveni sendvič 72 kune..."	https://miss7zdrava.24sata.hr/hrana/grog-6544 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/veliki-vodic-dobre-hrane-za-advent-konacno-smo-nasli-ukusne-fritule-i-pili-stvarno-dobar-grog-otkrili-smo-i-vrijedi-li-taj-cuveni-sendvic-72-kune-6826011
***grunge*, grandž**	engl. *grunge*	podžanr *rock*-glazbe popularan u SAD-u početkom 90-ih godina 20. stoljeća	"Svojedobno su se, ima tome i više od dvadeset godina, vodile zanimljive rasprave o tome jesu li Stone Temple Pilots **grunge** bend ili ne." "Neki elementi estetike **grungea** primjetni su u glazbi žanrovski bliskih stoner rock (Queens of the Stone Age) i alternativnih rock-sastava (Foo Fighters) potkraj 1990-ih i poslije."	https://www.muzika.hr/stone-temple-pilots-objavili-novi-single-gdje-se-danas-krije-grunge/ https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=71172
guacamole	šp. *guacamole* /gwakaˈmole/ < nahuatl *āhuacamōlli*	meksički umak na bazi avokada	"***Guacamole*** je postao nevjerojatno popularan u srednjoameričkom društvu zbog abnormalne nutritivne vrijednosti avokada." "Ako je avokado premekan, prezreo je i neće biti dobar za **guacamole**."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/savrseni-guacamole-recept-za-tradicionalni-meksicki-namaz-koji-je-gotov-u-tren-oka---735757.html https://gastro.24sata.hr/spajza/najbolji-umaci-svijeta-7-guacamole-umak-20012
guava	šp. *guayaba* < arawak *guayabo*	naziv za više vrsta suptropskog voća; obična guava (*Psidium guajava*), okruglast, ružičast i bijel, sočan, sladak plod, podrijetlom iz Meksika	"**Guava** sadrži dvostruko više vitamina C nego naranča te je jedan od najboljih izvora vlakana, a sadrži i dosta beta-karotena i kalija." "Postoji nekoliko vrsta **guava**, ali većinom rastu do maksimalno 5 - 6 m, ali ako se pravilno obrezuju, dosežu 3 m."	https://www.slatkopedija.hr/guava-tropsko-voce-puno-vitamina/ https://www.vrtlarica.hr/guava-sadnja-uzgoj/

guano, gvano	šp. *guano* < keč. *huanu*	prirodne naslage gnojiva u Južnoj Americi koje nastaju raspadanjem ptičjeg izmeta i tijela uginulih ptica	"Najveća su nalazišta **guana** na obalama Južne Amerike, osobito Čilea i Perua." "Poljoprivrednici u Peruu suočeni su s poskupljenjem gnojiva pa se razmatra alternativno korištenje "**guana**", organskog proizvoda kojeg luče morske ptice na tamošnjoj obali i otocima."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=23618 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/predsjednik-perua-rekao-da-ratuju-hrvatska-i-rusija-i-nije-jedini-molim-minutu-sutnje-15189393
guanako	šp. *guanaco* < keč. *wanaku*	preživač iz porodice deva (*Lama glama guanicoe*) iz Južne Amerike; divlja ljama	"Ljama je domaća životinja, udomaćeni oblik **guanaka** (*Lama guanicoe*) i ne postoji njen divlji oblik." "Alpaka je (*Lama pacos* ili *Vicugna pacos*) pripitomljena životinja iz porodice deva rasprostranjena u južnoameričkim Andama, no još nije dokazano vuče li porijeklo od **guanaka** ili od vikunje (vrste deve), kao niti je li samo rasa ili je hibrid te dvije vrste."	https://zoo.hr/ljama-lama-glama/ https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ni-charles-nije-odolio-alpakama-3942822
gubernija	rus. *губерния* (*gubernija*)	*pov*. u carskoj Rusiji najviša upravna jedinica	"Čudinovi, odakle vuku i prezime, dolaze s Čudskog jezera na granici današnje Rusije i Estonije, tada dio Estlandske i Sanktpeterburške carske **gubernije**." "Upravo je u Sankt Peterburgu, bilo je to tridesetih godina 19. stoljeća, daroviti Ševčenko studirao slikarstvo, u to vrijeme još siromašni kmet podrijetlom iz tadašnje Kijevske **gubernije**."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/rusi-u-hrvatskoj-obiteljska-prica-ugledne-zagrebacke-profesorice-moja-baka-nije-voljela-boljsevike-a-sumnjicim-je-da-je-uvijek-bila-monarhist-6272101 http://www.glas-slavonije.hr/326723/11/I-u-Srbiji-se-boje-bijesa-iz-Moskve
guiro, *güiro*	šp. *güiro* < taino *güiro*	srednjoamerička udaraljka načinjena od osušene nazupčene tikvice o koju se trlja drvenim štapićem	"Autor glazbe i teksta je Serđo Valić, a Petar Banko, osim sa svojim lončastim bajsom, predstavlja se i s **guirom**, koju je nedavno donio iz Dominikanske Republike." "Ženskom dijelu Zbora pridružili su se instrumentalisti: Dario Golčić, oboa, Vedran	https://radiolabin.hr/news_details.php?id=17254 https://glazba.hrt.hr/zbor-hrt-a-novosti/emotivna-posveta-petru-bergamu-10475728

			Kocelj i Ivan Medi, trube, Filip Merčep, zvona, Šimun Matišić, vibrafon i čegrtaljka, te Hrvoje Sekovanić, čegrtaljka, **güiro** i tamburin."	
gulag	rus. *ГУЛАГ* (GULAG), kratica za *Glávnoe upravlénie ispravítelno-trúdovih lágerej* (Glavna uprava popravnih radnih logora)	sustav staljinističkih kaznenih i radnih logora u kojima je likvidirano više milijuna ljudi	"Ruske kaznene kolonije ustvari su nasljednice zloglasnih sovjetskih **gulaga** i prati ih veoma loša reputacija - od tvrdnji da je loš tretman zatvorenika, da su objekti tamo veoma prljavi, do raširene torture, piše američki državni medij Radio Free Europe/Radio Liberty." "Zadnji iz **gulaga**: Zbog gladi se hranio komadićima drva"	https://www.index.hr/vijesti/clanak/ovo-je-novi-gulag-u-kojem-rusija-lomi-zatvorenike-kao-sto-je-avalni/2277659.aspx https://express.24sata.hr/life/zadnji-iz-gulaga-zbog-gladi-se-hranio-komadicima-drva-16841
gulaš	mađ. *gulyás*	jelo od krupnijih komadića mesa pirjanih s lukom i crvenom paprikom, mađarskog podrijetla	"Tradicionalni mađarski **gulaš** izvrstan je primjer kako nekoliko jednostavnih sastojaka, pravilno kuhanih, može dati nevjerojatan okus." "U 19. stoljeću kada su Europom harali nacionalni preporodi, **gulaš** je prepoznat kao simbol Mađarske."	https://gastro.24sata.hr/recepti/madarski-gulas-pastirska-juha-puna-boja-i-okusa-27135 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/gulas-je-madjarsko-nacionalno-jelo---455086.html
gulden	niz. *gulden*	*pov*. do 2002. osnovna novčana jedinica u Nizozemskoj i Surinamu	"… prelati, grofovi i baruni vatricu čistilišta su mogli izbjeći za 10 **guldena**; imućniji građani za 3 **guldena**, obrtnici i trgovci za jedan **gulden**, a sirotinja za pola **guldena**." "... samo u slučaju kada ukupan bruto iznos takvih mirovina i drugih sličnih primanja i anuiteta isplaćenih u bilo kojoj kalendarskoj godini prelazi iznos od 12.000 nizozemskih **guldena** (odnosno 5,690.22 eura) ili jednaki iznos u hrvatskoj valuti, pojasnili su nam iz Porezne uprave."	https://povijest.hr/istaknuto/cjenik-ulaznica-za-raj-za-kraljeve-25-dukata-za-sirotinju-pola-guldena/ https://www.mirovina.hr/novosti/mirovinu-je-zaradio-u-nizozemskoj-a-sada-mora-placati-dupli-porez-u-hrvatskoj/

guqin	kin. 古琴 (*gǔqín*) /kùtɕʰǐn/	drevno kinesko trzalačko glazbalo sa sedam žica	"**Guqin** ima veliku vrijednosti i važnost u kineskoj tradiciji, koristi se u obrednim ceremonijama, prilikom izvođenja rituala i slično." "Jer Tan Dun permutira glavnu temu na niz načina, ali uvijek monokromno: boja solo violine utapa se u boji **guqina**, a solistički instrumenti stapaju se s bojom dominantnih orkestralnih gudača."	https://danas.hr/zivot/sos/instrument-guqin-15abdf32-b9f3-11ec-a7d6-0242ac120035 https://www.matica.hr/vijenac/277/dijelovi-cjeline-9946/
gurabija	tur. *qurabiye* < arap. غريبة (*ġurābiyyä*)	orijentalni slatkiš od brašna, jaja, meda ili šećera i masla	"Pa ni skoro ništa od slatkih baklava, alve, **gurabija**, manastirske torte... Dakle, taj narod je stvarno sretan koliko divnih i raznovrsnih specijaliteta ima…" "Onda bi zamijesila **gurabije** i u svaku stavljala po jedan novčić."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/makedonski-specijaliteti-osvojili-zagreb---383554.html https://noviglas.hr/isnam-taljic-nenine-bajramske-gurabije/
guru	hind. गुरु (*guru*) < गुरु (*guru*)	učitelj duhovne izgradnje i skladnog života prema istočnjačkim učenjima i shvaćanjima	"Tko je Mohanji, indijski **guru** kojeg posjećuju Đoković i Divac: prosvjetljenje je doživio nakon velike životne tragedije i od tada pomaže svijetu" "Većina stanovništva organizirala je prosvjede protiv **gurua** i ostalih sličnih samoprozvanih duhovnih vođa u Indiji."	https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/zivot/tko-je-mohanji-indijski-guru-kojeg-posjecuju-dokovic-i-divac-prosvjetljenje-je-dozivio-nakon-velike-zivotne-tragedije-i-od-tada-pomaze-svijetu-1129509 https://www.index.hr/vijesti/clanak/video-slavni-indijski-guru-osudjen-na-dozivotni-zatvor-zbog-silovanja-inejdzerice/1040881.aspx
gvelf	tal. *guelfo*	*pov.* pristaša papinske politike u srednjovjekovnoj Italiji, protivnik gibelina	"Obnovljena borba između papinstva i carstva dala je nove razmjere sukobu između **gvelfa** i gibelina, koji se otada razlikuju kao pristaše papinskih i carskih interesa, odnosno laičke, svjetovne politike i papinske teokracije." "Međutim, 1300. godine Firencu je potresao veliki razdor u vladajućoj stranci, koja se podijelila na Bijele i Crne **gvelfe**."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=23920 https://galbani.hr/blog/iskusi-italiju/dante-autor-monumentalne-bozanstvene-komedije/

gyoza	jap. 餃子 (*gyōza*) /gʲoːzaˌ/	japanska tjestenina punjena mljevenim mesom i začinima	"Ono što razlikuje **Gyozu** od ostalih sličnih jela je ponešto tanje tijesto i začini koji se koriste u nadjevu." "**Gyoze** su, uz raviole, vjerojatno najpoznatije punjeno tijesto na svijetu, koje su japanski vojnici nakon izgubljenog rata donijeli iz Kine."	https://www.volim-meso.hr/gyoza-japanska-tjestenina-sa-svinjetinom/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/donosimo-detaljan-recept-za-gyoze-a-posluzite-ga-uz-omiljeni-slatko-ljuti-umak-15046249
hacijenda	šp. *hacienda*	veće imanje, dobro (na kojem se ob. uzgaja stoka) u Latinskoj Americi; farma, ranč	"Taj golemi avion nije mogao sletjeti na pistu Escobarove **hacijende**, pa je slijetao u gradski aerodrom Medellina." "Našla sam se pri kraju sastanka poslovnih partnera iz SAD-a, Meksika i Ujedinjenog Kraljevstva koji mi pokazuju brošure svojih projekata, luksuznih nekretnina s pogledom na more i golf-terene, sagrađenih u prepoznatljivom stilu vrsnih meksičkih arhitekata koji vješto spajaju elemente tradicionalne **hacijende** i modernog penthousea."	https://express.24sata.hr/life/dnevno-smo-svercali-15-tona-kokaina-u-140-aviona-19303 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/nakon-generacije-hipoteka-stigla-je-generacija-airbnb-a-8412935
hadž	tur. *hac* < arap. حج (*ḥağğ*)	hodočašće u Meku, obavlja ga vjernik osobno ili preko zamjenika	"Hodočasnici su u petak počeli pristizati u sveti grad Meku u Saudijskoj Arabiji, a očekuje se da će **hadž** ove godine obaviti oko milijun muslimana, nakon dvije godine ograničenja zbog pandemije koronavirusa." "Milijun muslimana okupilo se istočno od Meke zbog **hadža**"	https://www.glasistre.hr/svijet/muslimani-hrle-u-meku-na-prvi-hadz-nakon-pandemije-805028 https://www.index.hr/vijesti/clanak/milijun-muslimana-okupilo-se-istocno-od-meke-zbog-hadza/2378387.aspx
hafiz	arap. حَافِظ (*ḥāfiẓ*)	osoba koja zna Kur'an napamet	"**Hafizi** se javljaju u Arabiji već s početkom islama, i to zbog bojazni da se Kuran ne bi krivotvorio." "**Hafiz** je musliman koji cijeli Kur’an zna naizust i njegov je ugled među vjernicima nemjerljiv."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=24053 https://www.vecernji.hr/vijesti/hafiz-amar-ima-18-godina-i-zna-cijeli-kuran-naizust-345861

haiku	jap. *俳句* (*haiku*)	vrsta japanske lirske pjesme, u izvornom jeziku od 17 slogova raspoređenih u tri stiha, odlikuje se kratkoćom i slikovitošću	"Na 2. međunarodnom Basho-an **haiku** natječaju u organizaciji Koto-ku Zaklade za kulturu i Basho muzeja u Tokiju sudjelovali su autori iz 35 zemlja svijeta s ukupno 1271 **haiku** radom." "Nekoliko minuta svi prisutni pristojno šute, a onda se jedan poslovni čovjek javi prigodnom **haiku** pjesmom."	https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/hrvatski-haiku-nagraden-u-japanu-9959110 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/shimadzu-haiku-3902373
haka	maor. *haka*	maorski borbeni ples energičnih pokreta i uzvika	"Jedno vjenčanje na Novom Zelandu postalo je viralno u samo 24 sata nakon što je na internetu osvanuo video **hake**, tradicionalnog plesa Maora koji su gosti priredili za mladence." "Ispred poznate zgrade Sky Tower u najvećem gradu Novog Zelanda Aucklandu, izveli su strastveni ples **haka**."	https://www.telegram.hr/zivot/ratnicki-ples-maorija-na-jednoj-svadbi-u-samo-24-sata-pogledan-preko-19-milijuna-puta/ https://www.vecernji.hr/vijesti/novozelandski-vatrogasci-otplesali-haku-i-izazvali-odusevljenje-mnogih-1344596
hakarl	isl. *hákarl*	islandsko jelo od fermentiranog i sušenog mesa grenlandskog morskog psa	"Nađete li se usred zime u na Islandu, svakako kušajte **hakarl**." "Ovoj listi najpopulariji kulinarski putopisac Antony Bourdain svakako bi dodao islandski **hakarl**, odnosno sušeno meso morskih pasa."	https://net.hr/magazin/kuhinja-i-recepti/nacionalne-gadarije-koje-morate-probati-3c666556-b1c1-11eb-9434-0242ac14001a https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/je-li-ovo-najgora-hrana-na-svijetu-20140117
halva	tur. *helva* < arap. حلوى (*ḥalwā*)	orijentalna slastica od brašna, masla, meda, šećera i drugih dodataka	"Gur nije samo sladak, karakterizira ga i specifična, slojevita aroma koja se može okusiti i u nekim vrstama **halve**, delicijama sa sezamom, kuglicama s kokosom i kikirikijem i drugim delikatesama u koje se dodaje." "Voda s ružinim laticama ima poseban okus, a koristi se za izradu slastica poput **halve** i baklave."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/animljivosti/zdravi-pakistanski-slatkis-od-secerne-trske---646273.html https://www.tportal.hr/funbox/clanak/sto-se-crveni-u-kini-ruzine-latice-foto-20190709

hamada	arap. حمادة (*ḥamāda*)	ogoljela i pusta kamenita visoravan s koje vjetar raznese sav sitniji materijal (većinom u Sahari); kamenita pustinja	"Mladi Saharci su dobro obrazovani, ali jednom kad završe škole nemaju gdje poći, ostaju u limbu **hamade**." "Ona je golem sklop ergova ispresijecanih samotnim, eruptivnim masivima, kamenim visoravnima i stjenovitim **hamadama** u koje su se usjekli dugački vadi."	https://www.jutarnji.hr/kultura/film-i-elevizija/dokumentarac-hamada-filmski-portret-grupe-mladih-koji-zive-usred-kamene-pustinje-sahare-8780933 https://www.tportal.hr/biznis/clanak/drevne-puteve-soli-preuzeli-su-krijumcari-ljudima-prijateljstva-se-sklapaju-lijekovima-za-glavobolju-a-na-rubu-sahare-docekao-nas-je-pustinjski-manhattan-foto-20200202
hamam	tur. *hamam* < arap. حَمَّام (*ḥammām*)	orijentalno javno kupalište zatvorenoga tipa	"**Hamami** su građeni kod Arapa i u Osmanskome Carstvu po uzoru na rimske (odn. biz.) terme, a s vremenom su postali važan objekt klasične osman. kupolaste arhitekture." "Ono što sam htjela isprobati je tradicionalni **hamam** koji često sliči džamiji."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=24234 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/foto-prosirite-svoj-svijet-u-istanbulu-nova-kolumnistica-like-a-ashley-colburn-pise-o-svjetskim-destinacijama-ali-predlaze-i-izlete-u-hrvatskoj-8683715
hamburger	engl. *hamburger* < njem. *Hamburger*	američki sendvič od okruglog peciva i odreska od kosanog mesa uz zelenu salatu, umake i dr.	"**Hamburgeri** su jedna od omiljenih brzih hrana i lanci restorana prodaju ih na milijune diljem svijeta." "Donosimo tri tajne koje će vam pomoći da u kućnoj radinosti pripremite **hamburger** bez premca."	https://www.jutarnji.hr/life/zdravlje/analiza-sastava-hamburgera-otkrila-je-gadarije-od-kojih-se-mnogima-okrenuo-zeludac-3745185 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/pocetnici-u-kuhinji-tri-savjeta-za-najbolji-hamburger-3537719
handžar	osm. خنجر (*hancer*) < perz. خنچار (*hançar*)	dug dvosjekli istočnjački nož	"U stalnom postavu izložene su puške, džeferdari, pištolji, kubure i noževi **handžari** i jatagani." "Trenkovi panduri nisu nosili vojne odore, ali su bili odjeveni u tursku inačicu odijevanja s lako prepoznatljivom kapom kićankom, crvenom vojničkom kabanicom i pravim malim arsenalom oružja (dva para kubura, puška tančica, rašana ili šišana, jatagan, sablja	https://www.dumus.hr/hr/etnografski-uzej/zbirke/zbirka-nakita-i-orijentalnih-predmeta-iz-susjednih-drzava/ https://blog.dnevnik.hr/asboinu/2017/1016321037 72/pretorijanci.html

			krivošija, nož **handžar**) koji je u ono doba predstavljao 'do zuba naoružanog'."	
hanok	kor. *한옥* (*hanok*)	tradicionalna korejska kuća	"Također, možete iskusiti kulturu iz prve ruke kada lutate kroz područja poput sela Bukchon Hanok, lijepog susjedstva sastavljenog od tradicionalnih korejskih kuća ili **hanoka**." "Tko se ne bi osjećao ispunjenim kad bi šetao vrtovima s 500 godina starim stablima, meditirao u budističkom hramu iz 14. stoljeća i gledao tradicionalnu **hanok** arhitekturu koja se nalazi doslovno na svakom koraku."	https://www.journal.hr/lifestyle/putovanja/azija-seoul-putovanje-prijedlozi-za-putovanja/ https://turistplus.hr/juzna-koreja-i-zabavne-stvari-koje-mozete-uciniti/
hapkido	kor. *합기도* (*hapkido*)	korejska vještina samoobrane u koju su utkani elementi aikida i džuda	"Vještina **hapkido** pogodna je za sve uzraste, a temeljena je na kružnim, pravocrtnim i dijagonalnim kretnjama, za razliku od drugih borilačkih vještina, gdje je naglasak samo na jednu od tih kretnji." "Hrvatski savez trenutno broji 10 klubova, a u subotu se u Sesvetama održava seminar **hapkida** uz moto 'Borilačkom vještinom protiv nasilja' na kojem će biti oko 80 polaznika"	https://www.vecernji.hr/vijesti/policajci-pokazali-savrsenu-samoobranu-osim-sto-nas-cini-spremnima-borilacke-vjestine-su-dobre-za-zdravlje-1633064 https://www.jutarnji.hr/fight-site/upoznajte-hapkido-policajci-iz-koreje-podijelit-ce-svoje-znanjea-sve-popularniji-novi-sport-u-hrvatskoj-sve-vise-prakticiraju-i-zene-9084422
harač	tur. *harç* < osm. خرج (*harc*) < arap. خَرْج (*ḫarj*)	*pov*. namet koji je u doba Osmanskog Carstva morao plaćati svaki nemusliman stariji od 7 godina; glavarina, harč	"Iznos se **harača** tijekom osmanske vladavine mijenjao, u početku je bio manji, a poslije se povećavao." "**Harač** je zamijenjen ubiranjem glavarine (džizije) od radno sposobnih muškaraca nemuslimana."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=24360 https://www.vecernji.hr/biznis/od-kunovine-do-pdv-a-porezi-su-hrvatima-jeli-i-75-prihoda-380781

harakiri	jap. *腹切* (*harakiri*)	ritualno samoubojstvo u Japanu paranjem utrobe; *seppuku*	"Ali, upravo zbog toga je došlo do velikih problema, pa ona priča da japanski vlakovođe rade **harakiri** ako zakasne nekoliko sekundi na destinaciju pada u vodu jer ovdje taksiji kasne i po dva sata." "Jedan je Japanac je neuspješno pokušao **harakiri**, ritualno samoubojstvo samuraja, ispred parlamenta u Tokiju, objavila je policija"	https://sportske.jutarnji.hr/sn/sport-mix/ostali-sportovi/hrvat-o-kaosu-kazu-japanci-rade-harakiri-zbog-nekoliko-sekundi-kasnjenja-nama-prijevoz-kasni-2-sata-15111504 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/japanski-desnicar-pokusao-harakiri-ispred-parlamenta-20090817
haski	engl. *husky* < inuit. **ehuskemay*	pas uzgojen za preživljavanje u polarnim uvjetima	"Početkom 20. stoljeća **haskiji** su prevezeni na Aljasku gdje su bili korišteni za vuču saonica." "Sibirski **haski** ima i predivno krzno koje može biti u više boja i karakterističnih oznaka."	https://net.hr/magazin/ljubimci/sibirski-haski-prekrasni-i-inteligentni-psi-koji-nisu-za-svakog-vlasnika-f6523e68-b1c1-11eb-96ff-0242ac14001a https://zoona.hr/psi/sibirski-haski-sve-o-pametnoj-lutalici/
hašiš	tur. *haşiş* < arap. حشيش (*ḥašīš*)	opojna tvar koja se dobiva iz smole cvijeta indijske konoplje	"**Hašiš**, osušeni ostaci kanabisa i kompresirani cvjetovi, ima koncentraciju THC-a između 2% i 8%." "Najveći je izvoznik Maroko jer Europa svoj **hašiš** uglavnom ne proizvodi nego dobavlja od prvog afričkog susjeda."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/zdravlje/hasis-simptomi-posljedice-konzumacije-i-lijecenje https://www.vecernji.hr/vijesti/hasis-je-proizvod-od-kojeg-se-zivi-a-u-kifu-uzivaju-cak-i-djeca-339178
hatišerif	osm. خطِ شريف (*hatt-ı şerif*)	*pov*. naredba (ferman) turskog sultana; hatihumajun	"Godine 1830. svečano je objavljen u Beogradu sultanski **hatišerif**, po kojem je kneževini Srbiji priznata unutrašnja autonomija." "Godine 1838. bio je prisiljen prihvatiti Ustav (tzv. Turski ustav, jer je izdan kao sultanov **hatišerif**), kojim je dio vlasti bio prenesen na Državni savjet."	http://casopis.skd-prosvjeta.hr/crtica-po-izboru-cedomira-visnjica/ https://povijest.hr/nadanasnjidan/milos-obrenovic-despotski-srpski-knez-1780/

haveli	hind. *हवेली* (*haveli*) < arap. حوالي (*ḥawālay*)	tradicionalna gradska muslimanska kuća u obliku palače, karakteristična za Indijski potkontinent	"Mreža tradicionalnih kuća (**havelija**) s unutarnjim dvorištima, koje ustrajno trunu okružene oderanim kozjim tijelima što vise s kuka, iznurenim pilićima u kavezima, ljepljivim slatkišima na koje slijeću muhe i prašina, talismanima, lončarima, prostitutkama, brijačima, pljuvačima i muškim pogledima." "U Indiji smo obišli Mandawu – do početka 20. st. bogat trgovački grad s prekrasnim kućama (**havelima**), ružičasti grad Jaipur s njegovom prelijepom tvrđavom Amer Fort i šarmantnim trgovačkim središtem..."	https://mvinfo.hr/clanak/arundhati-roy-ministarstvo-potpune-srece http://lib.irb.hr/web/hr/edukacija/kolokviji/item/2122-kolokvij-136.html
hazena	češ. *házena*	zastarjela verzija rukometa prilagođena djevojkama; češki rukomet	"Česi su ''izumitelji'' rukometne igre. Još koncem 19. stoljeća na njihovom se tlu igrala **hazena**." "U njoj se 1892. pojavljuje igra **hazena** (“haziti” na češkom jeziku znači baciti) slična rukometu, koju su oduševljeno prihvatili članovi školskih društava."	https://slobodnadalmacija.hr/sport/rukomet/utakmica-koju-nitko-ne-zeli-igrati-mrkva-nam-valjda-nece-prisjesti-528275 https://www.24sata.hr/sport/rukomet-jedina-igra-koju-su-prije-crtali-hijeroglifima-96602
helebarda	njem. *Hellebarde*	starinsko švicarsko hladno oružje, sastoji se od sjekire na jednoj strani, a na drugoj od kuke, obje nasađene na vrh dugačkog koplja	"Vojnici naoružani **helebardom** nazivali su se helebardiri." "**Helebarda** je oružje švicarskih pješaka koji su je počeli koristiti u 14. stoljeću kao vrlo učinkovito oružje u borbi s oklopnicima."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=24836 http://www.kliskiuskoci.hr/oruzje.html
hentai	jap. 変態 (*hentai*)	pornografski oblik animea i mange	"Svoju popularnost ***hentai*** danas zahvaljuje internetu i web stranicama poput hentaisea.com i publici odrasloj na stripovima." "Stotine tisuća **hentai** videozapisa mogu se pronaći na Pornhubu, uključujući one s profesionalnom produkcijom, animacijama koje su napravili	https://geek.hr/clanak/hentai-japanska-umjetnost-erotskog-stripa-i-animacije/ https://www.bug.hr/internet/pornhub-godisnji-pregled-hrvati-najvise-posezali-za-lezbijskim-sadrzajem-24911

			obožavatelji i 3D generiranim scenama."	
hidžab	arap. حجاب (*hijab*)	marama kojom muslimanke pokrivaju kosu	"Nosim **hidžab** zato što me čini lijepom i daje mi samouvjerenost – govorila je tako Halima Aden, prva muslimanska manekenka koja je krasila naslovnice magazina Vogue i Sports Illustrated." "Ona je umrla nakon što ju je u Teheranu uhitila moralna policija zbog navodnog kršenja strogih iranskih pravila prema kojima žene moraju posve pokriti kosu **hidžabom**, odnosno islamskom maramom."	https://putnikofer.hr/kultura-i-ljudi/sto-je-hidzab-zasto-muslimanke-nose-hidzab/ https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/uhicena-slavna-iranska-glumica-koja-je-skinula-hidzab-i-podrzala-prosvjede-siri-neisitne-gdje-su-joj-dokazi-15287281
hikori, hikorija	amer. engl. *hickory* < powhatan *pawcohiccora*	rod čvrstog, tvrdog i elastičnog drveća (*Carya*) koje raste u Sjevernoj Americi; koristi se za proizvodnju vrijednih i trajnih proizvoda (skije, vesla, saonice i dr.)	"Ali popis orašastih plodova zapravo je dosta dugačak, tu spadaju i Marcona bademi, brazilski oraščići, pinjoli, orašasti plodovi makadamije, sacha inchi orasi, baru orasi, gingko orasi, **hikori** orasi itd…" "Napravljene su za dodatne arome govedine, svinjetine, peradi ili morskih plodova, ali možete eksperimentirati s različitim vrstama drveta, kao što su bukva, **hikorija** ili drvo jabuke."	https://net.hr/magazin/hrana-i-pice/orasasti-plodovi-popis-najpoznatijih-orasastih-plodova-a6c2cedc-d04f-11ec-9419-1e8ea5f2cb63 https://gastro.24sata.hr/spajza/weber-grillanje-kao-umjetnost-i-znanost-23609
hipi	amer. engl. *hippie*	pripadnik masovnog pokreta mladih s kraja 1960-ih; odbacuje ustaljene društvene norme, suprotstavlja se militarizmu (prvenstveno američkom vojnom angažmanu u Vijetnamu), nekonvencionalna i ležerna izgleda, ideal mu je ljubav i mir; zbog ukrašavanja kose i odjeće cvijećem, zbog miroljubivosti i neagresivnosti nazvani »djecom cvijeća«	"Na današnji dan prije točno 50 godina na pusta polja u gradiću Bethel, u državi New York, slilo se pola milijuna **hipija**." "Za razliku od ezoterične ideologije **hipija**, koji su uz slobodnu ljubav i eksperimentiranje hašišem i LSD-om uz pjesme Rolling Stonesa, Betlesa i Boba Dylana snatrili o antikapitalističkom svijetu bez rata, nove generacije u globaliziranom društvu histeričnog konzumerizma bore se samo za pravedniju podjelu kolača."	https://www.jutarnji.hr/scena/domace-zvijezde/pripadnici-scene-60-ih-prisjecaju-se-doba-kad-su-bili-djeca-cvijeca-droge-nas-nisu-zanimale-radije-smo-udarali-po-sljivovici-9239258 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/sto-je-ostalo-od-generacije-djece-cvijeca-20120302

hip-hop	amer. engl. *hip-hop*	1. ulična supkultura New Yorka nastala među mladim Afroamerikancima i Hispanoamerikancima (*rap*, grafiti, poseban govor i specifično odijevanje) 2. plesna glazba te supkulture s *rapom* i obično sa socijalno i politički angažiranim tekstovima	"Legendarni njujorški **hip-hop** dvojac The Beatnuts 4. ožujka dolazi u zagrebački klub Boogaloo" "**Hip hop** - glazbeni, plesni, umjetnički i modni fenomen koji je u pet desetljeća s opasnih ulica stigao do vrha svjetske glazbene industrije, dobiva svoj muzej u Bronxu, mjestu svog rođenja"	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/legendarni-njujorski-hip-hop-dvojac-the-beatnuts-4-ozujka-dolazi-u-zagrebacki-klub-boogaloo-9975616 https://www.tportal.hr/showtime/clanak/hip-hop-dobiva-svoj-muzej-u-bronxu-20200308
hiton	stgrč. *χιτών* (*khitǒn*) < semit. **kittan*	*pov*. starogrčka bijela odjeća od vune ili lana, bez rukava, slična haljini, koju su nosili muškarci i žene odijevajući je na golo tijelo	"Postajale su dvije vrste odjeće koje su nalikovale na tuniku, peplos i **hiton**." "**Hiton** je postao glavna odjeća Grka, a po uzoru na njega u antičkom se Rimu nosila tunika."	https://www.skole.hr/povijest-odjece-prvi-dio/ https://xn--titnjaa-6a36e.hr/moda/trendovi-moda/tople-udobne-i-jednostavno-neodoljive-tunike/
hodža	osm. خواجه (*hoca*) < perz. خواجه (*xâje*)	titula muslimanskog vjerskog službenika	"MOSTARSKI **HODŽE** MOLE ZA FRANJEVCE, ČASNE I DJECU U MEĐUGORJU 'Neka vam dragi Bog olakša situaciju i otkloni od vas bolesti!'" "U BOSANSKOM NOVOM u BiH došlo je do tučnjave dvojice **hodža**, glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice u tom gradu Mustafe ef. Ihtijarevića i bivšeg glavnog imama Elvira ef. Vakufca."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/mostarski-hodze-mole-za-franjevce-casne-i-djecu-u-medugorju-neka-vam-dragi-bog-olaksa-situaciju-i-otkloni-od-vas-bolesti-10160548 https://www.index.hr/vijesti/clanak/hodze-se-potukli-u-lokalu-u-bih-glavni-imam-prijavio-napad/2425210.aspx
hokej	engl. *hockey*	igra s palicama na dva gola; pobjeda se postiže tako da se što više pločica ili lopti ubaci u protivnička vrata	"Strava na **hokeju**: Dječak u Rusiji pogođen na treningu i preminuo" "Ove godine neće igrati **hokej** na Crvenom trgu, a otkazao je i konferenciju za novinare i obraćanje Federalnoj skupštini Rusije, javljaju ruski mediji."	https://www.vecernji.hr/sport/strava-na-hokeju-djecak-u-rusiji-pogoden-na-treningu-i-preminuo-1609184 https://www.index.hr/vijesti/clanak/putin-otkazao-novogodisnje-planove/2420876.aspx
holip	njem. *Holippe*	suh ravan ili savijen list prhka tijesta, služi za pripremanje kolača ili kao tuljac iz kojeg se jede sladoled; hostija, oblija	"**Holipe** tuljčići su maleni tanki tuljčići od mase za holipne koje upotrebljavamo za garniranje torti i drugih slatkih jela, za minjone i uz sladoled." "Apsolutni hit je škartoc	https://majstorkuharslasticar.com/slasticarska-terminologija/ https://dalmatinskiportal.hr/zivot/najsladi-splitski-kutak--jeste-li-probali-slastice-iz-skartoca-/33870

			kornet punjen s dvije kugle sladoleda po želji, tri vrste preljeva, jagodama, Oreo keksom, **holipima** te posipom od karameliziranog lješnjaka i tuilom"	
hopak	ukr. *гопак* (*gopak*)	ukrajinski i ruski narodni ples, karakteriziraju ga brojne improvizacije (skokovi, čučnjevi, premetanja itd.); gopak	"Perjanice njihovih nastupa su svakako plesovi kazachok, povzunets, carpaty, gipsy dance, **hopak** i bojevi **hopak**, koji plijene svojom atraktivnošću zbog velikog broja akrobatskih izvedbi…" "Zatreba li, na sceni mogu plesati i **hopak**, ukrajinski narodni ples."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/plesni-mega-spektakl-iz-ukrajine-3276047 https://www.gloria.hr/gl/magazin/sest-pitanja-za...-ukrajinskog-baletana-4791749
horda	rus. *орда* (*orda*) < tat. *урда* (*urda*)	*pov*. jedan od administrativno-vojnih oblika organizacije turkijskih i mongolskih naroda	"Njegova bezobzirna taktika pokoravanja i lojalne konjaničke **horde** brzo su pregazile Aziju." "Povjesničari su vjerovali kako su mongolske **horde** bježale od hladnih i suhih stepa u svojoj domovini, no nova otkrića pokazuju da se uspon mongolskog carstva poklapa s 14-godišnjim periodom u kojem je Mongolija bila izložena najtoplijem i najvlažnijem vremenu u proteklih tisuću godina."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/zasto-su-mongolska-osvajanja-stala-pred-hrvatskom-20160530 https://www.jutarnji.hr/life/znanost/otkrivena-tisucljetna-tajnadzingis-kan-je-u-osvajanju-svijeta-imao-saveznika-bez-kojeg-bi-sve-propalo-872524
hosomaki	jap. *細巻* (*hosomaki*)	najpoznatija vrsta sušija (s nori algom s vanjske strane)	"**Hosomaki** je najpoznatija forma sushija, rolica od riže omotane u algu s jednim komadom ribe u sredini." "Za jelovnik sastavljen od nigirija, uramakija (rolice u brojnim varijantama), **hosomakija**, sahimija, ali i miso juhe, tuna pokea te otoro tatakija zaslužni su chef konzultant Vid Nikolić i chef Goran Kunce."	https://plavakamenica.hr/2022/06/05/mini-serijal-azija-doma-2-ima-li-smisla-raditi-sushi-veceru-kod-kuce-itekako-ima-a-evo-i-kako/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/za-sve-ljubitelje-azijskih-jela-na-sushi-miso-juhu-i-havajski-poke-ne-morate-ici-dalje-od-zagrebackog-europskog-trga-9984868

hotdog	engl. *hot dog*	pečena hrenovka u dugačkom pecivu s prilogom ili bez njega	"Naime, bez obzira na to kakav **hotdog** naručili, u njemu će biti uvijek barem nešto soli." "I mi smo se opremili kao pravi navijači, stavili kape na glave, kupili **hotdog** i pivo i sjeli na uredno obilježena mjesta na vrhu stadiona.**"**	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/nezdrava-hrana-koju-mozete-jesti-bez-griznje-savjesti-20120921 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/reporterka-jutarnjeg-na-bejzbol-utakmici-u-detroitu-nas-vodic-vec-nam-treci-put-objasnjava-pravila-ali-mi-ga-tupo-gledamo...-399004
hygge	dan. *hygge* /ˈhykə/	danski koncept stila života koji uključuje hedonizam i ugodni ambijent	"Bit '**hyggea**' je razmaziti sebe i živjeti poput pravog hedonista." "**Hygge** način življenja u život svakog Danca donosi zadovoljstvo i sreću, a sve zajedno svrstava ih, uz Švicarce i Islanđane, u jednu od tri najsretnije države."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/hygge-se-prosirio-svijetom-poput-epidemije-a-znate-li-sto-je-to-20161130 https://www.journal.hr/lifestyle/hygge-danska-umjetnost-sretnog-zivljenja/
iaido, iai-do	jap. *居合道* (*iaido*) /iạidọː/	japanska vještina baratanja sabljom, posebno vještina izvlačenja iz korica i ubadanja ili zadavanja udarca	"Dvadesetak praktikanata **iaido** vještine - umijeću baratanja samurajskom sabljom iz Rijeke, Zadra, Samobora, Zagreba i Karlovca imali su priliku u Karlovcu učiti od senseia Yabe Yasutake koji je četiri dana boravio u Karlovcu, kao gost **iaido** sekcije Kendo kluba "Karlovac"." "Iako se bavio s više sportova, dvije najveće sportske ljubavi su mu šah i borilačke vještine, od kojih posebno izdvaja **Iaido** - Art of Samurai Sword i filipinski Kali."	https://kaportal.net.hr/nekategorizirano/3771797/ucenje-otvorenog-srca-na-dvodnevnom-iaido-seminaru-odrzanom-u-karlovcu/ http://www.glas-slavonije.hr/386810/9/Ustrajnim-radom-sam-pomjerio-granice-nemoguceg-i-tako-napredovao-u-svjetskoj-filmskoj-industriji
ibis	lat. *ibis* < grč. *íbis* < egip. *hb*	ptica (*Ibis religiosa, Threskiornis etiopica*) iz reda rodarica (Ibididae); poznati fosilni nalazi stari 60 milijuna godina, sveta ptica starih Egipćana, njezino dolijetanje pretkazivalo je dolazak poplavnih voda	"No kad poraste, to mu perje otpadne i glava mu ostane gola, po čemu je i dobio ime ćelavi **ibis**." "Studija navodi da je svećenik Hor iz Sebenitosa u drugom stoljeću pisao o uzgoju čak 60.000 **ibisa** u tamošnjem uzgajalištu, te da su ih hranili djetelinom i kruhom."	https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/iznimno-rijetka-ugrozena-ptica-nakon-vise-od-200-godina-u-nasoj-zemlji-molimo-vas-ne-pucajte-15114600 https://express.24sata.hr/znanost/misterij-milijuna-mumificiranih-ibisa-otkud-su-dosli-23640

ibrik	osm. ابریق (*ıbrık*) < arap. إِبْرِيق (*ʾibrīq*)	orijentalna bakrena (srebrna, zlatna) posuda uska grla sa zaklopcem	"Kada je u pitanju priprema kave, posebice one iz džezve ili **ibrika**, svatko od nas ima neki svoj recept." "Od turskog **ibrika**, mjedenog lončića ili džezve, vremenom su se razvili brojni drugi aparati, a pravi preokret izazvao je moka expresso – klasični lončić jednostavne i sigurne upotrebe, koji se iz Italije proširio diljem svijeta …“	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/pokupite-savjete-domaceg-baristе-i-od-sad-na-dalje-radite-najbolju-kavu-u-dzezvi-15042153 https://www.tportal.hr/kultura/clanak/izlozba-aparata-za-kavu-u-galeriji-ulupuh-20100428/print
ikindija	tur. *ikindi*	treća u danu od pet muslimanskih molitava (namaza), obavlja se oko sredine vremena između podneva i zalaska sunca (druga nakon podneva)	"U Casablancu, na 27 stupnjeva, slijeću upravo u doba popodnevnog **ikindija** namaza." "Prvi namaz (sabah-namaz) klanja se u zoru, drugi u podne, treći (**ikindija**) popodne, četvrti (akšam) odmah po zalasku sunca, a peti (jacija) navečer."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/mekki-torabi-u-hrvatskoj-su-me-uvrijedili-ali-cu-se-ipak-vratiti-svojim-pacijentima-2217147 https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=42861
iglu	engl. *igloo* < inuit. ᐃᖃᓗ (*iglu*)	eskimska nastamba u obliku kupole, izgrađena od leda i snijega, unutrašnjost obložena krznom	"Prespavati noć u **igluu** na -4 stupnja Celzija i to u ledenom krevetu, napravljenom od dvije tone snijega, moguće je." "Kako diljem svijeta postoje razni hoteli dobro nam je poznata stvar, ali kad ih se izgradi u obliku eskimskog **iglua**, cijela stvar dobiva dašak čarolije…"	https://dnevnik.hr/vijesti/zanimljivosti/video-eskimsko-selo-u-hrvatskom-susjedstvu.html https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/ledeni-hoteli-dozivite-zimsku-magiju-u-igluima---459984.html
iguana	šp. *iguana* < taino **iwana*	veliki gušter američkih tropskih zemalja (*Iguana iguana*); legvan	"**Iguane** s otočja Exuma toliko su ovisne o ukusnim poslasticama da na plažu stižu čim čuju turističke brodove." "Zelena **iguana** u prirodi naseljava tropska područja južne i centralne Amerike."	https://www.jutarnji.hr/vaumijau/novosti/iguane-su-postale-ovisnici-o-slatkom-cim-vide-turiste-kako-dolaze-jure-na-plazu-da-ih-docekaju-15188448 https://moj.pet-centar.hr/Teraristika/Zelena-iguana-1051.html

ikebana	jap. *生け花* (*ikebana*)	umijeće slaganja rezanog cvijeća u cjelinu s određenim značenjem prema japanskom simboličnom govoru cvijeća	"U suprotnosti sa zapadnjačkim navikama ležernog stavljanja cvijeća u vazu, svrha **ikebane** je iznjedriti unutarnje kvalitete biljaka i u promatraču pobuditi emocije." "Osnovna je razlika između običnog cvjetnog aranžmana i **ikebane** u duhovnoj pozadini iz koje proizlazi slaganje cvijeća."	https://sensa.story.hr/Dobar-zivot/Dom/a16045/Ikebana-Kad-odrezano-cvijece-zivi-dulje.html https://www.jutarnji.hr/domidizajn/napravite-frikebanu-ikebanu-slozenu-doslovno-od-bilo-cega-7048880
ikigai	jap. *生き甲斐* (*ikigai*)	japanski koncept stila života koji naglašava da život ima razlog i svrhu	"Neki su pronašli svoj **ikigai** i slijede ga, u drugima se on nalazi, ali još neotkriven." "**Ikigai** se nalazi u sjecištu četiriju stvari, a to su: stvari koje volite – vaša strast, stvari koje su svijetu potrebne – vaša misija, stvari u kojima ste dobri – vaš poziv i stvari za koje možete biti plaćeni – vaša profesija."	https://magme.hr/ikigai-japanska-tajna-za-dugacak-i-sretan-zivot/ https://www.vecernji.hr/lifestyle/ikigai-japanska-drevna-tajna-za-dug-i-sretan-zivot-bez-stresa-koji-bi-svi-trebali-prakticirati-1470257
imam	tur. *imam* < arap. إِمَام (*ʾimām*)	1. islamski vjerski službenik, onaj koji predvodi skupne molitve 2. šijitski vrhovni poglavar 3. titula značajnih ljudi u islamskom svijetu	"Imam i prijatelje koji su drugih vjera, jedan od mojih najboljih prijatelja je islamski **imam**." "U BOSANSKOM NOVOM u BiH došlo je do tučnjave dvojice hodža, glavnog **imama** Medžlisa Islamske zajednice u tom gradu Mustafe ef. Ihtijarevića i bivšeg glavnog **imama** Elvira ef. Vakufca."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/smjeli-bilder-u-svecenickoj-halji-pise-pjesme-slika-aktivan-je-na-facebooku-i-ne-boji-se-reci-da-je-crkvi-koketiranje-s-politikom-donijelo-samo-zlo-7483815 https://www.index.hr/vijesti/clanak/hodze-se-potukli-u-lokalu-u-bih-glavni-imam-prijavio-napad/2425210.aspx
infant / infanta	šp. *infante*, *infanta*	naslov prijestolonasljednika u španjolskim i portugalskim monarhijama	"No, oproštaj od škole ne pada joj toliko teško koliko razdvajanje od dvije godine mlađe sestre Sofije, od koje se nije razdvojila otkako je **infanta** Sofia došla na svijet." "Njegov otac bio je **infant** Juan, grof od Barcelone, a majka princeza Maria de las Mercedes od Bourbona."	https://www.tportal.hr/showtime/clanak/razdvajaju-im-se-putevi-nakon-ljeta-spanjolske-princeze-zapocet-ce-zivot-daleko-jedna-od-druge-foto-20210215 https://www.tportal.hr/showtime/clanak/zbog-pohlepe-ali-i-lijepih-zena-morao-je-abdicirati-kako-je-osramoceni-bivsi-kralj-od-osobe-koja-je-bila-

				francova-desna-ruka-zavrsio-u-egzilu-u-abu-dhabiju-foto-20220926
intifada	arap. انتفاضة (*intifada*)	ustanak palestinskog stanovništva na teritoriju Zapadne Obale i Gaze protiv izraelske vlasti i za vlastitu državu	"U ovoj **intifadi**, koja još nije službeno završena, ubijeno je gotovo 6000 Palestinaca, 1062 Izraelca te 64 strana državljana." "ESKALACIJA nasilja prijeti palestinskim teritorijima, na dan tjedne molitve muslimana, nakon poziva islamističkog pokreta Hamas na "novu **intifadu**" kao odgovor na američko priznavanje Jeruzalema za glavni grad Izraela."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/svi-govore-o-trecoj-intifadi-znate-li-sto-je-uzrokovalo-prve-dvije-foto-20171211 https://www.index.hr/vijesti/clanak/napeto-u-jeruzalemu-hamas-pozvao-na-novu-intifadu-strahuje-se-od-ulicnih-borbi/1012454.aspx
injera	tigrinja እንጀራ (*ʾəngĭära*) /ɨndʒəra/	tradicionalni etiopski kruh spravljen od brašna od žitarice tef	"A zvijezda tog jela upravo je **injera**, u ovoj verziji pripremljena od brašna prženog ječma, koja na sebi nosi luk, lješnjak, malo piletine, umak od ostataka svinjećeg mesa umotane u list lipe." "**Injera** se, kao i ostala predstavljena jela, trenutačno nudi na meniju Hiše Franko, jede se rukama, i stiže uz zdjelicu vode s biljem u kojoj se čiste prsti."	https://story.hr/Gourmet/a187768/Injera-kruh-s-1000-rupica.html https://www.telegram.hr/super1/relax/velika-chefica-ana-ros-premijerno-je-kuhala-u-zagrebu-bili-smo-na-veceri-evo-sto-se-sve-jelo/
iredenta	tal. *irredenta*	*pov*. talijanski politički pokret nastao u drugoj polovici 19. stoljeća radi konačnog ujedinjenja Italije	"Točno stotinu godina otkako je Gabriele D'Annunzio s paravojnim postrojbama crnokošuljaša umarširao u Rijeku i potom proglasio nezavisnu državu pod nazivom Talijanska uprava za Kvarner, talijanska **iredenta** pokazala je da ne spava te je u orkestriranoj simboličnoj akciji isticanja zastava Kraljevine Italije obilježila nemili događaj u tom hrvatskom gradu." "Pristupanje Italije Trojnomu savezu 1882. negativno je utjecalo na **iredentu**, ali ona pred I. svjetski rat s porastom zanimanja za istočni Jadran iznova jača."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/iredentisti-koji-zele-da-zapadna-hercegovina-bude-dio-hrvatske-su-nam-ok-a-skace-se-na-provokaciju-u-rijeci-d-annunzio-je-prvo-seksist-i-nacionalist-foto-20190913/print https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=27816

itamae	jap. *板前* (*itamae*)	kuhar u japanskom restoranu (poput suši-bara)	"U Japanu bremenitom tradicijom tek je odnedavna dozvoljeno ženama da pripremaju sushi i budu **itamae**, sushi chefice." "Da bi šegrt postao **itamae**, mora dokazati potpunu posvećenost i učiti dok ne shvati duboki smisao kuhanja."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/kako-su-maco-muskarci-istjerali-zene-iz-kuhinje-20160304 https://plavakamenica.hr/2019/10/07/kratki-vodic-kako-pravilno-pripremiti-rizu-za-sushi/
ivan, *iwan*	arap. إيوان ʼ (*īwān*)	monumentalan portal u obliku duboke nadsvođene niše u islamskoj arhitekturi	"Seldžučki stil, proširen u XI–XIII. st. po cijeloj islamskoj Aziji, stvorio je džamije s kupolom nad molitvenim prostorom i s četirima velikim nadsvođenim nišama (**ivan**) unutar dvorišta, standardni tip medrese i monumentalne mauzoleje (Perzija)." "Najpoznatija džamija s četiri **iwana** iz ovog razdoblja nalazi se u Isfahanu, glavnom seldžučkom gradu."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=70076 https://nova-kropola.com/kulture-i-civilizacije/tragom-proslosti/slava-sjaj-irana/
izba	rus. *изба́* (*izba*)	tradicionalna ruska seljačka kuća od drvenih trupaca	"Znakovito je da je u Toboljsku 2005. postavljena spomen-ploča na zgradi gdje je, kako se smatra, bila **izba** u kojoj je boravio Križanić." "Ruska **izba** ima dugu povijest, a one se još uvijek grade u ruralnim i prigradskim dijelovima Rusije."	https://www.matica.hr/media/knjige/juraj-krizanic-i-ukrajina-1115/pdf/ruske-interpretacije.pdf https://hr.rbth.com/lifestyle/81361-tradicionalne-ruske-nastambe
jacija	tur. *yatsı*	po propisima islama posljednja, peta molitva u danu	"To su: sabah namaz ili jutarnja molitva, podne namaz, ikindija namaz, akšam namaz za zalazak sunca i **jacija** namaz, zadnji namaz u danu." "**Jacija**-namaz peta je molitva u tom danu."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/nikad-nisam-mislila-da-cu-se-udati-za-imama-3830544 https://www.vecernji.hr/vijesti/dani-su-dugi-i-vruci-a-mi-ih-s-lakocom-zivimo-bez-vode-i-hrane-1175172

jaguar	port. *jaguar* < tupi *îagûara*	zvijer (*Panthera onca*) iz porodice mačaka, živi u tropskim krajevima Južne Amerike	"Danas na svijetu živi, prema optimističnijim procjenama, oko 15 tisuća **jaguara**, i to na području Srednje i Južne Amerike, između Meksika i Argentine." "Snimka koja pokazuje kako **jaguar** ne samo da se odlično snalazi u vodi, već i dugo i duboko roni i lovi pod njom, u samo nekoliko dana pregledana je preko dva milijuna puta."	https://www.vecernji.hr/vijesti/jaguar-se-vraca-kuci-amerikanci-imaju-plan-za-repopulaciju-1493317 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/snimka-jaguara-koji-roni-osvojila-internet-20150506/print
jak	tibet. གཡག (*g.yag*)	govedo Tibeta i Pamira (*Poephagus grunniens, Bos grunniens*); j. dugorepi, tibetansko govedo	"**Jak** je vrsta goveda koja potječe s područja Tibetanske visoravni i živi na nadmorskim visinama do 5400 metara." "Nije problem bila samo religija: Kinezi su stanovnicima Tibeta zabranjivali da žive životom nomada i vode svoju stoku na ispašu. Kako **jakovi** nisu imali što za jesti, ubrzo hrane nije bilo ni za ljude."	https://sib.net.hr/lifestyle/ostalo-lifestyle/4197542/u-zoo-stigli-novi-stanovnici-deve-s-zanimanjem-promatraju-nove-susjede/ https://www.poslovni.hr/svijet/pola-stoljeca-kineske-vladavine-tibetanskim-visoravnima-110579
jakobinac	fr. *jacobin*	*pov*. član radikalne političke struje i kluba u doba Francuske revolucije	"Za razliku od mnogo demokratičnijega kluba kordeljera (Cordeliers), klub **jakobinaca** obuhvaćao je u prvoj fazi konstitucionalne monarhiste različitih uvjerenja…" "**Jakobinci** na čelu s Robespierrom su bili prvi, koji su zločine opravdavali u ime "nacionalnih interesa"."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=28549 https://www.24sata.hr/news/nepotkupljivi-vo-a-revolucije-zavrsio-je-zivot-na-giljotini-472806
jakuza, *yakuza*	jap. やくざ(*yakuza*)	1. japanska mafija koja se bavi kockom i vlada ilegalnim tržištem raznih roba, smatraju da su nasljednici deklariranih samuraja 2. pripadnik mafije jakuze	"Porijeklo **jakuza** leži u razbojničkim družinama, takozvanih ronina, odnosno samuraja bez gospodara koji su lutali i pljačkali Japanom." "Iako je zaključeno da je riječ o samoubojstvu, uz sumnje rodbine i prijatelja kasnije se pojavio i svjedok, član **jakuza** koji je tvrdio da je sudjelovao u	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/mislio-kako-snima-zivopisnog-starca-a-ulovio-odbjeglog-tetoviranog-jakuzu-foto-20180112/print https://express.24sata.hr/top-news/smrt-jakuza-zasto-nestaju-zloglasni-japanski-kriminalci-25474

			bacanju Itamija s krova zgrade."	
jang, *yang*	kin. 羊 (*yáng*)	pozitivni, muški princip (kao nebo, aktivnost, visina, snaga, svjetlo) u prirodi koji prema tradicionalnoj kineskoj kozmologiji u interakciji sa svojim suprotstavljenim jinom, proizvodi sve što postoji, usp. jin	"U kineskoj filozofiji jin i **jang** su dvije oprečne sile koje su zapravo komplementarne." "Apsolutno je dobro pogođen casting za lik Jakoba koji onda s Dominicom tvori dinamični jin i **jang** koji u ovom visokoprodukcijskom okružju sjajno funkcionira."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/salica-mira-prica-o-pravoj-kineskoj-cajani-u-centru-zagreba-5598539 https://www.vecernji.hr/showbiz/ako-ste-se-ikada-pitali-zasto-ljudi-gledaju-brze-i-zestoke-svi-odgovori-su-u-ovom-filmu-1500044
janjičar	tur. *yeniçeri* < osm. یڭیچری (*yeniçeri*)	*pov*. vojnik pješak u Osmanskom Carstvu u jedinicama (od 14. st. do 1826) sastavljenima od poturčene djece kršćanskih naroda	"Kad su saznali da sultan ustrojava nove postrojbe po uzoru na one iz zapadne Europe, **janjičari** su podigli pobunu." "Osmog studenog 1687. godine **janjičari** su u Istanbulu svrgnuli s vlasti sultana Mehmeda IV. i zatvorili ga u carsku palaču Topkapi."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/ukinuti-janjicari-1826-godine-1093524 https://povijest.hr/nadanasnjidan/janjicari-svrgnuli-sultana-mehmeda-iv-1687/
japandi	engl. *Japand(ese)* × *(Sca)ndi*	spoj japanskog i skandinavskog stila uređenja interijera, uključuje udobnost, minimalizam i prirodne elemente	"U novom procvatu **japandija**, suvremeni dizajneri interijera otkrivaju novi zajedničke značajke u sklonosti neutralnim tonovima, prirodnim materijalima i minimalističkom dekoru." "**Japandi** ćete prepoznati tako što će vas momentalno zadiviti, ali vas neće opteretiti."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/kombinacija-japanskog-i-skandinavskog-dizajna-ljepota-japandija-je-u-tome-sto-nema-strogih-kriterija-koje-treba-slijediti-20221204 https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/japandi-novi-stil-uredjenja-interijera-koji-spaja-japan-i-skandinaviju---739947.html
jaranga	rus. *яранга* (*jaranga*) < čuk. *яраңы* (*jaraŋə*)	čukotski stožasti šator prekriven kožom sobova	"Tuvinski i hakaski pastiri koriste jurte samo kao ljetno boravište, a uzgajivači sobova na Čukotki tijekom cijele godine žive u **jarangama**." "Naposljetku nam se ukazala dolina s nekoliko **jarangi** (tradicionalnih nomadskih staništa sibirskih naroda) i djeca su nam radosno potrčala ususret."	https://hr.rbth.com/travel/2017/02/13/pokretna-kuca-od-koza-i-kostiju-u-cemu-zive-sibirski-nomadi_700866 https://hr.rbth.com/travel/91288-narod-cukci-zivot

jasmin	arap. يَاسَمِين (*yāsamīn*) < perz. یاسمین (*yâsamin*)	rod tropskih biljaka iz porodice maslina	"Želite li imati zanimljiv cvjetni grm koji dobro izgleda i u sezoni cvatnje, ali i bez cvjetnih latica, odličan izbor je **jasmin**." "**Jasmin** se obično obrezuju prije ljeta, jer svježe grane rastu i cvjetaju tijekom cijelog ljeta."	https://living.vecernji.hr/zelena-zona/zasadite-jasmin-nezahtjevnu-mirisnu-biljku-koja-je-odlican-izbor-i-za-pocetnike-1409344 https://www.vrtlarica.hr/jasmin-sadnja-uzgoj/
jašmak	tur. *yaşmak*	koprena od bijelog muslina kao dio uz feredžu u tradicionalnoj odjeći muslimanke	"**Jašmak** je duža marama, sva je ručno vezena, do pola leđa, okićena." "Uz nju se nosila koprena od bijela muslina za pokrivanje donjeg dijela lica (**jašmak**) i bijeli rubac za umatanje glave i čela (čember)."	https://laudato.hr/Novosti/Kultura/Poklon%28iti%29-%28se%29-Proslosti.aspx https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=19270
jatagan	tur. *yatağan* < osm. يتاغان (*yatağan*)	velik, zakrivljen nož (nalik na sablju) kome je oštrica na unutarnjoj strani sječiva i koji se nosi za pojasom	"Od ovih **jatagana** letjele su glave u Osmanskom Carstvu: dva iznimna primjerka iz muzeja bi, da mogu, pričala o osvajanjima Sulejmana Veličanstvenog" "Idući veći priljev bio je otkup 12 komada 1938. godine, među kojima se ističu **jatagani** iz zbirke grofa Erdödyja."	https://slobodnadalmacija.hr/kultura/ostalo/od-ovih-jatagana-letjele-su-glave-u-osmanskom-carstvu-dva-iznimna-primjerka-iz-muzeja-bi-da-mogu-pricala-o-osvajanjima-sulejmana-velicanstvenog-1105283 https://katalog.emz.hr/hr/Zbirke/Zbirka%20tradicijskog%20oru%C5%BEja_50
jen	jap. 圓 (*yen*)	osnovna novčana jedinica u Japanu	"Japanski **jen** u srijedu je dotaknuo najvišu vrijednost u odnosu na američki dolar u posljednjih petnaest godina." "Trenutačno za dolar treba izdvojiti oko 97 **jena**, no analitičare ne bi čudilo niti da **jen** ojača na razinu od 95 ili čak 90 dolara."	https://www.poslovni.hr/trzista/japanski-jen-najjaci-u-posljednjih-15-godina-155120 https://lidermedia.hr/arhiva/japanski-jen-u-uzletu-poskupljuju-li-japanski-automobili-71993
jeti, Jeti	engl. yeti < tibet. གཡའ་དྲེད (*g.ya' dred*)	snježni čovjek koji tobože živi u visokim predjelima himalajskog gorja	"Mnogi su donosili i dokaze koji bi trebali svjedočiti o postojanju bića koje je prozvano **Jeti**, a koje je opisano kao veliko majmunoliko stvorenje." "Međutim, istraživanja zoologa Ivana T. Sandersona i dr. Bernarda	https://www.vecernji.hr/techsci/dnk-analiza-jeti-nepal-1210792 https://povijest.net/2018/?p=394

			Heuvelmansa te kriptozoologa Lorena Colemana otkrila su da se **jetiji** mogu svrstati u tri zasebne morfološke vrste, s potpuno različitim prebivalištima."	
jiaozi, jiao zi	kin. *餃子* (*jiǎozi*) /tɕjàʊ.tsɨ/	kinesko blagdansko jelo od punjenih valjušaka	"Dim sum je europsko kolektivno ime za čitav niz kineskih okruglica, peciva i punjenih tijesta, premda sam termin dim sum dolazi iz kantonske kuhinje i zapravo ne označava druge stilove kineskih okruglica poput **jiaozija** iili baozija." "No, za blagdanski stol Luovi preporučuju "**jiao zi**" - bijele raviole punjene mljevenom svinjetinom, kupusom i porilukom, koji se umaču u sojin sos od rižina octa, češnjaka i crvene paprike …"	https://plavakamenica.hr/2017/09/20/hrana-street-food-etnicka-hrvatska/ https://www.vecernji.hr/bijeli-ce-ravioli-donijeti-srecu-rezanci-dug-zivot-810544
jig	engl. *jig* /d͡ʒɪg/	pučki ples udomaćen na britanskim otocima u 16. st., danas još živ u zabačenijim krajevima	"Kada je hipnotizirana Virginija počela plesati irski ples **jig**, istraživači su bili zapanjeni." "Set dancing je sličan irskom folkloru, točnije tradicionalnom irskom plesu koji, uz lagane plesne korake i vesele irske **jig** i reel ritmove, nudi i obilje zabave, smijeha i prijateljstva."	https://www.bitno.net/vjera/12-tvrdnji-na-koje-je-svaki-katolik-pozvan-odgovoriti/ https://www.zagreb.info/ritam-grad/magazin/zamijenio-irsku-hrvatskom-u-lijepu-nasu-doveo-tradicionalni-irski-ples-kojim-je-zarazio-zagrepcane-video/110141/
jin, *yin*	kin. *陰* (*yin*)	ženski, negativni princip u prirodi (kao zemlja, pasivnost, dubina, tama, hladno) koji prema tradicionalnoj kineskoj kozmologiji u interakciji sa svojim suprotstavljenim jangom, proizvodi sve što postoji, usp. jang	"Dok je **jin** taman, pasivan, hladan, skupljajući, slab, kreće se prema dolje i unutra, simboliziraju ga žena, voda i zemlja, jang je svijetao, aktivan, topao, šireći, snažan, kreće se prema gore i van, simboliziraju ga muškarac, vatra i nebo (eter)." "Wangovi potječu iz Kine, a u kineskoj filozofiji su **jin** i jang dvije oprečne sile koje su zapravo komplementarne."	https://sensa.story.hr/Duhovnost-i-emocije/Duhovne-poruke/a2745/Jin-i-jang-kako-postici-zivotnu-ravnotezu.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/odlicna-mjesta-za-caj-pet-kafica-u-kojima-mozete-popiti-stvarno-dobru-salicu-caja-6811557

jodlati	njem. *jodeln*	pjevati na poseban grleni način, često brzo prelaziti iz prsnog registra u visoki falset	"Muslimanska obitelj u Grazu krenula je moliti, a njihov susjed Helmut Griese počeo je **jodlati** u svom dvorištu dok je kosio travu." "Na švicarskoj televiziji nedavno je nastupio zbor jodlera iz Appenzella koji su **jodlali** rasističke tekstove ..."	https://www.24sata.hr/fun/jodlao-dok-je-kosio-travu-pa-uvrijedio-susjede-muslimane-202769/galerija-177163 https://ezadar.net.hr/dogadaji/2501357/svicarska-jodlali-o-jugo-fukarama-s-balkana/
joga	skr. *योग* (*yoga*)	disciplina kojom se postiže duhovna moć, hinduska tehnika koncentracije i meditacije	"**Joga** će s vremenom i kroz vježbu ojačati vaše mišiće i tijelo učiniti gipkijim, te ćete vrlo brzo moći bez poteškoća ove položaje raditi kao zagrijavanje za teže i kompleksnije poze." "Ove, svima izazovne 2020. godine obilježava se 15 godina održavanja programa **joge** u prirodi namijenjenog svim stanovnicima lijepe naše, ali i njenim posjetiteljima."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/budi-fit/vjezbe-vitalnost/joga-za-pocetnike-osnovne-poze https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/tijekom-ljeta-iskoristite-besplatni-program-joge-u-parkovima-i-na-plazama-20200527
jojk	sami *juoigat*	izvorna laponska pjesma od nekoliko redaka koja govori o određenim ljudima, mjestima i sl.	"Ovo je prvi put da se u Hrvatskoj izvodila tradicionalna **Jojk** glazba, a koja zapravo ukazuje na raznolikost švedske kulture." "Budete li njihovi gosti, ponudit će vas mesom sobova, svježom i sušenom ribom, dimljenim jelima, domaćim kruhom i slasticom od močvarnih jagoda, a otpratiti **jojkom**, posebnom tehnikom pjevanja koju čuvaju od zaborava."	https://www.vecernji.hr/showbiz/sami-narod-kroz-jojkanje-katarine-rimpi-i-grupe-jarngnga-odusevio-brojne-goste-978704 https://www.adiva.hr/lifestyle/odmor-i-putovanja/zima-u-svedskoj-bajka-u-10-slika/
jojoba	šp. *jojoba* < o'odham *hohowi*	zimzelena biljka (*Simmondsia chinensis*) sjevernoameričkih pustinja od koje se dobiva ulje s ljekovitim svojstvima	"Ulje **jojobe** sadrži mnoge važne nutrijente kao što su vitamin E, kompleks vitamina B, minerale silicija, bakra, kroma, cinka te joda." "Kombinacije sastojaka poput ruže, jasmina, **jojobe** i ugljena ili limuna, lavande i peperminta jamče opuštajuće i ugodno iskustvo pranja ruku, svakodnevne aktivnosti	https://krenizdravo.dnevnik.hr/ljepota/ulja-za-njegu/ulje-jojobe-za-njegu-koze https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/float-sareni-sapuni-za-veselije-pranje-ruku-5680835

			koju često odrađujemo bez puno razmišljanja."	
juche, Juche	kor. *주체* (*juche*) /tɕutɕʰe/	službena politička ideologija Sjeverne Koreje	"Stručnjaci su istaknuli da **Juche** ima niz religijskih momenata, uključuje nacionalnog spasitelja sa nadljudskim osobinama i moćima, kao što je osnivač nacije Kim Il sung." "Razvio je **Juche**, ideologiju koja je poput "religije" Sjeverne Koreje, a govori o samodostatnosti naroda koja opravdava njihovu izolaciju od ostatka svijeta."	https://express.24sata.hr/life/religija-juche-zatvorili-su-ih-i-hrane-ih-lazima-21425 https://www.jutarnji.hr/life/putovanja/hrvati-u-zemlji-diktature-nas-odmor-u-sj-koreji-vlak-na-granici-su-pregledavali-dva-i-pol-sata-a-zbog-poteza-jednog-njihovog-vojnika-sam-se-zaledio-9290126
juka	šp. *yuca* < karip. *yuca*	američki biljni rod (*Jucea*) jednosupnica iz porodice ljiljana (*Liliaceae*); služe za ukras i u proizvodnji tekstila	"Postoji oko šezdesetak vrsta **juke**, a neke od njih mogu preživjeti i zimu na balkonu ili terasi." "**Juke** izuzetno dobro podnose sušu jer u svojim lukovicama i deblima čuvaju vodu koju crpe za rast."	https://danas.hr/zivot/sos/cvijet-juka-kako-ga-zalijevati-i-sto-o-njemu-treba-znati-c21b485e-b9f1-11ec-8c53-0242ac12005f https://www.vrtlarica.hr/juka-sadnja-uzgoj/
jurta	rus. *юрта* (*jurta*) < turk. **yūrt*	kružni kožni šator srednjoazijskih nomada	"Oduševljeni nomadskim načinom života Mongola, njihov izbor bio je **jurta**, tradicionalna nastamba u obliku okruglog šatora, tipična za ovaj azijski narod." "Provlačeći debeli juteni konopac, odmotavajući ga, Kenijka Catarina Njeri otvara vrata mongolske **jurte**."	https://indizajn.rtl.hr/inspiracija/noviteti/modernizirani-nomadski-sator-na-rubu-grada-mongolska-jurta-postala-je-dom-mladom-paru-avanturista/ https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/ona-je-kenijka-on-nizozemac-dosli-su-na-plitvice-da-bi-se-bavili-turizmom-stigli-su-sa-dva-ruksaka-i-napravili-dva-mongolska-satora-8209823
juta	engl. *jute* < bengal. *ঝুট* (*jhuṭ*) < skr. *जूट* (*jūṭa*)	1. istočnoindijska biljka (*Corchorus capsularis, C. olitorius*) iz porodice lipa (*Tiliaceae*) 2. vlakno dobiveno od biljke jute, a od 19. st., miješanjem s vunom i svilom, tkanjem daje podatan materijal najšire namjene	"**Juta** se prerađuje u otporne tkanine koje dišu, ekološki su prihvatljive i mogu se reciklirati pa ako želite napraviti uslugu planetu, iskoristite je kao zamjenu za plastiku…" "Napravljena je od **jute**, jednog od najjačih obnovljivih prirodnih vlakana."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/za-buducnost-bez-plastike-zlatne-niti-koje-bi-nam-se-mogle-uplesti-u-zivot---657856.html https://www.biobio.hr/torba-od-jute-proizvod-24428/

kabuki	jap. *歌舞伎* (*kabuki*)	vrsta popularnog kazališta u Japanu, pojavilo se 1603; spoj no teatra, lutkarstva i narodnog plesa, u kojem se ističu raskošna kostimografija, ritmizirani dijalozi, stilizirana gluma, pjevanje i ples	"Japansko **kabuki** kazalište iz Tokija i Disney produciraju **kabuki** adaptaciju "Ratova zvijezda" koja će se održati na tajnoj lokaciji u Tokiju." "I dok početak godine u glavnom japanskom gradu prolazi u znaku **kabukija** koji doživljava pravu renesansu pa se četiri najveće kazališne kuće natječu koja će imati spektakularniju produkciju, iznenađenje je došlo sa scene Novog nacionalnog kazališta …“	https://www.vecernji.hr/kultura/ratovi-zvijezda-u-adaptaciji-japanskog-kabuki-kazalista-1362546 https://www.matica.hr/vijenac/286/kafkom-protiv-kabukija-9317/
kadaif	osm. قطائف (*kadaif*) < arap. قطائف (*qaṭāʾif*)	orijentalna slastica od pečenih tankih vlakana tijesta prelivenih ukuhanim šećerom	"Između dva sloja tijesta za **kadaif** nalazi se nadjev od oraha, a kolač se reže na kocke." "Rezance za **kadaif**, zelenu pšenicu i ružinu vodicu potražite u dućanu Habibi i prodavaonicama bliskoistočnih i azijskih delikatesa"	https://www.slatkopedija.hr/kadaif-smotuljak-prepun-orijentalnih-okusa/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/hrskava-slastica-s-kadaifom-sirom-pistacijama-i-ruzinom-vodicom-za-one-koji-vole-cheesecake-15289907
kaftan	osm. قفتان (*kaftan*) < perz. خفتان (*xaftân*)	široki kaput bez postave, seže do gležnjeva, dugih i širokih rukava; vuče podrijetlo još iz Mezopotamije, popularan i u visokoj modi druge polovice 20. stoljeća	"**Kaftan** je dugi kaput ili ogrtač od grubog sukna, vune ili svile, širokih rukava, bez podstave, i dug sve do gležnjeva." "Ubio je brata, princa Ahmeda, i to upravo otrovnim **kaftanom** jer je Ahmet bio najstariji sin njihovog oca Bajazita II, te jedini koji bi trebao naslijediti osmansko prijestolje."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/sto-je-kaftan-20100106 https://www.vecernji.hr/showbiz/hurem-sulejman-rustem-tko-od-njih-zeli-ubiti-princa-mustafu-924218
kagan	stturk. 𐰀𐰋𐰓 (*qaɣan*)	*pov.* naslov visokih knezova u Mongoliji i u mongolskih naroda, veliki kan	"Mongolsko Carstvo u to je doba nominalno bilo još uvijek jedinstvena država pod vlašću velikog kana (poznatog i kao **kagan** tj. kan kanova)." "God. 597. prodro je avarski **kagan** Bajan te osvojio glavnu utvrdu Bonke (Vonke) u današnjoj Bosni i razorio 40 utvrda."	https://povijest.hr/nadanasnjidan/katolicki-nadbiskup-bara-u-crnoj-gori-koji-je-bio-u-mongoliji-prije-marka-pola-1252/ https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=8918

kajak	engl. *kayak* < inuit. ᖸᔭᕋ (*qajaq*)	lagani čamac obložen kožom, eskimski čamac za lov na ribe	"Polarni **kajaci** Eskima i drugih naroda Dalekog sjevera građeni su velikim brodograđevnim, tesarskim, rezbarskim i štavilačkim iskustvom." "Po nepreglednim snježnim prostranstvima kreću se psećim zapregama i čamcima poput **kajaka** i umiaka, a za kraće destinacije sasvim dobro ih služe i krplje (u novije vrijeme, istinabog, preferiraju motorne sanjke)."	https://pomorska.lzmk.hr/Natuknica?id=3163 https://povijest.hr/jesteliznali/drevni-eskimski-obicaj-osim-hranom-i-picem-dobar-domacin-gosta-ce-ponuditi-svojom-zenom/
kajmak	osm. قايماق (*kaymak*)	kremasti mliječni proizvod orijentalnog porijekla, dobiven fermentacijom mliječne masti	"Uz đevrek, pljeskavicu ili ćevape nema do finog **kajmaka**, a ta se kuglica čistog užitka, srećom, može pripremiti i kad se trgovine zatvore ili je nema na policama…" "Ako se mlijeko zagrijava u velikim, kvadratnim posudama, tada se **kajmak** može rezati na dugačke trake i jednostavno - zarolati."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/domaci-kajmak-od-3-sastojka-omiljeni-recept-hrvatske-i-bosanske-dijaspore---569494.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/vec-godinama-je-ovo-najbolji-kajmak-u-zagrebu-saznali-smo-da-je-dostupan-na-jos-dvije-lokacije-15065368
kakadu	njem. *Kakadu* < niz. *kaketoe* < mal. *kakaktua*	veliki bijeli papagaj sa šarenom uspravnom kukmom na glavi (*Cacatua galerita*) iz porodice *Cacatuidae*, živi u Australiji i Oceaniji	"**Kakadu** je karakterističan po svojoj kukmi kojom pokazuje svoje raspoloženje." "**KAKADU** imena Koko postao je popularan na TikToku zbog svog neobičnog hobija."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/kakadu-papiga-sve-sto-trebate-znati-ako-nabavljate-kakadu-papigu-1b05aea2-b9f0-11ec-a02e-0242ac13001e https://www.index.hr/ljubimci/clanak/hit-na-tiktoku-kakadu-koko-voli-surfati-na-prozoru-automobila/2382352.aspx
kaki	jap. 柿 (*kaki*)	azijska voćka (*Diospyros kaki*) sočnih plodova veličine jabuke; japanska jabuka	"Plod **kakija** je širok oko 10 centimetara i narančaste je boje, ističu autori agronomskog portala Priroda i biljke." "S druge strane, kušate li nedozreo **kaki**, bit ćete duboko razočarani."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/voce/japanska-jabuka-kaki https://www.adiva.hr/nutricionizam/zdrava-prehrana/kaki-voce-bajkovito-dobrog-okusa-no-koje-treba-jesti-u-pravo-vrijeme/

kalif	tur. *kalif* < arap. خليفة (*ḵalīfa*)	1. nositelj najviše svjetovne i duhovne vlasti u arapskim zemljama, nasljednik Muhamedov 2. *pov*. naslov, titula osmanskog sultana	"U pravilu, trebao bi postojati samo jedan **kalif** za cijeli svijet, ali se više puta događalo da muslimani imaju više **kalifa** istovremeno ili pak ni jednoga." "Glasnogovornik džihadističke skupine objavio je da je imenovan novi "**kalif** muslimana", Abu Al-Husein al-Huseini al-Kuraši"	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sto-je-kalifat-i-koliko-je-opasan-20140701 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ubijen-lider-islamske-drzave-drugi-po-redu-koji-je-eliminiran-ove-godine-nasljednik-je-vec-imenovan-15281507
kamikaza, kamikaze	jap. *神風* (*kamikaze*)	japanski pilot samoubojica koji avionom (ili torpedom) punim eksploziva napada neprijateljski brod (u 2. svjetskom ratu)	"Tijekom sedmogodišnje savezničke okupacije Japana nakon Drugog svjetskog rata, uništavanje ugleda **kamikaza** bio je njihov najvažniji zadatak, kaže profesor Sheftall sa Sveučilišta Shizuoka." "Nakon prvih velikih uspjeha **kamikaze** dobivaju zasebnu odoru s znakovljem i predstavljaju posebnu postrojbu japanske vojske."	https://express.24sata.hr/life/imao-sam-17-godina-kad-sam-saznao-da-cu-postati-kamikaza-12896 https://povijest.hr/istaknuto/sve-sto-niste-znali-o-kamikazama/
kan	mong. *хаан* (*хаан*) < stturk. *𐰴𐰇𐰼𐰀𐰣* (*qaγan*)	*pov*. vladarski naslov u Tatara, Avara, Mongola i Turaka	"Obećavši svome vladaru da će njegovu smrt čuvati u tajnosti, **kanovi** sljedbenici pobili su sve svjedoke pokopa." "Mongolski veliki **kan** Möngke umro je 11. kolovoza 1259. godine kao posljednji vladar Mongolskog Carstva koji je vladao nad ujedinjenom državom."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/umro-okrutan-mongolski-vladar-dzingis-kan-1195596 https://povijest.hr/nadanasnjidan/mongolski-veliki-kan-koji-je-vladao-ogromnim-svjetskim-carstvom-1259/
kankan, kan-kan	fr. *cancan*	društveni ples jaka tempa, često izazovnih i frivolnih pokreta, od 1830. u Parizu i širi se Europom	"U intimnoj atmosferi za samo 100 gostiju, na pozornici kluba izmjenjivat će se vrckavi **kankan**, senzualni kabare u toplesu, duh salona Divljeg zapada, a sve u elegantnom i mističnom tonu, obilježju Pink Champagnea." "Dok se većina grlila on je skakutao oko suigrača kao	https://www.jutarnji.hr/spektakli/plesacice-%E2%80%98crazy-paris-cabareta%E2%80%99-stigle-na-hvar-bivse-zvijezde-moulin-rougea-i-crazy-horsea-nastupat-ce-cijelo-ljeto-1533939 https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/nogomet-mix/video-jedno-od-najvecih-dinamovih-otkrica-ove-sezone-pojasnilo-neobicnu-

			da pleše **kan-kan**, a sada je i objasnio svoj potez."	proslavu-gola-ne-znam-sto-mi-je-bilo-samo-mi-je-tako-doslo-8026148
kanton	fr. *canton*	1. administrativno-teritorijalna jedinica u Švicarskoj, Francuskoj i Belgiji 2. upravna jedinica u Federaciji BiH; županija	"Naime, oni su svoje sjedište utemeljili krajem 2008. u švicarskom **kantonu** Vaud." "Belgija je nakon rata, ugovorom o miru s Njemačkom, dobila **kantone** Eupen i Malmédy, a prilikom podjele njemačkih kolonija dobila je njezinu koloniju Ruanda-Urundi."	https://www.poslovni.hr/strane/niski-porezi-mame-nove-korporacije-138794 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=6718
kanu	engl. *canoe* < šp. *canoa* < taino **kanowa*	lagan i okretan čamac sjevernoameričkih Indijanaca; kanoa	"Indijanski **kanui** po rijekama i jezerima možda su rješenje za izlazak iz krize turskog proizvođača namještaja" "Razlika između kajaka i **kanua** je u načinu veslanja i vrsti vesla: dok se u **kanuu** kleči i koristi veslo s jednom lopaticom, za kajak je karakteristično nisko sjedenje i veslo s dvije lopatice."	https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/panorama/indijanski-kanui-po-rijekama-i-jezerima-mozda-su-rjesenje-za-izlazak-iz-krize-turskog-proizvodaca-namjestaja-1112182 https://www.gloria.hr/gl/arhiva/zaveslajima-do-ljepse-linije-5045162
kapibara	šp. *capibara* < port. *capivara* < tupi *kapi'iûara*	veliki južnoamerički glodavac (*Hydrochoerus hydrochaeris*), nastanjuje vlažna područja	"**Kapibare** žive u skupinama koje se mogu sastojati od jednog para s potomcima ili od više odraslih jedinki." "Među mnogim stanovnicima Zoološkog vrta u Nagasakiju su i **kapibare**."	https://zoo.hr/kapibara-hydrochoerus-hydrochaeris/ https://www.tportal.hr/funbox/clanak/kapibare-toliko-vole-ceskanje-da-pristojno-cekaju-svoj-red-u-japanskom-zoo-u-20201008
kapučino, *cappuccino*	tal. *cappuccino*	*espresso* kava s mlijekom u pjeni posuta čokoladom ili kakaom, prema talijanskoj recepturi	"Zamišljate jutro uz šalicu **kapučina** u kućnom ambijentu, no nemate skupe aparate pomoću kojih biste napravili kremastu pjenu?" "Tek su nakon Drugog svjetskog rata slavni napitak Talijani doveli do savršenstva, zahvaljujući novim i sofisticiranijim uređajima koji su se počeli koristiti za pripremu, a današnji oblik **cappuccino**	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/kako-napraviti-pjenu-za-kapucino-u-mikrovalnoj-20140925 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-je-nastao-cappuccino---683271.html

			je dobio tek oko 1950. godine."	
karakal	tur. *karakulak*	vrsta risa (*Lynx caracal*) s crnim ušima, živi u sjevernoj Africi i toplim krajevima Azije	"Mačka **karakal** pripada rodu afroazijskih mačaka i prirodno stanište su joj stepe, polupustinje i savane." "Iako je divlja mačka, **karakal** se može pripitomiti, a u nekim zemljama čak i držati kao kućni ljubimac pa je se sve češće može vidjeti i na društvenim mrežama."	https://www.journal.hr/lifestyle/karakal-najpopularnija-ruska-mezimica-journal-pets/ https://zena.rtl.hr/lifestyle/ovo-je-karakal-jedna-od-najsladih-macki-koju-smo-ikad-vidjele-a773b90e-35e6-11eb-8e36-0242ac130013
karate	jap. 空手 (*karate*)	tradicionalna istočnjačka borilačka vještina, prvenstveno namijenjena samoobrani; pri udarcima nogom i rukom važniji su točnost i brzina nego snaga	"Sigurno je da Hrvatska ima ogroman potencijal u **karateu**, što dokazuju i rezultati u posljednja dva desetljeća." "VRATA su definitivno zatvorena za **karate** na Olimpijskim igrama u Parizu, potvrdio je sportski direktor Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO) Kit McConnell za AFP."	https://www.tportal.hr/sport/clanak/legendarni-enver-idrizi-vraca-se-u-hrvatski-karate-dosao-sam-pomoci-sve-sto-mogu-dati-dat-cu-iz-srca-20220730 https://www.index.hr/sport/clanak/karate-izbacen-s-olimpijskih-igara/2297223.aspx
karavana	njem. *Karawane* < tal. *caravana* < perz. کاروان (*kârvân*)	povorka životinja, zaprežnih kola i sl. koja pod teretom prelazi velike udaljenosti	"U najvećoj **karavani** deva organiziranoj od 1940-ih, Umažanin je u 25 dana prošao 620 kilometara arapske pustinje Rub' al Khali" "Timbuktu je bio sjecište trgovačkih puteva na kojem se i danas mogu vidjeti stare tuareške **karavane** koje prenose sol."	https://www.jutarnji.hr/life/putovanja/goran-od-arabije-mislio-sam-da-znam-sto-znaci-biti-zedan-ali-pravu-zed-sam-osjetio-tek-kada-sam-na-devi-prejahao-pustinju-8686106 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/plavi-ljudi-kojim-je-vladala-zkraljica-satora---732221.html
karavan-saraj, karavansaraj	perz. کاروانسرای (*kârvânserây*)	svratište koje prihvaća i smješta karavane	"U krajevima pod osmanskom vlašću **karavan-saraji** gradili su se u blizini velikih trgovačkih gradova, a međusobno su bili udaljeni oko dan hoda." "**Karavansaraji** su tijekom povijesti podizani duž glavnih trgovačkih ili hodočasničkih ruta i primarno su bili mjesta za prenoćište i odmor	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=30433 https://www.infozagreb.hr/novosti/prvi-karavansaraj-u-zagrebu

			trgovaca, hodočasnika i državnih službenika."	
karavela	port. *caravela*	*pov*. jedrenjak (14—17. st.) s uzdignutim pramcem i krmom i 3—4 jarbola, građen za oceanske uvjete	"Velike pomorske nacije, Portugalci i Španjolci, uz pomoć **karavela** (portugalski ribarski brod iz XIII. stoljeća opskrbljen križnim jedrima) i većih karaka, otkrivaju svijet." "Uz njih, dobio je još jednu **karavelu** od 50 tona "Berrio" i jedan mali brod za prijevoz opreme i hrane."	https://www.regate.com.hr/index.php/strucna-literatura/jedrenje-mornarske-vjestine/67-1-podigni-jedro-uhvati-vjetar/1533-otkrivanje-svijeta https://pomorac.hr/2018/04/23/epoha-velikih-geografskih-otkrica-vasco-da-gama/
karma	skr. *कर्मन्* (*kárman*)	temeljno učenje u indijskim religijama (hinduizam, budizam itd.) da je život neprekinuti krug ponovnih rađanja i smrti određen djelovanjem u ranijem životu, ukupnost čovjekovih dobrih i loših djela, pobuda i misli koja određuje okolnosti pod kojima će on živjeti u idućoj inkarnaciji	"Stari Indijci nisu ništa uzimali kako tragediju, život je za njih, budući da vjeruju u reinkarnaciju, samo ciklus. **Karma** je određena, ona određuje što će ti se dogoditi, nema mjesta panici." "Ako se zna da je **karma** sve ono što čovjek svjesno i nesvjesno u životu čini, onda je za pripadnike više kaste, to jest za one na vlasti, opasno da se druže s njima."	https://www.jutarnji.hr/life/grcki-ucimo-u-tjednu-sanskrt-vikendom-2871830 https://www.jutarnji.hr/globus/zeljko-malnar-uhvatio-sam-goranskog-jetija-4091964
kastanjete	šp. *castañetas*	španjolski instrument, drvene izdubene pločice koje se po dvije drže u svakoj ruci, a proizvode zvuk udaranjem jedne o drugu	"Zvijezda večeri bit će španjolska virtuozna umjetnica Tena Lucero koja je **kastanjete** uspjela promovirati u solistički instrument na najvećim pozornicama svijeta." "Vandi Winter samo nedostaju **kastanjete**, pa da zapleše zavodnički španjolski ples, ole!', primijetio je Feshi."	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/video-lisinski-slavi-svoj-dan-zvijezda-veceri-spanjolska-umjetnica-na-kastanjetama-tena-lucero-592654 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/ovo-ne-kopirajte-ni-u-kojoj-varijanti-20140219
kat	arap. قات (*qāt*)	istočnoafrički grm (*Catha edulis*), od osušenih listova i mladica priprema se osvježavajući i stimulativni napitak, tzv. abesinski čaj; koristi se i kao narkotik	"Slično kao i listovi koke i **kat** se u zemljama otkud potječe ne smatra drogom." "Mnogi odmah s ulica odu na tržnicu kupiti **kat**, biljku koja žvakanjem oslobađa blagi stimulans, poput lišća koke u Južnoj Americi."	https://arhiva.nacional.hr/clanak/87672/opojni-okus-domovine-upoznajte-kat-drogicu-sa-roga-afrike https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/jemenski-prosvjedi-skraceni-zbog-zvakanja-kata-20110210

kata	jap. 型 (*kata*)	borba sa zamišljenim protivnicima u istočnjačkim borilačkim sportovima (džudo, karate, itd.)	"**Kate** u sebi sadrže bezbroj kombinacija koje se mogu upotrijebiti i kao samoobrana u realnim borbenim situacijama." "Na Prvenstvu Hrvatske u para karateu zablistao je Antonio Šaršanski, u kategoriji para karate-seniori-invalidska kolica k-30, koji je odličnom izvedbom majstorske **kate** osvojio zlatnu medalju i naslov prvaka Hrvatske za 2022 godinu."	http://www.karateklublosinj.hr/hr/1685/sportski-karate-kate/ https://sibenski.slobodnadalmacija.hr/sibenik/sport/ostalo/antonio-sarsanski-prvak-hrvatske-u-para-karateu-ramljak-i-mileta-na-najboljem-putu-da-izbore-europsko-prvenstvo-1242085
katana	jap. 刀 (*katana*)	dugi borilački samurajski mač s lagano zakrivljenom oštricom	"**Katana** će, kad prođe tu fazu obrade, dobiti svoj prepoznatljivi luk i oštricu." "S **katanom** je toliko precizan da su ga stavili na testove rezanja svega od graška do loptica ispaljenih iz zračnog topa."	https://net.hr/danas/kako-se-kuje-katana-samurajski-mac-be378f76-b1ce-11eb-be6d-0242ac140027 https://www.index.hr/magazin/clanak/moderni-samuraj-nevjerojatna-vjestina-i-ubojita-preciznost-s-katanom/581940.aspx
kauboj	engl. *cowboy*	gonič goveda, osobito na zapadu SAD-a, čest lik u filmovima i književnim djelima; govedar, kravar	"U početku su ljudi na Divljem zapadu nosili vrlo raznolike šešire, a ono što danas povezujemo s **kaubojima** je zapravo Stetson šešir koji se u prodaji našao tek 1865. godine, a postao je popularan krajem 19. st." "Billy the Kid i njegova banda postali su mnogima trn u oku, i za novog šerifa okruga Lincoln izabran je bivši **kauboj** i krčmar Pat Garrett, Billyjev znanac, koji je dobio zadatak da očisti Novi Meksiko od odmetnika."	https://povijest.hr/istaknuto/kako-su-nas-vesterni-lagali-i-stvorili-sasvim-krivu-sliku-kauboja/ https://www.vecernji.hr/vijesti/hoce-li-billy-the-kid-biti-posmrtno-pomilovan-173938
kazačok	rus. *козачóк* (*kozačók*)	ruski i ukrajinski narodni muški ples u 2/4 mjeri; pokreti se ubrzavaju, dokončavaju živim skokovima i karakterističnim čučnjevima	"A isto se dogodilo i Rusima jer su spremili sve za veliko slavlje, očekivali su se potoci votke i **kazačok** u šatoru pored stadiona." "**Kazačok**, akrobatski ples koji se danas smatra ruskim nacionalnim	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ruski-rulet-nije-se-isplatio-3314795 https://povijest.hr/istaknuto/kult-licnosti-zasto-veliki-voda-nije-dopustao-da-ga-fotografiraju-s-desne-strane/

			plesom, nastao je među ukrajinskim Kozacima (o tome svjedoči i sam naziv, deminutiv od ruske riječi “kazak”, što znači “kozak”)."	
kazuar	nlat. *casuarius* < mal. *kasuari*	ptica trkačica (*Casuarius casuarius*) crne boje perja, živi u šumama Australije i Nove Gvineje	"Za razliku od većine drugih životinja, kod **kazuara** je ženka veća, jača i agresivnija." "Muškarca na Floridi u Sjedinjenim Državama usmrtio je veliki **kazuar**, ptica koja ne može letjeti, a potječe iz Australije i Nove Gvineje te se smatra najopasnijom pticom na svijetu, javljaju tamošnji mediji u subotu."	https://zoona.hr/divljezivotinje/kazuar-nije-dinosaur-nego-najopakija-zivuca-ptica/ https://www.24sata.hr/news/muskarca-usmrtila-najopasnija-ptica-na-svijetu-veliki-kazuar-624442
kebab	tur. *kebap* < osm. كباب (*kebap*) < arap. كباب (*kabāb*)	1. izvorno jelo s Bliskog istoka od komadića janjetine pečene na otvorenoj vatri 2. danas brzo jelo od komadića mesa pečenih postupno na vodoravnom grilu, u lepinji i uz dodatak raznog povrća	"**Kebab** je popularno fast food jelo koje vrlo lako možete pripremiti kod kuće, u domaćoj verziji, pri čemu vam neće biti potreban neki poseban pribor." "Meso nabodeno na štapić i pečeno iznad otvorene vatre mnogima je omiljena delicija koja je nastala u Turskoj, državi u kojoj danas postoji više od 100 različitih vrsta **kebaba**."	https://www.volim-eso.hr/domaci-kebab-junetina-kobasice/ https://putnikofer.hr/hrana-i-recepti/recept-za-kebab-i-kako-ga-pripremiti-kod-kuce/
kecal, *quetzal*	šp. *quetzal* < nahuatl *quetzalli*	srednjoamerička crveno-zelena ptica, smatra se simbolom slobode; kvecal	"**Kecal** je ime prekrasne zeleno-crvene ptice iz Srednje Amerike." "Montezuma je nosio pernatu ceremonijalnu perjanicu imena Quetzalapanecayotl, koja je sadržavala 400 pera svete ptice spomenutog boga, ptice **quetzal**, kako bi dodatno naglasio svoje božanske korijene."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/sto-je-kecal-20100729 https://muzejcokolade.hr/montezumin-sladoled/
kediv	osm. خديو (*ḫediv, ḫıdiv*) < perz. خديو (*xadēw*)	*pov.* 1. u Osmanskom Carstvu, počasni naziv za najviše državne dostojanstvenike 2. naslov osmanskog namjesnika u Egiptu (valije) dok je Egipat bio	"Na današnji dan 1874. godine rođen je Abas II., posljednji **kediv** Egipta." "Spomenutu opernu zgradu dao je **kediv** Ismail sagraditi povodom	https://www.dnevno.hr/ekalendar/na-danasnji-dan/abas-ii-kediv-egipta-koji-se-skolovao-u-becu-i-ozenio-madarskom-groficom-1874-815679/ https://www.nacional.hr/prva-

		pod osmanskom vlašću (1867—1914)	proslave otvaranja Sueskog kanala."	izvedba-opere-aida-bila-je-u-kairu-narucena-je-za-proslavu-otvaranja-sueskog-kanala/
kefir	rus. *кефи́р* (*kefír*)	piće od kiselog kravljeg, ovčjeg ili kozjeg mlijeka male gustoće dobivenog djelovanjem bakterija i gljivica; potječe s Kavkaza	"Početkom 20.st. prelijepa Ruskinja Irina Sakharova odlučila ga je posjetiti u Kislovodsku, gradu na sjeveru Kavkaza, u namjeri da ga zavede i izmami od njega nekoliko dragocjenih zrnaca za pripremu **kefira**." "Jednom slabo poznat izvan Kavkaza, danas je **kefir** posebno popularan u Rusiji i zemljama jugozapadne Azije, a posljednjih nekoliko godina i u drugim državama svijeta."	https://xn--titnjaa-6a36e.hr/zdrav-zivot/prehrana-i-utricionizam/kefir-gljiva-zdravlja-s-kavkaza/ https://miss7zdrava.24sata.hr/zdravlje/dobrobiti-kefira-i-osobe-koje-ga-ne-smiju-konzumirati-19596
kendo	jap. *剣道* (*kendo*)	jedna od klasičnih samurajskih vještina mačevanja u kojoj borci nose oklope; danas se umjesto mačeva upotrebljavaju 2 m dugi bambusovi štapovi	"Japansko prvenstvo u **kendu** glavni je športski događaj u Japanu i televizija ga prenosi svakog studenoga." "Trenira **kendo**, borilačku vještinu koja potječe iz Japana, a čija je svrha poštovanje ljudske pristojnosti i časti, kao i iskreno druženje s ostalima i stalna težnja da se poboljša samoga sebe."	https://www.samobor.hr/sport/kendo-t188 https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/jos-ne-ide-u-skolu-ali-zeli-postati-samuraj-2859614
kenjutsu	jap. *剣術* (*kenjutsu*) /kẽn'ʑɨᵝt͡sɨᵝ/	tradicionalna japanska vještina mačevanja iz koje se razvio kendo	"Za razliku od mnogih borilačkih vještina, **kenjutsu** nema pojaseve ni natjecanja." "Preciznije, stilizirano japansko mačevanje koje se razvilo od stare samurajske vještine upotrebe katane – **kenjutsua**."	https://www.vecernji.hr/zagreb/kenjutsu-je-pravi-lijek-za-stres-procisti-vas-kao-osam-sati-sna-1158836 https://www.kendoklubzagreb.hr/archives/2154
kibuc	jidiš *Kibutz* < hebr. *קִבּוּץ* (*kibúts*)	od 1908. do 1948. u Palestini, naseljenička (ob. poljoprivredna) samoupravna zadruga; danas u Izraelu, zadruga zasnovana na kolektivnom vlasništvu i potpunom egalitarizmu, nadahnuta cionističkim idejama o izgradnji nove židovske	"Bili smo u najbogatijem **kibucu**: 'Svi rade sve poslove, plaće idu u zajedničku blagajnu... Nema ljepšeg mjesta za život'" "Raketa je pala na područje **kibuca** Shaar	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/bili-smo-u-najbogatijem-kibucu-svi-rade-sve-poslove-place-idu-u-zajednicku-blagajnu-nema-ljepseg-mjesta-za-zivot-15187577 https://www.vecernji.hr/vijesti/na-izrael-ispaljena-

		domovine i socijalističkim idejama o besklasnom društvu	Haneguev, preko puta pojasa Gaze, precizirala je."	raketa-iz-gaze-nema-zrtava-870518
kilt	engl. *kilt* < škot. *kilt*	tradicionalna škotska plisirana muška suknja do koljena od tartana	"**Kilt** je simbol patriotizma i nacionalnog ponosa, a muškarci ih u ovoj prekrasnoj zemlji nose stoljećima." "S vremenom se situacija promijenila, pa danas većina njih **kilt** ne nosi na golom tijelu."	https://putnikofer.hr/kultura-i-ljudi/zasto-skoti-oblace-kilt-povijest-karirane-suknje-na-muskarcima/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/skoti-7-stvari-koje-do-sad-niste-culi-o-narodu-koji-uziva-u-nosenju-kiltova---587994.html
kimchi	kor. *김치* (*gimchi*) /kim.tɕʰi/	tradicionalni korejski prilog, najčešće od fermentiranog korejskog kupusa	"**Kimchi** je egzotičan i ljuti brat domaćeg kiselog kupusa i novi najbolji frend tvoje crijevne mikroflore." "**Kimchi** je fermentirana namirnica što znači da nastaje kontroliranim mikrobnim rastom i aktivnošću."	https://www.biobio.hr/bioblogija/sto-kimchi-i-zasto-zdrav-2950/ https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/povrce/kimchi-pozitivni-ucinci-gdje-kupiti-i-recept
kimono	jap. *着物* (*kimono*)	1. haljina širokih rukava i širokog pojasa, tradicionalna ženska i muška nošnja u Japanu 2. gornji dio odjeće u istočnjačkim borilačkim sportovima	"Na svojoj je premijeri nosila desetak tisuća funti vrijedan plavi **kimono** s bijelim rubom i zlatnim točkicama koji je pripadao njezinoj "okiya", odnosno nadzornici." "Lijepo mi je u ovakovoj haljini no ja ipak jedva čekam da odjenem **kimono** i da se nastavim tući."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/fiona-graham-zena-sa-zapada-u-svijetu-gejsi-3862905 https://www.vecernji.hr/sport/elegantna-matea-jedva-cekam-da-skinem-haljinu-i-obucem-kimono-i-da-se-nastavim-tuci-1549332
kip	laos. *ກີບ* (*kip*)	osnovna novčana jedinica u Laosu	"Tham je dobio 30,000 laoških **kipa** (laoška valuta) za svoj rad." "Ako ne platite naknadu za vizu u američkim dolarima pri ulasku, obično ćete proći bolje ako platite **kip** u Laosu."	https://hr.advisor.travel/poi/Patuxai-12246 https://hr1.seribudream.com/vientiane-laos-travel-tips-1458490-17283
kipa	hebr. *כיפה* (*kippāh*)	kapica kojom se, prema židovskim vjerskim propisima, pokriva glava, obavezna za muškarce u sinagogama i kod kuće za vrijeme molitve; kod ortodoksnih neprekidno	"Jedno od najtradicionalnijih obilježja židovstva, židovske kapice **kipa**, na Zapadnoj obali u kućnoj radinosti izrađuju Palestinke."	https://www.poslovni.hr/svijet/zidovske-kapice-prave-palestinke-124669 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/zidovske-kapice-

			"Kod Židova hasida običaj je nositi tradicionalnu crnu **kipa**, no mnogi Židovi nose kapice različitih boja i kreacija."	izraduju-palestinke-20090823
kivi	engl. *kiwi* < maor. *kiwi*	1. biljni rod povijuša (*Actinidia chinensis*) ploda (smeđe kore i zelenog mesa) bogata vitaminima A, B i C; aktinidija, kivika, kineski ogrozd 2. ptica (*Apteryx australis*), zakržljalih krila, čekinjasta perja, dugog tankog kljuna, obitava na Novom Zelandu; kivikalac	"**Kivi** je odličan izvor vitamina C, vitamina topljivog u vodi, koji dokazano jača imunološki sustav, bori se protiv posljedica stresa i starenja te pomaže u zacjeljivanju rana." "**Kivi** ptica ima tijelo kruškolikog oblika s malom glavom, dugačkim tankim kljunom koji je prilagođen za hvatanje kukaca i kratkim vratom."	https://miss7zdrava.24sata.hr/hrana/kivi-tko-ga-smije-jesti-a-tko-ne-18936 https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/kivi-ptica-zastitni-znak-novog-zelanda-08445cc2-b9f1-11ec-b4df-0242ac120025
kjat	burm. ကျပ် (*kyat*)	osnovna novčana jedinica u Mijanmaru	"Kad su obližnja sela napadnuta, dala sam 300.000 mijanmarskih **kjata** dvojici mladića iz mog sela da nam pomognu doći do Bangladeša." "Novčana je jedinica mjanmarski **kjat** (K); 1 **kjat** = 100 pjasa."	https://balkans.aljazeera.net/teme/2017/9/25/neispricane-price-najugrozenijih-izbjeglica-rohinja https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=40536
Kneset	hebr. כנסת (*k'néset*)	jednodomni parlament Izraela sa sjedištem u Jeruzalemu	"Izraelski parlament **Kneset** vjerojatno će se raspustiti u srijedu, što će dovesti do petih izbora u manje od četiri godine ..." "Nakon što **Kneset** odobri raspisivanje prijevremenih izbora, ministar vanjskih poslova lijevog centra Yair Lapid postat će premijer tehničke vlade s ograničenim ovlastima."	https://www.nacional.hr/raspusta-se-kneset-izraelci-idu-na-pete-izbore-u-manje-od-cetiri-godine/ https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/raspusta-se-izraelski-parlament-raspisuju-se-izvanredni-izbori-20220629
koala	engl. *koala* < dharug *kulawañ*, *kula*	tobolčar biljožder (*Phascolarctos cinereus*), živi u Australiji i hrani se lišćem eukaliptusa	"Zaštićene **koale** pronađene su mrtve prošle godine na plantaži stabala u Cape Bridgewateru, koja je dijelom posječena." "Iako **koala** izgleda kao maleni medvjed, on u stvari nije nikakav	https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/iskrcili-sumu-eukaliptusa-i-pobili-desetke-koala-prijete-im-ogromne-globe-ali-i-zatvorska-kazna-15136996 https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/koala-zanimljivosti-saznajte-nesto-o-ovoj-preslatkoj-

			medvjed, već sisavac tobolčar."	zivotinji-a104e35e-b9f2-11ec-8a14-0242ac13000f
kobe, Kobe	jap. *神戸* (*Kōbe*)	vrsta japanske govedine od goveda *wagyu*	"Naprotiv, japanska vrsta **kobe** toliko je rijetka, nježna i cijenjena da u svjetskim restoranima doseže vrtoglave iznose, koje si mogu priuštiti tek rijetki." "Kobe govedina naprosto se topi u ustima, a samo jedan pogled na **Kobe** odrezak stvara zazubice svima."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/top-10-najskupljih-govedjih-steakova-na-svijetu---353265.html https://www.dnevno.hr/magazin/zanimljivosti/razbijamo-mitove-evo-zasto-je-kobe-govedina-najskuplja-na-svijetu-808968/
kojot	engl. *coyote* < šp. *coyote* < nahuatl **koyootl*	zvijer iz porodice pasa (*Canis latrans*), nastanjuje američke prerije	"**Kojoti** su uglavnom usamljene životinje, i za razliku od drugih vukova, ne formiraju čopore i najčešće love sami." "Muškarac iz američkog New Hampshirea je ubio **kojota** vlastitim rukama u ponedjeljak nakon što je životinja zgrabila njegova dvogodišnjeg sina za kapuljaču i povukla ga na tlo, piše CNN."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/kojot-zivotinja-koja-je-nepravedno-optuzena-za-unistavanje-stoke-9a68b50c-b9f2-11ec-a241-0242ac120066 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/video-golim-rukama-zadavio-divlju-zvijer-koja-mu-je-pokusala-oteti-sincica-bila-je-to-instinktivna-reakcija-deset-minuta-je-trajala-nasa-borba-9880504
koka	engl. *coca* < šp. *coca* < kečuan. *kuka*	južnoamerički grm (*Erythroxylon cocai*) od čijeg se lišća dobiva kokain	"**Koka** je u zapadnom i tzv. civiliziranom svijetu na lošem glasu zbog proizvodnje teške droge kokaina." "Kolumbijski chefovi odlučili su srušiti tabu i afirmirati biljku **koku** u gastronomiji kao dio svog kulturnog identiteta."	https://epodravina.hr/nas-spasilo-zvakanje-koke/ https://plavakamenica.hr/2022/09/16/chefovi-ruse-tabu-koka-je-nova-zvijezda-na-menijima-poznatih-kolumbijskih-restorana/
koktel	amer. engl. *cocktail*	mješavina jedne ili više vrsta (alkoholnih) pića, ob. sa sokom ili sokovima, podrijetlom iz SAD-a	"Ukusni, šareni te – u pravilu – ubojito jaki, **kokteli** kao da utjelovljuju lakoću življenja, dakako, dok s njima ne pretjeramo." "Zahvaljujući snalažljivim 1920-im godinama **kokteli** su stekli svoju popularnost diljem svijeta."	https://povijest.hr/istaknuto/tekuca-povijest-kako-su-stvoreni-najpopularniji-kokteli-svih-vremena/ https://studentski.hr/vijesti/na-danasnji-dan/obiljezava-se-dan-koktela-tim-povodom-donosimo-zanimljivosti-o-njima-i-nekoliko-recepata

kokugaku	jap. *國學* (*kokugaku*)	*pov*. japanski intelektualni pokret tijekom razdoblja Tokugawa, u svrhu oživljavanja šintoizma	"Predstavnik je pokreta **kokugaku** koji se bavio proučavanjem izvorne japanske religije, šintoizma." "Međutim, većinu ključnih koncepata nihonjinrona može se pronaći u idejama o nacionalnom identitetu koje su kolale još u predratnom razdoblju, kao i u "nacionalnim studijima" škole **kokugaku** perioda Tokugawa (1600-1868)."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42123 https://hrcak.srce.hr/file/329251
kolhoz	rus. *колхоз* (kolhoz), kratica za *kollektivnoe hozjajstvo* (kolektivno gospodarstvo)	*pov*. kolektivističko poljoprivredno gospodarstvo (u SSSR-u) koje objedinjuje zemlju predviđenu za veliku, uglavnom monokulturnu proizvodnju	"Milijuni za hladnjače idu županijama i općinama!? Proizvođači bijesni: 'Ovo nas vraća u model **kolhoza**!'" "Kao rezultat, posao kupnje i reformiranja **kolhoza** odjednom je postao vrlo profitabilan te je počelo privlačiti velik broj menadžera hedge fondova, ruske oligarhe, švedske investitore, pa čak i potomke ruskih plemenitaša u emigraciji."	https://novac.jutarnji.hr/novac/aktualno/milijuni-za-hladnjace-idu-zupanijama-i-opcinama-proizvodaci-bijesni-ovo-nas-vraca-u-model-kolhoza-15127973 https://www.poslovni.hr/strane/kapitalisti-preuzimaju-kolhoze-90892
kolibrić	šp. *colibri* < ?karipski	vrlo malena ptica iz porodice *Trochilidae*, nastanjuje Srednju i Južnu Ameriku	"To je obično prva pomisao kod ljudi kada se susretnu s **kolibrićem** negdje u prirodi." "Hranilica za **kolibriće** još nema cijenu, ali bit će usporediva ili možda malo niža, rečeno je u priopćenju."	https://www.nacional.hr/kolibric-pazljivo-brine-o-svojim-pticima/ https://www.jutarnji.hr/domidizajn/d-d-vrt/pametna-hranilica-za-ptice-koja-snima-fotografije-ptica-i-prikuplja-ih-u-mobilnoj-aplikaciji-15294781
kondor	šp. *cóndor* < kečuan. *kuntur*	velika ptica grabljivica širokog raspona krila iz porodice američkih lešinara (*Cathartidae*)	"Zaštićeni andski **kondori**, ptice s jednim od najvećih raspona krila na svijetu, mogu letjeti čak pet sati ili oko 160 kilometara bez da uopće zamahnu svojim golemim krilima." "Kalifornijski **kondori**, krajnje ugrožena vrsta, mogu se razmnožavati bez parenja, pokazala je studija znanstvenika iz zoološkog vrta u San Diegu."	https://www.jutarnji.hr/life/tehnologija/znanstvenici-zapanjeni-otkricem-o-andskim-kondorima-lete-i-po-5-sati-bez-da-zamahnu-krilima-15008150 https://www.glasistre.hr/znanost/kalifornijski-kondori-ugrozena-vrsta-mogu-se-razmnozavati-bez-parenja-studija-755813

konjak	fr. *cognac*, prema gradiću Cognac u južnoj Francuskoj	zaštićeno ime francuskog žestokog pića, destilata vina	"Bačve u kojima **konjak** stari moraju biti izrađene od posebnog francuskog hrasta koji raste u samo dvije šume." "**Konjak** je, naime, toliko profinjeno piće da zaslužuje samo najbolju "pratnju", poput guščje jetre, kavijara, tartufa, jastoga i divljači, a fino se sljubljuje i s tamnom čokoladom."	https://finirecepti.net.hr/zanimljivosti/10-zanimljivih-cinjenica-koje-morate-znati-o-konjaku/ https://povijest.hr/istaknuto/tekuca-povijest-kako-je-stvoren-konjak/
kopi luwak	indonez. *kopi luwak* /ko.pi ˈluak̚/	kava čija su zrna prošla kroz probavni trakt azijske cibetke	"Jack Nicholson odlučio sastaviti popis stvari koje svakako treba barem jednom isprobati prije smrti, na visoko mjesto stavio je i **Kopi luwak**, kavu sa Sumatre, najskuplju kavu na svijetu." "Slična se kava proizvodi i u Vijetnamu, no znatno je manje popularna od **Kopi Luwaka**."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/kopi-luwak-najskuplja-kava-na-svijetu-u-zagrebackoj-ilici-3913491 https://www.index.hr/magazin/clanak/najskuplja-kava-na-svijetu-u-zagrebu-napitak-od-macje-kakice-za-sto-kuna/408319.aspx
kora	mande 𞸃𞸒𞸅 (*köra*)	afričko trzalačko glazbalo, obično sadrži 21 žicu	"Među njima se pronašla arapska lutnja (oud), afrička **kora**, bliskoistočni saz koji neodoljivo podsjeća na šargiju, ili američka cigar box gitara koja kao rezonator koristi posebno izrađenu kutiju za cigarete..." "Dok **kora** ima 21 žicu, ngoni ih ima od 8 do najviše 16."	https://www.novilist.hr/rijeka-regija/rijeka/zoran-majstorovic-i-jazzistra-orchestra/ http://www.muvrin.mdc.hr/hr/zbirka/glazbala/kamale-ngoni,187.html
korida	šp. *corrida*	borba s bikovima prema pravilima koja vladaju u Španjolskoj (probadanje mačem) ili u Portugalu (bez probadanja mačem)	"No, zbog toga što će zabrana u praktičnom smislu malo toga promijeniti, mnogi u ostatku Španjolske katalonsku zabranu **koride** povezuju s politikom, ne s okrutnošću prema životinjama." "ZASTRAŠUJUĆA SCENA NA **KORIDI** U ŠPANJOLSKOJ: / Bik dokačio jednookog matadora i skinuo mu skalp"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/video-dan-kada-je-umrla-korida-okrutnom-ubijanju-bikova-dosao-je-kraj-2118321 https://net.hr/danas/svijet/zastrasujuca-scena-na-koridi-u-spanjolskoj-bik-dokacio-jednookog-matadora-i-skinuo-mu-skalp-0f38bf8c-b1c3-11eb-92b9-0242ac130045

korma	urdu قورمہ (*qormā*)	aromatično indijsko jelo od piletine i začina	"Varijacija na pileći curry, **korma** je jedno od omiljenih jela diljem Indije." "**Kormu** s junetinom karakterizira dugo, sporo kuhanje kojim postižemo divne, produbljene arome začina te fantastičnu mekoću mesa."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-kormu---751967.html https://www.volim-eso.hr/korma-s-junetinom-i-basmati-rizom/
koto	jap. 琴 (*koto*)	japansko glazbalo s 13 žica, vrsta citre	"Premda je utjecaj zapadne pop glazbe nadjačao nekadašnju popularnost **kota** i ostalih japanskih nacionalnih instrumenata, japanska kultura i dalje njeguje svoje instrumente." "Ceremoniju otvaranja obilježio je mini koncert na tradicionalnom japanskom glazbalu, **koto**, u izvedbi gđe Sanje Flajs Vidaković ..."	https://danas.hr/zivot/sos/instrument-koto-10b4c89a-b9f3-11ec-ac7f-0242ac120046 https://www.vecernji.hr/lifestyle/japanski-veleposlanik-otvorio-tjedan-japana-u-westinu-1068728
kovš	rus. *ковш* (*kovš*)	ruska ovalna posuda za piće	"Carevi su davali praznično piće medovinu i darivali za zasluge ovalne raskošno ukrašene posude za piće (**kovš**)." „Restauriran, **kovš** je vraćen na mjesto odakle je i potekao – u Rusiju.“	https://hr.rbth.com/povijest/91412-romanovi-bozicni-pokloni http://www.casopiskvaka.com.hr/2019/11/marina-enadic-objavljen-je-novi-roman.html
kozinaki	gruz. *გოზინაკი* (*gozinaki*)	gruzijska poslastica od karameliziranih orašastih plodova	"Sjeme sezama koristi se za spravljanje omiljene poslastice mnogih – **kozinaki**." "Od djetinjstva se svi sjećamo okusa **kozinakija**, ovog zdravog i jednostavnog deserta."	https://letifico.hr/en/online-ducan/flour/sezamovo-brasno-500-g/ https://washerhouse.com/3/hr/2231-domashnie-kozinaki.html
krait	hind. करैत (*karait*) < ?oraon	rod azijskih zmija otrovnica (*Bungarus*)	"Morski **krait** sa žutim usnama (Laticauda colubrina), poznat i kao crno-trakasti morski **krait**, vrsta je otrovne morske zmije koja živi u tropskim indo-pacifičkim vodama." "Malajski ili plavi **krait**	https://more.slobodnadalmacija.hr/om/sa-svih-strana/ova-zmija-smatra-se-jednom-od-najotrovnijih-zivotinja-na-svijetu-susreli-smo-je-u-tajlandu-1093829 https://www.24sata.hr/ljubimci/otkrivamo-

			najotrovnija, ali i najsmrtonosnija zmija u Aziji."	zanimljivosti-o-sest-najotrovnijih-zmija-na-svijetu-333986
krav maga	hebr. קרב מגע (*krav magá*)	izraelska borilačka vještina usmjerena na obranu od stvarnih napadača	"**Krav Maga** je suvremen i praktičan sustav samoobrane koji bi nam trebao pomoći izbjeći, spriječiti ili razriješiti bilo koju vrstu nasilja i napada kroz jedinstvenu pedagogiju i način obuke." "Prije 13 godina zaljubila se u **Krav Magu**, a već tri godine kasnije postala je i instruktorica ovog izraelskog sustava samoobrane."	https://www.telegram.hr/super1/fit/otisla-sam-na-prvi-trening-samoobrane-i-saznala-kako-zapravo-funkcionira-krav-maga/ https://native.tportal.hr/zivimo-sa-strascu-radimo-sa-strascu/sara-peric.html
kriket	engl. *cricket*	momčadska igra na travi kojoj je cilj obraniti ili srušiti rešetku od 3 kolčića; popularna u Ujedinjenom Kraljevstvu i zemljama Commonwealtha	"Evo zašto su dvojica engleskih reprezentativaca u **kriketu** usred slavlja pobjegli s pobjedničkog postolja" "IGRAČ **kriketa** engleske grofovije Worcestershire, Alex Hepburn, optužen je da je silovao ženu nakon što je imala sporazumni seks s njegovim tadašnjim suigračem Joeom Clarkeom, piše BBC."	https://www.jutarnji.hr/sport/sport-mix/video-nikom-nista-nije-bilo-jasno-evo-zasto-su-dvojica-engleskih-reprezentativaca-u-kriketu-usred-slavlja-pobjegli-s-pobjednickog-postolja-9122501 https://www.index.hr/vijesti/clanak/optuzila-engleskog-sportasa-za-silovanje-mislila-je-da-spava-s-drugim-igracem/2055061.aspx
kroasan	fr. *croissant*	austrijsko slatko pecivo od francuskog lisnatog tijesta	"Umjetnost pripreme originalnih francuskih **kroasana** dovedena je do savršenstva kako bi se dobili meki, prozračni, hrskavi, ali ipak sočni slojevi tijesta." "Kod pripreme omiljenih **kroasana** najvažniji su kvalitetni sastojci i strpljenje, imamo recept"	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-jednostavne-kroasane---599614.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/kod-pripreme-omiljenih-kroasana-najvazniji-su-kvalitetni-sastojci-i-strpljenje-imamo-recept-15066814
kruna	češ. *koruna* / šved. *krona* / norv. *krone* / isl. *króna* < lat. *corona*	osnovna novčana jedinica u Češkoj, Švedskoj, Norveškoj i Islandu	"Međutim, prije krize eura tečaj je bio na razini od 11 **kruna** za euro, da bi se u vrijeme financijskih previranja ulagači više okrenuli švedskoj valuti." "Koliko je sto čeških **kruna**	https://novac.jutarnji.hr/novac/aktualno/svedska-kruna-oslabjela-30-posto-u-7-godina-guvernera-to-ne-brine-8848565 https://www.poslovni.hr/svijet/sad-cijeli-eu-zna-da-

			u eurima”, grozničavo su se raspitivali novinari na summitu Europske unije, i to premda tamo nije bilo nikakve ekonomske rasprave."	sto-kruna-vrijedi-cetiri-eura-83511
kšatrija	skr. *क्षत्रिय* (*kṣatriya*)	u Indiji, pripadnik druge kaste: knezovi i ratnička aristokracija, posvećuju život uglavnom tjelesnom vježbanju (u srednjem vijeku nestaju, nasljeđuju ih radžputi)	"Potom slijede **kšatrije**, odnosno vojnici i službenici." "Svaka kasta potječe iz jednog dijela njegova tijela: iz usta je izašla kasta brahmana koji proučavaju svete tekstove, iz ruku je nastala kasta **kšatrija**, iz bedara je nastala kasta vaišija, iz nogu kasta šudra."	https://smart-travel.hr/indija/ https://www.vecernji.hr/vijesti/zemlja-velikih-suprotnosti-s-prozora-jednog-od-najluksuznijih-hotela-na-svijetu-gledate-obitelji-koje-spavaju-u-kartonskim-kucama-1368644
kuk sul do	kor. *격술도* (*kyeok sul do*)	sjevernokorejska borilačka vještina koja njeguje različite stilove borbe	"Ojačajte svoj duh uz **kuk sul do**, savladajte samokontrolu uz Krav Maga samoobranu, definirajte mišiće uz bike polo ili pojačajte svoju izdržljivost i kondiciju uz ragbi." "Bit će tu joge, tai-chija, skakanja na mini trampolinima, zumbanja, swing-anja, atraktivnih sportova poput trbušnog plesa i pole dancea, pa do onih nešto “egzotičnijih” kao što su **Kuk Sul Do**, Yiguan ili Kali, a moći ćete i zaplesati sambu u ritmu brazilskih karnevala."	https://mojfaks.dnevnik.hr/clanak/rubrika/nakon-predavanja/samo-za-najhrabrije-egzoticni-sportovi-kojima-se-mozes-baviti-u-zagrebu---675748.html https://www.ljepotaizdravlje.hr/osvojite-tecaj-samoobrane/
kumis	rus. *кумыс* (*kumýs*) < tat. *qımız*	napitak od fermentiranog kobiljeg ili devinog mlijeka podrijetlom iz srednje Azije	"Sintezom vitamina C i B dobiva se alkohol, koga u prosječnom **kumisu** ima od 0,2 do 2,5%." "Za razliku od nekih fermentiranih mliječnih proizvoda koji fermentacijom stvaraju koagulum različite čvrstoće, **kumis** ostaje u tekućem obliku."	https://www.dnevno.hr/zdravlje/sami-napravite-kumis-najbolji-ruski-narodni-lijek-za-vitalnost-i-probavu-1627547/ https://gospodarski.hr/pitanja-i-odgovori/ostalo-pitanje-br-87/

kung-fu	kin. *功夫* (*gōngfu*)	općeprihvaćeni izraz za kineski boks; stara kineska borilačka vještina srodna karateu i boksu	"VIDEO: ŽELITE LI U PAR SATI NAUČITI **KUNG-FU** ILI PILOTIRATI? Uskoro ćemo moći 'downloadati' nove vještine i znanja izravno u mozak" "Wu Song je majstor **kung fua** iz grada Chengdua na jugozapadu Kine i u slobodno vrijeme bavi se bizarnim aktivnostima."	https://www.jutarnji.hr/life/znanost/clanak1531413.html-26473 https://www.24sata.hr/fun/ovo-jos-niste-vidjeli-otrovnu-zmiju-provlaci-kroz-nos-i-usta-529434
kung pao	kin. *宮保* (*gōngbǎo*)	sečuansko jelo od marinirane piletine i kikirikija	"**Kung pao** ili još poznat kao Gong bao kinesko je jelo od piletine, kikirikija i sečuanskog papra." "Mirisna piletina, slasni umak pun okusa, osvježavajuće povrće i hrskavi kikiriki čine slagalicu užitka zbog koje je **kung pao** omiljeno jelo...."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/kung-pao-slasni-guverner-secuanske-kuhinje-23236 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-kung-pao-piletinu---670071.html
kurkuma	arap. كُرْكُم (*kurkum*)	biljka (*Curcuma longa*) iz porodice đumbira (*Zyngiberaceae*) iz južne Azije	"U Indiji se većina **kurkume** koristi od sušena, a sorta 'Erode' je najbolja i najpopularnija." "U bogatom kemijskom sastavu **kurkume** su različite kemijske skupine, a najvažnija su eterična ulja i kurkuminoidi (žuto obojeni)."	https://www.vrtlarica.hr/sadnja-uzgoj-kurkume/ https://www.adiva.hr/nutricionizam/zdrava-prehrana/kurkuma-biljno-zlato-koje-se-vec-tisucama-godina-koristi-u-lijecenju/
kus-kus, kus kus	arap. كُسْكُس (*kuskus*)	sjevernoafričko jelo od brašna durum pšenice	"Prije posluživanja kuhani je **kus-kus** potrebno prebaciti u veću zdjeli te razrahliti vilicom te po želji začiniti." "**Kus kus** je tradicionalno jelo podrijetlom iz sjeverne Afrike, a sve je popularnije i na našim stolovima."	https://story.hr/Gourmet/a200607/Kus-kus-savjeti-za-pripremu-kuhanje-i-posluzivanje.html https://zena.rtl.hr/lifestyle/gastro/obozavamo-kus-kus-jednostavni-i-ukusni-recepti-7dce3ef0-35b2-11eb-83dd-0242ac13001e
kvača	chewa *kwacha*	osnovna novčana jedinica u Zambiji	"Kaže da za 10 **kvača**, što je otprilike pola eura, možemo dobiti četiri banane koje su manje od onih koje se prodaju u Hrvatskoj, a okus im je nešto intenzivniji." "Očekivali se da će	https://www.jutarnji.hr/globus/politika/50-dana-straha-u-ndoli-proces-hrvatima-mogao-bi-dugo-trajati-a-ishod-je-neizvjestan-15298705 https://www.index.hr/vijesti/clanak/hrvati-u-

			privedeni parovi danas izaći na slobodu, nakon što su platili jamčevinu od 20.000 zambijskih **kvača** po osobi (oko 1100 dolara) i pronašli 16 Zambijaca koji će za njih jamčiti."	zambiji-ostali-u-pritvoru/2429581.aspx
kvas	rus. *квас* (*kvas*)	rusko narodno fermentirano piće od raženog brašna i slada	"**Kvas** ima malene postotke alkohola, a nekad uopće ne sadrži alkohol pa je tako omiljeni izbor ljudi koji žele osvježavajuće piće nakon kojeg mogu sjesti za volan svog automobila." "Ruske domaćice u juhu su znale sasjeckati sve što bi našle u kuhinji: svježe povrće, kobasice, kuhani krumpir pa čak i kuhana jaja i sve se to ubaci u kefir ili ruski napitak **kvas**."	https://idesh.dnevnik.hr/lifestyle/klopa-cuga/kako-je-putin-popularizirao-kvas-ruski-napitak-od-fermentiranog-kruha-koji-postaje-popularniji-od-piva/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/7-ruskih-grickalica-koje-bi-bile-hit-u-svijetu---476971.html
kvecal, *quetzal*	šp. *quetzal* < nahuatl *quetzalli*	osnovna novčana jedinica u Gvatemali	"… mi pješice prelazimo granicu, mijenjamo dolare kod uličnih švercera u **kvecale** (gvatemalska valuta, 100 američkih dolara - 740 **kvecala**, lako za računati, omjer gotovo 1:1), tek toliko da imamo za najnužnije, tovarimo stvari u minibus i nastavljamo dalje." "Za puka 4 **quetzala** očistio mi je cipele, tiho i ponizno. Četiri **quetzala** su točno pola američkog dolara, pa si računajte."	http://www.glas-slavonije.hr/314586/11/U-pratnji-plavuse-prezivis-i-vulkan-i-potres https://kaportal.net.hr/nekategorizirano/3742679/kaplanetarium-mladena-postruznika-sve-je-povezano-smak-svijeta-se-vec-dogodio/
kvinoja	šp. *quinua* < kečuan. *kinwa*	biljka pseudožitarica (*Chenopodium quinoa*) porijeklom iz Južne Amerike	"Najbolji dio je taj što **kvinoja** pripada rijetkoj kategoriji proteinskih biljkaka, što znači da sadrži svih devet esencijalnih aminokiselina." "U Južnoj Americi **kvinoja** se u prehrani koristi više od 6000 godina, a narodu Inka je uz krumpir i kukuruz bila osnovna namirnica."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/zdravo-i-ukusno-evo-kako-pravilno-kuhati-kvinoju-zelite-li-da-se-svidi-svim-ukucanima-20190402 https://miss7zdrava.24sata.hr/hrana/kvinoja-pseudozitarica-puna-kalcija-i-proteina-22202

***kyu*, kiu**	jap. 級 (*kyu*) /kjuː/	u istočnjačkim borilačkim vještinama (džudo, karate i sl.) stupanj natjecatelja početnika	"Učenička se još nazivaju i **KYU** zvanja, a označavaju se na sljedeći način (od nižeg stupnja prema višem) ..." "Ukupno 26 članova Karate kluba Metković jučer je ispunilo uvjet za polaganje viših učeničkih **kyu** zvanja, popularno nazvanih pojaseva."	https://www.sokol-karate.hr/stranice/karate/pojasevi-i-zvanja/ https://www.metkovic.hr/2022/06/14/polaganje-za-nova-zvanja-u-karate-klubu-metkovic/
lagom	šved. *lagom*	švedski koncept stila života koji počiva na umjerenosti	"Iako **lagom** nije specifičan za dom, ključan je u stvaranju ugodnog, nenatrpanog izgleda." "**Lagom** se povezuje sa štednjom, poštenjem i kreiranjem ravnoteže u životu."	https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/lagom-svedska-tajna-uravnotezenog-i-sretnog-doma-naucite-kako-ugraditi-ovaj-koncept-15146753 https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/poboljsajte-nacin-zivota-uz-svedski-koncept-lagom---463844.html
lama	tibet. བླ་མ (*bla ma*)	budistički svećenik, redovnik (u Tibetu i Mongoliji)	"Phurbu Tsering Rinpoche je budistički svećenik, **lama**, i vrlo je cijenjen." "Od tri vrste tibetanskih redovnika koji žive u lokalnim samostanima, **lame** su oni koji se smatraju živućim bogovima."	https://www.index.hr/vijesti/clanak/kinezi-zatvorili-visokog-tibetanskog-svecenika/467969.aspx https://putnikofer.hr/kultura-i-ljudi/tibetanski-budizam/
lambada	port. *lambada*	brazilski društveni ples, u modi 1980-ih i 1990-ih; postao opće popularan	"Podučavam sve vrste plesova, a najomiljeniji plesovi su mi **lambada**, makarena." "Da bi osvojio svoje učenike, na početku godine ih uči da plešu **lambadu**."	https://www.24sata.hr/show/mario-petrekovic-i-nered-plesu-lambadu-i-makarenu-164536 https://mojtv.hr/m2/film.aspx?id=16750
lampredotto	tal. *lampredotto*	talijansko jelo od goveđeg želuca posluženog u sendviču	"**Lampredotto** je jelo koje se dobiva kuhanjem četvrtog želuca goveda u temeljcu sa začinima i rajčicom, a poslužuje se u pecivu s umakom salsa verde." "Chianti u plastičnoj čaši, tanjur **lampredotta** i svježe hrskavo pecivo uz	https://gastro.24sata.hr/top-10-toskanskih-jela-koje-morate-probati-10258 https://www.journal.hr/lifestyle/priska-thuring-bogata-gastro-tura-toskanom/

			izbor soli/papra i salse verde."	
lari	gruz. *ლარი* (*lari*)	osnovna novčana jedinica u Gruziji	"Ukupna vrijednost ugovora je 34,4 milijuna gruzijskih **larija** (GEL), što iznosi približno 12,5 milijuna eura, bez PDV-a." "U samo godinu dana gruzijski **lari** porastao je s 2 na 2,7 kuna za jedan **lari**."	https://lidermedia.hr/aktualno/tvrtke-i-trzista/poslovna-scena/institutu-igh-posao-u-gruziji-vrijedan-12-5-milijuna-eura-121336 https://n1info.hr/svijet/n1-reportaza-putine-huljo-fuck-ruzzia-poruke-su-koje-docekuju-ruse-u-gruziji/
laso	engl. *lasso* < šp. *lazo*	dugi konop s omčom na jednom kraju (ob. za hvatanje stoke)	"Uvijek pomalo prašnjavi od suhe zemlje, obavezno su stoku nadgledali i na svojim konjima, ponekad s bičem u rukama ili pak **lasom**, kojim su stoku hvatali kako bi je "obilježili". " "Čileanski kauboji, međutim, nisu imali razumijevanja za njihovu akciju pa su zabavu pronašli hvatajući **lasom** dvije djevojke u koridi."	https://www.24sata.hr/junior/nestrasivi-decki-na-konjima-i-s-lasom-u-rukama-413170 https://danas.hr/kauboji-lasom-hvatali-djevojke-d67fca38-b9ef-11ec-b54e-0242ac12001c
lavvu	saami *lávvu* /ˈlɑːʊu/	platneni šator sjevernoeuropskog naroda Saami	"U najsjevernijem ribarskom mjestu na svijetu Skarsvåg , možete spavati u staklenom **lavvu**, tradicionalnom šatoru koji gleda na more u North Cape Experience." "Kada stado zastane radi odmora, obitelji postavljaju šatore, zvane **Lavvu**, koji su načinjeni od gruboga navoštenog platna."	https://www.journal.hr/lifestyle/putovanja/najljepsi-skriveni-europski-otoci-vis/ https://nordicpoint.net/finska/regije-i-gradovi/laponija/saami-gospodari-sobova/
lazanje	tal. *lasagna*	1. talijanska tjestenina u obliku širokih traka 2. jelo od takve tjestenine s mljevenim mesom zapečeno s bešamel-umakom i začinima	"**Lazanje** zasluženo pripadaju skupini kulinarskih klasika, onih jela koje pripremamo s posebnom pažnjom, ljubavlju i u posebnim prilikama." "Ono što je bitno postići kod **lazanja** jest da ne budu masne, da ne budu	https://gastro.24sata.hr/tajna-savrsenih-lazanja-9425 https://gastro.24sata.hr/kolumne/lazanje-od-a-do-z-dva-umaka-i-domaca-tjestenina-19102

			suhe i da okusom budu taman - niti prejako začinjene, niti preslabo."	
lej	rum. *leu*	osnovna novčana jedinica u Rumunjskoj i Moldaviji	"...za razliku od drugih stranih valuta koje su korištene kao referentne u kreditima, banka nije objasnila da švicarski franak znatno fluktuira u odnosu na rumunjski **lej**“." "Nezadovoljni radnici zahtijevaju povećanje mjesečne plaće za 550 rumunjskih **leja** (227 dolara) što je oko 29 posto njihove prosječne osnovne plaće, znatno više od 155 **leja** koliko je Uprava spremna ponuditi."	https://sibenski.slobodnadalmacija.hr/sibenik/vijesti/hrvatska-i-svijet/euforija-u-udruzi-franak-svi-krediti-u-svicarskim-francima-bit-ce-proglaseni-nistetnima-507988 https://www.poslovni.hr/hrvatska/strajk-u-daciji-ugrozio-proizvodnju-renaulta-74545
lek	alb. *leku*	osnovna novčana jedinica u Albaniji	"Prema tamošnjem Institutu za statistiku, prosječna neto plaća u jednoj od najsiromašnijih zemalja Europe iznosi 51.531 albanski **lek**, odnosno nešto više od 400 eura." "Trebalo mi je malo vode sa šećerom da se oporavim od šoka kad mi je RBA bankomat, nakon što sam upisala da bih podignula tri tisuće **leka**, napisao da će mi banka na to naplatiti naknadu od 800 **leka**."	https://www.vecernji.hr/vijesti/place-su-male-posla-nema-korupcija-je-velika-ali-albanci-su-ljudi-koji-se-smiju-1365182 https://dubrovacki.slobodna dalmacija.hr/dubrovnik/vijesti/hrvatska-i-svijet/sokirana-klijentica-da-vam-ne-bi-palo-na-pamet-u-inozemstvu-podizati-gotovinu-s-bankomata-ove-banke-zatrebat-ce-vam-casa-vode-sa-secerom-1196708
lev	bug. *лев* (lev)	osnovna novčana jedinica u Bugarskoj	"Novac su podizali najčešće u apoenima od 200 do 400 **leva** (jedan bugarski **lev** je 3,7668 kn), čime su Šibenčane olakšali za približno dva milijuna kuna." "Komisija pozdravlja odluku o uključivanju bugarskog **leva** i hrvatske kune u ERM II."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/uhicen-bugarin-koji-je-na-bankomatima-opljackao-600-sibencana-3238427 https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/hrvatska-euro-uvodi-vec-2023-godine-evo-po-kojem-ce-se-tecaju-mijenjati-za-kune-15007461
liči	kin. *荔枝* (*lai*^{6} *zi*^{1})	zimzeleno drvo (*Litchi chinensis*) iz porodice *Sapindaceae*, podrijetlom iz južne Kine	"Stablo **ličija** je gusto razgranato sa šiljastim, tamno zelenim do crnim lišćem i plodovima crvene kore."	https://www.vrtlarica.hr/lici-sadnja-uzgoj/ https://danas.hr/zivot/sos/lici-kako-uzgojiti-lici-egzoticno-voce-e1157d42-

			"**Liči** je izuzetno bogato šećerima, te se ne preporuča osobama koje boluju od dijabetesa."	b9f1-11ec-bbba-0242ac120029
liman	rus. *лима́н* (*liman*) < tur. *liman*	estuarij u obliku lagune, karakterističan za obale Crnog i Azovskog mora	"Donjim tokom teče poplavnim područjem; 4 do 12 km širokim i 1,5 do 5 m dubokim ušćem utječe u Crno more (Dnjestarski **liman**)." "U istočnom sidrištu, **limanu** Demir-kapi, dubina je 21,9—23,8 m."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=15634 https://pomorska.lzmk.hr/Natuknica?id=2494
limoncello	tal. *limoncello* /limonˈtʃɛlːo/	liker od limuna porijeklom iz južne Italije	"**Limoncello** je slatki napitak s intenzivnim okusom limuna i složit ćeš se sigurno s nama kada kažemo da su topli dani nezamislivi bez njega." "Iz tog razloga nije preporučljivo **limoncello** ostavljati na izravnom svjetlu, kako tijekom pripreme tako i nakon nje, a u pripravak nije preporučljivo dodavati limunov sok."	https://gastro.24sata.hr/recepti/domaci-limoncello-recept-26861 https://www.novilist.hr/life/napravite-limoncello-kod-kuce-bez-posebnih-alata-i-vjestina/
lira	tal. *lira*, tur. *lira* > lat. *libra*	danas osnovna novčana jedinica u Turskoj i Sjevernom Cipru, a nekad u Italiji	"Turska **lira** izgubila je 44% vrijednosti u 2021. što je posljedica Erdoganovog odbijanja da podigne kamatne stope jer je inflacija stalno rasla." "Prosvjednici traže povećanje minimalne neto plaće koja sada iznosi 2.825 **lira** (179 eura) na 5.200 **lira** (331 euro)."	https://www.tportal.hr/biznis/clanak/erdogan-na-mukama-inflacija-uzletjela-na-gotovo-50-posto-20220204 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/turci-izasli-na-ulice-svakog-dana-sve-smo-siromasniji-20211212
lokum	tur. *lokum* < osm. لوقوم (*lokum*)	orijentalni slatkiš od škroba, oraha, šećera, voćnog koncentrata	"Neizostavna slastica uz kavu ili čaj u Turskoj je svakako **lokum**, o čijem nastanku postoji više priča." "Ovdje će i dijabetičari doći na svoje jer imaju mnogo proizvoda i za njih – različite halve, **lokume**, džemove, čokolade, praline."	https://www.slatkopedija.hr/lokum-neizostavna-turska-slastica/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/slatkolju pci-paznja-na-popis-pozeljnih-destinacija-stavite-i-ducan-lokum-3552740

lord	engl. *lord*	naslov pripadnika višeg plemstva i imenovanih uglednih osoba u Engleskoj	"To što 85 vojvoda, grofova i baruna sjedi u Domu **lordova** isključivo zahvaljujući rođenju obezvređuje demokraciju, ističu sami **lordovi**." "Dana 29. kolovoza 1923. godine rođen je glumac Richard Attenborough, jedan od vrlo rijetkih osoba iz filmske industrije koji su dobili titulu **lorda**."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ukinite-nasljedivanje-mjesta-u-domu-lordova-to-je-zastarjela-praksa-i-kosta-50-milijuna-funti-15059622 https://povijest.hr/nadanasnjidan/jedan-od-rijetkih-glumaca-koji-je-dobio-titulu-lorda-1923/
lori	engl. *lory* < mal. *luri*	mala šarena australska papiga iz porodice *Loriidae*	"No, oni nisu jedini koji pokazuju znakove opijanja; slično se ponašaju i tamošnje papige iz vrste šareni **lori**." "**Loriji** (*Loriinae*) australske su papige s perjem žarkih boja."	https://www.index.hr/magazin/clanak/sezona-opijanja-svake-godine-ima-sve-vise-pijanih-papiga-u-australiji/574479.aspx https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=46532
lujdor	fr. *louis d'or*, prema kralju Luju XIII.	*pov*. francuski zlatni novac iz 17. i 18. stoljeća	"Vjerojatno je bila provansalska plemkinja uhvaćena u zamku nesretna braka, ali ona, a ne on, naposljetku prekida vezu, ostavljajući mu dar od petsto **lujdora** i na prozoru dijamantom naškrabano: „Zaboravit ćeš i Henriette.“" "U Bremenu se kovao takozvani talirski zlatnik, ali on je više bio obračunski novac i imao je vrijednost petine francuskog **lujdora**."	https://www.nacional.hr/feljton-staljin-nikome-nije-pokazao-titovo-pismo-koje-ga-je-prestravilo/ https://www.hnb.hr/documents/20182/121504/h-monografija-povijest-novca.pdf/20cf684e-375e-430f-89c3-ad4e5824ae43
lundehund	norv. *Lundehund*	norveški pas, gonič pataka	"Još iz ledenog doba, norveški **lundehund** prepoznat kao jedan od najrjeđih pasa na planetu zbog svojih jedinstvenih karakteristika koje ne dijeli nijedna druga pasmina." "Norveški **lundehund** na svakoj šapi ima šest prstiju, a poznavatelji pasmine kažu da glavu može toliko jako zabaciti nazad da vrhom njuške dotiče svoja leđa."	https://www.novilist.hr/life/tri-rijetke-pasmine-pasa-koje-ce-vas-oduseviti-svojom-osobnoscu/ https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/ovo-su-pasmine-za-koje-je-malotko-cuo-neke-od-njih-su-pred-izumiranjem-15139048

lur	norv. *Lur*	*pov*. prethistorijsko puhaće glazbalo sjevernoeuropskih naroda; vrsta brončanog roga	"Arheolozi-amateri su pomoću detektora metala kod sela Hegre blizu Trondheima otkrili glave devet brončanih sjekira, vrh jednog koplja i komadić **lura** (vrsta puhaćeg glazbala)." "Kaže da zvuk roga koji puta podsjeća na prošlost te evocira sjećanja na prošla vremena bilo u kontekstu kao što je lov (sjećanja vezana uz lovački rog), bilo kao ratnički instrument (Vikinzi i njihov instrument **lur** ili rimska bucina)."	https://povijest.hr/povijestice/u-norveskoj-pronadene-sjekire-iz-broncanog-doba/ https://glazba.hrt.hr/simfonijski-orkestar-novosti/vlatkovic-dindo-i-schumann-za-pocetak-majstorskog-ciklusa-1883
ljama	šp. *llama* < kečuan. *llama*	južnoamerička bezgrba deva (*Lama glama* i *L. pacos*), u andskim se predjelima uzgaja kao domaća životinja radi mesa, mlijeka, vune i nošenja tereta	"Prema podacima iz 2007., u Južnoj Americi živi više od sedam milijuna **ljama** i alpaka." "Osim što sami pogled na **ljamu** izaziva osmijeh, ove životinje su možda naš ključ obrane protiv koronavirusa."	https://www.vecernji.hr/vijesti/ljame-su-umiljate-i-jedu-vam-iz-ruke-ali-nemojte-ih-ljutiti-pljunut-ce-vas-1565637 https://zoona.hr/domacezivotinje/jedna-ljama-na-dan-cuva-zdravlje/
ljanos	šp. *llanos*	područje ravnica u Španjolskoj i Južnoj Americi	"Većim dijelom zauzima područje **ljanosa** (savanska ravnica)." "No ne samo da je jedna od najvećih, nego i najrasprostranjenijih s obzirom da trave dominiraju u čitavim biomima kao što su savane, stepe, prerije, **ljanosi** i ostala slična otvorena travnata područja na Zemlji (1)."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=5943 https://www.matica.hr/media/uploads/prirodoslovlje/Prirodoslovlje_2013_web-smanjeno.pdf
maca	hebr. מַצָּה (*maṣṣā*)	beskvasni kruh od tanko izvaljanog i na ploči pečenog tijesta koji Židovi jedu na praznik Pesah u spomen na bijeg iz Egipta	"**Maca** se pripravlja po strogim normativnim propisima (halaha), u obliku tankih pogača, umiješanih samo od brašna i vode." "Juha s knedlama od **mace** u Izraelu se jede samo za pesah, ali drugdje se jede za skoro sve praznike."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=37801 https://plavakamenica.hr/2018/09/10/sto-se-jede-zaros-hasanu-zidovsku-novu-godinu-recept/

macchiato	tal. *macchiato* [makˈkjaːto]	espreso kava s malo mlijeka	"**Macchiato** je vrsta koja zadržava snagu kave, ali uz malu dozu mlijeka ili mliječne pjene da ublaži snažnu aromu." "U centru Zagreba, primjerice, malo gdje ćete naći veliki **macchiato** ispod 14 kuna, a u kvartovskim kafićima ispod 12 kuna"	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana/pica/kako-naruciti-kavu-i-ne-osramotiti-se-trazeci-macchiato-s-mlijekom---296530.html https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ispijanje-kave-postaje-luksuz-hrvatska-se-nalazi-u-top-deset-zemalja-eu-s-najvecim-poskupljenjem-15257629
mačeta	šp. *machete*	nož široke oštrice za siječenje šećerne trske i šikare u zemljama Latinske Amerike	"James se u slobodno vrijeme bavi i žongliranjem, pa kad mu je dosadno ili treba nešto novaca, uzme pribor (od loptica do **mačeta**), ode do prvog raskrižja i u pauzama između zelenih svjetala na semaforu zarađuje za život." "Meksički superheroji, ukratko, uskoro bi se mogli ostaviti **mačete** pa obrijati brkove i uskočiti u tajice."	https://www.putoholicari.rtl.hr/tomislav-perko-es-muy-peligroso-peru-2-dio-19676/ https://www.tportal.hr/magazin/clanak/juzna-amerika-nova-zlatna-koka-filmskog-biznisa-20140717/print
madera, madeira	port. *madeira*, prema otočnoj regiji Madeira	slatko jako vino s otoka Madeire	"Čaša bijelog vina u rižotu, čitava boca burgundskog vina za pečenu govedinu, čašica **madera** vina u umaku - mnogi recepti predviđaju dodatni alkohol i stručnjaci upozoravaju da on uvijek ne ispari." "Uvozili su se sherry, porto i **madeira**, a čak je i američki predsjednik Thomas Jefferson proizvodio vlastito vino."	https://zivim.gloria.hr/zivim/ucim/sok-od-grejpa-bijeli-aceto-i-naribanajabuka-mogu-zamijeniti-vino-u-pripremi-jela-9676834 https://www.vinarija.com/176-vino-u-kuhinji
madija	šp. *madia* < arauk. *madi*	jednogodišnja biljka (*Madia sativa*) iz porodice glavočika (*Compositae*), uzgaja se u zemljama Južne Amerike, sjemenke sadrže jestivo ulje	"Plodovi, sive ili crne roške bez papusa, sadrže 35 do 40% jestiva ulja, zbog kojega se **madija** mnogo uzgajala u Americi." „Pasja ruža i **madija**: Svaki dan ujutro kapnuti u usta 5 kapi.“	https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=37926 https://www.vitalabo.hr/life-light/ma36

madlen, madlena, *madeleine*	fr. *madeleine*, prema kuharici Madeleine Paulmier	francuski kolačić ugodna mirisa i okusa, načinjen od maslaca, brašna, šećera, s dodatkom ekstrakta vanilije i limuna	"**Madlene** su tradicionalni francuski kolačići koji se najčešće serviraju uz kavu ili čaj." "**Madeleine** je tradicionalni specijalitet Francuske regije Lorraine, a uz šalicu čaja ili kave idealan je završetak tipičnog francuskog obroka."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/neodoljivi-francuski-kolacici-slatke-madlene-osvojit-ce-vas-okusom-izgledom-i-lakocom-pripreme-20211220 https://www.srednja.hr/svastara/madeleine-carobni-kolacic-koji-ozivljava-najljepsa-sjecanja/
mafija	tal. *mafia*	1. tajna klanovska nasilnička organizacija na Siciliji 2. organizacija koja ilegalno i legalno posluje u raznim unosnim djelatnostima (prenesena u Ameriku)	"ZLOGLASNI šef sicilijanske **mafije** odgovoran za otprilike 150 ubojstava, Giovanni Brusca, pušten je prošlog tjedna na slobodu, što je izazivalo velike proteste u Italiji." "Kada je početkom 90-ih FBI uhitio mafijaškog bossa Johna Gottija, bio je to početak pada američke **mafije**, odnosno Nacionalnog kriminalnog sindikata, kako mediji i policija ponekad zovu organizaciju koja je nastala početkom 19. stoljeća."	https://www.index.hr/vijesti/clanak/istraga-iz-palerma-otkrila-koliko-je-tamo-jos-uvijek-mafija-mocna/2283011.aspx https://www.vecernji.hr/vijesti/kako-je-nastala-cosa-nostra-pomogli-su-saveznicima-na-siciliji-jer-su-mrzili-fasiste-1390098
mahagonij	amer. engl. *mahogany* < ?karipski	američko drvo (*Swietenia mahagoni*) iz porodice *Meliaceae*, poznato po trajnosti, izvanrednoj teksturi i upotrebi u unutarnjem uređenju	"Na primjer, različiti prostori na gornjim katovima ujedinjeni su bogato obojenim i izdržljivim parketom od rodezijskog **mahagonija** koji je preuzet iz Vatrogasne postaje Hove 1970-ih." "Lusteri iz Venecije, golema ogledala u okvirima od **mahagonija** iz Belgije te pločice s uzorcima iz Birminghama, ukrašavali su interijere trgovaca začinima i dragim kamenjem."	https://www.jutarnji.hr/domidizajn/interijeri/zapanjujuci-moderan-dizajn-i-palme-u-dvoristu-kuce-skrivene-od-pogleda-u-centru-metropole-15231901 https://www.jutarnji.hr/life/putovanja/sjaj-i-bijeda-jedne-diktature-raskosni-simboli-obijesti-i-megalomanije-sada-su-opljackane-rusevine-15153734
maharadža	skr. *महाराज* (*mahārāja*)	titula velikih indijskih knezova; vladarski naslov u Indiji	"Zanimljivo je da je za vrijeme vladavine spomenutog **maharadže** država Mysore kao prva u Indiji dobila zastupničku (demokratsku) skupštinu." "Rovinj je ovaj vikend ugostio jednog od	https://povijest.hr/nadanasnjidan/maharadza-od-mysorea-jedan-od-najbogatijih-ljudi-na-svijetu-1940/ https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/ja-sam-maharadza-singh-clan-kraljevske-obitelji-rovinj-

			najbogatijih Indijaca i člana kraljevske obitelji stare čak tisuću godina, **maharadžu** Narendru Singha iz Jaipura, glavnog grada indijske pokrajine Radžastan."	ugostio-jednog-od-najbogatijih-indijaca-i-clana-plemenitaske-loze-stare-cak-tisucu-godina-7457010
mahfil	tur. *mahfil* < arap. مَحْفِل (*maḥfil*)	galerija u džamiji; mjesto za vladara i mujezina u toku molitve, a često i mjesto za žene	"Od vjerskih sadržaja, središnji molitveni prostor razvijen je na dvije etaže, prizemni dio za muškarce i galerijski **mahfil** za žene." "Tlocrtnu zakrivljenost nastalu spuštanjem segmenata kupole do poda (…) prati i minber – propovjedaonica, svojom prostornom zakrivljenošću, kao i **mahfil** – molitvena galerija."	https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/u-planu-jos-nekoliko-islamskih-centara-hrvatska-postaje-srediste-najmodernijih-dzamija-u-europi-487735 https://noviglas.hr/senad-nanic-kako-je-zagrebacka-dzamija-lijepa/
mahjong	kin. *麻將* [mɑːˈd͡ʒɒŋ]	kineska igra slična dominu, različito označene pločice treba složiti u suvislu cjelinu; danas česta u različitim izvedbama kao kompjuterska igra	"**Mahjong** ne rezultira boljim mentalnim zdravljem stanovnika ruralih područja, potvrdili su, a to su povezali s kompetitivnošću same igre koja u takvim naseljima postaje oblik klađenja." "Igranje popularne kineske igre pločicama **mahjong** može dovesti do napada, objavili su istraživači iz Hong Konga, nazvavši tu pojavu "**mahjong** epilepsija"."	https://ordinacija.vecernji.hr/budi-sretan/lifestyle/volite-mahjong-izgleda-kako-ova-igra-pomaze-kod-depresije/ https://www.24sata.hr/lifestyle/igra-mahjong-moze-voditi-epilepticnim-napadima-25248
makaki	port. *macaco* < ?bantu *makaku*	rod majmuna iz porodice *Cercopithecidae*, žive u Aziji i sjevernoj Africi	"Znanstvenici su dokazali da se mladunčad japanskih **makakija** spontano nasmiješi, a postoje izvještaji o smijanju kod miševa kad ih se škaklja, dok psi licem izražavaju zadovoljstvo" "Žućkasti **makaki** (*Macaca mulata*) živi na Indijskome potkontinentu i na Himalaji sve do 3000 m."	https://www.vecernji.hr/vijesti/novorodeni-makaki-majmuni-smijese-se-u-snu-poput-ljudskih-beba-1104551 https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=38224

makao	port. *macao* < tupi *macavuana*	crvena ara, tropska papiga iz porodice *Psittacidae*	"Tim veterinara iz Sao Paula zajedno sa stručnjacima za 3D prinatanje uspješno su napravili novi kljun ozlijeđenoj **makao** papigi Gigi." "Heroj filma 'Rio' je Blu, pripitomljeni **makao** papagaj i posljednji mužjak svoje vrste, koji nikad nije naučio letjeti."	https://www.telegram.hr/zivot/ozlijedena-papiga-dobila-novi-kljun-od-titanija-napravljen-uz-pomoc-3d-printera/ https://www.tportal.hr/magazin/clanak/upoznajte-pernate-junake-20110401
makaroni	tal. *maccharone*	talijanska tjestenina cjevasta oblika	"Kuhane **makarone** dodaj u umak pazeći da svi budu prekriveni umakom." "Jeste li znali da **makarone** sa sirom možete napraviti u jednom loncu te tako smanjiti količinu zaprljanog suđa u kuhinji?"	https://gastro.24sata.hr/recepti/tjestenina-sa-sirom-za-topli-i-kremasti-pocetak-vikenda-24833 https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/recept-za-makarone-sa-sirom-u-jednom-loncu---652396.html
mako	tur. *mako*, prema uzgajivaču pamuka Makou Beyu El Orfaliju	vrsta finog pamuka podrijetlom iz Egipta; upotrebljava se za donje rublje	"Za istu se namjenu danas rabe druge vrste pamuka; u Egiptu se mjesto **makoa** u više inačica proizvodi dugovlasi pamuk giza." "**Mako** saten je elitna tkanina koja ne može biti jeftina."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38270 https://fashion-r.decorexpro.com/tkani/vidy/mako-satin/
makrame	fr. *macramé* < tal. *macramè* < arap. مقرمة (*miqrama*)	1. umijeće uzlanja, vezivanja konopa, kreativna tehnika prepletanja i stvaranja čvorova u dekorativne svrhe; podrijetlom iz Arabije 2. sam proizvod takvog uzlanja	"Prvi dodir s **makrameom**, vještinom vezivanja čvorova kojom se dobiva tekstilna površina, imala sam prije pet godina, kada se ova tehnika vratila kao veliki trend u modu i uređenje doma." "**Makrame** tehnika donedavno je bila pomalo zaboravljen način kako napraviti različite dekorativne detalje."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/daniela-stilin-macrame-pletenje-uradi-sam-foto-20220417 https://grazia.hr/super-nam-je-makrame-a-zbog-radova-ovih-zaljubljenica-postao-nam-je-jos-drazi/
malamut	inuit. *malimiut*, prema plemenu Malimiut	aljaški polarni pas, pas za vuču saonica	"Aljaski **malamuti** su privrženi, inteligentni, bistri, malo tvrdoglavi i dominantni psi, koji su vrlo izdržljivi i brzo uče." "Aljaški **malamut** prošetao susjedstvom, policija vrlo	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/aljaski-malamut-pas-koji-zahtijeva-dresuru-a2df1f3e-b9f0-11ec-b2ae-0242ac130020 https://www.jutarnji.hr/va

			brzo pokucala na vrata vlasnici"	umijau/novosti/aljaski-malamut-prosetao-susjedstvom-policija-vrlo-brzo-pokucala-na-vrata-vlasnici-15292422
mamba	engl. *mamba* < zulu *imamba*	afrička zmija otrovnica iz roda *Dendroaspis*	"Srpkinja Marija Đurić (68) preživjela je tri ugriza zelene **mambe**, jedne od otrovnijih zmija svijeta čiji otrov, ako zubima pogodi žilu, može ubiti u samo nekoliko minuta!" "Ugrizom crna **mamba** ispušta oko 100 miligrama smrtonosnog otrova, a to je deset puta više od smrtonosne količine za odraslog čovjeka."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/srpkinja-68-prezivjela-tri-ugriza-otrovne-mambe-2232722 https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/crna-mamba-najduza-zmija-otrovnica-e2b6cb16-b9f0-11ec-9139-0242ac120013
mambo	amer. šp. *mambo*	ples latinoameričko-kubanskog podrijetla, nakon 1945. pod utjecajem jazza; kao društveni ples širi se po SAD-u i nakon 1955. po Europi	"Premda ga ljudi doživljavaju kao brzi ples, **mambo** je precizan i polagan ples bez puno pokreta." "**Mambo** potječe iz Kube, iz haićanskih naselja."	https://danas.hr/zivot/sos/ples-mambo-3417f604-b9f3-11ec-b853-0242ac120035 https://zena.rtl.hr/lifestyle/zabava/latinsko-americki-plesovi-0009f868-35b9-11eb-ae30-0242ac13001d
manat	azer./turkmen. *manat* < rus. *монета* (*monéta*)	osnovna novčana jedinica u Azerbajdžanu i Turkmenistanu	"Novčana je jedinica **manat** (m.; AZN); 1 **manat** = 100 gopika." "Novi azerbajdžanski **manat** stupa na snagu 1. siječnja 2006., a stari azerbajdžanski **manat** vrijedi do 31. prosinca 2005. kada prestaje biti zakonito platno sredstvo..."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4910 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2005_11_137_2577.html
mandril	engl. *mandrill* < gvin. *drill*	afrički čovjekoliki majmun (*Mandrillus sphinx*) iz porodice zamoraca; veliki babun	"**Mandril** (Madrillus sphinx) na snimci kroz staklo u ZOO-u pokušava uspostaviti dominaciju nad djetetom koje je još u pelenama, no ne uspijeva mu." "Ako si po horoskopu Djevica, tvoja duhovna životinja je majmun - i to ne bilo koji, nego najveća vrsta ovog primata - majmun **mandril**."	https://www.tportal.hr/fun/clanak/ova-beba-rastura-u-dvoboju-pogleda-s-majmunom-20121023/print https://zena.rtl.hr/astro/dnevni-horoskop/dnevni-horoskop-prica-otkrij-koja-je-tvoja-duhovna-zivotinja-3787988a-c4ac-11ec-9bac-608bb6fff77/7

manga	jap. *漫画* (*manga*)	japanski strip	"Neki će se sjetiti i kako su se davnih dana na policama Algoritma mogle pronaći japanske **mange** u hrvatskom prijevodu, stripovi malih formata, mekih korica i iznimno pristupačne cijene." "Uspoređujući japanski strip **mangu** s europskim i američkim stripom, odmah se zapaža "štedljiv" pristup crtežu ..."	https://www.vecernji.hr/kultura/japanska-manga-vraca-se-na-hrvatsku-strip-scenu-1640116 https://www.jutarnji.hr/kultura/art/kultna-knjiga-osamua-tezuke-%E2%80%98adolf%E2%80%99-ce-vam-reci-kako-su-mange-pokorile-cijeli-svijet-794749
mango	port. *manga* < mal. *mangga* < tamil. *man-kay*	jestiv plod tropskog drveta mangovca (*Mangifera*)	"**Mango** se posebno preporučuje jesti kada je zreo jer u toj fazi sadrži najviše vitamina A." "Postoji mnogo različitih vrsta **manga**, različitih boja, oblika, okusa i veličine sjemena."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/voce/mango-prednosti-za-zdravlje https://danas.hr/zivot/promo/mango-voce-s-puno-vise-prednosti-za-zdravlje-nego-sto-ocekujete-a5645c6e-b9f1-11ec-8bf0-0242ac120036
mangrov	engl. *mangrove* < port. *mangue* < šp. *mangle* < ?karipski	vegetacija zaklonjenih muljevitih obala tropskih i suptropskih mora, blizu riječnih ušća	"Šume **mangrova** se uništavaju na "alarmantan i strašan" način diljem svijeta, a stopa njihova smanjivanja je viša nego kod drugih vrsta šuma, upozorila je UN-ova organizacija za hranu i poljodjelstvo (FAO) ..." "**Mangrovi** kod grada Navotasa u zaljevu Manila na Filipinima "guše" se jer je muljevita površina na kojoj rastu prekrivena smećem, piše The Guardian."	https://www.poslovni.hr/lifestyle/fao-upozorava-na-ugrozenost-suma-mangrova-69170 https://www.jutarnji.hr/planet/biljke-koje-ublazavaju-klimatske-promjene-guse-se-u-hrpi-plasticnog-smeca-15107926
manti	tur. *manti*	orijentalno jelo od tijesta i mljevenog mesa	"**Manti** prija za predjelo, u juhi, kao prilog ili glavno jelo jer svi vole pečene ili kuhane kombinacije mljevenog mesa i tijesta, a jede se uz umake" "**Manti** poslužujemo na podlozi od jogurta, koji je pomiješan s goveđim garumom, goveđim sokom, malo češnjaka i potom dimljen."	https://www.24sata.hr/lifestyle/manti-hrskavi-turski-zalogaji-od-tijesta-i-mljevenog-mesa-284891 https://www.tportal.hr/jet-set/clanak/dvije-michelinove-zvjezdice-sazidane-na-temeljima-turske-kulinarske-tradicije-foto-20221210/print

maquis	fr. *maquis* /maˈki/	*pov*. jedinica francuskog pokreta otpora u 2. svjetskom ratu	"… na primjer u Francuskoj je desnica tvrdila da je francuski "**Maquis**" krajem rata, bez suda i suđenja, likvidirao 105.000 kolaboracionista, General de Gaulle spominje brojku od 10.842, dakle deset puta manju." "Riječ je o pobuni Hrvata i Muslimana pripadnika SS postrojbe u rujnu 1943. godine u francuskom gradu Villefrancheu i o pozitivnom odjeku toga događaja - kao antifašistilke solidarnosti medu žiteljima grada i u francuskom »**maquisu**« (pokretu otpora)."	https://evarazdin.hr/hrvatska-danas/zadah-klerofasizma-320382/ https://hrcak.srce.hr/file/307835
marabu	fr. *marabout* < arap. مرابط (*murābiṭ*)	ptica (*Leptoptilos crumeniferus*) iz porodice tropskih roda jaka kljuna i gola vrata	"Leopard, ris, kao i egzotična ptica **marabu**, od čijeg je perja kaputić Vlatka Pokos promovirala ovo ljeto, na CITES-ovoj (Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama biljaka i životinja) su listi visoko ugroženih životinjskih vrsta ..." "**Marabu** je impozantna ptica koja sliči dirigentu u fraku."	https://www.prijatelji-zivotinja.hr/index.hr.php?id=517k https://www.jutarnji.hr/vaumijau/novosti/na-fasnik-besplatan-ulaz-za-kostimiranu-djecu-a-pripremljen-je-i-poseban-program-15049778
marakuja	šp. *maracuya* < tupi *mboruku'ya*	kiselkasti plod nekih vrsta iz tropskog roda *Passiflora*	"Postoje dvije vrste **marakuja** voća, a to su ljubičasta i žuta." "Kada je kupuješ, biraj blago smežurane **marakuje** jer to znači da su zrele."	https://www.vrtlarica.hr/marakuja-sadnja-uzgoj/ https://zena.rtl.hr/lifestyle/gastro/marakuja-egzoticno-voce-bogatog-okusa-baa62b48-b9a2-11eb-aaa6-8e2739f391c7
mariachi	meks. šp. *mariachi* /maˈrjat͡ʃi/	1. ulični bend u Meksiku koji svira domaću glazbu 2. glazba koju izvode *mariachi*	"Poznatu i vrlo rasprostranjenu uzrečicu prema kojoj samo jedan pojam navodi na pomisao o Meksiku više od tequile, a to je **mariachi**, ne valja shvatiti tek kao neizbježan citat iz površnog turističkog vodiča kroz folklor ove velike zemlje južno od rijeke Rio Grande."	https://glazba.hr/event/25334-2/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/konobar-daj-jos-tekile-mariachi-glazba-koja-je-ujedinila-zemlju-i-pruzila-utjehu-obicnom-covjeku---732128.html

			"**Mariachi** su dolazili iz nižih slojeva društva, pa ih je šira javnost povezivala s alkoholom (točnije, pretjerivanjem u tekili), latinoameričkim mačizmom i nemoralom..."	
marula	engl. *marula* < cvana *morula*	listopadno drvo (*Sclerocarya birrea*) koje raste u južnoj Africi i na Madagaskaru	"Njihovim bi stopama moglo krenuti i ulje **marule** koje u svijetu ljepote još uvijek nije toliko zastupljeno, no zahvaljujući snažnim antioksidantnim svojstvima, moglo bi vrlo brzo postati jedan od najtraženijih sastojaka." "Drvo **marule** pretežito je nastanjeno u Južnoj Africi i tamo isključivo raste na divlje."	https://www.journal.hr/ljepota/zdravlje/ulje-marule-njega-koze-i-kose-ljeto-2019/ https://www.ecco-verde.hr/info/sastojci/marula-ulje
***mascarpone*, maskarpone**	tal. *mascarpone*	kratkotrajni sir iz talijanske pokrajine Lombardije	"Svoju posebnu teksturu ***mascarpone*** duguje visokom udjelu mliječne masti, koja mu daje i bogat, ali jako blag mliječni okus i suptilnu slatkoću." "Ovo je talijanski tiramisu u koji mora ići **mascarpone** jer sve ostalo je ravno svetogrđu."	https://www.sirevi.hr/sve-o-siru/sve-o-siru-mascarpone/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/recept-za-pravi-talijanski-tiramisu-3554249
mastika	grč. *μαστίχα* (*mastiha*)	grčka i makedonska rakija kojoj je dodan plod mastiksa	"Iako se **mastika** u našoj zemlji baš ne priprema, makedonska je mastika poznata širom ovih prostora." "S možda malim razlikama, makedonska je **mastika** isto što i grčki ouzo (uzo) i turski raki (čita se bez 'i')."	https://narodni.net/rakija-kao-narodni-ljek/ https://www.radio-banovina.hr/rakija-lijek-mnoge-bolesti/
matador	šp. *matador*	onaj koji u koridi mačem probada bika i zadaje mu smrt	"Nakon duge borbe, ranjeni je bik došao u situaciju da probode rogovima poznatog **matadora**." "Španjolski **matador**, 45-godišnji Juan Jose Padilla, čuven po tome što je u	https://faktograf.hr/2019/05/05/provjera-tocnosti-ne-ovo-nije-trenutak-u-kojem-je-matador-odlucio-odustati-od-borbe-s-bikovima/ https://net.hr/danas/svijet/zastrasujuca-scena-na-

			dosadašnjim okršajima s bikovima zaradio niz fraktura lubanje i teških tjelesnih ozljeda te izgubio lijevo oko i sluh na desnom uhu, prošlog je vikenda u borbi s jednim razjarenim bikom doslovno ostao bez skalpa, piše Daily Mail."	koridi-u-spanjolskoj-bik-dokacio-jednookog-matadora-i-skinuo-mu-skalp-0f38bf8c-b1c3-11eb-92b9-0242ac130045
maxixe	braz. port. *maxixe* /maˈʃiʃi/	stari brazilski gradski ples iz druge pol. 19. st.; umjerenog tempa, jedan od prvih egzotičnih plesova koji su postali popularni u razvijenim zemljama (oko 1890. proširio se Europom)	"Sve je krenulo 1910. godine kada je iz Brazila u Europu stigao ples pod imenom '**maxixe**', u kojem se plesni par vrlo tijesno pripijao, ali ples nije imao većeg uspjeha." "Uglavnom, riječ je plesu koji je kombinacija plesova kao što su forro, salsa, merengue, **maxixe** i carimbo."	https://spk-petrinia.hr/latino/ https://www.index.hr/magazin/clanak/Ne-sramite-se-svi-smo-pokusali-otplesati-barem-jedan-od-ovih-hit-plesova/662965.aspx
mazurka	polj. *mazurek*	poljski narodni ples u tročetvrtinskom taktu	"Mirovinu provodi učeći mlade specifičnom tempu i ritmu **mazurke** u svojoj školi u Varšavi." "Repertoar „Wielkopolanie" razvijao se dugi niz godina, a sada sadrži poljske nacionalne plesove kao što su poloneza, **mazurka**, krakowiak, oberek i kujawiak te preko 12 regionalnih umjetničkih programa."	https://n1info.hr/lifestyle/a404383-poljska-mazurka-ponovno-zivi/ https://vinkovackejeseni.hr/atraktivan-poljski-folklor-na-pozornici-vinkovackih-jeseni/
menhaden	engl. *menhaden* < alg. *munnawhatteaug*	riba koštunjača iz porodice *Clupeidae*, prerađuje se u riblje brašno	"Ove dvije omega-3 masne kiseline nalaze se u masnom tkivu hladnovodnih riba kao što su skuša, **menhaden**, inćuni, haringe i losos." "Izdaleka, kanal njujorškog Long Islanda izgleda kao da je prekrivenom ledom, no kada se približite vidite desetke tisuća trupala riba **menhadena**."	https://www.24sata.hr/promo-sadrzaj/znate-li-koje-su-koristi-ribljeg-ulja-za-pse-851933 https://net.hr/danas/svijet/riblja-apokalipsa-snimljen-kanal-zatrpan-tonama-uginule-ribe-prizor-je-prilicno-jeziv-dcf0ffd0-b1cc-11eb-abd4-0242ac14003d

menjševik	rus. *меньшевик* (*men'ševík*)	*pov*. sljedbenik menjševizma, pripadnik umjerenog dijela Ruske socijaldemokratske radničke stranke (1903—1919); nakon raskola 1903. menjševici su se odvojili od znatno radikalnijih boljševika	"Mogućnost legalnoga djelovanja u Rusiji nakon revolucije 1905. i umjereni program uskoro su od **menjševika** učinili brojniju i u Rusiji djelatniju skupinu." "**Menjševici** i socijalrevolucionari stavili su sovjete pod vrhovništvo Privremene vlade."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=40172 https://povijest.hr/bitkeiratovi/1917-revolucija-koja-je-promijenila-svijet/
merengue	amer. šp. *merengue* /meˈreŋge/	nacionalni ples Dominikanske Republike	"**Merengue** ples je najpoznatiji ples male otočne države u Karipskom arhipelagu, Dominikanske Republike, koji spada u latinoameričke plesove." "Plesni studio djeluje u Zagrebu i kao cilj ima promociju i razvoj prvenstveno salse i srodnih plesova (bachata, kizomba, **merengue**, cha cha cha), kao i standardnih i latinoameričkih plesova."	https://danas.hr/zivot/sos/koliko-poznajete-merengue-ples-28b58b0a-b9f3-11ec-94c7-0242ac120041 https://www.fever.hr/o-nama
merino	šp. *merino*	1. pasmina ovaca raširena u Španjolskoj, Australiji i Sjevernoj Americi, posebne svilenkaste vune 2. tkanina od vune te ovce, tkana kosim dijagonalnim vezom	"**Merino** ovca spada u vrste ovaca za proizvodnju vune i mesa imaju dvojnu proizvodnju s jačom proizvodnjom vune." "Kape od **merino** vune sada su na sniženju, a njihovom kupnjom činite dobro djelo"	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/merino-ovca-najpoznatija-pasmina-ovaca-570b6c64-b9f2-11ec-bd85-0242ac12002a https://www.journal.hr/native/journal-impact/kape-od-merino-vune-sada-su-na-snizenju-a-njihovom-kupnjom-cinite-dobro-djelo/
merlot	fr. *merlot*	1. naziv za nekoliko francuskih sorta crnog grožđa 2. vino od grožđa *merlot*	"Tipična francuska sorta vina **merlot** preporučuje se svima koji ulaze u svijet vina." "Udio francuskog **merlota** u odnosu na ostatak svijeta još je značajniji, jer je prema zadnjim podacima OIV-a **merlotom** ukupno zasađeno 266.000 hektara u cijelom svijetu, što znači da Francuzi posjeduju oko 42% globalnih nasada te sorte."	https://www.spar.hr/dobar-tek/dobro-je-znati/vino-i-hrana/merlot https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/od-internacionalnih-crnih-sorti-u-hrvatskoj-merlot-pokazuje-ponajbolje-ali-razlicite-rezultate-15093787

meskal, *mezcal*	amer. šp. *mezcal* < nahuatl *mexcalli*	meksičko alkoholno piće od bilo koje vrste agave	"**Meskal** i tekila se rade od agave, ali tekila se može napraviti samo od biljke plave agave, dok se više od 30 sorti agave može koristiti za izradu **meskala**." "**Mezcal** se može napraviti od više od 30 sorti agave a najčešće od vrsta kao što su tobalá, tobaziche, tepeztate, arroqueño i espadín, koji je najčešći i čini do 90% **mezcala**."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/tekila-manje-poznate-stvari-o-legendarnom-meksickom-picu---743942.html https://story.hr/Gourmet/a155604/Znate-za-tekilu-no-jeste-li-ikad-probali-mezcal.html
milonga	šp. *milonga*	1. glazbeni žanr karakterističan za Argentinu, Urugvaj i južni Brazil 2. argentinski ples na milonga glazbu	"Festival donosi radionice, **milonge** i koncert autentične tango glazbe." "Bergoglio je sa sedamnaest godina imao pravu djevojku i plesao je **milongu** i tango."	https://radio.hrt.hr/radio-dubrovnik/zabava/ovog-vikenda-u-dubrovniku-festival-tango-flow-9904265 https://book.hr/imao-je-djevojku-i-plesao-tango-bio-zastitar-u-diskoteci-ali-bog-je-imao-drugaciji-plan/
minaret	osm. مناره (*minare*) < arap. مَنَارَة (*manāra*)	toranj džamije s kojeg mujezin poziva muslimane vjernike na molitvu	"Izaslanici njemačke protuimigrantske stranke Alternativa za Njemačku (AfD) danas su podržali svoj prvi program u kojem stoji da islam nije spojiv s ustavom zemlje i poziva na zabranu **minareta** i burki." "Upravo je u toj drevnoj džamiji, čiji je simbol bio kosi **minaret**, vidljiv iz većeg dijela grada, lider Islamske države Abu Bakr al-Bagdadi proglasio "kalifat" ..."	https://www.vecernji.hr/vijesti/protuimigrantski-afd-islam-nije-dio-njemacke-minarete-treba-zabraniti-1080752 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/barbarizam-uoci-konacnog-poraza-is-a-u-mosulu-sa-zemljom-sravnjena-velika-dzamija-s-cuvenim-kosim-minaretom-u-kojoj-je-al-bagdadi-proglasio-kalifat-6287391
minestrone	tal. *minestrone*	gusta talijanska juha od povrća, sadrži grahorice i tjesteninu	"Talijanska gusta juha od povrća i tjestenine poznatija je kao **minestrone**." "Krepka juha **minestrone** jedno je od najpoznatijih talijanskih jela na žlicu koje nema strogih pravila."	https://gastro.24sata.hr/recepti/minestrone-najslavnija-talijanska-juha-21845 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-juhu-minestrone---602916.html

mirin	jap. *みりん* (*mirin*)	slatko japansko rižino vino, koristi se kao začin	"**Mirin** je rižino vino koje dodaje nevjerojatan i nezamjenjiv okus japanskoj kuhinji." "Pomiješajte tamari i **mirin** pa prelijte preko seitana i promiješajte."	https://bioplanet.hr/trgovina-organskih-proizvoda/ulja-i-zacini/zacini/mirin-250-ml-ruschin/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/pet-ideja-za-rucak-ispod-pola-sata-3582125
miso	jap. *味噌* (*miso*)	japanska pasta od fermentirane soje i dodataka, koristi se kao začin	"**Miso** se dobiva fermentacijom soje, a u nekim slučajevima i drugih sastojaka poput prosa ili pšenice." "**Miso** pasta je zapravo tradicionalni japanski začin proizveden fermentacijom soje, soli i gljive Aspergillus oryzae, a ponekad se dodaje i riža, ječam..."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/dodaci-prehrani/miso-slani-zacin-za-prevenciju-raka https://www.24sata.hr/lifestyle/recept-za-japansku-miso-juhu-75-posto-svih-japanaca-pojede-je-barem-jednom-dnevno-727887
mochi	jap. *餅* (*mochi*) /mot͡ɕi/	japanski kolačić od rižina brašna	"**Mochi** možete poslužiti i uz sladoled, popularni su oni od zelenog i matcha čaja." "**Mochiji** imaju mekan vanjski sloj i ukusno ljepljivo punjenje od zaslađene paste od crvenog graha."	https://grazia.hr/mochi-je-hit-na-drustvenim-mrezama-imamo-jednostavan-recept/ https://net.hr/magazin/hrana-i-pice/mochi-recept-kako-se-priprema-japanski-mochi-440dc464-3912-11ed-a8ec-0a6413c379a9
mod	engl. *mod(ern)*	pripadnik britanske omladinske supkulture nastale u velikim gradovima ranih 1960-ih (sklonost prema pseudotalijanskoj modi, skuterima, *rhythm and bluesu* i soulu te popartističkoj ikonografiji)	"Za razliku od **modova**, koji su zagovorom "šminkerske" srednjoklasne odjeće nastojali simbolično izbrisati svoje radničko podrijetlo, skinsi se izravno naslanjaju na "radničku kulturu" svojih roditelja." "Kožna jakna zadobila je mnogo više popularnosti u ženskom ormaru tijekom šezdesetih godina kada se Britanijom rasprostranila supkultura **modova**."	https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/zivot/cizma-zivot-cuva-a-vespa-ga-krasi-293714 https://story.hr/Fashion/a139240/Kozna-jakna-Povijest-jednog-odjevnog-komada.html

mojito	šp. *mojito* /moˈxito/	kubanski koktel od bijelog ruma, soka limete, šećera, mente, mineralne vode i led	"**Mojito** je jedno od najpopularnijih pića na bazi ruma koji je kasnih 50-ih i ranih 60-ih bio popularno jače alkoholno piće koje su Kubanci odlučili malo "razblažiti" tako da su mu dodali šećer, metvicu i limun." "Sastojci za zimsku verziju **mojita** se ne razlikuju od ljetnog klasika."	https://www.gastronomija.hr/mojito-koktel/ https://www.novilist.hr/life/hot-mojito-je-savrsen-zimski-koktel-imamo-jednostavan-recept/
mokasin(k)e	amer. engl. *moccasin* < alg. *maxkeseni*	1. obuća sjevernoameričkih Indijanaca od štavljene kože, mokasin 2. niska cipela ravnih potplata bez vezica	"Muške **mokasine**, nekad cipele koje su nosili Indijanci, danas predstavljaju ultimativan modni trend kad je riječ o ljetnoj obući suvremenog muškarca." "**Mokasina** je vrsta cipele koju su izvorno nosili sjevernoamerički Indijanci, u kojoj je koža gornjišta omotana oko čitavog stopala."	https://m.sibenik.in/moda_i_ljepota/muske-mokasine-savrsena-ljetna-cipela-za-modno-osvijestene-muskarce!/139812.html https://www.24sata.hr/lifestyle/moderne-verzije-su-u-trendu-indijanska-mokasina-i-opanak-imaju-puno-toga-zajednickog-865884
momo	tibet. ནགས་ནགས (*mog mog*)	nepalske okruglice s nadjevom, poslužuju se s umakom	"Prije nekoliko godina već sam pripremao **Momo**, no kako tada nisam imao bamboo steamer za parenje mi je poslužila alternativa - cjedilo." "**Momo** je jedno od međunarodno najpoznatijih nepalskih jela."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/momo-nepalski-dumpingsi-koje-moras-isprobati-26737 https://plavakamenica.hr/2018/11/17/bistro-himalayan-curry-prvi-hrvatski-nepalski-restoran-nazalost-ne-ostavlja-najbolji-dojam/
monsun	niz. *moesson* < port. *monção* < arap. موسم (*mawsim*)	vjetar velikih razmjera koji zbog različitog zagrijavanja kopna i mora ima sezonski karakter (južna Azija, posebno Indijski ocean); zimi puše s kopna prema oceanu, ljeti obrnuto, donosi velike kiše	"Nabujale vode odnijele su gotovo 200 života u posljednjih 10 dana, a indijske su vlasti danas izvijestile da je od lipnja, kada počinje sezona **monsuna** koja traje do rujna, poginulo 1028 ljudi." "Hladna fronta i sjeveroistočni **monsun** također donose loše vrijeme u glavnom gradu i drugim dijelovima zemlje, što bi moglo pokvariti inače posjećene proslave	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/zbog-nevremena-u-aziji-20-milijuna-beskucnika-3792315 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/u-odronima-i-poplavama-na-istoku-filipina-poginulo-26-osoba-20181230/print

			Nove godine na otvorenom."	
mopan, mopane	engl. *mopane* < cvana *mopane*	1. južnoafričko drvo (*Colophospermum mopane*) prepoznatljivog lišća u obliku leptira 2. ličinka kukca *Gonimbrasia belina* koja se hrani lišćem drveća mopan, a u Africi je popularno jelo	"Drvo **mopan** raste u Africi, ali u alkalnom tlu i na područjima koja nisu poplavna." "Ako volite probati baš sve, a put vas nanese u Afriku, zašto ne biste naručili **mopane**?"	https://moj.pet-centar.hr/Pitajte-nase-veterinare-Akvaristika/Kako-potopiti-drvo-1130.html https://povijest.hr/istaknuto/tradicionalna-africka-delikatesa-mopane-debeli-crvi-przeni-u-vlastitoj-masnoci/
mortadela	tal. *mortadella*	talijanska polutrajna debela, okrugla kobasica od svinjskog i telećeg mesa, komadića slanine i začina	"**Mortadela**, perjanica gastronomije regije Emilia-Romagna i njenog središta Bologne, kao namirnica vrlo je zanimljiva i ima dugu povijest." "Osim pršuta od mesnih dodataka, Talijani na pizzu stavljaju talijansku suhu salamu soppressatu te **mortadelu**."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/tri-recepta-za-super-sendvice-20140709/print https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/za-doista-dobru-pizzu-kljucno-je-ovo-20140530
mozzarella	tal. *mozzarella* /mottsaˈrɛlla/	bijeli meki sir iz južne Italije, izvorno se pravio od bivoljeg mlijeka	"Legenda kaže da je **mozzarella** rođena u mljekari blizu Napulja nakon jednog slučajnog pada grumena sira u vrelu vodu, a službeni podaci navode da potječe iz okolice Rima te da je nastala u 15. stoljeću pod imenom mozza." "Blaga, a tako ukusna **mozzarella** jedan je od najpopularnijih sireva na svijetu, kako zbog okusa, tako i zbog brojnih mogućnosti pripreme."	https://www.sirevi.hr/sve-o-siru/sve-o-siru-mozzarella/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-otopiti-mozzarellu---647102.html
muesli, müsli	švic. njem. *Müesli* /ˈmyːsli/	švicarski doručak od mješavine žitnih pahuljica, voća i dr. posluženih s mlijekom	"Visok udio prehrambenih vlakana, bogatstvo prirodnih vitamina, malo masnoća i složeni ugljikohidrati čine **muesli** idealnim odabirom za doručak modernih, zaposlenih ljudi." "Ljudi misle da su **muesli** zdravi jer sadrže integralne žitarice, ali trebali bi znati da sadrže puno šećera te često se pripremaju s uljem ili	https://gastro.24sata.hr/spajza/zitne-pahuljice-popularni-muesli-1907 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ovo-je-deset-najvecih-zabluda-o-zdravoj-hrani-nutricionistu-su-analizirali-sto-nam-se-nudi-pripremite-se-za-iznenadenja-385324

			maslacem ili nekom drugom vrstom masnoće."	
mudžahedin	arap. مجاهدين (*mujahidin*)	fanatični borac za islam, pretežno šijit; dobrovoljci u građanskim ratovima u drugoj polovici 20. stoljeća (Libanon, Bosna), često se služe terorističkim metodama	"Pišem ovo iz doline Pandžšir, spreman slijediti očeve stope, s borcima **mudžahedinima** koji su se spremni ponovno suprotstaviti talibanima." "Isto tako, objavljena je snimka bh. **mudžahedina**, pod naslovom "Hameri iz Iraka stigli u Siriju"."	https://www.index.hr/vijesti/clanak/ovaj-afganistanac-pokrece-oruzani-otpor-talibanima-procitajte-njegovo-pismo/2298274.aspx https://www.vecernji.hr/vijesti/radikalnim-muslimanskim-ekstremistima-podrska-stize-i-iz-hrvatske-946157
mujezin	tur. *müezzin* < مؤذن (*müezzin*) < مُؤَذِّن (*muʾaḏḏin*)	vjerski službenik (hodža) koji s minareta objavljuje vrijeme molitve i poziva na nju	"No kad **mujezin** s džamije pozove na molitvu, sve staje, utihne i svi klanjaju." "Inače, u okviru rada prvi put na Siciliji **mujezin** je izvodio ezan, islamski poziv na molitvu, u javnom prostoru."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/u-zemlji-faraona-i-tisuce-cuda-3896529 https://www.jutarnji.hr/kultura/art/igor-grubic-ozivio-sam-klasicisticke-spomenike-u-napulju-angaziranim-citatima-15080416
mungos	engl. *mongoose* < port. *mangusto* < marathi मुंगूस (*muṅgūs*) < telugu ముంగిస (*muṅgisa*)	manja zvijer iz porodice *Herpestidae* raširena u Aziji, Africi i južnoj Europi te poznata po imunosti na zmijski otrov	"Mali indijski **mungos**, grabežljivac koji je prije stotinjak godina unesen na Mljet da spasi "otok zmija", prometnuo se u najvećeg neprijatelja njegova iznimnog ekosistema i proširio se na kopno, ali mu još nitko nije ozbiljnije pokušao stati na put." "**Mungos** se hrani i malim sisavcima (miševi, štakori), gmazovima, pticama, beskralježnjacima, jajima."	https://www.jutarnji.hr/life/posast-protiv-koje-se-hrvatska-ne-bori-mungos-s-otoka-presao-na-kopno-ugrozene-su-brojne-vrste-6181281 https://www.jutarnji.hr/planet/mungosi-su-iskorijenili-zmije-ali-postali-i-prijetnja-bioraznolikosti-15097438
musaka	tur. *musakka* < Arabic مُسَقَّعَة (*musaqqaʿa*)	orijentalno jelo od isjeckana mesa i povrća (krumpir, patlidžani, tikvice), peče se u tepsiji	"**Musaka** je vrlo popularno, izdašno jelo, posebno praktično i omiljeno ljeti, kad ga je moguće pripremiti od raznog vrsta povrća, poput tikvica i patlidžana." "**Musaka** se peče u zagrijanoj pećnici na 200 stupnjeva 35 do 40 minuta."	https://www.volim-meso.hr/musaka-od-krumpira-i-mljevenog-mesa/ https://www.telegram.hr/super1/life/recept-za-musaku-s-krumpirom-i-mljevenim-mesom/

naan	hind. नान (*nān*) < perz. نان (*nân*)	tradicionalni indijski plosnati kruh	"**Naan** je tradicionalni dizani plosnati kruh slavan u Indiji i diljem srednje i centralne Azije, a koji se proširio i na ostale dijelove svijeta." "Postoji nekoliko recepata za **naan**, ovaj je najjednostavniji, a ovako pripremljene pogače jako su ukusne."	https://atma.hr/cuveni-indijski-naan-kruh-s-cesnjakom-aromaticna-lepinja-koje-se-necete-moci-zasititi-recept-video/ https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/zdravi-recepti/naan-indijski-kruh
nachos	meks. šp. *nacho* /ˈnat͡ʃo/ (mn. *nachos*)	meksičko jelo od prženih komadića tortilje prelivenih rastopljenim sirom	"**Nachosi** pripadaju onoj kategoriji hrane koju kada krenete jesti teško možete stati." "Danas se u **nachosima** mogu naći i komadići zelene salate, pirjano mljeveno meso, kuhani grah, čili papričice i brojni drugi dodaci."	https://www.journal.hr/lifestyle/gastro/5-recepata-za-nachose-koje-mozete-sutra-posluziti-uz-tekmu/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-napraviti-nacho-sir---700293.html
nagana	engl. *nagana* < zulu *unakane*	zarazna bolest kopitara i drugih sisavaca u Africi koju prenosi ce-ce muha	"*Glossina morsitans* ugrizom prenosi na goveda i konje neke druge vrste trypanosoma, koje uzrokuju bolest **nagana** (Fly disease)." "U trop. Africi ce-ce muhe prenose uzročnike afr. tripanosomijaze (bolesti spavanja u ljudi, odn. bolesti **nagane** u stoke)."	https://pomorska.lzmk.hr/Natuknica?id=68 https://proleksis.lzmk.hr/38079/
naginata	jap. 薙刀 (*naginata*)	japansko drveno koplje s velikim drškom, podsjeća na široku sablju nataknutu na dugi štap, kojom se bode kao kopljem, ali i siječe kao sabljom; koriste ga nindža-žene i općenito žene-borci	"Sječivo **naginate** ima izrazito dugačak usadnik (nakago) koji se uvlačio u prilagođeni usadni otvor na kopljištu (sl. 3)." "Glavno oružje im je bila **naginata** koja je bila prilagođena ženskoj manjoj visini te je ženama olakšavala održavanje ravnoteže."	https://blog.mimara.hr/2021/03/02/onna-bugeisha-musha-i-dva-japanska-zenska-koplja-naginate-u-muzeju-mimara/ https://povijest.hr/istaknuto/uz-samuraje-u-japanskoj-povijesti-prisutne-i-cudesne-zene-ratnice/
nahija	osm. ناحيه (*nâhiye*) arap. نَاحِيَة (*nāḥiya*)	manja upravna jedinica od nekoliko sela; nekad je postojala u Osmanskom Carstvu, a danas postoji u Siriji, Libanonu, Iraku i Jordanu	"… tvrde čak da se uređaj spominje u ranijim verzijama slavnoga epa, u dijelu kad Vuk Mandušić opisuje kako je neki Radun iz Lješanske **nahije** neustrašivo odbijao turske nasrtaje na svoju kulu"	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ep-o-obodinu-fotografija-uz-oglas-na-njuskalu-vratila-me-u-djetinjstvo-novi-frizider-je-dosta-je-vjerna-slika-kako-je-nas-svijet-postao-pokvareniji-9462620

			"pravoslavnima su to bili njihovi patrijarsi u Aleksandriji, Jeruzalemu i Istanbulu (Carigradu), arhiepiskopi na Cipru ili u Ateni, a u Crnoj Gori (kako je prozvana pod Turcima, kao samostalan sandžak u dva navrata, odnosno **nahija** u sklopu Skadarskog sandžaka) mitropolit."	https://www.jutarnji.hr/globus/svijet/cije-je-pravoslavlje-u-drzavi-mila-dukanovica-problem-koji-je-do-kraja-posvadao-nekadasnja-dva-oka-u-glavi-9970546
nanbudo	jap. *南武道* (*nanbudo*), prema tvorcu Yoshinau Nanbuu	moderna japanska borilačka vještina prilagođena suvremenom čovjeku	"Četrdeset je godina prošlo otkako su Petar Turković i Srećko Ferenčak u Hrvatskoj pokrenuli **nanbudo**, najmlađu japansku borilačku vještinu koju je stvorio veliki karataški majstor Yoshinao Nanbu." "Uz **nanbudo**, cilj je osjetiti međusobnu povezanost jednih s drugima, ali i s prirodom."	https://www.vecernji.hr/sport/japanska-vjestina-nanbudo-slavi-40-godina-postojanja-u-hrvatskoj-1285868 https://sport.hrt.hr/ostali-sportovi/zivot-u-skladu-s-prirodom-nanbudo-2616061
nandu	šp. *ñandú* < guarani *ñandu guasu*	velika južnoamerička trkaća ptica (*Rhea americana*) iz porodice nanduovki (*Rheidae*), nešto manja od afričkog noja	"**Nandui** su rašireni po pampama Južne Amerike, od Brazila do Patagonije." "**Nandu**, ptica slična noju, čvaknula je brazilskog predsjednika Jaira Bolsonaroa dok ju je hranio u predsjedničkoj palači tijekom oporavka od COVID-19, prenio je britanski Guardian."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=42886 https://www.vecernji.hr/vijesti/brazilski-predsjednik-bolsonaro-na-ratnoj-nozi-i-s-pticama-1417345
nargila	tur. *nargile* < perz. نارگیله (*nârgile*) < skr. *नारिकेल* (*nārikela*)	istočnjačka naprava (staklena posuda) za pušenje posebne vrste duhana u kojoj dim prolazi kroz dugu krivudavu cijev uronjenu u vodu i tako se hladi	"Podsjećaju pritom da je riječ o novom pojavnom obliku pokušaja krijumčarenja **nargile** kad se originalni proizvod zamijeni s lažnim koji se, kao što je u ovom slučaju bio riječ, nastoji legalno izvesti iz carinskog područja Europske unije kao original." "Šiša ili **nargila** je naprava kojom se puši aromatizirani duhan, čija para prolazi kroz posudu s vodom prije udisanja."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/crna-kronika/carinici-uhvatili-rumunja-s-tonom-biljne-materije-s-mirisom-mentola-nesto-im-je-bilo-sumnjivo-15039121 https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/zivjeli-smo-po-azilima-s-malom-bebom-akad-su-nas-otjerali-u-hrvatsku-pokrenuli-smo-biznis-kupili-auto-i-dobili-novu-domovinu-9577960

narval	fr. *narval* < dan. *narhval*	kit sjevernih mora (*Monodon monoceros*), dugačak do 5 m, karakterističan po dugačkoj šiljastoj kljovi kod mužjaka	"Riječ je o osjetilnom organu pomoću kojeg **narvali** osjećaju promjene u okolišu poput promjene temperature i slanosti mora, temperature zraka, pojave kemikalija i slične." "Kitovi **narvali** poznati su po svojim kljovama nalik na rogove mitoloških jednoroga koje mogu doseći dužinu od 2,6 metara, no donedavno njihova je svrha bila misterij"	https://www.index.hr/ljubimci/clanak/neobicne-zivotinje-narval-je-li-ovo-najneobicniji-kit-na-svijetu/898222.aspx https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/konacno-otkriven-misterij-jednorogova-roga-20140319
nasi goreng	indonez. *nasi goreng*	tradicionalno indonezijsko jelo od pržene riže	"**Nasi Goreng** je popularna indonezijska pržena riža koja se tradicionalno poslužuje s pečenim jajetom." "Prije posluživanja dobiveni **nasi goreng** pospite trakicama omleta, ostatkom mladog luka i svježim listićima korijandra."	https://recepti.index.hr/recept/1834-nasi-goreng https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/dobra-jela-s-rizom-nasi-goreng-indonezija-9864466
ngultrum	dzongkha ངུལ་ཀྲམ (*dngul kram*)	osnovna novčana jedinica u Butanu	"Tečaj nacionalne valute **ngultruma** vezan je uz indijsku rupiju." "Gospodarski je jako povezan s Indijom, a za jednu našu kuno dobijete 10 butanskih **ngultruma**."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=10363 https://www.srednja.hr/novosti/zaboravite-zapad-ovo-su-zemlje-u-kojima-mozete-dobro-zivjeti-s-malo-novca/
nikab	arap. نقاب (*niqāb*)	muslimansko pokrivalo za glavu s otvorom za oči	"**Nikab** je blaža verzija burke, crna tkanina prekriva glavu i lice, no vide se oči." "Nitko u Švicarskoj ne nosi burku, a **nikab** nosi tridesetak žena, procjenjuje Sveučilište u Luzernu."	https://www.index.hr/magazin/clanak/hidzab-nikab-burka-kakva-je-razlika/2016781.aspx https://www.vecernji.hr/vijesti/svicarci-izlaze-na-referendum-o-zabrani-pokrivanja-lica-tradicija-je-pokazati-svoje-lice-1474397

nindža	jap. *忍者* (*ninja*)	1. *pov*. udruženje pobunjenika u feudalnom Japanu (najmljene ubojice) 2. ratnik koji poznaje umijeće prikradanja koje se razvilo u feudalnom Japanu i izgradilo kao borilačka vještina	"Primarno su **nindže** bili ratnici te su često korišteni za obranu i zaštitu posjeda ili važnih ljudi." "Upravo 63-godišnji Jinichi Kawakami posljednji je japanski **nindža** i veliki učitelj."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/pet-mitova-o-misterioznim-japanskim-ratnicima-nindzama-1171746 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/video-odlaze-u-povijest-upoznajte-jinichia-kawakamia-63-posljednjeg-japanskog-nindzu-1365615
nirvana	skr. *निर्वाण* (*nirvāṇa*)	1. u budizmu, ugasnuće karme, čime se završava krug od rođenja do smrti; iracionalna transcendencija koju je Arhat postigao, ali Bodhisattva odgodio 2. u hinduizmu, izbavljenje kroz sjedinjenje Atmana s Brahmom; mokša	"Postignuće **nirvane** ne znači ni sjedinjenje relativnoga bića s apsolutnim u smislu vedantinskoga panteizma koji nalazimo u upanišadima, a ni apsolutni nihilizam." "Otkloniti uzrok znači otkloniti posljedicu; stoga se patnja može dokončati (**nirvana**) dokidanjem njezina uzroka, želje."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=43885 https://www.bitno.net/vjera/formacija/budizam-agnosticna-religija/
noh	jap. *能* (*nō*)	1. tradicionalna herojska japanska kratka drama s plesom i pjevanjem 2. maska u japanskom kazalištu	"… iznimno razvijene gastronomije kao što je sushi, predivnih hramova, brojnih vrtova, najraznovrsnijih umjetničkih formi od ceremonije čaja do **noh** kazališta pa sve do karakternih osobina kao što su one koje uključuje čast samuraja." "U majstorskim rukama blok japanskog cedra (hinoki) pretvara se u zapanjujuće maske, koje potom koriste **noh** i kyogen umjetnici."	https://www.kriticnamasa.com/item.php?id=707 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/u-zagrebu-japanski-majstor-s-dlijetom-koji-blok-cedrovine-pretvara-u-carobne-maske---416669.html
nori	jap. *海苔* (*nori*)	listići sušene alge koji se upotrebljavaju u makrobiotičkoj kuhinji, posebno kao sastavni dio sušija	"U ovom receptu se najčešće upotrebljavaju **nori** alge koje su obično nezamjenjivi dio u pripremi sushija." "**Nori** algu tostiramo na otvorenom plamenu i stavimo glatku stranu na makisu (bambusova prostirka za rolanje sushija)."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-vegansku-tuna-salatu---646230.html https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/jeste-li-vec-probali-pikantne-rolice-s-tunom-20130315

nunčake, nunčaku	jap. *双節棍* (*nunchaku*)	oružje japanskih borilačkih vještina sastavljeno od štapova spojenih užetom ili lancem	"Stéphane Oberle zasigurno je među prvima po vještini baratanja s **nunčakama** - oružjem drevnih borilačkih vještina." "**Nunčake** su prilično komplicirano oružje koje se temelji na oruđu za vršenje riže."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/ima-vjestine-kojih-bi-se-i-nindze-posramile-902604 https://www.tportal.hr/funbox/clanak/nema-sale-s-ovom-devetogodisnjakinjom-20191021
nyaya	skr. *न्याय* (*nyā-yá*) /njɑː.je/	jedan od šest skolastičkih sustava u indijskoj filozofiji, učenje o načelima formalne logike; kako je prvi zadatak logike da utvrdi sredstva spoznaje, *nyaya* među njima priznaje: opažanje, zaključivanje, usporedbu i svjedočenje	"Klasična indijska filozofija bila je u stanju odnositi se eksplicitno metateorijski spram svoga predmeta, dapače, konstituirati sebe samu u očigledno metafilozofskom smislu, kako ćemo vidjeti na primjeru filozofskog sustava **nyāya**." "… pri čemu će se obuhvatiti razrada ove discipline kako unutar „ortodoksnih“ sustava (**nyaya**, mimamsa, Bhartrhari), tako i unutar različitih buddhističkih škola."	https://www.bib.irb.hr/1113180 https://filoz.ffzg.unizg.hr/indijska-filozofija-seminar-filozofija-jezika/
njilaš	mađ. *nylas*	*pov*. pripadnik mađarske fašističke oružane organizacije u Drugom svjetskom ratu	"Nažalost, Alfreda Fischera nadomak slobode u Budimpešti su strijeljali pripadnici mađarskih fašista, tzv. **njilaši**, samo zato što je bio Židov." "Međimurje je tada vrvjelo od gestapovaca, **njilaša**, domaćih izdajnika, pa je zaista bila hrabrost iznenaditi neprijatelja upravo tamo gdje se on još osjećao relativno sigurnim."	http://glas-slavonije.hr/491206/3/Dragocjeno-svjedocanstvo-osjeckog-intelektualca-o-zlu-holokausta-i-Europi-u-ratu https://medjimurje.hr/aktualno/glas-javnosti/prije-70-godina-herojski-podvig-kalnickog-odreda-u-medimurju-17197/
njoki	tal. *gnocchi*	vrsta talijanskih valjušaka	"Proljetni **njoki**, srdele sa špinatom i varivo s okruglicama samo su dio našeg ovotjednog menija" "Potom **njoke** stavite kuhati u kipuću vodu koju ste prethodno posolili i kuhajte ih dok ne isplivaju na površinu."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/proljetni-njoki-srdele-sa-spinatom-i-varivo-s-okruglicama-samo-su-dio-naseg-ovotjednog-menija-15064714 https://www.vecernji.hr/lifestyle/fantastican-recept-ane-grgic-tomic-njoki-od-ljubicastog-batata-s-

				kozjim-sirom-praznik-su-za-sva-osjetila-1583837
oberek	polj. *oberek*	poljski narodni ples za par ili skupinu plesača, brza i živa tempa	"U njima se osjeća utjecaj rodne Poljske i njenih motiva, pa tako mazurke i poloneze koje sklada predstavljaju cjelinu složenu od poljskih narodnih plesova – mazureka, kujavijaka i **obereka**." "… potkraj XVII. st. javile su se i prve stilizacije poljskih plesova (mazurka, **oberek**, poloneza) i narodnih sastava, a u prvoj polovici XVIII. st. prevladavala je produkcija crkvene glazbe, osobito kantate."	https://nova-akropola.com/lijepe-umjetnosti/glazba/frederic-chopin/ https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=49303
obi	jap. 帯 (*obi*)	ukrasni pojas na kimonu s čvorom na leđima	"Kimono se uvijek nosi tako da je lijeva strana preklopljena preko desne i učvršćuje **obijem** (pojasem)." "Judogi se veže posebnim debelim pojasem koji odgovara judokinom rangu, a naziva se **Obi**."	https://www.elegant.hr/clanci/high-street-komadi-nadahnuti-egzotikom-orijentalne-gracioznosti-kimona/ https://judo-vinkovci.hr/o-judu/
ocelot	fr. *ocelot* < nahuatl *ocelotl*	zvijer (*Felis ili Panthera pardus*) iz porodice mačaka, živi u Južnoj i Srednjoj Americi; ozelot	"Tijekom svoje potrage za gušterima i vodozemcima u Kostariki, Coyote Peterson koji vodi emisiju 'Breaking Trail' sreo je divljeg **ocelota** koji je bio u zaigranom raspoloženju" "Jedna od najljepših divljih mačaka je sigurno **ocelot**."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/nije-li-ovo-najslada-divlja-zvijer-koju-ste-vidjeli-20160525/print https://www.24sata.hr/junior/ocelot-najljepsa-divlja-macka-koja-se-ne-boji-vode-426133
odaliska	osm. اوطه‌لق (*odalık*)	*pov*. bijela robinja u haremu osmanskog sultana	"**Odaliske** su uglavnom potjecale s područja Kavkaza." "Turski car, sultan, imao je u svojem haremu svakojake ženskadije, no nije svaka djevojka bila **odaliska**."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=44712 https://www.matica.hr/vijenac/338/odaliska-na-otomanu-6464/

oflag	njem. *Oflag*, skraćeno od *Offizierslager*	*pov*. logor u Njemačkoj u 2. svjetskom ratu u kojem su bili smješteni časnici neprijateljskih vojski	"Ipak, povjesničarka specijalizirana za zarobljeničke logore u kojima su nacisti držali časnike neprijateljskih vojski, koji su se zvali "**Oflag**", što je kratica od "Offizerslager", naglašava kako su časnici koji su dospjeli u logor u Murnau sebe mogli smatrati sretnicima." "Marc Waerlé, mladi alzaški potporučnik, otkriva nasilnu i podrugljivu ljubav, prolazi kroz lipanjske bitke, upoznaje samoću i bijedu jednog **Oflaga**, konačno pronalazi, za Božić, shrvani i uzrujani Pariz …"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/tajna-fotografija-sretnih-logorasa-nacisti-su-u-murnau-vodili-crveni-kriz-i-govorili-ovakvi-su-nasi-logori-1206005 https://www.crveniperistil.hr/proizvod/marcel-haedrich-la-rose-et-les-soldats/
okapi	engl. *okapi* < mvuba *okapi*	afrički kopitar (*Okapia johnstoni*) iz porodice žirafa	"Afrički **okapi** je biljožder, živi uglavnom samotno, a aktivan je danju." "**Okapi** je biljojed i jede samo 30 vrsta biljaka."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=44893 https://www.24sata.hr/junior/okapi-ima-rogove-kao-zirafa-i-sare-kao-zebra-a-nije-nijedno-311299
okarina	tal. *ocarina*	malo puhaće glazbalo od pečene gline	"**Okarina** ne izgleda baš poput instrumenta, iako je puhačko glazbalo." "Ostojić će demonstrirati sviranje na **okarini** i odsvirati nekoliko melodija, a kao gosti nastupit će mješoviti pjevački zbor Korona iz Umaga, mješoviti pjevački zbor Lavanda iz Novigrada i drugi svirači na **okarini**."	https://duhovna-stvarnost.hr/2021/09/15/glineni-instrumenti/ https://www.gku-bcu.hr/hr/okarina-tradicijsko-glazbalo/622/
okume	fr. *okoumé* < bantu *okumé*	listopadno stablo (*Aucoumea klaineana*) iz zapadnog dijela tropske Afrike, daje lako, meko i trajno drvo ugodnog mirisa	"Za oblaganje srednjica upotrebljavaju se rezani ili ljušteni furniri od topolovine, lipovine, vrbovine, parene bukovine ili **okumea**." "Homogenost površine ostale izvanredne karakteristike šperploče **okume** dolaze do izražaja tijekom završene obrade ploče."	https://tehnika.lzmk.hr/tehnickaenciklopedija/drvo_2_mehanicka_prerada.pdf https://www.frischeis.hr/shop/Sperploca-Okume-BBB-7-slojna-EN314-2KL3~p119970

orangutan	mal. *orangutan*	uskonosni čovjekoliki majmun (*Pongo pygmaeus*), živi u jugoistočnoj Aziji	"Aktivisti su krenuli u veliku akciju i pregovore s multinacionalnim kompanijama u namjeri da spase kritično ugrožene **orangutane**." "Sumatranski **orangutani** bili su u skupini životinja čiji je pokušaj krijumčarenja osujećen u lipnju zahvaljujući savjesnim carinicima."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/svakog-dana-zbog-palminog-ulja-ubiju-25-orangutana-unistavaju-im-stanista-zbog-novih-plantaza-no-te-se-sirovine-vec-sad-proizvodi-sasvim-dovoljno-7847466 https://www.tportal.hr/funbox/clanak/mali-orangutani-spoznali-da-postoje-i-dobri-ljudi-foto-20170913
oposum	amer. engl. *opossum* < alg. *aposoum*	krznaš (*Didelphys virginiana*) iz reda tobolčara, živi na oba američka kontinenta, love ga zbog skupocjenog krzna; sjevernoamerička naboruša	"**Oposumi** su životinje srednje veličine i spadaju u tobolčare, što znači da ženke u torbi na trbuhu nose svog mladunca dok ne naraste dovoljno." "Iako je **oposum** zapravo poprilično malen za svoju vrstu, i dalje je bio veći od tijela pauka koji ga je uhvatio."	https://www.24sata.hr/junior/kad-je-u-opasnosti-oposum-satima-glumi-da-je-mrtav-308994 https://www.vecernji.hr/vijesti/bracni-par-otisao-na-kampiranje-pa-naletjeli-na-ovu-scenu-u-kolibi-koju-su-iznajmili-1326807
origami	jap. *折り紙* (*origami*)	japanska tehnika izrađivanja dvodimenzionalnih i trodimenzionalnih figura od papira	"U čarobni svijet japanske nematerijalne baštine oslikavanja kaligrafije, u kojoj je svako djelo unikat visoke vrijednosti, uvest će nas poznati japanski umjetnici, a osim radionica kaligrafije i **origamija**, sprema se posebna večera vrsnih japanskih specijaliteta uz jazz glazbeni nastup." "Arhitektica Jelena Ilić iz brenda Paper Storm osim u svoju struku, zaljubljena je u papir od kojeg radi posebne zidne skulpture na tragu **origamija** koje će vas oduševiti"	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/dan-japanske-kulture-u-splitu-9994819 https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/kad-se-spoje-arhitektura-skulptura-i-slikarstvo-7210209
ouzo	grč. *ούζο* (*ouzo*) /ˈuzo/	grčko žestoko alkoholno piće od anisa	"**Ouzo** je tipičan za područje Grčke i Cipra i ne proizvodi se nigdje drugdje u svijetu, iako susjedne zemlje imaju svoje inačice ovog pića pod drugim imenima." "Naravno, alkohol je poslužio svojoj svrsi u čitavoj priči, ali **ouzo** sadrži	http://www.zanimljivosti.com.hr/gastronomija/9-ouzo-grcko-nacionalno-pice https://barmen.hr/vijesti/pica-vijesti/ljekarne-mogu-staviti-kljuc-u-bravu-radi-ovoga/

			veliki broj bilja za koje se smatra da ima ljekovita svojstva."	
pačuli	engl. *patchouli* < fr. *patchouli* < tamil. *பச்சைஇலை* (*paccai-ilai*)	mirisna indijska biljka (*Pogostemon cablin*) od koje se dobiva poznato eterično ulje	"U ljekovite svrhe eterično ulje **pačulija** koristi se kod akni, upalnih procesa na koži, seboreje, dermatitisa, prhuti, oslabljenog imuniteta, psorijaze, proširenih vena i hemeroida." "**Pačuli** (Pogostemon cablin Benth., Lamiaceae) je kao što smo već spomenuli biljka porijeklom s dalekog istoka, najviše se uzgaja u tropskom predjelu Azije."	https://www.femina.hr/clanak/index/r/9/c/4498/se/relax_paculi--predivno-mirisi-i-ubija-akne https://ordinacija-petricevic.hr/etericno-ulje-paculija/
pad kra pao	tajl. *ผัดกะเพรา* (*phat kaphrao*)	tradicionalno tajlandsko jelo od mljevenog mesa, riže, jaja i začina	"**Pad kra pao** jedno je od omiljenih jela na Tajlandu, i spas kada vam se jede nešto brzo, zasitno i ukusno." "Iako spašeni dječaci, kako su rekli lokalni dužnosnici, sanjaju da na tanjuru vide "**pad kra pao**", tradicionalno tajlandsko jelo, prženu piletinu s bosiljkom i začinima u ribljem umaku koje se jede s rižom i jajetom, liječnici hranu uvode polako da bi se izbjegao nekad i fatalni metabolički sindrom ponovnog hranjenja."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-pad-kra-pao---688445.html https://www.vecernji.hr/vijesti/spaseni-djecaci-uglas-zatrazili-dajte-nam-malo-rize-s-piletinom-1257354
paelja	šp. *paella*	tradicionalno španjolsko jelo od riže s dodacima mesa ili plodova mora	"Za **paelju** s plodovima mora pod mlazom hladne vode dobro ostružite kg svježih dagnji." "Zapravo je ideja njezina supruga Nika bila da spoji zatonski crni rižot i španjolsku **paelju**, a u postupku kuhanja najvažnije je da se kuha uvijek ispočetka, ništa ne smije biti unaprijed spremljeno i, naravno, sve mora biti svježe."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/ovako-se-radi-savrsena-paelja-s-piletinom-20140127 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/recenzija-rijetko-je-koji-restoran-u-nas-stekao-slavu-samo-jednim-jelom-ovaj-je-zbog-jednog-na-kulinarskom-tronu-vec-53-godine-9265163

pagoda	port. *pagode* < skr. *भगवती* (*bhagavatī*)	kultna budistička građevina u zemljama Dalekog istoka, ob. četverokutna (ili mnogokutna) s krovom u obliku stepenastog tornja	"Očevici su ispričali da su vojnici pucali direktno u prosvjednike okupljene oko **pagode** Sule, kao i u gomilu blizu mosta na rijeci Pazundaung." "Godišnje kroz wuhanski aerodrom prođe više od 20 milijuna ljudi, a mnogi od njih došli su jer su ih privukli 300-godišnji hramovi, javni muzeji i **pagode**."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/mianmar-vojska-nasumice-puca-po-ulicama-3962982 https://www.jutarnji.hr/life/zdravlje/gdje-je-sve-pocelo-koronavirus-se-prosirio-s-trznice-na-kojoj-se-drze-zive-zivotinje-megagrad-od-11-milijuna-ljudi-preko-je-noci-postao-grad-duhova-9927121
paka	šp. *paca* < guarani *paka*	rod južnoameričkih glodavaca biljoždera	"Od ostalih sisavaca, ove predjele nastanjuju i pume, jaguari, lisice, majmuni crveni urlikavci, vjeverice, oposumi, rakuni, dikobrazi, andske **pake**…" "Hrani se močvarnim i smeđim jelenom, majmunima, pekarima, većim glodavcima poput kapibara, **paka** i agutija, ali i sitnijim gušterima i ribama."	http://casopis.hrsume.hr/pdf/111.pdf https://nova-kropola.com/znanost-i-priroda/priroda/jaguar-gospodar-dzungle/
palačinka	njem. *Palatschinke* < češ. *palačinka* < mađ. *palacsinta* < rum. *placinta*	srednjoeuropsko i istočnoeuropsko jelo od brašna, mlijeka (vode, piva) i jaja, u obliku okrugla tanka lista pečena u tavi ili na vrućoj ploči, poslužuje se obično premazano nadjevom	"Priprema smjese za **palačinke** trebala bi biti jedan od najjednostavnijih pothvata u kuhinji, no činjenica je da brojnima zadaje glavobolje." "Kako to radi naš poznati chef: ovo je jedini recept za **palačinke** koji vam od sada treba"	https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/zdravlje-prehrana/recept-za-najfinije-mekane-palacinke---303775.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/kako-to-radi-nas-poznati-chef-ovo-je-jedini-recept-za-palacinke-koji-vam-od-sada-treba-15257640
palankin	port. *palanquim* < skr. *पल्यङ्क* (*palyaṅka*)	lagana pokrivena nosiljka na kojoj se nose dostojanstvenici, uobičajena u Kini i Indiji, u posebnim ceremonijama i u Europi	"Istočnjačka nosiljka, zvana **palankin**, visi o bambusovoj motki i nosi se na ramenima." "Ono što ostaje od jedne kulture koja se dotjerala do krajnjih granica, do najvišeg jezičnog izraza, do neustrašivosti misli i do zločinačkog djela, pa čak i do apatije radnje, nekoliko je kostimiranih likova i nekoliko veličanstvenih **palankina** na mjestu koje	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=44147 https://www.art-kino.org/hr/film/sloboda

			ne postoji, ili koje više ne postoji u svijetu gdje je izbornik mobitela zamijenio cruising."	
pampa	šp. *pampa* < kečuan. *pampa*	prostrana travnata stepa bez drveća u umjerenom pojasu Južne Amerike	"**Pampa** je zamijenila Saharu, Južna Amerika Afriku, ali organizatori obećavaju "krv, znoj i suze" za 600-tinjak prometala koja će od 3. do 17. siječnja nastupiti na reliju Dakar 2009." "… te je još kao dječak, u dobi od 13-14 godina, iz svojeg čemera i jada, zabačenog seoceta u kojem su harali glad, muka i boleštine, s biokovskog kamenjara otišao u daleku nepoznatu Argentinu, gdje je radio kao "gaučo", gonič stoke po prostranim vlažnim argentinskim **pampama**, što ga je učinilo spretnim i vještim konjanikom."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/pampa-zamijenila-saharu-3997371 https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/prica-o-imocaninu-koji-se-prometnuo-u-jednog-od-najvecih-junaka-oktobarske-revolucije-rodak-pjevaca-naseg-cuvenog-benda-u-rh-je-gotovo-zaboravljen-6722568
pampero	šp. *pampero*	hladan, mahovit vjetar iz južnog ili jugozapadnog smjera koji puše s područja pampa u Argentini i Urugvaju	"Slabiji **pampero** u toplijem dijelu godine donosi ugodno zahlađenje." "Za ljeto i zimu značajni su prodori topla zraka sa S koje mogu zamijeniti nagli prodori hladna zraka (vjetar **pampero**) s J."	https://www.old.skolskiportal.hr/kolumne/za-bistre-i-znatizeljne-glave/a-vjetar-puse/ https://proleksis.lzmk.hr/55054/
panda	fr. *panda* < ?nepal. *ponya*	medvjedolika crno-bijela zvijer (*Ailuropoda melanoleuca*), živi u brdovitim predjelima Kine i Tibeta	"Edinburški zoološki vrt nedavno je dobio veliki prostor u medijima jer se pročulo da bi **panda** koju su dobili na posudbu od Kineza mogla roditi upravo kod njih." "Kina je prije 30 godina pokrenula međunarodni program za očuvanje divovskih **pandi**."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/nova-panda-diplomacija-sto-znacikad-vam-kinezi-daju-pandu-za-zoo-vrt-1072073 https://www.jutarnji.hr/life/iznimno-smo-ponosni-na-nasa-dva-mala-ruzicasta-skampa-divovska-panda-na-svijet-donijela-dvoje-preslatkih-mladunaca-i-iznenadila-osoblje-zoo-a-9224093

pandit	engl. *pandit* < skr. पण्डित (*paṇḍita*)	naziv za učene ljude u Indiji; znanstvenik, učenjak	"Njegov otac Swapan Bhattacharya dao mu je prve pouke, nakon čega je svoje glazbeno obrazovanje nastavio pod tutorstvom uglednog **Pandita** Buddhadeva Dasgupte." "**Panditi** tako imaju dokumentirane isječak povijesti i geneološke podatke velikog broja posjetitelja."	https://www.hnk-split.hr/en/novosti/detalj/artmid/930/articleid/12641/arnab-bhattacharya-virtuoz-indijske-klasi%C4%8Dne-glazbe https://www.tportal.hr/funbox/clanak/indijski-svecenici-odrzavaju-najvece-rukom-pisano-obiteljsko-stablo-20190222
panelle	tal. *panelle*	sicilijanski popečci od brašna slanutka i začina	"**Panelle** je vrlo jeftino jelo, a s obzirom na to da je napravljeno od brašna slanutka, obiluje bjelančevinama biljnog porijekla." "**Panelle** često kulinarski znalci nazivaju zdravim fast foodom."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/samo-5-sastojka-recept-za-przene-palacinke-pune-proteina-koje-obozavaju-na-jugu-italije---627502.html https://www.journal.hr/lifestyle/gastro/najpozeljniji-street-food-zalogaji-kojima-je-domovina-italija/
pangolin	mal. *pengguling*	živući sisavac na najnižem stupnju razvoja, bezub i prekriven ljuskama, ljuskavac (*Pholidota*)	"**Pangolin** je sisavac koji nema zube, hrani se mravima, paukovima i termitima koje hvata zahvaljujući ljepljivom jeziku." "**Pangolini** su nadomak istrjebljenju, jer ih ljudi protuzakonito love zbog mesa i ljuski, čiji je glavni sastojak keratin, kojega ima u ljudskim noktima i rogu nosoroga."	https://net.hr/danas/znanost/video-znate-li-sto-je-to-ima-ljuske-dugi-ljepljivi-jezik-velike-kandze-1c916952-b1c5-11eb-9596-0242ac13005d https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/pangolini-u-kini-dobili-zasticeni-status-poput-panda-20200611
panir, *paneer*	engl. *paneer* < hind. पनीर (*panīr*)	polutvrdi slatkasti kravlji sir karakterističan za Indijski potkontinent	"I jaja i **panir** sadrže svojstva koja pomažu kod mršavljenja, a možete ih naizmjenično uključivati u prehranu." "**Paneer**, indijski svježi sir, bio je lagan, lijepo zapečen i došao je u kombinaciji s nekoliko umaka koji su ga dobro nadopunili, dok je palačinka od rižinog tijesta s lukom bila jednostavna ..."	https://cool.hr/jaja-ili-panir-sto-je-bolje-za-mrsavljenje/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/restorani/ovdje-kuhaju-sjajan-curry-a-naan-je-najbolji-u-gradu-porcije-su-velike-cijene-pristupacne-15158827

papaja	šp. *papaya* < arawak *papáia*	stablo tropskih krajeva (*Carica papaya*) iz porodice *Caricaceae*, sočna okruglasta ploda	"Plod **papaje** može imati blago neugodan miris pa ga se može začiniti sokom od limuna ili naranče." "Područje podrijetla **papaje** nije točno utvrđeno, ali smatra se da potječe iz južnog dijela Meksika i dijela Srednje Amerike (Panama i Nikaragva)."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/voce/papaja-kao-lijek-18-pozitivnih-ucinaka-ploda-listova-i-sjemenki-papaje-na-vase-zdravlje https://gospodarski.hr/rubrike/vocarstvo-rubrike/papaja-andeosko-voce/
paprikaš	mađ. *paprikás*	mađarsko pirjano jelo od isjeckana mesa i luka, začinjeno paprikom	"U mađarske **paprikaše** obično se dodaje kombinacija dimljene, ljute i slatke paprike u prahu koje jelu daje dodatnu dubinu okusa." "Pileći **paprikaš** je pokraj gulaša najpoznatije jelo mađarske kuhinje."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-madjarski-pileci-paprikas---749513.html https://www.24sata.hr/lifestyle/pogledajte-kako-napraviti-ukusni-pileci-paprikas-147624/galerija-113511
paratha	hind. *पराठा* (*parāṭhā*) /pə.rɑː.ʈʰɑː/	beskvasna lepinja karakteristična za južnu Aziju	"**Paratha** je gotova kad sa svake strane dobije lijepu svijetlosmeđu boje." "**Parathe** pripremite do kraja, ohladite, između svake stavite masni papir, rasporedite u plastične vrećice i zamrznite."	https://www.24sata.hr/lifestyle/paratha-beskvasno-indijsko-pecivo-koje-se-jede-samo-ili-puni-smjesom-od-krumpira-i-zacinima-737663 https://atma.hr/beskvasno-indijsko-pecivo-paratha/
parija	tamil. *பறையர்* (*paṟaiyar*)	u Indiji, čovjek najniže kaste ili koji ne pripada nijednoj kasti	"Iako je diskriminacija na temelju kastinske pripadnosti stavljena izvan zakona Ustavom iz 1950., **parije** su joj još uvijek izloženi, posebice u seoskim sredinama." "Tako je primjerice za **parije** ili nedodirljive, kastu na samom dnu indijskog društva rezervirana kvota od 15% jer je gotovo svaki 6. Indijac **parija**."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=46697 https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/indija-26-mrtvih-u-novim-prosvjedima-zbog-kastinskog-sustava.html
parmezan	tal. *parmigiano*, prema talijanskom gradu Parmi	polumasni tvrdi sir iz Parme, obično nariban, dodatak jelima	"Jedan on najpoznatijih sireva na svijetu svakako je **parmezan**, sir čija je domovina Italija, točnije regija na sjeveru te zemlje poznata po odličnoj gastronomiji i restoranima."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/obozavate-parmezan-sada-cete-ga-konzumirati-jos-i-vise-1286784 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/znate-li-razliku-izmedu-sireva-

			"Naravno, govorimo o kralju među sirevima **parmezanu**, no nije svaki tvrdi ribani sir **parmezan**."	parmigiano-reggiano-grana-padano-i-pecorino-20190810
pasodoble	šp. *paso doble*	južnoamerički ples, izvodi se u četiri razna ritma, figure potječu iz borbe s bikovima	"U polufinalnoj emisiji sljedeće subote (…) plasirali su se i Lana Jurčević s partnerom Hrvojem Kraševcem te Luka Nižetić koji je s partnericom Mirjanom Žutić za svoju izvedbu **pasodoble** nagrađen s četiri desetke." "Natjecatelji će se varaždinskoj publici predstaviti u dvije discipline sportskog plesa, disciplini latinsko-američkih plesova (samba, cha-cha, rumba, **pasodoble** i jive) i disciplini standardnih plesova (engleski valcer, tango, bečki valcer, slowfox i quickstep)."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/gobac-u-polufinalu-ispali-nikolina-i-istvan-3282398 https://varazdinski.net.hr/vijesti/drustvo/4290102/u-subotu-se-u-varazdinu-odrzava-trofeja-grada-varazdina-okupit-ce-preko-300-sudionika/
paša	osm. پاشا (*pāšā*)	*pov*. visoki vojni i civilni dostojanstvenik u Osmanskom Carstvu na čelu pašaluka; guverner pokrajine	"Njegov život mogao bi se smatrati gotovo avanturističkim, jer je rođen kao Poljak, borio se na mađarskoj strani u Revoluciji 1848. godine, a umro je kao turski **paša**." "Utvrdivši prije osvojeni Ripač, pojavio se u srijedu 10. lipnja 1592. godine Hasan-**paša** s vojskom od 5000 vojnika i mnogobrojnim topovima pred zidinama Bihaća."	https://povijest.hr/nadanasnjidan/general-jozef-bem-roden-kao-poljak-borio-se-za-madare-a-umro-kao-turski-pasa-1850-2/ https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/pad-bihaca-u-ruke-osmanlija-1592-1255790
pato	šp. *pato*	argentinska konjička igra loptom; 2 momčadi od po 4 jahača nastoje ubaciti loptu u koš	"Čuvari stada na konjima – gauči – originalno su igrali **pato** sa živom patkom u košari, po kojoj je ovaj sport dobio ime." "Vrijedi spomenuti i da je nogomet, dakako, najpopularniji sport u ovoj zemlji. No, nacionalni je - **Pato**, svojevrsna mješavina pola i košarke."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/zanimljivosti-o-argentini---756201.html https://www.agroklub.com/poljoprivredne-vijesti/nakon-sambe-tango-a-gdje-je-argentina-s-poljoprivredom/82605/

pavana	tal. *(danza) padovana*	*pov*. ceremonijalni sporiji ples europske aristokracije 16. i 17. st. koji je otvarao ceremonije, balove te služio pokazivanju garderobe pred uzvanicima	"Do sredine XVII. st. najistaknutiji ples u parovima bila je **pavana**, na koju se nadovezivala brža gagliarda." "Njima za zabavu i u njihovu čast izvodile su se plesne skladbe saltareli, **pavane**, passamezi, balli de torce i druge plesne melodije."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48704 http://muzej.lindjo.hr/hr/tradicijska-kultura-dubrovnika-i-okolice/plesna-i-glazbena-bastina/gradjanski-plesovi-18-19-stoljece/
pejotl	šp. *peyote* < nahuatl *peyotl*	1. meksički kaktus *Anhalonium lewinii* 2. halucinogena droga koja se dobiva sušenjem vršaka kaktusa pejotl	"**Pejotl** se konzumira tako da se pojede u sasušenom ili svježem obliku, te može biti namakan u vodi koja se popije." "Unatoč zabrani uživanja, **pejotl** se još uvijek mnogo troši."	http://biologija.com.hr/modules/AMS/article.php?storyid=9060 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=47340
pekan	engl. *pecan* < fr. *pacane* < alg. *pakani*	vrsta sjevernoameričkog drveta hikori (*Carya illinoinensis*)	"**Pekan** orah (Carya illinoiensis) visoko je listopadno drvo, koje u prosjeku dosegne visinu između 20 i 40 metara, dok je obujam krošnje između 10 i 20 metara." "Obitelji oraha pripada i **pekan**, veliko listopadno drvo podrijetlom iz središnjih i južnih dijelova SAD-a."	https://www.agroportal.hr/vocarstvo/32685 https://www.24sata.hr/lifestyle/nasi-domaci-orasi-su-bogatiji-proteinima-od-pekan-oraha-590769
pelota	šp. *pelota* < stfr. *pelote*	stara baskijska narodna igra odbijanja lopte rukom, raširena u zemljama španjolskog jezičnog područja, u Francuskoj i SAD-u	"U **peloti** rukom lopta se udara golim dlanom, bez ikakve vrste zaštite, pa dlanovi često oteknu od udaraca." "**Pelota** je bila na programu Olimpijskih igara 1900., a kao pokazni šport i na Igrama 1968. i 1992."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/euskal-pilota-baskijska-igra-loptom---723633.html https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=47410
pemikan, *pemmikan*	amer. engl. *pemmican* < cree ᐱᒥᐦᑲᐣ (*pimiihkaan*)	osušeno, kosano meso, hrana konzervirana sušenjem na način sjevernoameričkih Indijanaca	"Ujedno, to je jedan od glavnih sastojaka **pemikana** i osnovna razlika između jerkyja, soljenog sušenog mesa." "Sjevernoamerička plemena tijekom zime su ostajala zdrava i sita zahvaljujući **pemmikanu**,	https://www.24sata.hr/lifestyle/superhrana-starih-indijanaca-i-recept-kako-to-napraviti-doma-693282 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/pod-sedlom-u-medu-ili-tuljanu-7-genijalnih-

			mješavini suhog mesa, začina i loja."	nacina-cuvanja-hrane-zbog-kojih-su-narodi-diljem-svijeta-bili-zdravi-i-siti---720826.html
peni	engl. *penny*	engleski sitni novac, stoti dio engleske funte	"Bar u engleskom gradu Newcastleu izazvao je lavinu osuda jer je prodavao pivo po 10 **penija**, osnosno oko jednu kunu." "Kraljev portret prvo će se pojaviti na kovanici od 50 **penija**, s poleđinom novčića ili "repom" u znak sjećanja na život i ostavštinu kraljice Elizabete II."	https://www.poslovni.hr/strane/newcastle-nudi-pivo-za-10-penija-87557 https://www.sibenik.in/svijet/britanski-kralj-dobio-svoje-kovanice-za-pocetak-od-50-penija/165052.html
perec	mađ. *perec* < njem. *Brezel*	slano hrskavo pecivo porijeklom iz germanofonih europskih zemalja	"Veliki **pereci** koje za glasovitog sajma u košarama nose „Brotfrauen“, uz bijele kobasice, slatki senf i pivo, neizostavan su dio tradicionalnog bavarskog obroka." "Potom morate uložiti malo truda u oblikovanje, kratko **perece** potopiti u kipućoj vodi te ih na kraju ubaciti u dobro zagrijanu pećnicu."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/neodoljive-smede-korice-posute-solju-divan-je-pratilac-velikoj-krigli-piva-i-kobasicama-964475 https://skuhaj.story.hr/Recepti/Zalogajcici/a561/Recept-za-domace-perece.html
perestrojka	rus. *перестройка* (*perestrojka*)	*pov*. promjene i reforme ekonomskog i političkog sustava SSSR-a, predložene 1979, provođene za vrijeme predsjednika M. Gorbačova (od 1985. do 1991)	"Što je **perestrojka** doista značila i kako će se njeno poimanje i njene posljedice mijenjati s vremenom i na kakav otpor će naići, bilo je nejasno." "Na mjesto ministra vanjskih poslova postavio ga je Mihail Gorbačov nakon što je najavio **perestrojku**."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/kako-je-gorbacov-preko-noci-unistio-sssr-kinezi-su-ga-nazivali-idiotom-mlijeko-kava-i-sapun-nestali-su-s-polica-a-rusi-su-bjesnili-8297069 https://www.vecernji.hr/vijesti/preminuo-posljednji-sovjetski-ministar-vanjskih-poslova-948969
pesto	tal. *pesto*	talijanski umak na bazi bosiljka, pinjola, maslinovog ulja, češnjaka i tvrdog ovčjeg sira	"Većina nas **pesto** poznaje kao miks začinskog bilja, obično bosiljka, orašastih plodova, te parmezana i maslinovog ulja." "Pravi, tradicionalni **pesto** pravi se od svježeg bosiljka, češnjaka,	https://gastro.24sata.hr/spajza/najbolji-umaci-svijeta-6-pesto-19931 https://www.mojazimnica.hr/domaci-pesto/

			maslinovog ulja, pinjola i sira koji se istucaju u gustu, zelenu pastu."	
petoljetka	rus. *Пятилетка* (*pjatiletka*)	*pov*. petogodišnji plan ekonomskog i društvenog razvoja u SSSR-u	"Ekonomska politika bila je centralizirana i podređena petogodišnjim planovima (tzv. **petoljetke**), glavni joj je cilj bio ubrzana industrijalizacija, državno vlasništvo i prisilna kolektivizacija poljoprivrede." "Prvi petogodišnji plan (**petoljetka**), program ekonomskih ciljeva smišljenih u Moskvi, od seljaka je, kolhoza i sovhoza zahtijevao da uvedu nove kulture, s kojima seljaci često nisu bili upoznati i uopće nisu imali iskustva u njihovom uzgoju."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=57725 https://www.index.hr/vijesti/clanak/jedan-od-najgorih-zlocina-u-povijesti-glad-zbog-koje-su-majke-jele-vlastitu-djecu/2335774.aspx
pezo	šp. *peso*	osnovna novčana jedinica mnogih zemalja Južne Amerike (nekadašnjih španjolskih kolonija)	"Dolar je kralj u Argentini jer argentinskom **pezosu** opada vrijednost, posebno tijekom prošlog mjeseca." "Funta postala najgora valuta, gora i od argentinskog **pezosa**"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/mi-sve-radimo-s-kesom-trpamo-ga-i-po-grudnjacima-kredita-nema-a-vise-zapravo-ni-ne-znamo-koliko-stvari-kostaju-15232756 https://dnevnik.hr/vijesti/gospodarstvo/eto-vam-brexit-funta-postala-najgora-valuta-gora-i-od-argentinskog-pezosa---446432.html
pfenig	njem. *Pfennig*	1. *pov*. sitan srebrn novac (od Karla Velikog), potom sitan bakreni novac 2. u Njemačkoj do 2002. stoti dio marke, a danas stoti dio konvertibilne marke u BiH	"Kancelarka u knjizi priznaje da je kao konobarica za svako prodano piće dobivala dodatnih 20 do 30 **pfeniga**, što je s 20 do 30 zarađenih maraka na tjedan, kako kaže, bilo dovoljno za plaćanje većeg dijela stanarine." "Tako se za vožnju tramvajem ili autobusom plaća 28 **pfeniga**, a metroom 40 **pfeniga**."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/njemacka-kancelarka-bila-konobarica-i-skvoterica-4026345 https://www.index.hr/magazin/clanak/bilo-jednom-u-jugoslaviji-jesu-li-jugoslaveni-zivjeli-losije-od-stanovnika-zapadne-europe/985772.aspx

pho	vijet. *phở* /fəːɹ/	tradicionalna vijetnamska juha od temeljca, junetine, tjestenine i začina	"**Pho**, odnosno mirisna, hranjiva i nježno začinjena juha od junetine s rižinim rezancima relativno se nedavno pojavila u vijetnamskom kulinarskom kanonu." "Zbog ovakvih jela nam je žao što su Hrvatskoj nema specijaliziranih vijetnamskih restorana koji bi nudili **pho** i njezine razne inačice."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/sto-je-pho-vijetnamska-juha---648887.html https://plavakamenica.hr/2022/03/27/goc-pho-evo-kako-izgleda-najpopularniji-vijetnamski-street-food-lokal-u-frankfurtu-mjesto-kakvo-se-u-hrvatskoj-jos-nitko-nije-sjetio-otvoriti/
pierogi	polj. *pierogi*	istočnoslavensko jelo od jastučića punjenih krumpirom, sirom i dr., karakteristično za Poljsku	"Martha Stewart s pratiteljima je na Instagramu podijelila kako joj je najdraže jelo **pierogi**, slatke poljske okruglice nalik dumplingsima koje pravi njena mama." "Kad **pierogi** isplivaju na površinu, nastavite ih kuhati još minutu ili dvije. Sve skupa bi se trebali kuhati oko 5 do 6 minuta."	https://www.journal.hr/lifestyle/gastro/martha-stewart-pierogi-recept/ https://recepti.index.hr/recept/2815-pierogi-s-krumpirom-i-svjezim-sirom
pikador	šp. *picador*	sudionik borbe s bikovima koji jaše na konju zaštićenom oklopom, zabija motku u grbinu bika i time ga razjaruje	"Prije no što je **pikador** izludio bika zabadajući mu ukrašen bodež u leđa i vrat, razdraženoj životinji približava se toreador." "Prije nego što glavni toreador nastupi pred bikom, **pikador** je osoba koja ima ulogu zabosti bodež u vrat i leđa kako bi bika nadražili i izazvali adrenalin kod publike."	https://www.24sata.hr/junior/opasna-korida-tradicija-ili-okrutnost-327396 https://www.wish.hr/borbe-s-bikovima/
pilav	osm. پلاو (*pilav*) < perz. پلاو (*pelâv*)	gusto kuhana riža s pilećim ili ovčjim mesom, porijeklom iz Azije	"Jednostavno, a jako ukusno jelo, pileći **pilav** je idealan za obilni ručak bez puno muke." "Promiješajte, poklopite pa **pilav** kuhajte na laganoj vatri 10 – 12 minuta."	https://gastro.24sata.hr/recepti/pileci-pilav-sjajan-rucak-iz-jednog-lonca-21223 https://www.spar.hr/dobar-tek/recepti/predjela/pilav-s-marelicama-i-grozdicama

piment	šp. *pimiento*	1. drvo (*Pimenta officinalis*) iz porodice mrča (*Myrtaceae*); osušeni nezreli plodovi služe kao začin jelu 2. začin dobiven od plodova pimenta	"**Piment** je zimzeleno tropsko drvo čija visina varira između 7 i 13m, a propada porodici *Myrataceae*." "S druge strane, američki i europski kuhari **piment** koriste češće u kuhanju slatkih nego slanih jela."	https://www.centarzdravlja.hr/hrana-i-zdravlje/zdrava-prehrana/piment/ https://botanica.hr/index.php?route=blog/blog&blog_id=15
pina colada, piña colada	šp. *piña colada* /ˌpiɲa koˈlada/	portorikanski koktel od ruma, kokosa, ananasova soka i leda	"Za savršenu **Piña coladu** trebat će vam rum, ananas, kokosovo mlijeko i vrhnje, te dovoljno mjesta u zamrzivaču." "Dok neki recepti za **pina coladu** zahtijevaju mješavinu svijetlog i tamnog ruma, ovaj recept to ne zahtijeva."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/najbolji-recept-za-pina-coladu---733331.html https://net.hr/magazin/hrana-i-pice/pina-colada-koktel-recept-za-pripremu-koktela-pina-colada-18b0939e-42fb-11ed-a265-82c5b2d2bd66
pinč	njem. *Pinscher*	rasa malih pasa kratke dlake, dugih ušiju i repa, podrijetlom iz Njemačke	"S visinom hrpta od 25 do 30 cm, patuljasti **pinč** je oko 20 cm manji od svog „brata“, a s težina od samo četiri do šest kilograma lakši je i za oko deset kilograma." "Njemački **pinč** je odličan odabir za kućnog ljubimca, pogotovo ako vam je ovo prvi pas i živite u stanu."	https://www.zooplus.hr/magazin/psi/pasmine-pasa/patuljasti-pinc https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/njemacki-pinc-provjerite-kakav-je-karakter-njemackog-pinca-0ebfaa94-b9f0-11ec-829a-0242ac120029
pingo	grenl. *pingu*	uzvisina koja nastaje zbog smrzavanja vode u tlu, karakteristična za arktički i subarktički pojas	"Na slici je prikazan specifičan glacijalni reljefni oblik – **pingo** tj. uzvišenje nalik na mali vulkan nastalo zbog rasta ledene leće u tlu." "Glasnogovornik ministarstva obrane iz Ottawe rekao je da uzrok neobičnog **pinga**, za koji rijetki stanovnici na tom području kažu da se može čuti čak i kroz trup broda, ostaje misterij."	http://www.meridijani.com/publication/e-udzbenik/geografija-1/poglavlje/3/lekcija/13 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/misteriozni-zvukovi-nadomak-sjevernog-pola-dolaze-iz-dubine-cuju-se-vec-mjesecima-a-prestravljeni-kitovi-i-tuljani-su-zbog-njih-pobjegli-5227619
pinot	fr. *pinot* /pi.no/	1. naziv za nekoliko burgundskih sorta vinove loze 2. vino od grožđa *pinot*	"Drugo izdanje festivala Modri Les Noirs, specijaliziranog za sortu **pinot** crni, održano je 19. i 20. listopada u hotelu Kendov Dvorec u Idriji u Sloveniji."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/u-potrazi-za-najboljim-crnim-pinotom-ovo-su-najbolji-crni-pinoti-slovenije-i-hrvatske-na-festivalu-modri-les-noirs-9545129

			"Spomen Burgundije, domovine **pinota** crnog i njihovih vina od te sorte u društvu sommeliera ili upućenih ljubitelja vina u pravilu potiče odobravajuće klimanje glavom i izraze poštovanja, jer vina od **pinota** crnog su jedinstvena, lako prepoznatljiva ..."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/sto-piti-ovo-su-tri-manje-afirmirana-a-sjajna-crna-pinota-koja-biste-trebali-probati-9165902
pinjata	šp. *piñata*	viseća papirnata lutka napunjena slatkišima koju s povezom na očima treba razbiti štapom; karakteristična je za Meksiko	"Danas je u Meksiku udaranje **pinjate** uobičajeni dio božićnih proslava." "**Pinjata** se priveže na jedan kraj užeta i objesi na strop dok drugi kraj užeta treba biti slobodan kako bi se visina **pinjate** mogla regulirati ovisno o visini igrača."	https://net.hr/magazin/slobodno-vrijeme/sto-je-pinjata-karakteristike-pinjate-1d6110d2-7450-11ec-8b9a-4ab1af3f4bbd https://partypops.hr/party-ideje/rodjendani/zabava-s-pinjatama-9/
pipa	kin. mand. 琵琶 (*pipa*)	kinesko trzalačko glazbalo slično lutnji	"Tu Shan Xiang je virtuoz na **pipi**, kineskom trzalačkom glazbalu s četiri žice, tzv. kineskoj lutnji ..." "**Pipa**, trzalački instrument nalik lutnji, zheng, zvukom nalik europskoj citri, i erhu, minijaturno gudačko glazbalo, oplemenili su skladbe poetskih naslova poput “Morskog krajolika” ili “Melodije dugina oblaka” koje su nosili izvrsni svirači Zhang Pei, Bai Yu i osobito Tu Shan Xiang..."	https://www.klasika.hr/index.php?p=article&id=2301 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/kineska-glazba-u-europskom-kodu-i-sjajni-mahler-iz-berlina-zagrebacki-glazbeni-vikend-potvrduje-kako-smo-po-necemu-ipak-prava-europska-metropola-7023159
piranja	port. *piranha* < tupi *pirãia*	grabežljiva južnoamerička riba (*Pygocentrus* ili *Serrasalmus piraya*) iz porodice *Characidae*	"Jedna vrsta **piranja** se svom brzinom zaleti na žrtvu i onda je grize svom jačinom dok se žrtva ne preda." "Biolozi tvrde da bi 300 **piranja** bilo dovoljno da za pet minuta u potpunosti rastrgaju čovjeka teškog 180 kilograma."	https://zoona.hr/akvaristika/piranja-fora-cinjenice-o-ne-bas-fora-ribi/ https://www.novilist.hr/zanimljivosti/znamo-da-piranja-moze-rastrgati-covjeka-jeste-li-znali-da-moze-i-lajati-kao-pas/

pirog	rus. *пирóг* (*piróg*)	rusko narodno jelo; pečeno dizano tijesto u obliku kruha, punjeno mesom ili zelenjem, ribom, sirom itd.	"Za nadjev **piroga** koristilo se meso, riba, sir, bobičasto voće." "Ovom mješavinom napunite **pirog**, napravite od istog tijesta poklopac, dodajte mesni temeljac, ili ubacite komad leda; poklopite tijestom i zalijepite prstima, pecite u tavi u vreloj peći."	https://www.rusi-zagreb.hr/rusija/kuhinja/ https://hr.rbth.com/kuhinja/90969-okrugli-ruski-pirog
piroga	njem. *Piroge* < šp. *piragua* < karip. *piraua*	čamac izdubljen u jednom komadu drveta; upotrebljavaju ga domoroci u različitim krajevima svijeta	"Naime, otočje je teško dostupno jer **piroge** iz Bisaa ne idu po nekom redu plovidbe, prepune su ljudi te su opasne jer se često prevrću." "Starosjedioci s otoka Waigeoa (danas u Indoneziji) rabili su trimaranske **piroge**."	https://net.hr/magazin/putovanja/foto-dvina-i-stefany-stigle-do-svog-africkog-vrhunca-71529da6-b1d1-11eb-bace-0242ac140060 https://hrvatski-ojnik.hr/trimarani-ratne-mornarice-dio/
pizza	tal. *pizza* /ˈpit.t͡sa/	toplo jelo od sira, šunke, rajčice, gljiva itd. i posebnih začina na pečenom, tankom tijestu tanjurasta oblika	"Najvažniji i najveći grad u južnoj Italiji, Napulj, je u svijetu najpoznatiji kao grad u kojem je rođena **pizza**." "Tijesto **pizze** u I Masanielliju je vrlo mekano, lagano i prozračno, a nadjevi vrlo kreativni i okusno uravnoteženi."	https://miss7.24sata.hr/lifestyle/predstavljamo-destinacije-za-10-eura-napulj-je-dusa-italije-i-dom-najstarije-i-najbolje-pizze-na-svijetu-41370 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/najbolja-pizza-na-svijetu-2022---752225.html
polder	niz. *polder*	plodni dijelovi isušenog kopna koji se nalaze ispod razine mora, rijeke, jezera, zaštićeni nasipom; najviše ih je u Nizozemskoj	"U južnom dijelu zemlje, u pokrajini Westland, tvrtka Water Studio 2015. započinje gradnju luksuznog stambenog plovećeg naselja sa 600 domova, prvi takav u Europi, u jednom od najstarijih potopljenih **poldera** (hidrološkoj umjetnoj depresiji), gdje će se testirati suživot vode i čovjeka." "Kroz prošlost se Nizozemska proširivala na račun mora sve više pa danas čak 25% površine čini nekadašnje morsko dno (**polderi**)."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/hocemo-li-zivjeti-u-ovakvim-kucama-20130214 https://geografija.hr/slikarstvo-i-geografija-van-gogh-mondrian-i-haska-slikarska-skola/

politbiro, Politbiro	rus. *Политбюро́* (*Politbjuró*, skraćeno od *politíčeskoje bjuró*)	*pov*. skraćenica za politički biro, izvršni organ Centralnog komiteta Komunističke partije Sovjetskog saveza	"U SSSR-u sve su razine vlade bile kontrolirane od strane Komunističke partije, **politbiroa** te njegovog glavnog tajnika." "Odmah je prihvaćen u narodu, već izmučenom i sarkastičnom prema "vijeću istrošenih mumija" kako su, po moskovskim zakucima, sve otvorenije nazivali tadašnji **Politbiro**."	https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/utemeljen-sssr-1139019 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/putin-je-gorbacova-pribio-na-stup-srama-a-cak-je-i-njegov-telegram-sucuti-za-ubijenu-duginu-bio-emotivniji-15242892
polka	češ. *polka*	narodni ples u dvočetvrtinskoj mjeri i brzom tempu, pojavio se početkom 19. stoljeća u Češkoj i brzo se proširio	"**Polka** se može plesati u uobičajenoj zatvorenoj poziciji, ili u tzv. "klizačkoj poziciji", pri čemu plesač stoji s lijeve strane plesačice, a ruke su im prekrižene ispred." "Valcer, (njem. Walzer, od walzen: valjati), društveni ples u trodobnoj mjeri i **polka**, češki narodni ples brza tempa u dvočetvrtinskoj mjeri bit će u središtu pažnje ove glazbene priče, carske i kraljevske monarhije."	https://ples.com.hr/narodni-ples/polka-ceski-narodni-ples/ https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/price-iz-becke-sume-mlada-publika-upoznat-ce-valcere-i-polke-obitelji-strauss-uz-ples-i-pricu-o-bontonu-odijevanja-15278451
polo	engl. *polo* < balti پولو (*pulu*)	igra u kojoj na travnatom igralištu jahači na konjima dugim štapovima udaraju drvenu lopticu nastojeći je ubaciti u protivnička vrata; potječe iz središnje Azije	"Prvi **polo** klub u Indiji osnovan je 1862. u Calcutti." "**Polo** se smatra "sportom kraljeva" u kojem tradicionalno uživa britanska kraljevska obitelj i razna druga elitna svita koja se okuplja na prostranom igralištu u skupim opravicama i raskošnim šeširima."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49264 https://gentleman.hr/koja-je-to-tajna-veza-izmedu-polo-sporta-i-polo-majice/
poloneza	fr. *polonaise*	poljski narodni i društveni ples u tročetvrtinskoj mjeri	"Repertoar „Wielkopolanie" razvijao se dugi niz godina, a sada sadrži poljske nacionalne plesove kao što su **poloneza**, mazurka, krakowiak, oberek i kujawiak te preko 12 regionalnih umjetničkih programa." " Na odlasku zajedno smo zaplesali poljski ples **polonezu** i tako izašli s	https://vinkovackejeseni.hr/atraktivan-poljski-folklor-na-pozornici-vinkovackih-jeseni/ https://www.sumari.hr/sumlist/pdf/201400970.pdf

			imanja te se zaputili prema Boszkowu, gdje nas je nestrpljivo čekao naš večerašnji i sutrašnji domaćin, upravitelj Nadšumarije Włoszakowice, Ryszard Łopusiewicz."	
pončo	šp. *poncho* < kečuan. *punchu*	dio nošnje Indijanaca (uglavnom Južne Amerike); prostran vuneni ogrtač široka kroja i karakterističnih šara	"Pretpostavlja se da je **pončo** jedan od prvotnih oblika gornje odjeće, što ga je tijekom vremena istisnuo krojeni ogrtač s rukavima." "**Pončo** kao vrsta odjevnog komada stiže u širokom rasponu stilova i omogućuje lagan i opušten stajling ležerno prebačen preko džempera."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49394 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/udoban-i-svestran-ovaj-komad-idealna-je-alternativa-jaknama-a-sad-se-vratio-na-modnu-scenu-na-velika-vrata-foto-20210917
prerija	fr. *prairie*	prostrana ravnica prekrivena travom na području Sjeverne Amerike	"Zbog toga se i **prerije** mogu razlučiti u nekoliko tipova, od kojih su tri osnovna: **prerije** visokih trava, prave **prerije** i **prerije** niskih trava." "Čudesne pjesme Howeja Gelba kao da su stigle iz lounge bara s ruba arizonske **prerije**"	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=50200 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/cudesne-pjesme-howeja-gelba-kao-da-su-stigle-iz-lounge-bara-s-ruba-arizonske-prerije-8815352
***pub*, pab**	engl. *pub*	gostionica tipična za V. Britaniju, dopušteno je točenje alkoholnih pića, pivnica	"U Engleskoj i Walesu ima manje **pubova** nego ikad prije, pokazalo je istraživanje koje baca svjetlo na razorne posljedice pandemije i snažnog rasta troškova poslovanja." "Najstariji **pubovi** u Europi nalaze se u Engleskoj i Irskoj, a neki od njih drže i službene Guinnessove rekorde"	https://www.glasistre.hr/gospodarstvo/nikada-manje-pubova-u-engleskoj-i-alesu-805557 https://www.tportal.hr/funbox/clanak/ovo-su-najstariji-pubovi-u-europi-20171003
pudl, pudla	njem. *Pudel*	rasa pasa kovrčave guste dlake uzgojena u Njemačkoj, ali se drži nacionalnim psom Francuske	"Neovisno o veličini (toy, mali, srednji i veliki), **pudl** je izrazito inteligentna i vesela životinja, koja voli i cijeni svog vlasnika i obitelj. Kraljevski, veliki **pudl** je najveći, a ujedno i najstariji oblik te pasmine."	https://www.zoocity.hr/blog/post/pudl https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/ove-se-tri-pasmine-smatraju-najinteligentnijima-evo-i-zbog-cega-tocno-15159259

			"**Pudlu** se vrlo lako trenira, vrlo je oštroumna te uživa u ljudskom društvu."	
puma	šp. *puma* < kečuan. *puma*	zvijer (*Felis concolor*) iz porodice mačaka, obitava u Sjevernoj i Južnoj Americi; kuguar	"**Puma**, crna pantera i druge dvlje mačke tek su neki od primjeraka koji su zalutali ili odlutali, a nakon toga izazvali medijsku pompu." "S druge strane, međimurski biolog, istraživač i fotograf Josip Horvat Majzek tvrdi kako nije riječ o **pumi**, već eventualno divljoj mački koja obitava na području Velikog Pažuta."	https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/divlje-zivotinje-u-hrvatskoj-na-slobodi---751208.html https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/zadar/forum/medimurska-puma-prisla-ljudima-na-nekoliko-metara-pa-pobjegla-u-sumu-lovci-dobili-odobrenje-da-mogu-pucati-u-slucaju-opasnosti-1125031
punč	engl. *punch* < hind. *पाँच* (*pāñć*)	vruće ili hladno alkoholno piće koje se priprema od ruma, vina, čaja, šećera i limuna ili naranče, porijeklom iz Indije	"Naime, **punč** je na početku bio pripreman od vina, voća, limunova soka, začina i vode." "**Punč** je dugo bio popularan blagdanski napitak koji se pije zagrijan, a kroz povijest smo ga prilagodili sastojcima i godišnjem dobu pa danas postoje razne verzije – tople, hladne, voćne, alkoholne ili bezalkoholne."	https://gastro.24sata.hr/punc-8584 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-osvjezavajuci-ljetni-punc---735755.html
punk	engl. *punk* /pʌŋk/	1. pokret mladih s kraja 1970-ih u V. Britaniji (brzo se proširio SAD-om i Europom); karakterizira ga grubost, egzaltiranost, šokantnost, rušenje svih društvenih normi (u modi nošenje poderane odjeće, frizure neobičnih oblika i boja, pribadače probodene kroz tijelo i odjeću i sl.) 2. glazba karakteristična po snažnim ritmovima, oštrim tonovima, vriskavom vokalu, nauštrb melodioznosti	"A ima ga i na majicama, tajicama i odjevnim predmetima djevojaka i žena koje nemaju pojma što je **punk** zapravo bio." "Bendovi koje se nalaze na ovoj listi zadovoljili su jedan od sljedećih kriterija: definirali su jednu epohu ili podžanr **punka** ili su stvorili nešto sasvim novo, a kvalitetno."	https://www.vecernji.hr/vijesti/40-godina-punka-pokret-koji-nije-zelio-postati-utociste-za-nistarije-ni-legitimitet-za-njihovu-ispraznost-1097739 https://www.ziher.hr/top-10-punk-albuma-koje-morate-cuti/

***quadrilla*, kvadrilja**	fr. *quadrille* < šp. *cuadrilla*	*pov*. francuski društveni ples za 4 para (popularan od kraja 18. do početka 20. stoljeća)	"U Osijeku se već godina primjenjuje jedan dobar i efikasan način ispraćaja maturanata – francuski dvoranski ples **quadrilla**." "Dosad je najveći broj plesača **kvadrilje** u isto vrijeme premašio 26.000 i upisan je u 'Guinnessovu knjigu rekorda', a ovogodišnji broj još se utvrđuje."	https://www.srednja.hr/novosti/intervju-s-voditeljem-quadrille-kako-zasto-odakle/ https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/maturanti-plesali-kvadrilju-u-pedeset-gradova-regije-20110520
quiche	fr. *quiche* /ˈkiːʃ/	slana francuska pita s raznim nadjevima	"**Quiche** se iz Francuske proširio i u Englesku nakon Drugog svjetskog rata, a u pedesetima je postao popularan i u Americi." "**Quiche** Lorraine je pak tradicionalna francuska pita, a danas vam donosimo pojednostavljeni recept za ovu izuzetno ukusnu pitu."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/quiche-lorraine-imamo-najbolji-recept-i-pricu-o-najpopularnijoj-piti-20884 https://www.glasistre.hr/recepti/recept-dana-quiche-lorraine-izuzetno-ukusna-pita-iz-francuske-tradicijske-kuhinje-747315
rabab	arap. رَبَاب (rabāb)	arapsko gudačko glazbalo slično lutnji	"U ranom srednjem vijeku iz arapskih zemalja preko Španjolske i Portugala stiže žičani instrument **rabab**, od kojega se razvio srednjovjekovni rebok koji se proširio zapadnom Europom." "Prvi graditelji violina vjerojatno su spojili elemente tri tada raširena glazbala: rebek koji je bio u uporabi od 10. stoljeća (nastao od arapskog glazbala zvanog **rabab**), renesansne gusle i lira da braccio."	http://muzej.lindjo.hr/hr/tradicijska-kultura-dubrovnika-i-okolice/tradicijska-glazbala/ https://www.ogsko.hr/odjeli/violina
radža	hind. *राजा* (*rājā*) < skr. *राजन्* (*rājan*)	*pov*. 1. kraljev naslov u Indiji 2. titula kraljevih nasljednika i pripadnika feudalne kaste u Indiji	"U srednjovjekovlju **radža** je bio princ i niži feudalac ovisan o maharadži, neovisnom vladaru." "Ovo kameno zdanje izgrađeno je za 24. **radžu** iz Wadiyar linije, a na njoj je mnoštvo četvrtastih tornjeva s kupolama."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=51582 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/mysoreska-palaca-velicanstveno-zdanje-koje-je-jedno-je-od-najvaznijih-indijskih-spomenika---520340.html

radžput	hind. *राजपूत* (*rājpūt*) < skr. *राजपुत्र* (*rājaputra*)	pripadnik jedne od indijskih kasta čiji se članovi smatraju kšatrijama ili njihovim potomcima; jedan od 12 mil. zemljoposjednika pretežno nastanjenih u središnjoj i sjevernoj Indiji, osobito u nekadašnjoj Radžputani	"S bezbroj uskih uličica i bazara, prolazeći kroz ružičaste zgrade, stići ćete do prvog popularnog turističkog odredišta – astronomskog ospervatorija Jantar Mantar kojega je dao izgraditi maharadža Sawai Jai Singh II, pripadnik kaste **radžputa**." "Inače, ti maharadže bili su podrijetlom tzv. **radžputi** (navodni potomci hinduističkih ratnika)."	https://www.wish.hr/jaipur-ruzicasti-grad-indije/ https://www.dnevno.hr/ekalendar/na-danasnji-dan/gandhi-se-ozenio-s-13-godina-i-ostao-je-preko-60-godina-u-braku-1869-83940/
raga	skr. *राग* (*rāga*)	temeljni prastari ljestvični glazbeni model skladbe u indijskoj glazbenoj teoriji	"Kao što vadi nota određuje osnovni karakter **rage**, vivadi ili neskladna nota, razlikuje i odvaja **ragu** od drugih oblika **raga** izbjegavanjem vivadi note." "Bitna značajka njegove glazbe je miješanje kristalno čistih tonova s ritmički zamršenim, a duboka osjećajnost i intelektualni pristup prema **raga** i zvučnim tehnikama su osnovne komponente njegove glazbe."	https://atma.hr/raga-emocija-duse/ https://www.glasistre.hr/glazba/koncert-indijske-tradicijske-glazbe-u-gradskoj-radionici-589780
ragbi	engl. *rugby*, prema engleskom mjestu Rugby	momčadski sport porijeklom iz Engleske u kojem je cilj loptu elipsastog oblika prenijeti i položiti u protivnički prostor	"Za Vladimira Veverca **ragbi** je sinonim za ljubav, taj ga je plemeniti sport na prvi pogled osvojio - i u ljubavi su ostali zauvijek." "Jedan od najgrubljih i sigurno najružniji prekršaj u povijesti **ragbija** dogodio se u velikom finalu Superlige, u kojoj igra 13 britanskih i jedan francuski klub."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/legenda-zagrebackog-krticnjaka-nakon-duge-61-godine-ponovno-sam-podigao-pokal-sa-svojim-klubom-9778744 https://net.hr/sport/video-cijeli-otok-u-soku-zbog-najruznijeg-prekrsaja-u-povijesti-ragbija-1a4659d4-b1c3-11eb-8956-0242ac130032
ragu	fr. *ragout*	jelo francuskog podrijetla od isjeckanog mesa (ili ribe) i povrća kuhano u obilnom začinjenom umaku	"Svi koji profesionalno kuhamo sigurno smo se okušali u pripremi **ragua** barem jednom." "Za razliku od perkelta, **ragu** se najčešće kuha uz dodatak rajčica, ali samo	https://www.vecernji.hr/lifestyle/iskusni-chef-filip-horvat-ragu-je-poslastica-koju-pripremam-satima-to-nije-jelo-koje-se-radi-na-brzaka-1446490 https://www.volim-meso.hr/gulas-

			da bi se dodala boja i okus."	paprikas-perkelt-ragu-razlika/
ragtime	engl. *ragtime* /ˈrægtaɪm/	američki klavirski stil s početka 20. stoljeća, izmjenjivanje pučke melodije s oštro sinkopiranim ritmom; preteča džeza	"Ti tekstovi, osim što upoznaju s opusima pojedinih umjetnika (Armstrong, Ellington, Parker, Davis, itd.), te njegovim osobenim glazbenim jezikom, bave se i odnosom jazza s formama iz kojih potiče (spiritual, blues, **ragtime**, gospel, afrička glazba, klasična europska glazba)." "Četvrtu godinu, u sklopu Glazbenih dvorišta, Zagrebački solisti izveli su plesne skladbe, uvertire te poznata **ragtime** djela Scotta Joplina ..."	https://www.matica.hr/kolo/293/piramidalno-postavljeni-tekstovi-20135/ https://magazin.hrt.hr/zabava/glazbeni-ispracaj-ljeta-za-koji-se-trazila-karta-vise-882907?jwsource=cl
rahat lokum	osm. راحت لوقوم (*rahat lokum*)	orijentalna poslastica od ukuhanog škroba i šećera s mirisom ružina ulja (reže se u kocke, poslužuje se uz vodu i kavu); ratluk	"Lokum (**rahat lokum**) je poznata turska slastica koja je zapravo mješavina vode, šećera, škrobnog brašna i aroma." "Grčki Ciprani uputili su zahtjev EU da **rahat lokum**, slatkiš u svijetu poznat kao Turkish Delight, postane zaštićeno ime u njihovu vlasništvu koje bi se registriralo pod nazivom Loukoumi Yeroskipou."	https://www.slatkopedija.hr/lokum-neizostavna-turska-slastica/ https://www.jutarnji.hr/naslovnica/borba-za-rahat-lokum-3283892
ramen	jap. ラーメン (*rāmen*)	japanska gusta juha s rezancima, začinima, povrćem i mesom	"Zajedno s temeljcem čini cjelinu spremnu za dodavanje ostalih sastojaka, a pri naručivanju **ramena** u restoranu naziv će najčešće ovisiti ili o tareu ili o temeljcu koji se koristi." "Ako se do sada niste još odvažili na spravljanje ove kompleksne i bogate juhe, ovaj jednostavni recept za brzinski **ramen** sigurno će vas na to potaknuti."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hit-na-adventu-recept-za-ramen-juhu-koja-se-jede-stapicima---498628.html https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/ramen-na-brzinu-bogata-japanska-juha-kojom-se-inace-testira-strpljenje-i-kreativnost-kuhara---692868.html

ramija	mal. *rami*	1. istočnoazijska biljka (*Boehmeria nivea*) iz porodice kopriva 2. vlakno koje se dobiva od biljke ramije, koristi se za izradu mreža, užadi, finog konca, čipke, platna	"**Ramija** je također jedno od najstarijih vlakana za proizvodnju materijala; koriste se najmanje 6.000 godina." "Djelomično je izrađen od **ramije**, izdržljivog materijala lagano neravne teksture."	https://www.svijetmetraze.hr/blog-post/sve-o-materijalu-prirodna-vlakna https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/zavirite-u-novi-asortiman-robne-kuce-ikea-i-unesite-dasak-prirode-u-svoj-dom-9957820
rand	afrikaans *rand* < niz. *rand*	osnovna novčana jedinica u Južnoafričkoj Republici	"Jedan je muškarac preminuo nakon što je ispio cijelu bocu Jägermeistera u samo dvije minute i to kako bi dobio okladu od 200 južnoafričkih **randa** (oko 90 kuna) u jednoj južnoafričkoj prodavaonici pića." "Dionica Anglo Platinuma početkom siječnja dosegla je najvišu cijenu u posljednjih 15 mjeseci od 819 južnoafričkih **randa**."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/horor-zbog-oklade-od-pisljivih-90-kuna-ispio-cijelu-bocu-jaegermeistera-u-dvije-minute-pa-umro-15222716 https://www.poslovni.hr/trzista/ulagaci-u-svijetu-luduju-za-platinom-137966
rap	engl. *rap* /ɹæp/	glazbeni žanr popularne crnačke glazbe nastao narativnim (provokativnim i društveno angažiranim) tekstovima repera na glazbenoj podlozi disk-džokeja i elektronskih ritmova	"Vječno u potrazi za efektnim i pamtljivim aluzijama, američki su mediji tijekom godina isklesali nebrojeno mnogo Planina Rushmore kako bi odali počast najboljima u raznim disciplinama, pa tako i u **rap** glazbi." "Rat za dušu **rap** glazbe bio je u punom jeku kada je američki dvojac Black Star krajem rujna 1998. godine izdao svoj prvi album "Mos Def & Talib Kweli Are Black Star"."	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/danger-mouse-i-black-thought-napravili-su-toliko-dobar-album-da-bi-drugi-reperi-zaista-mogli-pomisliti-da-varaju-15247913 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/black-star-nakon-24-godine-izdao-novi-album-kratko-ali-efektno-izdanje-koje-podsjeca-na-zlatno-doba-rapa-15193766
rastafarijanizam	amhar. ራስ ተፈሪ መኮንን (*ras täfäri*)	vjerska sljedba udomaćena na Jamajci 1930-ih, nastala pod utjecajem svećenika M. M. Garveya (1887—1940) koji je zagovarao povratak u Afriku i vjeru u biblijska proročanstva, a H. Selassiea smatrao Mesijom koji će osloboditi potlačene crnce	"… za njega je “reggae najrasističkija glazba na svijetu i apsolutna glorifikacija crnačke supremacije”, što je tek notorna budalaština; ma koliko njezin religijski potkontekst zvan **rastafarijanizam** bio manje ili više naivan u odnosu na “bajke” kršćanstva, islama, judaizma, budizma..."	https://www.jutarnji.hr/scena/strane-zvijezde/sto-se-dogodilo-nekoc-najvecem-pjesniku-britanske-rock-i-pop-glazbe-morrisey-ponovo-sokirao-dajuci-podrsku-minornoj-radikalno-desnoj-stranci-8956910 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/novinarka-jutarnjeg-u-jedinoj-africkoj-zemlji-koja-nikad-

			"Jer **rastafarijanizam** je, makar nastao na drugom kraju svijeta, u Jamajci, inspirirao car Haile Selassie."	nije-bila-kolonizirana-adis-abeba-je-za-afriku-ono-sto-je-bruxelles-za-europu-8673989
ratatouille	fr. *ratatouille* /ʁatatuj/	francuski složenac od različitog povrća	"Francusko seosko jelo, popularni **ratatouille**, neki vjerojatno nisu nikada probali, a smatramo kako bi trebali jer se radi o zaista ukusnom i zdravom prilogu." "**Ratatouille** se obično poslužuje kao prilog, a uz dodatak riže, tjestenine ili malo kozjeg sira, postat će bogati i ukusni ljetnu obrok."	https://gastro.24sata.hr/recepti/ratatouille-saznaj-tajnu-francuskog-seoskog-jela-17600 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-ratatouille-poznati-francuski-slozenac-od-povrca-koji-mirise-na-djetinjstvo---730493.html
ravioli	tal. *ravioli*	vrsta talijanske tjestenine u obliku komadića punjenih nadjevom	"Tajna savršenog tijesta za **raviole** leži u rastezljivosti." "**Raviole** lagano pobrašnite da se ne zalijepe pa ih odložite sa strane dok ne zakuhate vodu."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/korak-po-korak-radimo-domace-raviole-4762541 https://www.spar.hr/dobar-tek/recepti/predjela/domaci-ravioli-s-prsutom
rebetiko	grč. *ρεμπέτικο* (*rebetiko*)	stil tradicionalne grčke glazbe s osmanskim i bizantskim utjecajima, karakteriziraju ga strast i melankolija	"**Rebetiko** je stil grčke tradicionalne glazbe koji se nalazi na listi UNESCO-ve nematerijalne baštine čovječanstva." "Takav je pjevač **rebetika**, kako ga opisuje talijanski kantautor i aktivist Vinicio Capossela, dok s baglamom u ruci posjećuje stare atenske i pirejske taverne i osluškuje njegove zvuke."	https://www.mojarijeka.hr/tsikarim-trio-nastupio-na-stikli-festivalu-jazz-glazbe/ https://kinoeuropa.hr/arhiva/program/prezaduzeni-63048
reggae	engl. *reggae* /ˈɹɛgeɪ/	stil glazbe koji se temelji na glazbenoj orijentaciji *rhythm and bluesa*, nastao 1960-ih na Jamajci, povezuje se uz rastafarijanstvo	"**Reggae** je odavno s Jamajke doplovio do raznih drugih obala pa tako i jadranske jer koketerija s tim stilovima ovdje također počinje u doba novog vala; sjetimo se samo Haustora, Šarla i Prljavaca." "Naime, u **reggae** mitologiji kanabis se smatra svetom biljkom	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/studijsko-putovanje-hrvatskog-reggae-benda-na-jamajku-ispalo-je-opravdano-i-inspirativno-15042832 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/blaga-trava-na-ljutu-dusu-kako-je-reggae-od-duvke-napravio-mit-svete-biljke-15002539

			koja liječi mnoge probleme, barem dvije i po tisuće godina ljudi su je slobodno pušili, često smatrali lijekom ..."	
ricotta	tal. *ricotta* /riˈkɔt.ta/	svježi talijanski sir koji se priprema od ostatka sirutke	"**Ricotta** je svježa, kremasta, blago slatkastog okusa i niskokalorična jer ima oko 5 posto masnoće." "Neki stručnjaci ističu da je alkoholni ocat bolje dodati u punomasno mlijeko kada **ricottu** želite iskoristiti za slana jela, a limunov sok kada planirate od njega raditi slastice."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/znate-li-sto-sve-mozete-napraviti-s-ricottom-20140109 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-napraviti-ricottu-kod-kuce---698365.html
rigatoni	tal. *rigatoni*	vrsta talijanske tjestenine u obliku tubica	"**Rigatoni** s mljevenim mesom i parmezanom brz su i jednostavan obrok za ručak ili večeru." "**Rigatone** skuhajte al dente u posoljenoj, ključaloj vodi prema uputama na pakiranju pa ocijedite."	https://recepti.index.hr/recept/196-rigatoni-s-mljevenim-mesom https://gastro.24sata.hr/recepti/rigatoni-s-ricottom-16124
rijal	arap. ريال (*riyāl*)	osnovna novčana jedinica u nekim zemljama Bliskog istoka (Saudijskoj Arabiji, Iranu, Kataru, Jemenu i dr.)	"Oni najsretniji uspjeli su kupiti mali broj ulaznica za utakmice koje su puštene u prodaju za samo 40 **rijala**" "Iranski parlament usvojio je prijedlog zakona koji predviđa brisanje četiri nule s **rijala** i promjenu naziva službene valute u toman, izvijestili su u ponedjeljak državni mediji."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/sagradili-su-im-stadione-a-danas-mundijalu-ne-mogu-ni-prici-znate-li-koliko-novca-imam-u-dzepu-15280238 https://www.glasistre.hr/gospodarstvo/iran-brise-cetiri-nule-s-rijala-mijenja-naziv-sluzbene-valute-640557
rijas	šp. *ría* (pl. *rías*)	morski zaljev, uvala strmih obala ili potopljeno riječno ušće nastalo podizanjem morske razine i provalom mora u riječne doline nakon posljednjeg ledenog doba	"I **rijasi** i estuariji su potopljeni dijelovi riječnih dolina, s tom razlikom što su estuariji za razliku od **rijasa** direktno izloženi snažnom utjecaju izmjene plime i oseke." "Prvobitno naselje bilo je smješteno na poluotoku Mushauwomuh ili Shawmut (indijanski izvor	https://www.novilist.hr/more/lovite-li-na-uscima-rijeka-a-kakve-tehnike-koristite-i-kako-se-nosite-sa-strujanjem/ https://pomorska.lzmk.hr/Natuknica?id=966

			žive vode) između rijeke Charles i glavnog **rijasa**."	
ringit	mal. *ringgit*	osnovna novčana jedinica u Maleziji	"Investicija u vrijednosti 30 milijardi malezijskih **ringita** (7,1 milijardu dolara) omogućit će otvaranje više od 4000 radnih mjesta u Intelu i dodatnih više od 5000 radnih mjesta u graditeljskom sektoru zemlje, priopćila je malezijska vlada." "Pod njegovim vodstvom AirAsia ostvarila profit od 10,6 milijardi malezijskih **ringita**, odnosno oko 2,58 milijardi dolara"	https://www.tportal.hr/techno/clanak/intel-ulaze-sedam-milijardi-dolara-u-proizvodnju-cipova-u-maleziji-20211217 https://novac.jutarnji.hr/novac/karijere/propalu-kompaniju-koju-je-kupio-za-26-centi-uspio-je-pretvoriti-u-lidera-avioindustrije-8716520
rizling	njem. *Riesling*	1. sorta vinove loze porijeklom iz njemačkog rajnskog područja 2. bijelo vino od sorte rizling	"**Rizling** rajnski je sorta toliko posebna da se njen nektar u popularnom obliku, tzv. kolokvijalnog uspoređivanja s postignućima u višestrukom smislu najvećih dosega najčešće označava kao RR." "U Njemačkoj se, kaže, rajnski **rizling** spominje još u 15. stoljeću, a najbolje rezultate postiže na hladnijim terenima ..."	https://gospodarski.hr/rubrike/vinogradarstvo-rubrike/rizling-rajnski-rolls-royce-bijele-kapljice/ https://www.agroklub.com/vinogradarstvo/znate-li-zasto-je-rizling-najplemenitija-bijela-sorta-ili-rolls-royce-medu-vinima/52272/
rock	amer. engl. *rock* /ɹɒk/	oblik popularne glazbe nastao na temelju američkoga *rock and rolla* 1950-ih, uključuje mnogo podžanrova	"U razvoju **rocka**, ali i popularne glazbe u najširem smislu (kao krovnoga naziva za sve podžanrove), prepleću se mnogi američki kulturni utjecaji XX. stoljeća." "**Rock** glazba nastavila je evoluirati od opojnih dana rock and rolla s Elvisom Presleyem koji je simbolizirao raspoloženje, nade i težnje cijele generacije Amerikanaca 1950-ih."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=53123 https://net.hr/magazin/slobodno-vrijeme/razlika-izmedu-rocka-i-rock-and-rolla-232c965a-d51a-11ec-8281-f61ef4ea43d0

rock and roll	amer. engl. *rock and roll* /ˈɹɒk ən(d) ˈɹɔl/	stil popularne glazbe nastao ranih 1950-ih u SAD-u križanjem raznih glazbenih pravaca (crnačkog *rhythm and bluesa* i *bluesa* te bjelačkog *countryja*)	"**Rock and roll** glazba je bila jednostavna, bazična i vrlo nevina što se očituje i iz tekstova i ritmova koji su pratili pjesme." "Iza jednostavnog glazbenog stila, značenje **rock and rolla**, kao što se vidi u filmovima, u fanovskim časopisima i na televiziji, bilo je ogromno na stil života, modu, stavove i jezik."	https://net.hr/magazin/slobodno-vrijeme/razlika-izmedu-rocka-i-rock-and-rolla-232c965a-d51a-11ec-8281-f61ef4ea43d0 https://danas.hr/zivot/sos/znate-li-kakvo-je-rock-and-roll-znacenje-3ed46060-b9f2-11ec-a125-0242ac130023
rodeo	šp. *rodeo*	u SAD-u i Kanadi natjecanje u vještini jahanja, ob. neukroćenih konja i bikova sa sedlom i bez njega, bacanju lasa, vezivanju teleta	"Poznati glumac kaže kako su mu te dvije godine kada je jahao **rodeo** bile "fantastične"." "Natjecanje u popularnom američkom sportu, **rodeu**, održano je u Kansas Cityu."	https://www.index.hr/magazin/clanak/kieferu-sutherlandu-naslov-rodeo-prvaka/335825.aspx https://dnevnik.hr/scena/zanimljivosti/rodeo-zanimljiv-i-opasan-sport.html
ropa vieja	šp. *ropa vieja* /ˈro.pa ˈβje.xa/	aromatično kubansko jelo od trgane junetine, poslužuje se s rižom, grahom i bananama	"**Ropa vieja** ili poderana/stara odjeća, kako bi točan prijevod glasio, jelo je od govedine kuhane satima u aromatiziranoj vodi - najviše aroma dolazi od mješavina začina Sazón i Adobo čije ćete sastojke pronaći u receptu." "'**Ropa vieja**' u Kubi se obično služi uz rižu, pržene maduros-voće slično bananama i crni grah."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/ropa-vieja-ili-zasto-je-kubanska-poderana-odjeca-u-modi-22051 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kubanska-stara-odjeca-ali-na-tanjuru-tradicionalna-delicija-kojoj-necete-moci-reci-ne---683734.html
***roquefort*, rokfor**	fr. *roquefort*, prema francuskom mjestu Roquefort-nur-Soulzon	francuski meki ovčji sir s gljivicama zelene plijesni	"Kultni francuski sir s plemenitom plijesni **roquefort** dobio je slabu nutricionističku ocjenu u domaćem sustavu ocjenjivanja hrane, koji je 90 posto sireva svrstao u kategoriju najmanje zdravih namirnica." "Zreli se **rokfor** u aluminijskoj foliji može čuvati 5 do 10 mjeseci pri temperaturi 1 do 5 °C."	https://n1info.hr/lifestyle/roquefort-dobio-slabu-nutricionisticku-ocjenu/ https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=53247

rotvajler	njem. *Rottweiler*, prema njemačkom gradu Rottweilu	pasmina velikog i snažnog kratkodlakog psa čuvara, porijeklom iz Njemačke	"Kao što je uobičajeno kod većih pasmina, **rotvajleri** mogu sporo sazrijevati." "Troje djece ozlijeđeno je u Sremskim Karlovcima u Srbiji kada ih je **rotvajler** iz susjedne kuće napao i izgrizao."	https://zena.rtl.hr/lifestyle/rotvajler-sve-sto-trebas-znati-o-ovoj-odanoj-pasmini-velikog-srca-566a7736-2830-11ec-9f76-8a7b9af4653b https://www.vecernji.hr/vijesti/rotvajler-napao-troje-djece-lijecnici-nisu-mogli-do-njih-1314384
rubalj	rus. *рубль* (*rubl'*)	osnovna novčana jedinica u Rusiji	"NACIONALNA valuta Rusije, **rubalj**, oporavila se nakon početka rata u Ukrajini i oštrog pada." "S druge strane, Bloomberg prenosi kako je središnja banka potvrdila kako će uvesti produženje roka izvoznicima za promjenu deviza u **rublje** koji trenutno iznosi tri radna dana."	https://www.index.hr/vijesti/clanak/ruski-rubalj-je-najjaci-u-posljednje-dvije-godine-kako/2363250.aspx https://www.poslovni.hr/trzista/u-rusiju-se-dnevno-slije-14-milijarde-dolara-sto-rubalj-cini-prejakim-4333140
rufija	mald. ﷼ (*rufiyā*)	osnovna novčana jedinica na Maldivima	"Prije odlaska na Maldive promijenili smo hrvatske kune u američke dolare, a na Maldivima smo dolare promijenili u maldivske **rufije**." "Tečaj maldivske **rufije**, koja je ime dobila po hindu riječi rapaja, što znači srebro, vezan je uz američki dolar."	https://www.putoholicari.rtl.hr/maldivi-moze-95275/ https://www.gloria.hr/gl/lifestyle/putovanja/nezaboravno-iskustvo-na-maldivima-oko-nas-su-plivali-morski-psi-i-otrovne-raze-ali-bilo-je-divno-10106110
rum	engl. *rum*	žestoko alkoholno piće karipskog podrijetla, dobiva se destilacijom prevrele melase šećerne trske	"**Rum** se počeo proizvoditi na Karibima u 17. stoljeću, kada su na plantažama otkrili da melasa šećerne trske može fermentirati u alhohol." "**Rum** se u kolačima koristi od davnina, a najčešće zbog obogaćivanja okusa krema za kolače, tijesta i biskvita, voćnih salata, napitaka i ostalih deserata."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana/pica/pet-cinjenica-koje-biste-trebali-znati-o-rumu---328709.html https://www.gastronomija.hr/rum-za-kolace/

rumba	šp. *rumba*	ples živoga tempa, porijeklom s Kube, ali afričkih korijena	"**Rumba** ples ima pretjerane pokrete kukova i senzualne i agresivne stavove kod muškaraca, a obrambene stavove kod žena." "Najstroži član žirija Marko Ciboci naglasio je kako je **rumba** inače tehnički najteži ples, te ih pohvalio kao par rekavši da su bili izvrsno izbalansirani, kao i da su svojom izvedbom visoko postavili ljestvicu."	https://danas.hr/zivot/sos/rumba-ples-koji-ocarava-22671a34-b9f3-11ec-a4c8-0242ac130015 https://www.jutarnji.hr/scena/domace-zvijezde/poznati-tv-voditelj-koji-je-imao-17-mozdanih-udara-osvojio-ziri-plesa-sa-zvijezdama-ti-si-vec-pobjednik-15169689
rupija	hind. *रुपीया* (*rupīyā*) < skr. *रूप्यक* (*rūpyaka*)	osnovna novčana jedinica u Indiji i još nekim azijskim zemljama	"Postoje naznake da će i Indija vjerojatno intervenirati na tržištima ako njihova nacionalna valuta **rupija** dodatno aprecira prema dolaru." "Očevi djece, svećenik koji je obavio svečanu ceremoniju i troje svjedoka optuženo je i uhićeno, te im prijete šestomjesečne kazne zatvora i/ili globa od 50.000 **rupija** (500 dolara)."	https://www.poslovni.hr/trzista/novo-upozorenje-svjetskim-liderima-161276 https://express.24sata.hr/life/najmladi-bracni-par-na-svijetu-prisiljeni-na-brak-3848
sabih	hebr. *סביח* (*sabih*)	izraelski sendvič s prženim patlidžanima i jajima	"**Sabih** se može pojesti na izraelskim ulicama, a lako ga možete i pripremiti sami, jesti kao raskošni doručak ili ponijeti na posao…" "Obožavam izraelski **sabih**, vegetarijanski sendvič od patlidžana, salate od rajčice, krastavaca, luka, tahinija i začinskog bilja, te tost s avokadom začinjen grejpom", otkriva Julien Sebbag, čiji prvi recept Stainboy i dalje njegov najdraži."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-sabih---696896.html https://gloriaglam.hr/gg-talk/inspiriraju-me-vrsni-kuhari-eyal-shani-i-massimo-bottura-ali-i-redatelj-tim-burton-i-rock-bend-velvet-underground-6775
sake	jap. *酒* (*sake*)	nacionalno piće u Japanu dobiveno alkoholnim vrenjem riže	"Što je mekša voda, to je **sake** bistriji, a najbolju vodu – »Miyamizu« za proizvodnju **sakea** ima Nada-Gogôu u prefekturi Hyôgo u kojoj se nalazi najviše proizvođača **sakea** u Japanu"	https://www.novilist.hr/life/gastro/alkoholno-pice-koje-se-u-japanu-smatra-lijekom-voda-i-riza-kljucni-sastojci-dobrog-sakea/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana/pica/sve-tajne-sakea-rizinog-vina-s-

			"Redakcija punkufer.hr prošla je dvosatnu radionicu **sakea**, probala deset različitih vrsta, i evo do kojih je zaključaka došla."	dalekog-istoka---313591.html
salsa	šp. *salsa*	vrsta plesa i latinoameričke glazbe naglašenog sinkopiranog basa i bogatih udaraljki, popularna u 1980-ima i 1990-ima	"**Salsa** je slična mambu zbog činjenice da oba plesa imaju istu osnovnu strukturu: šest koraka pleše se unutar osam stopa." "Dvorana je proklјučala u ritmu **salse**, a potom se pretvorila u pravi plesni podij na kojem su plesali svi"	https://ples.com.hr/plesovi/salsa/ https://www.tportal.hr/magazin/clanak/vruca-salsa-zapalila-zagrepcane-20120310
samba	braz. port. *samba* < bantu *samba*	1. brazilski stil glazbe naglašena ritma 2. brazilski ples afričkog podrijetla, pleše se na glazbu samba	"U **sambi** su se pak okušali glumac Asim Ugljen s partnericom Nikom Jelić, te brazilski model Pedro Soltz s Valentinom Walme." "Međutim, većina ljudi se može složiti oko jedne prepoznatljive karakteristike **sambe**, a to je njen ritam."	https://www.jutarnji.hr/scena/domace-zvijezde/pala-prva-dvojka-u-plesu-sa-zvijezdama-glumac-nasmijao-ziri-tvoja-je-samba-ekstremna-15169678 https://pk-split.hr/ples-samba-aktivnost-za-sve/
sambal	mal. *sambal* < indonez. *sambel* (*sambel*)	indonezijski ljuti umak od čilija	"**Sambalu** se mogu dodati i sekundarni sastojci, kao što su pasta od škampa, češnjak, đumbir, ljutika, mladi luk, sok od limete…" "Ako želite napraviti **sambal**, onda samo prebacite papričice u blender skupa sa sjemenkama i - gotovi ste."	https://www.rtl.hr/show/321kuhaj/novosti/sto-je-sambal-oelek-d675c0fc-c353-11ec-a4f6-52c0e7bbe268 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/napravite-svoj-kucni-ubojito-ljuti-tabasco---357457.html
sambo	rus. *са́мбо* (sambo), skraćeno od *самозащита без оружия* (samozaštita bez oružja)	sovjetska borilačka vještina slična džudu, nastala spajanjem vještina kavkaskih i sibirskih naroda	"Ruski predsjednik Vladimir Putin veliki je ljubitelj borilačkih vještina. S 14 godina počeo je trenirati **sambo**, a onda se prebacio na džudo." "Upravo zbog Jemjeljanenkove sportske i ljudske karizme, ali i zbog niza sambista s područja bivšeg SSSR-a koji su u ultimate fightu postigli	https://www.nacional.hr/sve-popularniji-sambo-putinova-omiljena-borilacka-vjestina-u-kojoj-je-sve-dozvoljeno/ https://hrvatski-vojnik.hr/sambo-borilacka-vjestina-rusije/

			vrhunske rezultate (…), **sambo** postaje sve zanimljivija vještina među poklonicima širom planete."	
samizdat	rus. *самиздáт* (*samizdát*)	*pov*. privatno legalno ili tajno izdavanje ili izdanje knjiga i drugih pisanih tekstova koji nisu odgovarali službenoj politici u SSSR-u (ob. iz disidentskih krugova)	"**Samizdati** se najmasovnije javljaju u bivšem Sovjetskom Savezu, ranih 1960-ih godina, a prema 70. članku sovjetskog Kaznenog zakona, bili su kazneno djelo antisovjetske propagande, sve do sredine 1980-ih, kad je Gorbačov ukinuo tu zakonsku odredbu." "Biokemičarka i genetičarka obrazovanjem, već pri početku karijere zabranjen joj je rad, otpuštena je sa znanstvenog instituta, kad su otkrili da je pretipkavala **samizdat** čiji sadržaj nije odgovarao sovjetskom režimu izbačena je iz laboratorija za genetička istraživanja."	https://www.matica.hr/vijenac/464/hrvatsko-izdanje-200-godina-zabranjenoga-samizdata-14/ https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/velika-ruska-knjizevnica-za-jutarnji-u-putinovoj-rusiji-ja-sam-neprijatelj-samo-zato-sto-mi-ljubav-prema-domovini-nije-isto-sto-i-odanost-prema-rezimu-9354656
samojed	rus. *самоéд* (*samojéd*) < sami **saam-edne*	radni pas gonič, podrijetlom iz Sibira	"Iako su izvorni **samojedi** bili smeđe ili crne boje, današnji standard pasmine predviđa samo čisto bijelu dlaku koja na nekoliko može biti obojena krem bojom." "U prošlosti su se **samojedi** koristili isključivo za lov i vuču saonica, a navodno su pomagali i u grijanju male djece."	https://www.zooplus.hr/magazin/psi/pasmine-pasa/samojed https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/samojed-karakteristike-i-osobine-sve-o-popularnoj-pasmini-samojeda-1be4088c-b9f0-11ec-a1e9-0242ac130015
samosa	hind. *समोसा* (*samosā*) < perz. سنبوسه (*sambose*)	azijsko jelo od prženog trokutastog tijesta punjenog pikantnim nadjevom	"**Samose** su maleni zalogaji trokutastog oblika koji se najčešće pune graškom, krumpirom, mljevenim mesom i začinima." "Pretpostavlja se da potječe iz Srednje Azije, negdje prije 10. stoljeća a na indijski potkontinent **samosa** je došla negdje oko 13., 14. stoljeća."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/napravi-samose-popularan-indijski-snack-26410 https://story.hr/Gourmet/a163376/samosa-indijski-zalogajcic-recept.html

samovar	rus. *самова́р* (*samovár*)	ruska bakrena ili mjedena i posuda karakterističnog oblika u kojoj se grije voda za pripravljanje čaja	"Već sljedeće jutro smo, uz doručak i čaj (vagon ima svoj **samovar** s vječno uzavrelom vodom), promatrali siromašna mjesta ruske provincije." "Metalni **samovar** star više od osamdeset godina i danas izgleda kao nov."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/nase-putovanje-transsibirskom-zeljeznicom-20090309/print https://www.vecernji.hr/zagreb/zadnje-godine-zivota-stjepan-radic-proveo-je-u-ovoj-kuci-1084645
sandžak	osm. سنجاق (*sancak*)	*pov*. vojna i upravno-teritorijalna jedinica u Osmanskom Carstvu, dio pašaluka	"Od sred. XV. st. **sandžaci** se dijele na subašiluke ili vilajete, a ovi na nahije (poslije se isključivo dijele na nahije)." "U svojim je počecima osmanska država bila uređena kao pogranična kneževina, a teritorij je bio podijeljen na **sandžake**, od kojih je jedan bio vladarev."	https://proleksis.lzmk.hr/44922/ https://planet.hr/povijest/crtice-iz-osmanske-povijesti-pokrajinska-uprava/?cn-reloaded=1
sangrija	šp. *sangria*	alkoholno piće od crnog vina, voća i mirisnih začina, karakteristično za Španjolsku i Portugal	"Španjolska **sangrija** idealno je piće za vruće ljetne zabave, druženja, a možete je lako sami napraviti." "Ključ ukusne **sangrije** je odabir kvalitetnog vina - što je ono bolje, to će i ovo piće biti bolje."	https://gastro.24sata.hr/kako-napraviti-sangria-853 https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/sangria-recept-za-popularno-pice---614876.html
saraj	osm. سرای (*saray*) < perz. سرای (*sarāy*)	*pov*. svaka veća palača; dvor (sultana, vezira i drugih visokodostojanstvenika)	"Zbog toga je teško odrediti u kojoj mjeri kritika osmanske vlasti proizlazi iz stvarnog stanja u Carstvu, a koliko je sultanov **saraj** tek medij preko kojega se upućuju kritike suvremenim europskim vladarima." "Tada su bili izgrađeni **saraj**, tj. sandžakbegov dvor, drvena džamija, most, hamam, vodovod, han, kuće, dućani i mlinovi."	https://hrcak.srce.hr/file/82758 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=54582
sarangi	hind. *सारंगी* (*sāraṅgī*)	južnoazijsko gudačko glazbalo kratka vrata	"Ravanastra je zaboravljeni indijski instrument za koji se vjeruje da je preteča violine, dok je **sarangi**	https://danas.hr/zivot/sos/indijski-instrumenti-jedni-od-najstarijih-svjetskih-instrumenata-01722640-b9f1-11ec-b562-

			indijski instrument koji se široko koristi, a na osnovi njega nastala je europska viole d`amore koja je na europskom tlu bila široko korištena za vrijeme baroka." "**Sarangi** je pak stari gudački instrument prelijepa tona, vrlo složen za ugađanje i sviranje."	0242ac120024 https://www.matica.hr/kolo/298/lotos-prah-i-mak-20291/
sari	hind. *साड़ी* (*sāṛī*) < skr. *शाटी* (*śāṭī*)	tradicionalna indijska ženska haljina s ukrasima	"Mnoge legende povezane su s pojavom **sarija** u ormaru indijskih žena." "Inspiracija je **sari**, do 8 metara duga tkanina koja je i danas dio tradicionalnog odijevanja u Indiji."	https://fashion-r.decorexpro.com/fasony/sari/ https://www.24sata.hr/lifestyle/od-jednog-komada-tkanine-mozete-napraviti-niz-odjevnih-predmeta-od-sala-do-haljine-849526
sarma	osm. صرمه (*sarma*)	jelo orijentalnog podrijetla od mljevena ili sjeckana mesa i riže umotanih u list ukiseljena kupusa	"Tomislav Špiček natjecateljima tog showa svojedobno je kazao kako je kupus jedna od četiri najvažnije stavke pri pripremi **sarme**." "**Sarma** se ne kuha svaki dan, kaže Marija, jer to je prezahtjevan posao, i treba odvojiti najmanje dva do tri sata za pripremu i kuhanje, a najbolja je drugi, čak i treći dan podgrijana."	https://www.vecernji.hr/vijesti/zimske-kraljice-stola-sarme-ima-od-bliskog-istoka-do-svedske-1549778 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/marija-cafuk-otkrila-nam-je-recept-za-sarmu-koji-se-prenosi-u-obitelji-5-generacija-evo-videa-15287038
sashimi	jap. *刺身* (*sashimi*) /saɕimi↓/	japansko jelo od tankih ploški sirove ribe, obično se poslužuje s umakom	"**Sashimi** položite u jednom sloju na tanjur, lagano preklapajući komade jedan preko krugog ili ga rasporedite u zdjelice." "**Sashimi** je tradicionalno japansko jelo koje se priprema od sirove ribe narezane na tanke ploškice."	https://www.glasistre.hr/recepti/recept-dana-sashimi-najljepse-iz-japanske-kuhinje-na-nasim-stolovima-731288 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/jadranska-tuna-sashimi-od-tune-na-podlozi-od-guacamole-umaka-s-listicima-zlata-6618618
satay	engl. *satay* < mal. *sate* /sate/	javansko jelo od pilećih ražnjića s umakom od kikirikija	"**Satay** je vrlo ukusno jelo sastavljeno od mesnih ražnjića koji se peku na roštilju te poslužuju s aromatičnim umakom od kikirikija." "Znamo da je prevruće za	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-piletinu-satay---685484.html https://www.telegram.hr/super1/relax/znam-da-je-prevruce-za-kuhanje-ali-

			kuhanje, ali piletinu **satay** s kikiriki umakom možete pripremiti."	piletinu-satay-s-kikiriki-umakom-mozete-pripremiti-evo-kako/
sauna	fin. *sauna*	prostorija obložena drvom u kojoj se zagrijavanjem do visokih temperatura oslobađa vodena para i izaziva znojenje tijela u svrhu njege, relaksacije, prevencije i rehabilitacije; potječe iz Finske	"Tradicionalno, Finci **saune** smatraju iznimno važnima u donošenju mnogih odluka te kod povezivanja s bliskim osobama u njihovome životu, a komična izreka je da se u Finskoj više važnih odluka donese u **sauni** nego na sastanku." "Nacionalna kampanja u Finskoj čiji je cilj ušteda energije uključila je i poziv Fincima da manje koriste **saune**, uz onaj da smanje grijanje za jedan stupanj Celzija i da se kraće tuširaju."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/ljepota/njega-tijela/finska-sauna-dobrobiti-saune-koje-niste-znali https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/finci-pozvani-da-manje-koriste-saune-ne-morate-ici-bas-svaki-dan-moze-i-jednom-tjedno-15239914
sauvignon	fr. *sauvignon* /so.vi.ɲɔ̃/	1. naziv za nekoliko francuskih (bordoških) sorta vinove loze 2. vino od sorte *sauvignon*	"Na policama velikih trgovina pronašao je vina koja daju dobru vrijednost za novac, a na popisu su se našli plavac mali, merlot, cabernet **sauvignon**, vranac, frankovka te slatkasta i ostala crna vina." "Za ovaj francuski **sauvignon** iz doline Loire ocjenjivači su rekli da ima prekrasan, bogat i skladan miris te izraženu, pomalo oštru kiselost i da pokazuje godine."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/vodici/ovo-su-najbolja-crna-vina-iz-supermarketa-do-50-kuna-mnoga-su-jeftinija-od-40-cak-i-30-kuna-15233908 https://www.24sata.hr/potrosac/izbor-vina-2014-vino-tjedna-je-grasevina-ivan-buhac-iz-iloka-355634
savana	engl. *savanna* < šp. *sabana* < ?karip. *sabana*	1. tropska i suptropska ravnica pokrivena travnatim raslinjem i rijetkim žbunjem 2. skupni naziv za zajednice visokih trava tropskog pojasa s izmjenom kišnog i sušnog doba godine	"Afrički baobabi, mitska drveća afričke **savane**, posljednjih 12 godina umiru u misterioznim okolnostima, objavila je skupina znanstvenika iz Južne Afrike, Rumunjske i SAD-a." "Odmor iz snova, safari u kenijskim **savanama**, umalo je završio tragično za Sarajku Elviru Tiro i njene prijatelje!"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/tuzan-i-misteriozan-kraj-drevnih-drveca-neka-su-zivjela-gotovo-2500-godina-a-onda-su-se-u-samo-jednom-desetljecu-gotovo-sva-sasusila-7465002 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/sarajka-prezivjela-napad-krda-slonova-20120510/print

savate	fr. *savate* /savat/	francuski borilački sport s elementima boksa i kik-boksa	"Iznimno brojno prvenstvo pokazalo je kako je **savate** itekako zahtjevan tehnički i taktički sport, tvrde varaždinski organizatori." "Matej Batinić (30) postao je prvak svijeta u **savate** boksu pobijedivši u finalu Srbina Dragoljuba Bovuna."	https://evarazdin.hr/sport/odlicni-rezultati-varazdinske-omege-na-ph-396575/ https://www.24sata.hr/sport/savate-za-hrvate-zagrepcanin-matej-prvak-svijeta-splicanin-roko-osvojio-srebrnu-medalju-818520
scat	engl. *scat* /skæt/	pjevačke improvizacije u džezu u kojima je tekst zamijenjen onomatopejama koje su ritmički i fonetski zanimljive	"Preferirao je takozvano **scat** pjevanje, a uzor su mu bili Louis Armstrong i Ella Fitzgerald." "Jedan od najvećih jazz-vokalista bio je Louis Armstrong, prvi predstavnik **scat**-stila vokaliziranja."	https://dubrovackidnevnik.net.hr/vijesti/kultura/znate-li-pozadinsku-pricu-o-legendarnom-scatmanu https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=28867
sean-nos, sean nos	ir. *sean-nós*	1. irski način tradicijskog *a capella* pjevanja 2. irski stil stepa	"Imerzivna instalacija isprepliće priču, ispjevanu u tradicionalnom irskom ***sean-nós*** stilu, s naracijom pripovjedača i terenskim snimkama iznad i ispod površine Atlantskog oceana." "**Sean nos** karakterizira prizemljen rad nogama, opušteno držanje, te improvizaciju zbog čega se spontanost smatra poželjnom u ovom plesnom izričaju."	https://www.morski.hr/u-cetvrtak-u-rijeci-otvorenje-izlozbe-plimna-si-e-mpatija/ http://www.udtgombaliste.hr/2015/11/radionice-irskog-plesa-s-terezom-bachovom/
Sejm	polj. *Sejm*	donji dom poljskog parlamenta	"Prijedlog zakona usvojen je u donjem domu parlamenta **Sejmu** zahvaljujući glasovima većine zastupnika iz vladajuće stranke Pravo i pravda (PiS), dok je većina oporbe bila suzdržana." "Bivša ministrica unutarnjih poslova Elzbieta Witek izabrana je u petak poslijepodne za novu predsjednicu **Sejma**, donjeg doma poljskog parlamenta"	https://vijesti.hrt.hr/eu/donji-dom-poljskog-parlamenta-odobrio-reformu-pravosuda-10553507 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/nova-predsjednica-poljskog-parlamenta-elzbieta-witek-20190809

sejtan, seitan	jap. *セイタン* (*seitan*)	istočnoazijsko jelo od pšeničnog glutena	"Kako se ovaj članak ne bi pretvorio u roman, a recepata ima više i vjerujem da ste zbog njih ovdje, uputit ću vas na članak "**Seitan** – vegetarijanska zamjena za meso" ako želite znati više o **sejtanu**." "**Seitan** odreske marinirajte nekoliko sati u mješavini senfa i sojina umaka."	https://krenizdravo.dnevnik.hr/prehrana/zdravi-recepti/recepti-za-domaci-sejtan-peceni-pohani-marinirani https://www.ljepotaizdravlje.hr/3-recepta-sa-seitanom-koja-cete-obozavati/
sekvoja	engl. *sequoia*, prema indijanskom znanstveniku Sequoyi	rod crvenog kalifornijskog drveća (*Sequoia*) koje doseže visinu od 135 m, živi i do 3000 godina, koristi se u industriji	"Naime, nekoć je cijela sjeverna polutka Zemlje, s posebnim naglaskom na područje Kine, Sjeverne Amerike i dijelove Europe, bila ispunjena staništima **sekvoje**." "Šumski požari ubili su tisuće divovskih **sekvoja** ove godine, što znači da je u proteklih dvije godine izgorila petina najvećih stabala na Zemlji."	https://danas.hr/zivot/sos/sekvoja-drvo-najvece-i-najstarije-stablo-na-svijetu-1990db72-b9f1-11ec-8ebe-0242ac13000d https://www.jutarnji.hr/planet/pozari-koji-su-harali-sad-om-unistili-su-petinu-divovskih-sekvoja-15123516
sensei	jap. *先生* (*sensei*)	istaknuti trener u japanskim borilačkim vještinama i sportovima (džudo, karate i sl.)	"Nema sumnje kako su mnoge borilačke tehnike učinkovite, no ovaj **sensei** se toliko zanio u objašnjavanju i usput zaboravio na svoga partnera" "Neki **sensei** je rekao 'Kao da samo loši učenici postaju profesori dok dobri učenici i dalje su dobri učenici'."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/kad-se-sensei-zaprica-1533555 https://www.tportal.hr/kultura/clanak/goran-trbuljak-oprasta-se-od-adu-izlozbom-koju-je-posvetio-svojim-profesorima-foto-20180928
sensu	jap. *せんす* (*sensu*)	japanska sklopiva lepeza	"U kjotskoj ulici Matsubara nalazi se posebna, specijalizirana trgovina za "**sensu**" ili sklopivu japansku lepezu." "Sklopive lepeze najvjerojatnije potječu iz Japana, u kojem su doživjele svoj apogej, nazivaju se ōgi ili **sensu** te mogu biti jednodijelne i dvodijelne."	https://mojtv.hr/kanal/tv-program/25/ftv/2021-11-19/emisija/110696182/made-in-kyoto.aspx https://hrcak.srce.hr/file/419915

seppuku	jap. *切腹* (*seppuku*)	v. *harakiri*	"Najčešće se **seppuku** izvodio uz asistenciju prijatelja ili sluge, koji je imao zadaću odsjeći glavu počinitelju na njegov znak, a u trenutku kada njegova bol postane neizdrživa." "**Seppuku** se prvi put spominje u 12. stoljeću kao sredstvo za samuraje da postignu časnu smrt."	https://povijest.hr/istaknuto/seppuku-ritualno-samoubojstvo-u-kojem-i-glava-treba-biti-savrseno-odrubljena/ https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/panorama/znate-li-da-je-za-casnu-smrt-u-europi-i-americi-rasiren-izraz-harakiri-no-on-opisuje-samo-jedan-dio-rituala-i-njegovo-koristenje-u-japanu-moze-biti-uvredljivo-1251212
serval	port. *(lobo) cerval*	zvijer (*Felis serval*) iz porodice mačaka, slična risu, živi po savanama tropske Afrike	"Bijele mrlje na njihovim ušima izgledaju poput očiju te tako grabežljivac misli da ga maca **serval** cijelo vrijeme gleda, pa ga ni neće pokušati napasti." "Divlja mačka, **serval**, koji je još prije mjesec dana viđen kako luta Turopoljem, konačno je u sigurnim rukama, javlja VG Danas."	https://zoona.hr/divljezivotinje/serval-elegantna-maca-koja-svojim-dugackim-nogama-skace-s-mjesta-cak-do-dva-metra-u-visinu/ https://www.jutarnji.hr/life/foto-ulovljena-divlja-macka-koja-je-lutala-turopoljem-serval-se-umirio-uzima-hranu-iz-ruke-sve-bolje-prihvaca-ljude-9826429
seter	engl. *setter*	naziv za nekoliko rasa dugodlakih lovačkih pasa ptičara, podrijetlom iz Engleske i Francuske	"Engleski **seter** prepoznatljiv je po visokoj i vitkoj građi, a njegova visina u prosjeku iznosi od 60 do 80 centimetara." "Za češljanje dlake **setera** potreban vam je češalj dugih zubaca, a za iščešljavanje poddlake možete koristiti češljeve s rotirajućim zupcima koji namataju dlaku i tako omogućavaju lakše izvlačenje."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/engleski-seter-karakteristike-i-osobine-pasmine-engleski-seter-42a49626-b9f0-11ec-af21-0242ac12000e https://moj.pet-centar.hr/Pitajte-nase-veterinare-Psi/%C4%8Cetkanje-i-sisanje-engleskog-setera-456.html
shakuhachi	jap. *尺八* (*shakuhachi*) /ɕakɯhat͡ɕi/	tradicionalna japanska frula od bambusova drveta	"Naime, rijetko kad u Dubrovniku postoji prilika za čuti **shakuhachi**, tradicionalnu japansku frulu, a majstor Irie osim što je skladatelj je i učitelj ovog plemenitog japanskog instrumenta." "Pritom se uz njih često sviralo i na bambusovim frulama **shakuhachi** i fue,	https://dulist.hr/zvuk-bambusa-u-dvoru-majstor-yosuke-irie-zasvirao-na-shakuhachiju/441706/ http://www.zarez.hr/clanci/sunce-sto-svice-na-obzoru

			što je bitan element i Ondekozina glazbovanja."	
shiatsu	jap. *指圧* (*shiatsu*) /ɕia̠tsɨᵝ/	vrsta japanske masaže koja se temelji na konceptima tradicionalne kineske medicine	"**Shiatsu** smanjuje stres, olakšava probavu i bolove, pospješuje mentalne, fizičke i spolne funkcije, te uklanja mišićno-koštane tegobe." "**Shiatsu** je neinvazivna metoda rada na tijelu koja se temelji na postavkama tradicionalne kineske medicine, a razvila se u Japanu i obogaćivala saznanjima sa Zapada."	https://ordinacija.vecernji.hr/zdravlje/ohr-savjetnik/shiatsu-najucinkovitija-masaza/ https://www.femina.hr/clanak/index/r/9/c/3109/se/relax_kako-shiatsu-masaza-revitalizira-organizam-
***shiba inu*, šiba inu**	jap. *柴犬* (*shibainu*)	stara japanska pasmina lovačkih pasa	"**Šiba inu** ili **shiba inu** je pasmina pasa iz Japana i najmanji je od 6 japanskih pasmina." "Jedan od njih je i Shinjiro Ono, popularniji pod nadimkom Maru, najpoznatiji **shiba inu** u Japanu."	https://www.index.hr/ljubimci/clanak/shiba-inu-mali-pas-lavljeg-srca/2155618.aspx https://www.journal.hr/lifestyle/neobicni-psi-shiba-inu-journal-pets/
shinai	jap. *竹刀* (*shinai*) /ɕina̠i/	japanski mač od bambusa koji se koristi u kendu	"Suetake mi pokazuje svoj **shinai**, mač načinjen od pet bambusovih traka spojenih kožom, izuzetno čvrst i elastičan." "Borilačku vještinu kendo, borbu sa **shinaijem**, mačem od bambusa, prezentirao je na Tango-no-Sekku festivalu, odnosno festivalu dječaka koje je u subotu organiziralo Veleposlanstvo Japana."	https://japan-line.com.hr/gejse-haiku-seks/kendo-besmrtni-duh-samuraja/ https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/jos-ne-ide-u-skolu-ali-zeli-postati-samuraj-2859614
***shotokan*, šotokan**	jap. *松濤館* (*Shōtōkan*)	jedna od četiriju velikih škola japanskog karatea	"Klub njeguje tradiciju **shotokan** karate stila." "Dragana Kondić iz Bosanske Kostajnice je majstorica **shotokan** stila karatea, a njezin suprug wado-ryu stila."	https://preporuka.hr/grad/rijeka/karate-klub-viktorija/ https://www.034portal.hr/index.php?id=17104

sirtaki	grč. *συρτάκι* (*syrtáki*)	grčki ples koji je zaživio nakon filma *Grk Zorba* iz 1964. i postao dijelom grčke tradicije	"GODINA BEZ PREDRAGA Pjesnik s kojim je Corto Maltese zaplesao **sirtaki** – "ples slobode""	https://www.novilist.hr/ostalo/godina-bez-predraga-pjesnik-s-kojim-je-corto-maltese-zaplesao-sirtaki-ples-slobode/
			"**Sirtaki**, koji su u filmu proslavili glumci Anthony Quinn i Alan Bates popularna je plesna glazba utemeljena na grčkom folkloru."	https://slobodnadalmacija.hr/kultura/hospitaliziran-mikis-theodorakis-autor-kultne-skladbe-39-grk-zorba-39-pretrpio-je-srcani-udar-u-93-godini-559582
sistrum	lat. *sistrum* < stgrč. *σεῖστρον* (*seîstron*)	drvena udaraljka u obrednoj upotrebi kod starih Egipćana, kasnije i kod drugih naroda; preteča triangla	"Najinteresantniji egipatski instrument, osim udaraljke **sistruma**, predstavljaju hidrauličke orgulje. U njima je težina vode stvarala pritisak potreban za pokretanje zraka u cijevima."	http://infozona.hr/news/glazba-isocnjackih-civilizacija/7741
			"U mnogim od koptskih crkava iz tog perioda pronađena su glazbala, što ne čudi znamo li da su Kopti bilo poznati po vjerskim napjevima praćenim instrumentima kao što su **sistrum**, kastanjete, flauta, harfa, lutnja i zvonce naqus."	https://povijest.hr/istaknuto/u-egiptu-otkopani-ostaci-ranokrscanske-crkve/
sisu	fin. *sisu*	finski koncept stila života koji se temelji na otpornosti i hrabrom suočavanju s izazovima	"**Sisu** nas, između ostaloga, potiče i da iskoristimo svaku priliku za tjelovježbu."	https://zivim.gloria.hr/zivim/rastem/probajte-finsku-sisu-mozda-vam-upravo-ona-uspije-promijeniti-zivot-mnogima-je-to-uspjelo-10441288
			"Finci, čija je zemlja nedavno od UN-a proglašena najsretnijom na svijetu, kroz život koračaju uz **sisu**."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/danski-hygge-vam-nije-bio-napet-probajte-finsku-sisu-foto-20180321
sitar	hind. सितार (*sitār*) < perz. سه‌تار (*se-târ*)	staroindijsko trzalačko glazbalo duga vrata s više (i do 20) žica	"Rijetki su instrumenti koji daju veliku harmoničnu i dinamičnu fleksibilnost kao instrument **sitar**."	https://danas.hr/zivot/sos/koliko-poznajete-sitar-instrument-080b84d6-b9f3-11ec-a2c0-0242ac120053
			"Autor je nekoliko tisuća skladbi za solo glazbala, glas i ansamble te inicijator znatnih tehničkih i interpretativnih unaprjeđenja glazbala **sitar**."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=55658

ska	engl. *ska* < ?	jamajačka autohtona popularna plesna glazba promjenjiva ritma, iskrzanih gitarskih zvukova, nastala na utjecajima *rhythm and bluesa*	"**Ska** je, naime, začet na Jamajci početkom 60-ih kao odgovor na američki rhythm & blues, a naročito na singlove Fatsa Domina, Rufusa Thomasa i Louisa Jordana." "Razvio se iz **ska**-glazbe, autohtone i energične jamajačke forme koja sadržava elemente rhythm and bluesa, američkoga jazza te karipske glazbene tradicije (kalipso, mento)."	https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/ska-vjecna-inspiracija-nasih-glazbenika-8359448 https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=70820
smerd	rus. *смерд* (*smerd*)	*pov*. slobodni seljak u carskoj Rusiji	"Tada je bilo završeno oblikovanje profesionalnih vojnika (družiniki) velikoga kneza i manjih kneževa te velikih zemljoposjednika (boljari) i upravitelja gradova u vladajuću društvenu skupinu te pretvaranje slobodnih seljaka (**smerde**) u kmetove ..." „Izravno vlasništvo ima samo knez, a koristovno seljak (**smerd**).“	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=53751 www.nasciturus.com
sogan-dolma	tur. *soğan dolması*	orijentalno jelo od luka punjenog mljevenim mesom, rižom i začinima	"U moru bosanskih specijaliteta, izdvojili smo **sogan dolmu** – ukusno jelo koje dolazi iz Turske (sogan dolmasi) i u doslovnom prijevodu znači „punjeni luk“." "Uštipci s kajmakom, pite, jela s roštilja, **sogan dolma**, bosanski lonac i ramstek na mostarski način samo su dio jelovnika."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-sogan-dolmu---735721.html https://www.vecernji.hr/zagreb/zlicom-i-vilicom-po-svijetu-za-stolom-restorana-u-zagrebu-1093735
soja	niz. *soja* < jap. *醤油* (*soi*)	jednogodišnja mahunarka (*Glycine max*) podrijetlom iz istočne Azije; sjemenke bogate bjelančevinama sličnim životinjskima, pa mogu zamijeniti meso	"Korijen **soje** se sastoji od čvrstog i jakog glavnog korijena koji ima veliku apsorpcijsku moć." "Plod **soje** je mahuna koji u sebi nosi do pet zrna, a boja varira od svijetložute do crne."	https://www.mojvrt.hr/soja-biljka/ https://www.vrtlarica.hr/sadnja-uzgoj-soje/

som	kirg. *som* < turk. **som*	osnovna novčana jedinica u Kirgistanu i Uzbekistanu	"Početkom srpnja Uzbekistan je potresao i veliki rast cijena kruha (eurasianet); cijena štruce bijelog kruha poznatog i kao 'buhanka' narasla je za 75 posto – s 1,600 uzbečkih **soma** (0,15 dolara) na 2,800 **soma** (0,25 dolara)." "Budući da se službeni rođendan **soma**, valute Kirgistana, smatra 10. svibnja 1993., ne znaju svi da njegova povijest počinje mnogo ranije."	https://faktograf.hr/2022/07/18/najavljene-izmjene-ustava-dovele-do-masovnih-prosvjeda-u-karakalpakstanu-u-centralnoj-aziji/ https://hr.puntomarinero.com/currency-of-kyrgyzstan-appearance-history/
sombrero	šp. *sombrero*	slamnati meksički šešir vrlo širokog oboda	"Tu je jedna ljekarna, poslovnica Scotia banke, tri-četiri restorana s akcijskom ponudom tacosa i margarite i nekolicina suvenirnica koje nude izvezene haljine i **sombrero** šešire jarkih boja." "Bella u toplesu zaklonjena tek velikim **sombrerom** s pješčanim tragovima na mokrom tijelu sasvim se udobno osjećala u sjeni meksičkog ljetovališta Mayan Riviera beach, u luksuznom hotelu Esencia."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/crni-djecak-roden-u-zagrebu-bio-je-zvijezda-kultne-serije-osamdesetih-rodni-grad-napustio-je-prije-vise-od-cetvrt-stoljeca-ali-jos-uvijek-ga-sanja-7168245 https://www.novilist.hr/scena/showbiz/sombrerom-sakrila-toples-prelijepa-manekenka-uziva-na-meksickoj-plazi/
somoni	tadžik. *сомонӣ* (*somonī*)	osnovna novčana jedinica u Tadžikistanu	"Općinski sud u Dušanbeu, glavnom gradu Tadžikistana, kaznio je popularnu pjevačicu Firuzu Hafizovu s 5000 **somonija** (3480 kuna) zbog javne proslave rođendana u društvu prijatelja i kolega pjevača, izvijestio je tadžikistanski portal Akhbor." "Novčana je jedinica **somoni** (TJS); 1 **somoni** = 100 dirama."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/pogledajte-impresivan-popis-ludih-zakona-koji-uveseljavaju-svijet-ali-mogu-i-zagorcati-zivot-foto-20190217 https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=60162
soul	engl. *soul*	transžanrovski produkt spajanja temeljnih odlika *rhythm and bluesa*, gospela, *rocka*, *bluesa* i natruha džeza; sinteza popularne glazbe	"Poznata američka pjevačica Aretha Franklin, poznata pod nadimkom Kraljica **soula**, preminula je u četvrtak u 77. godini života."	https://www.tportal.hr/showtime/clanak/u-77-godini-umrla-kraljica-soula-aretha-franklin-foto-20180816 https://www.jutarnji.hr/k

		američkih crnaca 1960—1990.	"Naravno, sve je u uhu slušatelja, ali “Nick Of Time” je prekrasan “mali veliki” album na kojem The James Hunter Six maestralno stapa najvažnije značajke **soula** 60-ih i rhythm & bluesa 50-ih pa i ska glazbe kakvu su donedavno rekreirali njujorški The Frightnrs, također s Daptone Records."	ultura/glazba/engleski-soul-vremeplov-u-bolju-proslost-americke-pop-glazbe-10086133
sovhoz	rus. *совхóз* (*sovhoz*), kratica za *sovetskoe hozjajstvo* (*sovjetsko gospodarstvo*)	*pov*. državno poljoprivredno dobro u SSSR-u	"Za razliku od zadružnoga načela kod kolhoza, **sovhozi** su bili u državnome vlasništvu, a ljudi koji su radili na njima bili su državni zaposlenici." "Primjerice: u knjigovodstvu **sovhoza** visjela je parola: “Život je postao bolji, život je postao veseliji. Staljin”."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=57290 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/svojim-rukama-razmontirao-je-komunizam-3883059
spahija	osm. سپاهی (*sipahi*) < perz. سپاهی (*sepâhi*)	*pov*. posjednik timara, spahiluka u Osmanskom Carstvu; dužan kao konjanik ići u vojsku u slučaju rata, lenski konjanik	"Za rata deseti dio **spahija** ostajao je kod kuće radi osiguranja mira i poretka, a **spahije** na bojištu zauzimali su mjesto na krilima vojske." "**Spahije** nisu uspjeli probiti obruč, a tatarska je konjica pobjegla."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=57318 https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/bitka-kod-petrovaradina-1716-godine-1103328
stepa	rus. *степь* (*step'*)	veliko ravno prostranstvo pokriveno niskim grmljem i trajnim zelenim raslinjem u krajevima Europe i Azije s kontinentalnom i suptropskom klimom	"*Anabasis aretioides* raste na pijesku u Sahari, *Anabasis aphylla* na azijskim slanim **stepama**." "Odjeća od filcane i tkane vune sugerira da su bili zapadnjaci, dok sir, pšenica i proso pronađeni u njihovim neobičnim grobovima sugeriraju da se radi o stočarima iz **stepa** zapadne Azije ili seljacima iz pustinjskih oaza središnje Azije."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=2392 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/mumije-stare-4000-godina-otkrile-bizarne-detalje-o-izoliranoj-zajednici-samo-oni-tako-pokapaju-ljude-15113963

sterling	engl. *sterling*	britanski novac od srebra kakvoće barem 92,5 % [*funta sterlinga*]	"Ukupno su, prema Sky Newsu, britanske vlasti izdvojile 2,5 milijuna funti **sterlinga** za obuku ukrajinskih sudaca." "Saksonsko kraljevstvo Velike Britanije je pustilo novac u opticaj i 240 "**sterlinga**" je iskovano od funte srebra."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/covjek-koji-je-osudio-radovana-karadzica-obucavat-ce-ukrajince-sve-pod-britanskim-pokroviteljstvom-15286253 https://express.24sata.hr/ekonomix/zasto-je-funta-funta-a-dolar-dolar-evo-kako-su-valute-dobile-ime-6397
Storting	norv. *Stortinget*	norveški parlament	"**Storting** je u rezoluciji pozvao švedskog kralja da dopusti jednom od svojih mlađih sinova preuzimanje norveškog prijestolja (…), što se tumačilo kao pokušaj norveške vlade da pokaže dobru volju prema Šveđanima bez obzira na razdvajanje." "Pored brojnih gostiju iz svijeta kulture i medija, predstavi su prisustvovali i predstavnici norveških institucija (Ministarstvo kulture i **Storting**), poslovne zajednice, a takoder i brojni clanovi hrvatske zajednice u Oslu."	https://informator.hr/strucni-clanci/vremeplov-rezolucija-o-razvrgnucu-norvesko-svedske-unije-7-lipnja-1905 https://mvep.gov.hr/vijesti-139518/krlezina-drama-kraljevo-u-norveskom-nacionalnom-kazalistu/177216
strega	tal. *strega*	biljni liker koji se tradicionalno proizvodi u talijanskom gradu Beneventu	"Službena priča o likeru **Strega** vraća nas gotovo 161 godinu u prošlost, kada je Giuseppe Alberti za život zarađivao kao trgovac vinom u talijanskoj provinciji Caserta koja je tada bila u sklopu Kraljevstva dviju Sicilija." "Da ste tada na terasi nekog kafića sjeli s navijačem Beneventa, i uz čašicu **strege**, popularnog lokalnog likera od mente rekli kako će klub za dvanaest godina po prvi put u povijesti igrati Serie A, rekli bi vam da ste poludjeli; diventi pazzo."	https://gastro.24sata.hr/kolumne/jesi-li-cula-za-carobni-eliksir-vjestica-iz-beneventa-26362 https://www.germanijak.hr/nogomet/vijesti/hrabrost-ludilo-nada-kako-su-vjestice-iz-pepela-stigli-do-serie-a/33242

sudoku	jap. *数独* (*sūdoku*)	japanska logička igra u kojoj je cilj ispuniti sva polja velikog kvadrata brojkama od 1 do 9, tako da se ne ponavljaju u redovima, stupcima i manjim kvadratima	"Čini se kako su dani za **sudoku** , jednu od najpopularnijih logičkih slagalica, zauvijek odbrojeni i to zahvaljujući Googleu." "Svjetsko prvenstvo u **sudokuu** u Uvali Scott: Poljak potukao Japanca i treći put postao svjetski prvak"	https://www.jutarnji.hr/life/tehnologija/muci-vas-sudoku-ne-brinite-google-je-izradio-aplikaciju-koja-u-par-sekundi-rjesava-i-najslozeniji-3099140 https://www.jutarnji.hr/life/svjetsko-prvenstvo-u-sudokuu-u-uvali-scott-poljak-potukao-japanca-i-treci-put-postao-svjetski-prvak-1351071
sultan	osm. سلطان (*sultan*) < arap. سلطان (*sulṭān*)	1. *pov*. naslov osmanskih vladara od 13. stoljeća 2. naslov vladara u Omanu i Bruneju	"Ipak, Abdulu Medžidu II., kao nasljedniku Mehmeda VI., dana je vjerska titula kalifa, koju su nekoć stotinama godina nosili osmanski **sultani**." "S osobnim bogatstvom od oko 28 milijardi dolara, **sultan** Bruneja je nakon tajlandskog vladara drugi najbogatiji monarh na svijetu."	https://povijest.hr/nadanasnjidan/nesudeni-sultan-osmanskog-carstva-1944/ https://express.24sata.hr/life/diktator-opsjednut-seksom-ima-9000-auta-i-zlatni-boeing-20837
sumo	jap. *相撲* (*sumō*)	japansko tradicionalno hrvanje nastalo prije 2000 godina; dvojica hrvača (koji nose samo pojas od teške svile) nastoje protivnika izgurati iz arene ili ga prisiliti da nekim dijelom tijela (osim stopalima) dotakne tlo	"Možda se nećete naložiti na **sumo** hrvanje kao na Formulu 1 nakon gledanja Drive to Survive, ali će vam neke stvari biti jasnije i imat ćete pretjerano specifičnog materijala za smaranje djevojaka subotom u izlasku." "Najsenzacionalniji **sumo** prvak u povijesti nakon titule se rasplakao u nevjerici"	https://idesh.dnevnik.hr/report/zanimljivosti/zasto-je-sumo-hrvanje-toliko-popularno-u-zemlji-izlazeceg-sunca/ https://www.index.hr/sport/clanak/najsenzacionalniji-sumo-prvak-u-povijesti-nakon-titule-se-rasplakao-u-nevjerici/2152117.aspx
suna	arap. سُنَّة (*sunna*)	jedan od četiriju izvora islamske teologije i prava	"Uz Kuran suniti (sunizam) prihvaćaju još tri izvora islama i šerijatskoga prava (**suna**, idžma i kijas)." "Osim božanskih riječi Kurana, Muhamedov obrazac ponašanja — njegova **suna** ili "primjer" — izuzetno je važan izvor zakonodavstva u islamu."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=27927 http://konzerva.hr/2020/09/12/ibrahim-jesu-li-judaizam-i-krscanstvo-jednako-nasilni-kao-islam/

sunit	arap. سُنِّيّ (*sunniyy*)	pripadnik brojnije, konzervativnije i relativno tolerantnije struje u islamu; zastupa ortodoksno, tradicionalističko učenje prema kojem su posljednja sveta riječ islama Kurʼan i Muhamed	"**Suniti** žive u svim muslimanskim državama i pripadaju gotovo svim etničkim zajednicama." "Kod Sarajeva je zbog nasilja među **šijitima** i sunitima uhićeno 17 ilegalnih migranata, svi će biti protjerani"	https://www.jutarnji.hr/globus/svijet/suniti-i-sijiti-1360-godina-nepomirljivosti-kako-je-davni-raskol-medu-muhamedovim-sljedbenicima-postao-najopasnija-prijetnja-suvremenom-svijetu-7691316 https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/regija/kod-sarajeva-je-zbog-nasilja-medu-sijitima-i-sunitima-uhiceno-17-ilegalnih-migranata-svi-ce-biti-protjerani-1072807
suši, *sushi*	jap. 寿司 (*sushi*)	tradicionalno japansko jelo spravljeno od tankih ploški svježe sirove ribe i morskih algi s rižom	"Azijska kuhinja već odavno nije stranac u našem podneblju, a ako se do sada niste usudili spraviti **suši** kod kuće, vrijeme je da probate" "Ako se bojite jesti **sushi** radi bijele riže koju sadrži, Manaker kaže da nema razloga za brigu; „Bijela riža je došla na zao glas tijekom godina, ali ona može biti i zdrav dio prehrane“, dodaje."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/odlican-recept-za-pripremu-susija-kod-kuce-20140609 https://ordinacija.vecernji.hr/zdravlje/ohr-savjetnik/sushi-je-sve-popularniji-ali-je-li-i-zdrav-evo-sto-kazu-strucnjaci/
swing	engl. *swing*	1. stil u džezu, nastaje oko 1935, karakterističan po ponavljajućim *riffovima* — frazama, sofisticiranim solima i individualnim improvizacijama 2. popularan ples 1930-ih i 1940-ih koji se pleše na glazbu *swing*	"Eru **swinga** odredili su veliki ansambli (big bands), kompleksni aranžmani i solisti koji su se izmjenjivali u improvizaciji, predvođeni velikanima kao što su Fletcher Henderson, Duke Ellington, Benny Goodman, Glenn Miller, Woody Herman i Count Basie." "**Swing** ples se razvio uz jazz glazbu 20-ih, 30-ih i 40-ih godina prošlog stoljeća."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=28867 https://danas.hr/zivot/sos/swing-ples-3dab50da-b9f3-11ec-b24f-0242ac120059
šah	perz. شاه (*šâh*)	titula vladara u Iranu, Afganistanu i nekim zemljama središnje i južne Azije	"Dana 26. listopada 1967. izvršena krunidba iranskog **šaha** Muhameda Reze Pahlavija i njegove supruge, carice Farah." "Upravo iz ovog razloga, 1979. godine – nakon	https://povijest.hr/nadanasnjidan/muhamed-reza-pahlavi-okrunio-se-za-perzijskog-saha-1967/ https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/svijet/na-tulumu-reze-pahlavija-u-

			progona **šaha** u progonstvo, ajatolah Homeini je prilično lako preuzeo vlast i, otišavši u drugu krajnost, sve okrenuo naglavačke."	tri-dana-popilo-se-12-000-boca-viskija-i-dvaput-vise-vina-sprzio-je-cijeli-godisnji-proracun-socijalne-pomoci-a-festali-su-tito-i-jovanka-1156665
šamizen	jap. *三味線* (*shamisen*)	japanski glazbeni instrument s tri žice, obično prati ples gejši i pjesme uličnih pjevača; vodeći melodijski instrument u japanskom kabuki kazalištu	"Djevojke koje vam prenosimo u nastavku sviraju tradicionalni japanski instrument **šamizen** koji u dobrim rukama može zvučati genijalno." "Produkcija je, zapravo, prilično neuobičajena; riječ je o tipičnome lo–fi albumu, ali s neuobičajenim instrumentarijem koji uključuje saz, **šamizen** i biwu."	https://net.hr/webcafe/svastara/cure-se-raspistoljile-na-egzoticnim-instrumentima-neki-kazu-da-su-bolje-od-2-cellos-sto-kazete-vi-b72f0a26-b1d1-11eb-8fac-0242ac150022 http://www.hds.hr/ea/wp-content/uploads/2013/09/cantus-153_154-web.pdf
šampanjac	fr. *champagne*, prema francuskoj pokrajini Champagne	zaštićeno ime francuskog pjenušca	"Ovaj je **šampanjac** odležavao na kvascima pet godina da bi nakon degoržiranja još šest mjeseci proveo u boci pred puštanje na tržište." "Svojevrsno mjerilo luksuza, **šampanjci** dolaze isključivo iz francuske regije Champagne koja se nalazi na otprilike stotinjak kilometara istočno od Pariza, u smjeru Luksemburga i Njemačke."	https://www.glasistre.hr/gastro/vrhunski-francuski-sampanjac-grand-vintage-2012-768069 https://www.tportal.hr/biznis/clanak/francuzi-na-povrsini-malo-vecoj-od-hvara-okrecu-milijarde-na-luksuznim-mjehuricima-foto-20181229
šantung	kin. mand. *山東* (*shāndōng*), prema kineskoj pokrajini Shangdong	tkanina od sirove kineske svile	"**Šantung** svila ima lijep prirodan izgled s lijepim sjajem, vlakna dobiju od čahura bube leptira svilene bube." "Nadaleko su poznate svilene tkanine: *taft, saten, žoržet, organcin, brokat, **šantung**, matlase, damast*; posebno su cijenjeni ručno uzlani svileni sagovi – ekskluzivni proizvod nekih azijskih zemalja (Iran, Pakistan, Indija)."	https://www.svijetmetraze.hr/kategorija/materijal-za-odjecu/za-svecane-prilike/svila-santung https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=59076

šaraška	rus. *шара́шка* (*šaraška*)	*pov*. zatvorska znanstvena ustanova unutar sovjetskih gulaga	"S grupom inženjera radi u svojevrsnoj zatvorskoj znanstvenoj ustanovi zvanoj »**šaraška**« na nekim znanstvenim projektima, o kojima ni sami zatvorenici ponekada ne znaju ni što su ni čemu zapravo služe." "Ili je on bio u NKVD-u obavještajac ili je sve to što je on napisao za **šarašku** njegova izmišljotina kao i druga njegova pisanja."	https://www.matica.hr/hr/592/aleksandar-isajevic-solzenjicin-19182008-29683/ https://ideje.hr/zivot-i-ideologija-juliusa-baranovskog-zrtva-staljinskih-logora-i-dalje-vjernik-komunizma/
šavarma	arap. شَاوِرْمَا (*šāwirmā*)	bliskoistočno jelo od stožasto složenog mesa pečenog na okomitom ražnju	"Bratići iz Jordana rade **šavarmu** s 35 začina." "**Šavarma** je jedna od prvih stvari koje smo odlučili napraviti kad smo razmišljali o novom meniju."	https://www.vecernji.hr/lifestyle/bratici-iz-jordana-rade-savarmu-s-35-zacina-koji-su-to-to-je-tajna-1432785 https://plavakamenica.hr/2018/07/05/zasto-je-nomina-savarma-od-celera-vec-proglasena-jelom-godine-i-sto-mozemo-nauciti-iz-briljantnog-postupka-kojim-je-rade/
ščі	rus. *щи* (*ščі*)	ruska juha s obaveznim dodatkom kupusa	"Najglasovitija od svih ruskih juha, **ščі**, spravlja se od kupusa, slatkog ili kiselog vrhnja uz dodatak raznog povrća." "No jelo broj jedan, dodaje, je šašlik, veliki ražnjići, a popularan je i **ščі**, varivo od kupusa, svinjetine i krumpira."	https://www.podravka.hr/recept/701377/sci-ruska-juha-s-kiselim-zeljem/ https://www.vecernji.hr/zagreb/ovdje-se-jede-peljmeni-sci-borsc-falafel-1192314
šeik	engl. *sheikh* < arap. شيخ (*shaykh*)	časni starina, starješina, počasna titula u arapskim zemljama	"Bivši katarski emir, **šeik** Hamad bin Khalifa Al Thani, tijekom utakmice između Brazila i Švicarske uočio je jednu brazilsku navijačicu kako snima publiku, a onda joj se u jednom trenutku nasmiješio i veselo mahnuo." "Ovaj ozbiljan skandal izbio je svega nekoliko tjedana nakon što je **šeik** Khalid bin Hamad al-Thani	https://www.jutarnji.hr/scena/strane-zvijezde/seik-veselo-mahnuo-brazilskoj-navijacici-reakcija-njegove-supruge-je-hit-nece-biti-tako-nasmijan-kad-dode-kuci-15281232 https://express.24sata.hr/life/tajni-zivot-seika-ovisni-o-seksu-drogama-novcu-2413

			iz vladajuće obitelji Katara pobjegao iz SAD-a."	
šekel	hebr. שקל (*šequel*)	1. osnovna novčana jedinica u Izraelu 2. *pov*. stari mezopotamski srebrni novac	"Također je pala vrijednost izraelske nacionalne valute **šekela** u odnosu na američki dolar i to za jedan posto." "Postojao je i babilonski, hetitski i fenički **šekel** različitih masa."	https://www.poslovni.hr/hrvatska/izraelske-dionice-pale-nakon-upada-vojske-u-libanon-17640 https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=59425
šerif[1]	tur. *şerif* < arap. شريف (*šarīf*)	1. *pov*. počasni naslov Muhamedova unuka, kalifa Hasana, i njegovih potomaka 2. titula koju preuzimaju neke islamske dinastije (emiri u Meki i Maroku); šarif	"U novoj prijestolnici Meknèsu **šerif** Mulai Ismail dao je izgraditi velebne građevine (vrata Bab al-Mansur i mauzolej)." "Hussein bin Ali kao **šerif** Meke kontrolirao je najvažnije muslimansko hodočasničko središte, a njegovi su sinovi kasnije došli na kraljevske položaje u nevjerojatno velikom broju zemalja."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=39072 https://povijest.hr/nadanasnjidan/pocetna-faza-arapskog-ustanka-u-osmanskom-carstvu-1916/
šerif[2]	engl. *sheriff*	1. *pov*. u srednjovjekovnoj Engleskoj, Škotskoj i Irskoj kraljev izvršni službenik, upravitelj grofovije ili okruga sa sudskim funkcijama, izvorno odgovoran za prikupljanje poreza i kraljevih prihoda 2. u SAD-u obično izabrani predstavnik izvršne vlasti u okrugu, neki put obavlja i policijske poslove	"Kokarde su, pored vojnika, mogle nositi još jedino sluge kraljevskih obitelji, diplomati i njihova pratnja u svojstvu predstavnika krune i **šerifi** (kraljevski službenici zaduženi za provedbu zakona u pojedinoj grofoviji)." "Bob Johnson, **šerif** okruga Santa Rosa, je tijekom konferencije za novinare komentirao uhićenje 32-godišnjeg muškarca koji je provaljivao u kuće u Paceu, koji se nalazi blizu Pensacole u floridskom Panhandleu."	https://povijest.hr/bitkeiratovi/kokarda-moda-hrvatskih-vojnika/ https://www.24sata.hr/news/serif-floride-ako-vam-netko-provaljuje-u-kucu-vise-ste-nego-dobrodosli-da-pucate-na-njih-831803
ši-cu, *shih tzu*	kin. mand. *西施犬* (*shīzigǒu*)	tibetski patuljasti pas, srodan pekinezeru	"**Ši-cu** je pasmina koja je nastala za kineske careve, a pretpostavlja se da su ih Tibetanci uzgojili da sliče na male lavove." "**Shih tzu** ima sitno tijelo snažne građe koje je u cjelosti pokriveno dugom i gustom dlakom."	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/je-li-si-cu-pravi-pas-za-vas-20160419 https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/karakteristike-i-osobine-shih-tzu-1b4eff08-b9f0-11ec-a2ef-0242ac120014

šijit	arap. شِيعَة (*šīʿa*)	pripadnik malobrojnije struju u islamu koji vjeruju da je Muhamed odredio za svoga nasljednika Aliju i da kalifat dalje prelazi na Alijine muške potomke	"Kod Sarajeva je zbog nasilja među **šijitima** i sunitima uhićeno 17 ilegalnih migranata, svi će biti protjerani" "Manjinski **šijiti** najčešće se povezuju s Perzijancima, odnosno Iranom."	https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/regija/kod-sarajeva-je-zbog-nasilja-medu-sijitima-i-sunitima-uhiceno-17-ilegalnih-migranata-svi-ce-biti-protjerani-1072807 https://www.jutarnji.hr/globus/svijet/suniti-i-sijiti-1360-godina-nepomirljivosti-kako-je-davni-raskol-medu-muhamedovim-sljedbenicima-postao-najopasnija-prijetnja-suvremenom-svijetu-7691316
šiling	njem. *Schilling*	nekad osnovna novčana jedinica u Austriji, a danas u nekoliko afričkih zemalja (Kenija, Somalija, Tanzanija i dr.)	"Većina radnika je za taj naporan i mučan posao primala osnovnu plaću od 21.000 kenijskih **šilinga** (170 dolara) mjesečno, plus 70 dolara kao dodatak zbog prirode posla, a dobivali su i stimulaciju za preciznost i brzinu rada." "Brod je naručen te izgrađen u Nizozemskoj, a Albert je tijekom radnoga vijeka štedio 5000 **šilinga** mjesečno da bi si ga mogao priuštiti te se tako pripremio za život u mirovini."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/amerikanci-su-mizerno-placali-kenijce-da-iscitavaju-gnjusan-sadrzaj-na-internetu-a-onda-je-nastao-ovaj-mocni-alat-15297805 https://www.jutarnji.hr/vijesti/nauticka-patrola/ispovijest-austrijskog-bracnog-para-koji-jos-od-80-ih-dolazi-ljetovati-na-usce-omble-nas-brod-je-u-ratu-bio-posve-unisten-ali-vratili-smo-se-7553499
šimi, *shimmy*	engl. *shimmy*	američki društveni ples iz 1920-ih i 1930-ih poznat po gibanju ramena	"Iz tog vremena zaplesali su ples **šimi**, koji se plesao na obrtničkim sajmovima, a zapjevali su uz glazbenu pratnju na gitari, koju je izvela Maria Šikić." "Cilj je tečaja prenijeti sudionicima osnovne pokrete ovoga plesa kao što su **shimmy**, valoviti pokreti i pokreti s akcentom, te upoznavanje osnovnih stilova plesa i glazbe."	https://lipovljani.hr/lipovljanski-susreti/pokazan-djelic-bogate-kulturne-bastine-nacionalnih-manjina-u-hrvatskoj/ https://www.ipazin.net/tecaj-trbusnog-plesa/
šitake, *shiitake*	jap. 椎茸 (*shītake*)	gljiva iz istočne Azije koja se tamo tradicionalno koristi kao hrana i lijek	"**Šitake** gljive se koristile su se u azijskim kulturama tisućama godina (upotreba je započela prije otprilike 6000 godina)."	https://www.futunatura.hr/sitake-gljive https://miss7zdrava.24sata.hr/

			"Donosimo ti ulomak iz knjige"Mala gljivarska kuharica", u izdanju Naklade Ljevak, iz kojega ćeš saznati više o povijesti i ljekovitosti **shiitake** gljiva te naučiti pripremiti umak od **shiitakea** s vinom."	hrana/ljekoviti-recepti-sa-shiitake-gljivama-2419
šnaucer	njem. *Schnauzer*	naziv za nekoliko njemačkih dugodlakih pasmina pasa, poznatih po karakterističnoj gubici	"Patuljasti **šnauceri** ubrajaju se među najstarije pasmine na svijetu, a savršeni su obiteljski psi koji se mogu pohvaliti iznimnom inteligencijom i odanošću vlasniku" "**Šnauceri** su poznati njemački psi, a pojavljuju se na slikama iz čak 17. stoljeća."	https://zena.rtl.hr/lifestyle/patuljasti-snaucer-sve-sto-trebas-znati-7c756254-5a90-11ed-b778-5a7f00279cbd https://net.hr/magazin/ljubimci/patuljasti-snaucer-idealan-pas-za-stan-koji-ce-brzo-nauciti-sva-pravila-ponasanja-fe5c0800-b1c1-11eb-9f5a-0242ac130058
šogun	jap. *将軍* (*shōgun*)	*pov.* 1. od 8. stoljeća japanski vrhovni vojni zapovjednik 2. od 12. stoljeća nasljedni japanski vojni diktator, formalno pod kontrolom cara	"Od tada su **šoguni** imali svu vlast u zemlji, a car je bio figura u nimbu božanskoga podrijetla, koja se samo formalno nalazila na čelu države." "Nakon podužega rata 1192. zbačen je car i vlast preuzima jedan od najmoćnijih feudalaca Yorimoto koji sebe proglašava vojnim zapovjednikom odnosno **šogunom**."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=59766 https://vojnapovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/kako-su-nastali-samuraji-1079809
špageti	tal. *spaghetti* (jd. *spaghetto*)	vrsta talijanske tjestenine tanka i duguljasta oblika	"Kada su skuhani, **špageti** bi trebali biti mekani, a ne gumeni te nikako slijepljeni." "Mali Talijani uče jedenje **špageta**, kao što mali Kinezi uče korištenje štapića."	https://gastro.24sata.hr/spageti-9245 https://www.podravka.hr/clanak/69e20a20-610e-11eb-8b7d-0242ac12001f/spageti-na-100-nacina/
špecle	njem. *Spätzle*	vrsta srednjoeuropske (njemačke) tjestenine koja se priprema izravnim ribanjem tijesta u kipuću vodu	"Zanimljiva je činjenica da postoje čak i ribeži izrađeni posebice za izradu **špecla**, ali izraditi ih možete i pomoću cjedila s nešto većim rupicama." "Tradicija izrade **špecli** se može pratiti do 18. stoljeća, ali vjerojatno	https://gastro.24sata.hr/specle-tjestenina-koju-je-lako-obozavati-10577 https://www.index.hr/food/clanak/specle-su-biser-iz-austrije-i-njemacke-koji-je-neizostavan-prilog-zimi/2414792.aspx

			potječe još iz srednjeg vijeka."	
šudra	skr. *शूद्र* (*śūdra*)	najniža kasta u staroindijskom kastinskom društvu (posluga, nadničari); ispod njih su još samo parije	"**Šudre** se smatralo nečistima te im je bio zabranjen pristup obredima, odnosno učenje, slušanje i kazivanje Veda." "Ipak je rad za životinje i robove, smatra Ciceron, a "laboratores" (u feudalnom društvu) i "**šudre**" (u kastinskome) su na niskom stupnju ljestvice društvenih vrijednosti."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=59983 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/rad-2127243
šuriken	jap. *手裏剣* (*shuriken*)	tradicionalno hladno oružje japanskih nindža, naoštrenih rubova i predviđeno za bacanje na protivnika	"Usprkos ustaljenoj predodžbi da se radi o zvijezdama, tradicionalni **šurikeni** imali su mnogo različitih oblika." "Koristili su oružja kao što su "**šuriken**", oštar projektil u obliku zvijezde, i "fukija", pucaljka strelica s otrovnim vrhom."	https://povijest.hr/bitkeiratovi/suriken-skrivena-ostrica-nindze/ https://www.vecernji.hr/vijesti/nindza-japan-ninjutsu-inzenjer-klan-1177239
tabla	hind. *तबला* (*tablā*) < arap. طَبْلَة (*ṭabla*)	par malih indijskih bubnjeva na kojima se svira prstima i rukama	"Promjenom pritiska udaranja po **tabli**, mijenja se boja i visina tona koji se proizvodi." "Zadar će ugostiti dva vrhunska Gandharva Veda muzičara, Reshma Srivastava koja će svirati na sitaru i Om Prakash Pandey koji će svirati na **tablama**."	https://danas.hr/zivot/sos/tabla-instrument-u-koju-vrstu-spada-tabla-instrument-0880b062-b9f3-11ec-b245-0242ac120063 https://ezadar.net.hr/kultura/2065339/koncert-klasicne-indijske-glazbe-26-listopada-u-gradskoj-lozi/
taco	šp. *taco* /ˈtako/	meksičko jelo od preklopljene tortilje s raznim nadjevima (npr. mljevenim mesom, ribom, povrćem)	"I iako je istina da su se **tacosi** na mnogo načina amerikanizirani (dodavanjem hrpe sira, rajčica i drugih neautentičnih dodataka), u nekim restoranima diljem svijeta još uvijek možemo pronaći autentične, "staromodne" meksičke **tacose**." "**Taco** je jelo koje se vrlo lako prilagođava različitim ukusima, a sjajna je ideja za proslave i druženje s	https://gastro.24sata.hr/spajza/upoznaj-taco-kultno-meksicko-jelo-koje-obozavamo-25791 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/recept-za-taco-s-mljevenom-junetinom---657943.html

			prijateljima u ljetnim mjesecima."	
taekwondo	kor. *태권도*(*跆拳道*) (*taegwondo*) /tʰɛk̟wʌ̹ndo̞/	korejski sport nastao 1955. sintezom kineskog boksa, karatea i tradicionalnog korejskog tae-kyona	"Lena Stojković, novo "čudo iz Marjana", splitskog **taekwondo** inkubatora, s naslovom svjetske prvakinje, vratila se u Hrvatsku." "**Taekwondo** ima nove sjajne blizanke: 'Naravno da se svađamo, pa stalno smo zajedno. Imamo i po 20 treninga tjedno'"	https://sportske.jutarnji.hr/sn/sport-mix/borilacki-portovi/taekwondo/djevojka-sa-sombrerom-i-zlatom-nova-svjetska-prvakinja-iz-hrvatske-vratila-se-u-domovinu-15278750 https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/taekwondo-ima-nove-sjajne-blizanke-naravno-da-se-svadamo-pa-stalno-smo-zajedno-imamo-i-po-20-treninga-tjedno-15204100
tagliatelle	tal. *tagliatelle* /taʎʎaˈtɛlle/	vrsta talijanske tjestenine u obliku dugih tankih vrpci	"Napravite domaću tjesteninu: Imamo odličan recept za talijanske **tagliatelle**" "**Tagliatelle** s prženim pršutom i češnjakom bit će savršena kombinacija za ručak u tjednu."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/napravite-domacu-tjesteninu-imamo-odlican-recept-za-talijanske-tagliatelle-15044168 https://gastro.24sata.hr/recepti/tagliatelle-s-przenim-prsutom-i-cesnjakom-27288
tabbouleh	engl. *tabbouleh* /təˈbuːleɪ/ < arap. تبولة (*tabbūla*)	libanonska salata s peršinom i bulgurom	"**Tabbouleh** možete poslužiti kao sjajni prilog uz roštilj, ali i druga mesna ili vege jela, a kako ga točno pripremiti, provjerite kroz nekoliko detaljnih video recepata koje vam donosimo u nastavku." "**Tabbouleh** je jedna od najpopularnijih salata Bliskog istoka, koja se radi od bulgura, namirnice koja je iznimno bogata proteinom i vitaminom B."	https://www.telegram.hr/super1/life/ako-jos-niste-apsolutno-morate-probati-libanonsku-salatu-tabbouleh-imamo-lake-recepte/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kuhinja-puna-mirisa-zivih-boja-i-zacina-recept-za-tabbouleh-jednostavnu-salatu-od-bulgura---731883.html
***tai-chi (chuan)*, tai-či (čuan)**	kin. *太極拳* (*Tàijíquán*)	stara borilačka vještina i oblik stilizirane meditativne vježbe koja je prerasla u tradicionalnu kinesku gimnastiku; ima rekreacijsku i terapeutsku vrijednost	"Tradicionalna kineska metoda postizanja jedinstva uma, duha i tijela, punog naziva **tai chi chuan**, osvojila je svijet zahvaljujući sveobuhvatnom povoljnom utjecaju na zdravlje – mentalno, emocionalno i fizičko."	https://www.adiva.hr/lifestyle/rekreacija-i-fitness/tai-chi-chuan-meditacija-u-pokretu-za-bolje-zdravlje-i-dulji-zivot/ https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/zadar/sport/pokreti-tijela-i-uma-473665

			"**Tai Či** ima svoje rekreacijske i relaksacijske aspekte, ali je i tradicionalna borilačka vještina."	
tajfun	engl. *typhoon* < kin. *颱風* (*táifēng*)	tropski ciklon s vjetrovima orkanske snage koji se pojavljuje u sjeverozapadnim dijelovima Tihog oceana i u Kineskom moru	"Uragan Florence udario je o obalu Sjedinjenih Država, **tajfun** Manghkut približava se Filipinima, a tamošnje stanovništvo bježi ili se sklanja pred mogućom katastrofom." "Kako javljaju agencije, vrlo snažan **tajfun**, smatran najsnažnijim koji je izravno pogodio Japan unazad 25 godina, u utorak je znatno poremetio promet i aktivnost tvrtki na japanskom otoku Shikokuu."	https://www.vecernji.hr/vijesti/savrsena-oluja-uragani-i-tajfuni-1269899 https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/tajfun-jebi-odnio-sest-zivota-naredena-evakuacija-vise-od-milijun-japanaca-foto-20180904
tajga	rus. *maйгá* (*tajgá*) < turk. *maғ* (*tağ*)	šuma od jedne ili više porodica jela s primjesom drugih četinara, posebno raširena u Sibiru i na sjeveru Kanade	"Ruski predsjednik Vladimir Putin (68) se odmara u sibirskoj **tajgi** u društvu ministra obrane Sergeja Šojgua …" "Tura nas je odvela preko rijeke Torne, kroz **tajgu** i preko zaleđenih jezera i močvara - u jednom trenutku i sami smo smjeli upravljati saonicama - mene je taman zapao dio preko zaleđenog jezera!"	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/vozi-gusjenicara-pjesaci-po-snijegu-obraduje-drvo-vreba-divljac-fotoreportaza-s-putinova-sibirskog-odmora-15059558 https://www.jutarnji.hr/like-putovanja/europa-i-svijet/zivot-na-sjeveru-hranili-smo-sobove-spavali-u-satoru-na-20-i-gledali-ples-polarne-svjetlosti-15292740
taka	beng. *টাকা* (*ṭaka*) < skr. *टङ्क* (*ṭaṅka*)	osnovna novčana jedinica u Bangladešu	"U toj južnoazijskoj državi osobito su popularni čamci i vesla koje od drva ručno izrađuju lokalni obrtnici, a koji se mogu kupiti već po cijeni od 1800 bangladeških **taka** ili oko 140 kuna." "'Brzi je 200 **taka** (15kn), a ako hoćeš i prenoćiti to je 300-500 **taka** ovisno koju djevojku želiš', objašnjavala mi je voditeljica organizacije za zaštitu prava prostitutki."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/oprez-stize-poplava-prekrasna-zemlja-u-kojoj-camac-kosta-samo-140-kuna---530878.html https://dnevnik.hr/putovanja/u-najvecem-bordelu-u-aziji-radi-1-500-prostitutki---285145.html

takija	arap. طاقية (*ṭāqīyah*)	okrugla plitka kapa s Bliskog istoka, katkad se nosi ispod drugog pokrivala za glavu	"Što bi tek bilo da sam spomenula kako i taj šešir podrijetlo vjerojatno vuče iz ar. taqiyah, što je kapa koja prekriva samo tjeme, a stavlja se ispod turbana (**takija**)?" "Kružna forma stadiona Al Thumama, u čiju je izgradjnu uloženo oko 350 milijuna dolara, inspirirana je zapravo tradicionalnom kapom, takozvanom **takijom** koju nose muškarci diljem Bliskog istoka, a simbolizira dostojanstvo."	https://www.matica.hr/vijenac/375/mac-istoka-braco-4322/ https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/sp2022/vatreni-ce-igrati-na-milijardama-arhitektonska-cuda-ce-postati-hoteli-s-pet-zvjezdica-i-teretane-15278531
talit	hebr. *טַלִּית* (*talít*)	šal, ob. od svilene ili vunene tkanine ukrašen zlatnim vezom koji ortodoksni Židovi za vrijeme molitve nose oko vrata, ponekad pokrivaju i glavu	"Popularni švedski maloprodajni lanac H&M službeno se ispričao zbog uvrede nanesene dizajniranjem šala koji neodoljivo podsjeća na **talit**, šal koji ortodoksni židovi za vrijeme molitve nose oko vrata ..." "Pitali smo se, pa gdje ti muškarci idu sa svim tim 'jastucima'", glasno se smijući opisuje rabinova supruga platnene 'jastuke', zapravo vrećice u kojima se čuva **talit**, molitveni ogrtač od bijelog platna."	https://www.dnevno.hr/magazin/lifestyle/svedski-lanac-hm-razljutio-zidove-dizajnirali-kontroverzni-sal-pa-uvrijedili-mnoge-foto-879729/ https://www.jutarnji.hr/globus/rabinov-sin-postao-je-muskarac-4092975
tamale	engl. *tamale* < šp. *tamal* < nahuatl *tamalli*	mezoamerička pita od tijesta i mesnog ili povrtnog nadjeva parenog u kukuruznoj ljusci	"Za **tamale** je važno da imate pečeno ili pirjano meso, ribu ili povrće u malo umaka od rajčice." "**Tamale** pita je američko jelo koje dolazi u nekoliko verzija."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/tijesto-s-nadjevom-u-kukuruznoj-ljuski-blagdanski-recept-za-one-kojima-je-dosadila-pecena-purica---632482.html https://gastro.24sata.hr/recepti/tamale-pita-cheeseburger-iz-pecnice-19676

tamandua	tupian *tamandua*	rod velikih mravojeda iz Južne Amerike	"Četveroprsti mravojed ili **tamandua** je upola manji, ali je zato dobar penjač i repom se može primiti za granu." "Veliki mravojed se kreće samo po tlu i najrađe se zadržava na savanama, dok su obje vrste **tamandua** prilagođene i životu na stablima ali i tlu."	https://zoona.hr/divljezivotinje/znas-li-koja-zivotinja-uopce-nema-zube-mravojed/ https://www.jutarnji.hr/vaumijau/aktualno/upoznajte-tri-najbliza-rodaka-ljenjivaca-koji-vole-finu-hranu-ali-ne-i-nasrtljive-pse-15087704
tam-tam	hind. *तॉम तॉम* (*ṭamṭam*)	1. samozvučno glazbalo slično gongu 2. afrički dojavni bubanj	"Kad završe sa školskim obvezama, uzeti će **tam-tam** pa zaplesati na dvorištu, bit će to proba za nedjeljnu misu." "Poznati ili ne, Guberina i Cesaire su u ritmu **tam-tama** i afričke poezije u Šibenik donijeli neuobičajenu živost za ovo doba godine."	https://www.jutarnji.hr/life/zivotne-price/zivotna-misija-hrabrih-redovnica-djeca-nam-ovdje-umiru-od-gladi-i-malarije-trebamo-pomoc-15137221 https://mok.hr/kultura-i-zabava/item/8101-u-ritmu-tam-tama-odali-poast-cesaireu-i-guberini
tango	amer. šp. *tango*	ples nastao u Južnoj Americi u 19. stoljeću stapanjem elemenata crnačkoga plesa i španjolske melodike, pleše se u paru u 2/4 ili 4/8 mjeri	"Jedan od najfascinantnijih od svih plesova, **tango** je senzualni ples u dvorani koji je nastao u Buenos Airesu u Argentini početkom dvadesetog stoljeća." "**Tango** je zagrljaj, zagrljaj i povezanost su vrlo bitni u ovom plesu jer je to ples koji izvode muškarac i žena."	https://net.hr/magazin/slobodno-vrijeme/tango-ples-sve-karakteristike-tango-plesa-a48688e4-1b90-11ec-9080-8a31b4f8cfab https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/dom_i_obitelj/tango-ples-kroz-koji-tijelo-govori-o-osjecajima.html
tanto	jap. *短刀* (*tantō*)	tradicionalni japanski samurajski nož	"**Tanto**, prema samom svom korištenju, nije jedino oružje koje reže, budući da njegove tehnike uključuju odbijanje udaraca, otklanjanje udarca, napad, uklještanje zglobova, davljenje, i priklještanje." "Matsuru **tanto** napravljen od nehrđajućeg čelika sa koricama."	https://www.aikidojo.hr/umijece-bodeza/ https://www.stepasport.hr/matsuru-tanto/

tao	kin. *道* (*tao*⁴)	pravilo, vrhovno načelo svemirske zakonitosti, puta kojim se prema unutarnjoj nuždi prirode kreće svako svjetsko zbivanje (priroda kao božanski iskon); središnji pojam klasičnih kineskih vjerskih i filozofskih učenja	"Smatra da nam **tao** pruža uvid u istinsku vlastitu vrijednost kao osobe slobodne volje uklopljene u vječno promjenjive obrasce svijeta prirode." "Oduševljeni autori stranice Techcrunch vijest o da se DAO pokrenuo naslovili su igrom riječi u kojoj su iskoristili drevni kineski filozofski pojam **tao**, koji znači put, stazu, načelo."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/knjigu-sto-je-zen-sto-je-tao-osvojili-su...-3921681 https://www.jutarnji.hr/globus/biznis/tvrtka-kojom-upravlja-kompjutor-nema-ni-direktora-ni-zaposlene-a-smjernice-pruzaju-vlasnici-4416858
tapan	mak. *тапан* (*tapan*)	vrsta cilindričnog bubnja, raširenog na istočnom Balkanu	"Tvori ih druga skupina udaraljki, koja se dalje dijeli na glazbala na kojima se zvuk proizvodi udaranjem (npr. bubanj, tambur, tamburin, tamtam, **tapan**, timpani, tom-tom)..." "Sastav je isključivo puhački, plus jedan bubanj **tapan**, a osnovao ga je 2000. godine saksofonist Mende Selman."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=22247 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/romske-trube-u-kocki-3916947
tapas	šp. *tapa* (pl. *tapas*)	malo španjolsko jelo koje se poslužuje kao topao ili hladan *snack*	"**Tapasi** mogu biti tradicionalni, ali i moderni, jer je riječ o malim zalogajima i bitno je ponuditi gostu mogućnost isprobavanja raznih vrsta hrane." "Nađete li se u Španjolskoj s jakom željom za ukusnim zalogajima, najvažnija stvar koju morate znati kako se **tapasi** u kafićima obično naplaćuju, no postoje mjesta koja će vam svoje zalogajčiće rado ponuditi i besplatno, uz čašu kvalitetnog vina."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/tapasi-neki-od-razloga-zasto-cete-postati-fan-zsitnih-zalogaja---622800.html https://gastro.24sata.hr/spajza/tapas-spanjolska-u-jednom-zalogaju-20004
tapioka	port. *tapioca* < tupi *tapi'oka*	hranjivi škrob iz gomolja brazilske biljke kasave, manioke (*Jatropha manihot*)	"Kao čisti ugljikohidrat (škrob) **tapioka** je zdrava lako probavljiva hrana, osobito kad se miješa s drugim namirnicama i otuda kreće njena sve veća popularnost." "Mnogima su bijeli biseri **tapioke** primamljivi	https://www.tvornicazdravehrane.com/zdravi-kutak/super-hrana/tapioka-3707/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-kuhati-s-tapioka-perlama---634714.html

			upravo zbog posebne, pomalo želatinaste teksture koja nalikuje onoj riže na mlijeku..."	
tapir	fr. *tapir* < tupi *tapi'ira*	porodica kopitara neparnoprstaša, žive u tropskim šumama Azije i Amerike	"Malajski **tapir** je ugrožena vrsta, a beba je na svijet došla u sklopu programa očuvanja vrste." "Planinski **tapir** (T. pinchaque) živi u trop. dijelu Anda, a Bairdov **tapir** (T. bairdii) u pacifičkom obalnom pojasu Srednje Amerike."	https://www.index.hr/ljubimci/clanak/pogledajte-video-preslatkog-tek-okocenog-malajskog-tapira/2327303.aspx https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=60429
taro	maor. *taro*	biljka tropskih krajeva (*Colocasia esculenta*) iz porodice *Araceae*, veliki gomolji služe za hranu	"Kako **taro** sadrži razne antioksidante, uključujući i beta karoten, štiti zdravlje oka te sprečava razvoj makularne degeneracije i sive mrene." "Ova vrsta je rasprostranjena diljem Azije i poznata je pod nazivom Budina ruka ili kineski **taro**."	https://ordinacija.vecernji.hr/zdravi-tanjur/jedi-zdravo/taro-korijen-biljke-koja-stiti-zdravlje-srca-probave-i-koze/ https://www.vrtlarica.hr/adam-sadnja-uzgoj/
tartan	engl. *tartan* < fr. *tiretaine*	1. tradicionalno škotsko karirano sukno, s karakterističnim uzorkom za svaki klan; služi za izradbu narodne nošnje 2. plašt od takva sukna kao dio tradicionalne nošnje	"I danas se proizvode različite vrste te tkanine (oko 1300 uzoraka); uz one obitelji, odnosno tradicionalnih klanova, postoje i **tartani** pojedinih okruga, vojnih regimenti i dr." "U radionici **tartana**, tradicionalnog škotskog sukna, na sjeveroistoku Škotske, strojevi polako tkaju kilometre poznatih kariranih uzoraka zelene, crvene, crne, plave i bijele boje."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=60492 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/ukrajinski-tartan-postao-hit-u-skotskoj-voljeli-bismo-kilt-ponuditi-predsjedniku-zelenskom-15194742
tatami	jap. 畳 (*tatami*)	strunjača, podloga za istočnjačke borilačke sportove (džudo, karate itd.); originalna od rižine slame, danas od gume, sintetike i sl.	"Legnuo sam na **tatami**, skupio noge, raširio ruke i čekao. Odjednom je osoba od devedesetak kila koljenom pritisnula moju preponu." "Borozan je nakon obilne kiše koja je u utorak navečer od te dvorane napravila bazen pozvao stručne službe da izađu na	https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/jutarnji-na-seminaru-krav-mage-kako-zaustaviti-krvarenje-i-spasiti-zivot-drugome-15169573 https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/video-grad-koji-se-voli-nazivati-najsportskijim-na-svitu-

			teren, no morat će proći nekoliko dana da se sve dovede u funkciju jer dvorana i **tatami** moraju na dezinfekciju."	ako-imate-dobar-zeludac-pogledajte-u-kakvim-se-uvjetima-pripremaju-buduci-olimpijci-8089376
tef	amhar. ጤፍ (*ṭēff*)	izrazito hranjiva žitarica porijeklom iz istočne Afrike	"Brašno **tefa** je također bogato željezom zbog čega se preporučuje osobama koje pate od anemije." "Zanimljiv je podatak da postoji oko 4000 vrsti ovog sjemena, no kako je je jako sitno, 150 sjemenki **tefa** je ekvivalent jednom zrnu pšenice."	https://www.tvornicazdravehrane.com/zdravi-kutak/super-hrana/tef-najmanja-zitarica-na-svijetu-s-najvecim-nutritivnim-rijednostima-17572/ https://ordinacija.vecernji.hr/zdravi-tanjur/jedi-zdravo/tef-zitarica-sitnog-zrna-ali-velike-moci-kada-su-u-pitanju-nutrijenti/
tekila	šp. *tequila*, prema meksičkom gradu Tequila	alkoholno piće porijeklom iz Meksika; dobiva se fermentacijom i destilacijom agave (*Agava tequilana*)	"Meskal i **tekila** se rade od agave, ali **tekila** se može napraviti samo od biljke plave agave, dok se više od 30 sorti agave može koristiti za izradu meskala." "Dokazano je kako **tekila** ubrzava metabolizam i potiče sagorijevanje masti."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/tekila-manje-poznate-stvari-o-legendarnom-meksickom-picu---743942.html https://www.vecernji.hr/lifestyle/radi-se-od-agave-jeste-li-znali-da-tekila-moze-pomoci-kod-mrsavljenja-1419350
tempura	jap. 天ぷら (*tempura*)	japanska smjesa za prženje mesa, ribe i morskih plodova	"Tajna za pripremu **tempure** leži u iznimno hladnoj mineralnoj vodi." "Poželjno je da se u njoj vide džepići suhog brašna u smjesi što će **tempuri** dati prepoznatljivu hrskavost."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/zelite-napraviti-tempuru-kod-kuce-ne-brinite-ne-radi-se-o-nicemu-kompliciranom-5926402 https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/otkrijte-tajnu-savrsene-tempure-20160609
tenge	kaz. *теңге* (*teñge*)	osnovna novčana jedinica u Kazahstanu	"Novčanica od 5000 **tengea** osvojila je nagradu za Novčanicu godine 2012." "Lokani mediji javili su kako su turisti kažnjeni s po 22.500 **tengea** (430 kuna) zbog nedoličnog ponašanja."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/sofisticirana-tehnologija-nova-3d-novcanica-od-100-dolara-je-tek-2.-liga-pogledajte-cudesni-kazahstanski-tenge-897616 https://www.vecernji.hr/showbiz/ceski-turisti-kaznjeni-nakon-sto-su-u-kazahstanu-glumili-borata-1208315

terijer	engl. *terrier* < stfr. *chien terrier*	naziv za više pasmina lovačkih pasa jamara, porijeklom iz Engleske	"Njemački lovni **terijer** pokazuje izvrsne radne sposobnosti pod zemljom, a li i na površini u različitim okruženjima, što mu je i bila namjena." "Velški **terijeri** su ili crno-smeđi, ili crno-sivi i smeđi."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/njemacki-lovni-terijer-pas-specificnih-osobina-42fd603a-b9f0-11ec-aa63-0242ac120057 https://www.purina.hr/psi/pasmine-pasa/katalog/welsh_terrier
teriyaki	jap. *照てり焼やき* (*teriyaki*) /tẹʳʲijạkʲi/	1. japanska tehnika kuhanja u kojoj se meso peče na roštilju i premazuje umakom od soje 2. japanski umak od soje, mirina, sakea i šećera	"Dok se okruglice od tempeha peku, pripremite **teriyaki** umak." "Dodajte umak na bazi soje, kao što je **teriyaki**, i dodatno okrenite u woku."	https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/recepti-s-tempehom-teriyaki-tempeh-okruglice-10233763 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/recept-za-wok-s-dimljenim-tofuom-i-povrcem-iz-azijskog-restorana-u-osijeku-15134121
teškoto	mak. *тешкото* (*teškoto*)	makedonski narodni muški ples izrazito borbenog karaktera; izvodi se uz pratnju tapana	"Predavanja najavljena za četvrtak započinju izlaganjima (…) Lumnija Kadriua o zastavama kao konstruentima identiteta nacija te Sonje Zdravkove Djeparoske o **teškoto** – kulturnoidentitetskom označitelju Makedonaca." "Taman kad smo pomislili, zarana se poveselili, kako ćemo u 2021. napokon slušati vedrije note, talijansku „kanconu" Paola Tramezzanija, opet su nam zasvirali, zaplesali - makedonski „**teškoto**"."	https://www.kulturpunkt.hr/content/kultura-identitet-politika https://slobodnadalmacija.hr/sport/hajduk/slaven-alfirevic-niko-sta-cekas-hajduku-od-ovih-igraca-nema-kruva-1074675
tetovirati	njem. *tätowieren* < engl. *tattoo* < samoan. *tatau*	oslikati ljudsko tijelo ubrizgavanjem pigmenta pod kožu, po uzoru na običaj s Polinezije	"Vizualna umjetnica Marina Marković na tijelo **tetovira** logotipe svake galerije u kojoj gostuje." "Tako su već od 17. stoljeća običavali **tetovirati** na jedno stopalo pile, a na drugo svinju, vjerujući kako ih to čuva od utapanja."	https://www.jutarnji.hr/kultura/art/beogradska-umjetnica-tetovirala-se-uzivo-pred-publikom-u-zagrebu-kad-to-radim-imam-samo-jedno-pravilo-15124183 https://www.jutarnji.hr/vijesti/clanak1329504.html-374680

tik	port. teca < malajam *தேக்கு* (*tēkkŭ*)	indijski hrast (*Tectona grandis*), tvrdo drvo što se upotrebljava za gradnju brodova i proizvodnju pokućstva	"Kao plantažno drvo uspješno se raširilo, pa zato **tik** nalazimo i na Javi, kao i na nekim drugim indonezijskim otocima, u ekvatorijalnom predjelu Afrike i Srednje Amerike, a prije svega u Ekvadoru." "**Tik** nam stiže iz Azije da bi obložio mnoge terase i brodske palube."	https://korak.com.hr/vrsta-drva-tik/ https://www.cimerfraj.hr/preporuke-i-popusti/drvo-za-terase
tikka masala	hind. *टिक्का मसाला* (*ṭikkā masālā*) /ʈɪk.kɑː mə.sɑː.lɑː/	indijsko jelo od marinirane piletine s pikantnim umakom	"Indijski specijalitet **tikka masala** zahtjeva vrijeme i pažnju, ali daje zadovoljno nepce i stavlja osmijeh na lice." "Iako se na prvi pogled može činiti kao da je priprema **tikka masale** komplicirana, ona je zapravo vrlo jednostavna."	https://gastro.24sata.hr/magicna-indijska-piletina-9816 https://www.volim-meso.hr/tikka-masala-od-svinjskog-buta/
timar	osm. تيمار (*timar*)	*pov*. posjed dobiven kao nadarbina vezana uz osobu i zasluge u Osmanskom Carstvu; u načelu se nije mogao naslijediti	"Spahija nije imao stvarno pravo na **timar** i nije mogao zemlju otuđiti; od nje je dobivao samo rentu." "Potom je čiftluk značio komad zemljišta u posjedu muslimanske seljačke obitelji (…) i vrstu posjeda na državnoj (mirijskoj) zemlji (u okviru lena) s posebnim gospodarsko-pravnim položajem, različitim od položaja svake druge vrste vlasništva na zemlji (**timara**, baštine, mulka i vakufa)."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61329 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13434
tipi	amer. engl. *teepee, tipi* < lakota *thipi*	stožasti šator sjevernoameričkih Indijanaca	"**Tipije** su koristili sjevernoamerički Indijanci, ponajviše plemena s područja Velikih nizina, te su postali simbol njihovog načina života, slobode i nepokorene divljine." "Mnogo ljepši od običnih plastičnih šatora s printom su **tipi** šatori koji podsjećaju na indijanske."	https://www.drvo-trgovina.hr/glamping-i-drvene-kucice/1038-tipi-satori https://www.jutarnji.hr/domidizajn/inspiracije/uredite-sobu-za-svoju-princezu-8941400

tiramisu	tal. *tiramisù*	talijanski pjenasti kolač pripravljen od sira *mascarponea* te biskvita ili keksa natopljenih kavom i rumom	"Tradicionalni **tiramisu** se sastoji od piškota namočenih u kavu i marsalu prekrivenih kremom od mascarpone sira, sirovih jaja i šećera, sve to je posipano tankim slojem kakao praha." "**Tiramisu** nije teško napraviti, ali treba vam dobar recept i izdržljivost da ga poslužite sutradan"	https://gastro.24sata.hr/recepti/tiramisu-bez-jaja-brzi-recept-koji-uvijek-uspijeva-26750 https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/tiramisu-nije-tesko-napraviti-ali-treba-vam-dobar-recept-i-izdrzljivost-da-ga-posluzite-sutradan-15059810
tofu	jap. *豆腐* (*tofu*) < kin. mand. *豆腐* (*dòufǔ*)	proizvod od sojina mlijeka sličan siru, vrlo česta namirnica u Japanu	"Teorija slučajne koagulacije kaže kako je **tofu** izumljen slučajno kada je netko začinio juhu od soje nerafiniranom soli (koja je sadržavala prirodni nigari) i primijetio kako su se počeli formirati grumenčići." "Ovaj **tofu** s gljivama i pireom od kabocha tikve zvuči kao nešto što ne bismo lako pripremili."	https://ordinacija.vecernji.hr/zdravi-tanjur/kolumna/sto-je-tofu-i-kako-ga-pripremati/ https://gastro.24sata.hr/spajza/tofu-s-gljivama-i-pireom-od-kabocha-tikve-probaj-nesto-drukcije-27263
tomahavk, *tomahawk*	amer. engl. *tomahawk* < alg. *tumahák*	bojna sjekira sjevernoameričkih Indijanaca; katkad na strani suprotnoj od oštrice oblikovana kao lula koja se pušila kroz probušeni držak	"Osim jahanja, Xhelilaj je naučio baratati pištoljem, ali i Winnetouvim glavnim oružjem - lukom i strijelom te **tomahavkom**, kao i poglavičinim jezikom." "Bacanje sjekira najsličnije je pikadu, uz razliku što igrači prema meti, umjesto strelica, bacaju - **tomahawk** sjekire."	https://www.tportal.hr/kultura/clanak/heroj-koji-je-pusku-zamijenio-tomahavkom-20150903 https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/aktualno/axe-throwing-arena-velesajam-zagreb---581242.html
tombolo	tal. *tombolo*	taložina pijeska u zaklonu priobalnih otoka koja spaja otok s kopnom; prevlaka	"Najpoznatiji je **tombolo** Mont-Saint-Michel u Normandiji (Francuska), nastao radom mora na obali zbog velike razlike između plime i oseke." "Pjesčanom prevlakom spojeno je s kopnom te se takvi otoci koji su danas rijetkost, nazivaju **tombolo**."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61688 https://www.ponudadana.hr/blog/Budva-264#_

tolar	slov. *tolar* < njem. *Taler*	*pov*. nekadašnja osnovna novčana jedinica u Sloveniji	"Prema podacima središnje banke, kod građana je, u novčanicama i kovancima, ostalo **tolara** u vrijednosti oko 32 milijuna eura." "Slovenija je u Europsku monetarnu uniju ušla 2007. zamijenivši svoju prvu nacionalnu valutu **tolar** eurom, a sada neke stare novčanice iz vremena monetarne suverenosti dosežu značajnu vrijednost na numizmatičkom tržištu."	https://www.poslovni.hr/lifestyle/za-dobro-ocuvanu-novcanicu-slovenskog-tolara-moze-se-dobiti-oko-300-eura-4338338 https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/sjecate-li-se-tolara-staroj-slovenskoj-valuti-ovih-je-dana-neobicno-porasla-vrijednost-15200760
toreador	šp. *torero*, *toreador*	skupni naziv za sve koji sudjeluju u koridi	"Španjolski **toreador** Jose Pedro Prados, poznatiji kao El Fundi, ostao je bez svijesti nakon što ga je tijekom koride u San Sebastianu na sjeveru Španjolske udario bik" "Najbolji španjolski **toreador** Francisco Rivera Ordonez, poznat kao Paquirri, teško je ozlijeđen u koridi koja se u ponedjeljak održala u gradu Huesca."	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/bik-pobijedio-vremesnog-toreadora-20090817 https://www.nacional.hr/opasna-tradicija-njabolji-spanjolski-toreador-paquirri-tesko-ozlijeden-u-koridi/
tortelini	tal. *tortellini*	vrsta talijanske tjestenine prstenasta oblika, s različitim punjenjima	"**Tortelini** sa sirom, oni s pršutom, bundevom, špinatom ili ricottom na našem se meniju nalaze za vrijeme užurbanih dana, kada nam se naprosto ne da kuhati i kada želimo nešto brzinski, a fino." "Riječ je o **tortelinima**, studentima dobro znana namirnica koja se može spremiti na različite načine."	https://gastro.24sata.hr/spajza/tortellini-kako-punjenu-tjesteninu-pretvoriti-u-pravu-deliciju-23664 https://studentski.hr/zabava/studentski-zivot/kuhajte-sa-studentskim-tortelini-za-34-kune-na-tanjuru
tortilja	šp. *tortilla*	tanka meksička pogača od kukuruznog brašna	"Jeste li znali da je **tortilja** izvrsna alternativa kruhu i za doručak?" "**Tortilje** su odličan izbor ako pripremate klopu za dobra druženja ili malo drugačiji ručak"	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/recept-za-burrito-s-piletinom-i-gljivama---546408.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/recepti/deset-recepata-za-tortilje-s-njima-jednostavno-ne-mozete-pogrijesiti-a-gotove-su-za-cas-4693361

totem	amer. engl. *totem* < alg. *(o)doodem(an)*	1. životinja, biljka (materijalni predmet ili pojava) koji u nekim civilizacijama predstavljaju pretka roda ili klana i s kojim se ljudi osjećaju posebno povezani i ukazuju mu poštovanje 2. figuralni prikaz te pojave ili simbola	"Štovanje **totema** kao središnje figure ili totemizam smatra se jednim od najstarijih tipova religije i vuče korijene još iz mlađeg kamenog doba." "**Totem** koji je 77 godina bio u posjedu muzeja u Stockholmu vratit će se u utorak prvotnim vlasnicima, indijanskom plemenu Haisla u Britanskoj Kolumbiji, na zapadu Kanade."	https://www.24sata.hr/junior/totemi-statue-sarenih-i-strasnih-lica-423844 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/svedski-muzej-vraca-indijanski-totem-nakon-77-godina-3393536
traper	engl. *trapper*	lovac na krznaše (u Sjevernoj Americi)	"**Traperi** su postavljanjem zamki lovili životinje radi prodaje skupocjena krzna." "Joe Bass (B. Lancaster) je **traper** koji uživa u slobodnome životu u prirodi i svakoj kapljici whiskyja koje se usput dočepa."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62080 https://www.klasik.hr/film/lovci-na-skalpove
trapizzino	tal. *trapizzino* /trapit͡ts'i.no/	talijanski kruščić od tijesta za pizzu s različitim nadjevima	"**Trapizzino** je oživio na ulicama Rima i pretvorio se u omiljen street food užitak kojemu malo tko može odoljeti." "**Trapizzino** je krušni džepić od tijesta za pizzu s različitim punjenjem, a parmigiana, odnosno **trapizzino** s patlidžanom, jako je dobar izbor."	https://www.journal.hr/lifestyle/gastro/najpozeljniji-street-food-zalogaji-kojima-je-domovina-italija/ https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/vodici/vodic-kroz-rim-iskoristite-dobre-cijene-avionskih-karata-ovdje-se-stvarno-odlicno-jede-i-pije-15252491
trdelnik	češ. *trdelník*	srednjoeuropska slastica od rolanog tijesta sa slatkim nadjevom, popularna u Češkoj	"**Trdelnik** se radi od tijesta koje miriše na cimet, a nakon što se omota na valjčiće, odnosno trdlo peku se i umaču u čokoladu, šećer, lješnjake…" "**Trdelnik** koji nam je zamotala pa ispekla Ivana Belužić napravljen je prema recepturi od 11 sastojaka koji upravo izdvajaju trdelnik.com slasticu kao jednu od najboljih u svijetu."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/omiljeni-trdelnik-praski-street-food-o-cijem-se-podrijetlu-suti---497048.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/trdelnik-slatki-dio-praga-u-samom-srcu-zagreba-6898809

tufahija	osm. تفاحة (*tuffāḥa*) < arap. تُفَّاح (*tuffāḥ*)	orijentalna slastica od cijelih jabuka ukuhanih u šećeru i nadjevenih orasima	"Grad soli i teške industrije polako, ali sigurno postaje turistička destinacija u kojoj stranci nezasitno otkrivaju sve slasti **tufahija** i pita te odlaze na jedinstvenu Panoniku, kupalište u središtu grada…" "Pa onda janjetina u mlijeku ili ispod sača i za kraj baklave ili **tufahije** i uživanje u zavodljivom afrodizijskom djelovanju oraha, meda i slatkih začina."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/miris-dunja-88-hotel-u-koji-se-dolazi-zbog-slanih-jezera-i-domace-kuhinje---571290.html https://www.jutarnji.hr/domidizajn/eksterijeri/zaljubite-se-u-crnu-goru-9855544
tug	osm. طوغ (*ṭuġ*) < perz. طوغ (*tūġ*)	konjski rep privezan na vrhu koplja kao zastava, znak dostojanstva paše (čin paše razlikovao se prema broju tugova)	"Sandžakbeg je imao jedan, beglerbeg dva, vezir tri, a sultan sedam **tugova**." "Da čitava četa izgleda još više turski, morao je svaki momak brijati glavu, ostavivši tek kurjuk, mjesto barjaka služio im **tug** (konjski rep)…"	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62632 https://compas.com.hr/index.php?vrsta=2&kat=1&id=9471&prikaz=1
tugrik	mong. *төгрөг* (*tögrög*)	osnovna novčana jedinica u Mongoliji	"Prišla mi je i u ruke stavila novčanicu od 500 **tugrika** i na ruskom rekla da u autobusu primaju točan iznos!" "Usput se veselimo cijeni benzina od 2020 **tugrika** za litru. Za jedan smo euro dobili 2860 **tugrika**."	https://glas-slavonije.hr/kolumna/54/4986/Dzingis-kanov-konj-kobilje-mlijeko-i-prasina-u-kosi https://www.nacional.hr/feljton-price-iz-daljina-borisa-rukavine-motorom-od-zagreba-do-vladivostoka/
tukan	fr. *toucan* < port. *tucano* / šp. *tucán* < tupi *tuka*, *tukan*, *tukana*	naziv za vrste ptica iz porodice *Ramphastidae*, izrazito velika kljuna; žive u tropskim šumama Srednje i Južne Amerike	"Crnokljuni **tukan** rasprostranjen je na području Trinidada, istočne Venezuele, Gvajane te u sjeveroistočnom dijelu Brazila sjeverno od Amazone." "**Tukani** su monogamni, pa zaljubljeni par zajedno svija gnijezdo u kojem podiže pomladak."	https://zoo.hr/crnokljuni-tukan-ramphastos-vitellinus-2/ https://www.jutarnji.hr/vaumijau/novosti/neobicne-ljubavi-u-zivotinjskom-svijetu-od-vjernog-tukana-do-raskalasenog-devana-15156438

tundra	rus. *тýндра* (*túndra*) < lap. *тӯннтрэ* (*tūnntre*)	tip vegetacije arktičkih područja koji čine mahovine, lišajevi i nisko raslinje	"Samo u prijelaznom području pojedine vrste drveća iz tajge prodiru različito duboko u **tundru**." "Sve je učestalija pojava munja i diljem arktičkih područja **tundre**, kao i iznad arktičkog oceana i ledenog pokrivača."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62679 https://www.jutarnji.hr/life/znanost/meteorologe-zapanjio-neuobicajeni-fenomen-na-arktiku-ovako-nesto-nikada-nismo-vidjeli-15088745
turban	osm. دلبند (*tülbent*) < perz. دلبند (*dolband*)	pokrivalo za glavu od lake tkanine u obliku poveza na indijski način	"Svaki put se radilo o zabuni, umjesto da zgaze muslimana, takozvani američki domoljubi bi prebili ili usmrtili nekog od pripadnika nesretnih Sika, čija je jedina krivnja bila nošenje **turbana** na glavi i duga brada." "Fotografija Baracka Obame odjevenog u tradicionalnu somalijsku nošnju, na kojoj dominira bijeli **turban**, brzo je obišla Ameriku, ali se još ne zna kakvi će biti njezini politički efekti."	http://www.glas-slavonije.hr/173891/11/Sike-zbog-turbana-smatraju-muslimanima https://www.jutarnji.hr/naslovnica/obama-optuzuje-hillary-objavila-moju-sliku-s-turbanom-3869964
turbe	osm. تربه (*türbe*) < arap. تُرْبَة (*turba*)	nadgrobni spomenik, mauzolej u kojem je kenotaf, a pod njim u zemlji lijes s tijelom pokojnika, ob. uz džamiju ili na groblju	"**Turbe** (turski türbe < arapski turbā: grobnica) je u islamskom graditeljstvu nadgrobni spomenik bogate ili slavne osobe." "Postoji i otvoreno **turbe** s četiri ili šest kamenih stupova, međusobno spojenih lukovima i kupolom."	https://povijest.hr/rijec-dana/turbe/ https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62721
tusah	hind. तसर (*tasar*) < skr. तसर (*tasara*)	trajna tkanina zrnasta lica i izgleda od iste sirovine kao za šantung; koristi se za haljine i zastore; tusor	"Svojstvene je teksture s reljefnim poprečnim prugama (zadebljanja), koje su posljedica nejednolikosti pređe od divlje **tusah** svile, a koja se koristi za potku." "Za tu skupinu svilenih vlakana, koja se dobivaju od čahura sakupljenih od svilaca koji žive slobodno u prirodi, rabi se opći naziv divlje svile, a najpoznatije od njih su: **tusah**, erija, anafe, kurivata, fagara i dr."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=59335 https://silkfactory.hr/povijest-svile/

uakari	port. *uacari* < tupi *waka'ri*	vrsta rijetkog kratkorepog majmuna iz roda *Cacajao*, obitava u prašumama Amazone	"Krošnje amazonske kišne šume su staništa raznolikih vrsta majmuna, od najmanjih carskih tamarina preko gologlavih **uakarija** do vunastih majmuna." "Jaguar, zlatni lavlji tamarin, južnoamerički tapir, divovska vidra, **uakari**, Spixova ara, amazonski riječni dupin samo su neke od ugroženih životinja u Amazoni."	http://www.bioteka.hr/modules/zemlja/article.php?com_mode=flat&com_order=1&storyid=18 https://kisobran.uniri.hr/2022/08/27/utjecaj-ljudi-na-zivotinjski-svijet/
ud, oud	arap. عُود (*ʿūd*)	arapsko trzalačko glazbalo kruškolika oblika i kratka vrata	"Osam različitih instrumenata: kontrabas, električni bas, gitaru, klavir, violinu, flautu, klarinet i **ud** – arapski trzalački žičani glazbeni instrument kruškolika oblika s kratkim vratom." "Volio bih naglasiti jednu zanimljivost: ja sviram na **oudu** izrađenom i kupljenom u Istanbulu, a izradio ga je poznati turski graditelj tradicijskih glazbala Burhan Cesni."	https://www.vecernji.hr/kultura/svira-osam-instrumenata-a-na-netuga-slusa-petnaest-milijuna-ljudi-1330480 https://www.novilist.hr/scena/hvaljeni-jazz-glazbenik-zoran-majstorovic-najavljuje-nove-projekte/
ukulele	amer. engl. *ukulele* < hav. *ʻukulele*	mala havajska gitara, ima 4 žice	"Chris Sembroski, 42-godišnji podatkovni inženjer u prvoj astronautskoj civilnoj posadi koja je došla do orbite, u petak je obilježio povijest, i to sviranjem na **ukuleleu** u kapsuli Space X stotinama kilometara iznad Zemljine površine." "Prava stvar se, ipak, događala na YouTubeu, gdje su neke tužne djevojčice uz **ukulele** svoja depresivna stanja dijelile s cijelim svijetom."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/inzenjer-u-kapsuli-space-x-a-inspiration4-zasvirao-ukulele-dok-je-letjela-iznad-europe-15103248 https://www.jutarnji.hr/kultura/glazba/glazba-koju-mi-otkrivaju-vlastita-djeca-king-princess-harry-styles-i-billie-eilish-15022811

uramaki	jap. *裏巻* (*uramaki*)	vrsta sušija u kojoj se riža nalazi s vanjske, a nori i dodaci s unutarnje strane rolica	"**Uramaki** je naziv za rolice kod kojih se riža nalazi izvana, a nori sheet i ostali dodaci iznutra." "Evergreen nudi nekoliko klasičnih vrsta sushija, poput odličnih hosomakija, **uramakija**, nigirija i sashimija, a najomiljeniji su tzv. speciality sushiji, rolice prepune divnih okusa i neobičnih kombinacija..."	https://mixer.hr/lifestyle/gastro/uramaki-hosomaki-futomaki-i-nigiri-kako-pronaci-savrsenu-sushi-rolicu/ https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/aktualno/evergreen-sushi-bar-ima-sve-potrebno-za-najslasniji-kucni-blagdanski-party---632154.html
vadi	engl. *wadi* < arap. وَادِي (*wādī*)	suha dolina povremenih vodenih tokova u pustinjama sjeverne Afrike i Arapskog poluotoka, duga do nekoliko stotina km	"**Vadiji** su reliktne doline iz vlažnijih epoha Zemljine prošlosti." "Veliku većinu tokova u gornjem poriječju Habura čine povremene tekućice, nevezane za razinu temeljnice, aktivne samo za jakih kiša (**vadiji**)."	https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63614 https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63614
vajšija	skr. *वैश्य* (*vaiśya*)	pripadnik najbrojnije indijske kaste koja je obuhvaćala seljake i trgovce	"No i Arijci su (brahmani, kšatrije i **vajšije**) između sebe strogo podijeljeni u endogamne i ekskluzivne skupine, svaka sa svojim običajima i tradicijom; pripadnost je u njima nasljedna." "**Vajšije** ili lokalno stanovništvo činili su srž strogog kastinskog sustava."	https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=30745 https://www.wish.hr/kaste-u-indiji/
vale tudo	port. *vale tudo*	brazilska mješovita borilačka vještina popularizirana tijekom 20. stoljeća	"Mješovite borilačke vještine poznatiji i kao ultimate-fight, slobodna borba, **Vale Tudo** i free-fight je vrsta borilačkog sporta." "Ime benda preuzeto je iz naziva borilačke vještine **Vale Tudo**, popularno nazvane 'brazilskim jiu-jitsom', koji preveden znači 'sve vrijedi'."	https://danas.hr/zivot/sos/sto-su-mjesovite-borilacke-vjestine-e08b8898-b9f2-11ec-9d36-0242ac130012 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/valetudo-i-kultur-shock-na-vip-inmusic-festivalu-3788871

valjenke	rus. *вáленки* (*válenki*)	ruske čizme za zimu od valjanog sukna, pusta ili čohe	"Na nekoliko fotografija, predsjednik i ministar odjeveni su u smeđe zimske jakne ukrašene bijelim krznom, a na nogama imaju **valjenke**, tradicionalne ruske čizme izrađene od ovčje vune." "...mršavi i sitni ljudi, u poderanim dugim kaputima i s probušenim **valjenkama**, oprljeni, kosooki Burjati i Kamčadali, Tunguzi i pripadnici naroda Ainu, Oročoni i Korjaki"."	https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/vozi-gusjenicara-pjesaci-po-snijegu-obraduje-drvo-vreba-divljac-fotoreportaza-s-putinova-sibirskog-odmora-15059558 https://www.vecernji.hr/kultura/dok-citanje-vijesti-o-ratu-u-ukrajini-sve-vise-gubi-smisao-spas-je-u-knjigama-poput-ove-1593442
vezir	osm. وزير (*vezir*) < وَزِير (*wazīr*)	*pov.* najviši državni dostojanstvenik u nekadađnjem Osmanskom Carstvu i u nekim današnjim islamskim zemljama	"Na njenom čelu bio je **vezir** Akbar Khan, sin Dosta Mohammada Khana." "U reformama započetima 1835., kada je u Osmanskom Carstvu bila oblikovana vlada kao vijeće ministara po europskom uzoru, veliki **vezir** postao je predsjednik vlade, podređen samo sultanu."	https://povijest.hr/istaknuto/strava-u-vrletima-hindukusa-najgori-britanski-poraz-svih-vremena/ https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=64440
vigvam	amer. engl. *wigwam* < alg. *wigwôm*	nastamba sjevernoameričkih Indijanaca načinjena od kolaca presvučenih korom drveća i životinjskim kožama	"Dan nakon tajanstvene tragedije u indijanskom **vigvamu** načelnika Saborskog Luke Hodaka koji se predstavlja šamanom, objavljene su fotografije indijanskog **vigvama** u kojem se dogodila ova neobična tragedija" "Zanima vas kako bi izgledao spoj **vigvama**, stadionskih tribina, tvorničke hale i nuklearnog reaktora?"	https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/kod-samana-u-saborskom-sve-kao-kod-indijanaca-20090102/print https://povijest.hr/jesteliznali/notorni-kic-ili-kreativnost-bez-granica-najcudnije-zdgrade-svijeta/
vina	skr. वीणा (*vīṇā*)	najraširenije indijsko žičano glazbalo, građeno od dviju tikava povezanih bambusovom cijevi s 3—5 napetih žica	"No, najbrojniji i najbitniji indijski instrumenti za glazbu su žičani instrumenti, među kojima je najpoznatija **vina**." "Na sjeveru su osobito omiljeni sitār i sarod, a na jugu **vina**."	https://danas.hr/zivot/sos/indijski-instrumenti-jedni-od-najstarijih-svjetskih-instrumenata-01722640-b9f1-11ec-b562-0242ac120024 https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27303

viski	engl. *whisky* < škot. gael. *uisge-beatha*	žestoko alkoholno piće od raži, ječma ili kukuruza, porijeklom iz Škotske	"NOS.E je brz i relativno jeftin način identifikacije krivotvorenog **viskija**, pišu znanstvenici u studiji." "Pripazite, od previše **viskija** mogli biste dehidrirati, a to nikako ne želite posebno kad ste bolesni."	https://www.telegram.hr/zivot/znanstvenici-razvili-elektronski-nos-tvrde-da-moze-prepoznati-krivotvoreni-viski/ https://www.vecernji.hr/lifestyle/ove-godine-protiv-gripe-prehlade-i-grloboljeborite-se-s-casicom-viskija-u-ruci-1284058
vižla	mađ. *vizsla*	lovački pas ptičar pšenične boje (*Canis avicularis*), mađarski ptičar	"Mađarska **vižla** autohtona je pasmina Mađarske." "Psu trebamo pomoći da ne bude u stanju tjeskobe zbog odvajanja, što se ne događa samo **vižlama**, nego gotovo svakom psu."	https://www.zoocity.hr/blog/post/madarska-vizla https://net.hr/magazin/ljubimci/kad-ostane-sam-pas-cvili-i-laje-zvuci-poznato-bee4bfae-b1c7-11eb-b520-0242ac130063
vodvilj	fr. *vaudeville*	1. *pov*. jednostavna francuska satirična pjesma popularna u 15. i 16. stoljeću 2. kraći francuski scenski komad šaljiva sadržaja iz gradskog života i s popularnim melodijama	"Drugo lice **vodvilja** je sentimentalnost, a drugo lice cabareta melankonlija. U francuskoj predstavi izmjenjuju se radost i sentimentalna tuga, a ovdje groteska i melankonlija." "Ovaj moderni urbani **vodvilj**, napisan u tradiciji francuskih **vodvilja** i na tragu djela Eugenea Labichea ili Georgesa Feydeaua, svojim će duhovitim obratima zasigurno oduševiti gledatelje istodobno pružajući glumcima veliko zadovoljstvo igre, poručio je Ljuština."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/francuski-vodvilj-ovdje-je-vise-nalik-cabaretu-3987954 https://www.jutarnji.hr/kultura/kazaliste/istina-o-lazi-miroslav-skoro-autor-glazbe-za-vodvilj-francuskog-dramaticara-floriana-zellera-986657
vombat	engl. *wombat* < dharug *wambad*	australski sisavac tobolčar iz porodice *Vombatidae*, gotovo bez repa, čvrste građe	"Znanstvenici su konačno razriješili neobični fenomen vezan za izmet **vombata**." "**Vombati** su tobolčari porijeklom iz Australije koji mogu narasti do metra dužine, a karakteristično im je okruglasto, mišićavo tijelo i kratke, zdepaste noge."	https://www.jutarnji.hr/vaumijau/novosti/znanstvenici-rijesili-cudnovat-fenomen-sada-se-zna-zasto-vombati-izbacuju-izmet-u-obliku-kocke-15046723 https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/vombat-millie-jeste-li-ikada-vidjeli-nekoga-da-ovako-slatko-jede-batat---615008.html

von	kor. *원*/*圓* (*won*)	osnovna novčana jedinica u Sjevernoj i Južnoj Koreji	"Njegova imovina procjenjuje se na više od 25 bilijuna **vona** kad se ubroje nekretnine, navodi Yonhap." "'Ove godine očekujemo da ćemo lako dosegnuti više od dvije milijarde korejskih **vona** (oko 1,52 milijuna američkih dolara) dobiti samo s Rozy', naglašava."	https://www.poslovni.hr/svijet/nasljednici-tehnoloskog-diva-moraju-platiti-najveci-porez-u-povijesti-zemlje-4284300 https://www.tportal.hr/biznis/clanak/juzna-koreja-virtualne-influencerice-rozy-i-lucy-20220807
votka	rus. *водка* (*vodka*)	istočnoeuropsko žestoko alkoholno piće od krumpira ili žitarica	"Naravno, puno je bolja varijanta nešto pojesti, umjesto samo mirisati, a uz **votku** se u Rusiji može naći kakav tost s maslacem, haringa, ili još bolje – kavijar." "Naime, kako piše Food&Wine, brojni vlasnici barova i ljubitelji **votke** odlučili su sabotirati ruske proizvođače, a u znak podrške Ukrajini, iz Stoli grupacije najavili su kako će naziv svoje **votke**, koji je do sada bio Stolichnaya, promijeniti u Stoli."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/hrana-i-pice/kako-rusi-piju-votku-neobican-razlog-zbog-kojeg-treba-pomirisati-kruh-prije-nego-trznete-casicu---646147.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/ljudi-vise-ne-zele-piti-rusku-votku-poznati-brend-mijenja-ime-a-nema-ni-popularnog-koktela-15167550
vrsta	rus. *верстá* (*verstá*)	stara ruska jedinica duljine (oko 1066,7 m)	" A onda još udario pljusak, i Dunja, uvrijeđena i osramoćena, morade sa seljakom proputovati u nepokrivenim taljigama cijelih sedamnaest **vrsta**." "Taj dan bilo je nekoliko utrka: utrka pratnje, onda časnička utrka na dvije i na četiri **vrste** i onda utrka u kojoj je sam sudjelovao."	https://lektire.skole.hr/wp-ontent/uploads/2020/01/dostojevski_zlocinikaznae.pdf https://www.hrlektire.com/wp-content/uploads/2018/09/tolstoj_ana_karenjina_1.pdf
vudu	engl. *voodoo* < haićanski kreolski *vodou* < ?ewe *vódũ*	vjerski kult koji karakterizira vjerovanje u vračanje, primitivna božanstva i fetiše (npr. na Haitiju i Antilima)	"**Vudu** rituali na Haitiju, u kojima lokalni vjerski vođa pod udaranjem bubnjeva pada u trans tijekom kojeg nastoji doći u kontakt s duhovima, prema vjerovanju može nanijeti zlo, ali i dobro osobama na koje je usmjeren obred." "Tisuće Haićana sudjelovalo je u godišnjem	https://express.24sata.hr/life/o-haitiju-vuduom-su-si-navukli-bijedu-i-smrt-za-vrat-12751 https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/pogledajte-kako-izgleda-vudu-ritual-ciscenja-duse.html

			vudu ritualu pod slapom u Sut D'Eau."	
wabi-sabi	jap. *侘寂* (*wabi-sabi*) /ɰᵝa̯bʲisa̯bʲi/	japanski svjetonazor koji se temelji na nalaženju ljepote u nesavršenosti svijeta	"**Wabi-sabi** se odnosi na arhitekturu, uređenje doma, dostojanstveno starenje, drukčiji pogled na uspjeh i neuspjeh od zapadnjačkog i sve ostale segmente života koje pomažu da sve pojednostavnimo i usredotočimo se na ono što je uistinu važno." "Istočnjačko, točnije japansko, viđenje istog nosi skrivenu, poniznu i tihu ljepotu prihvaćanja nesavršenog koju opisuje **wabi sabi**."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zanimljivosti/wabi-sabi-ztrik-zahvaljujuci-kojem-se-japanci-ne-zivciraju-zbog-kasnjenja-vlaka-ili-visokih-cijena-hotela---596260.html https://www.journal.hr/lifestyle/wabi-sabi/
***wado-ryu, wado ryu*, vadoriu**	jap. *和道流* (*wadō-ryū*)	jedna od četiriju velikih škola japanskog karatea	"...prezentirane i ostale borilačke kategorije kao što su krav maga, aikido, klasični karate, **wado ryu** jedan od četiri glavna karate stila, kung fu, mat defense, kaisendo, ninjutsu, jujutsu, combat jutsu, wing chun, shizen no ryu, održan je u sportskoj dvorani Prirodoslovne škole "Vladimira Preloga" ..." "Dragana Kondić iz Bosanske Kostajnice je majstorica shotokan stila karatea, a njezin suprug **wado-ryu** stila."	https://karlovacki.hr/mirsad-becirovic-i-romija-radocaj-naglic-sudjelovali-na-2-medunarodnom-seminaru-borilackih-vjestina/ https://www.034portal.hr/index.php?id=17104
wagyu	jap. *和牛* (*wagyu*) /ɰᵝa̯gʲɨᵝː/	1. naziv za nekoliko pasmina japanskih goveda 2. meso od goveda *wagyu*	"Za mnogim stolovima i dalje ćete čuti kako je **wagyu** skup zato što krave masiraju, daju im pivo i puštaju im klasičnu glazbu." "Budući je **Wagyu** sva prošarana masnoćom i mali zalogaj pruža osjećaj punog okusa, dok se fino raspoređena masnoća topi u ustima."	https://plavakamenica.hr/2019/08/16/leksikon-japanska-govedina-wagyu-kobe-steakovi/ https://www.volim-meso.hr/wagyu-kobe-govedina-japan/

wakizashi	jap. *脇差* (*wakizashi*) /ɰᵝa̯kʲiza̯ɕi/	kratak mač koji je služio kao pomoćno oružje japanskim samurajima	"Daisho, koji se prenosio s generacije na generaciju kao obiteljsko nasljeđe, uvijek se nosio na lijevoj strani, s oštricama prema gore, s tim da se **wakizashi** nosio ispod katane." "Iako se ispočetka mislilo da je Duić Veršića izbo i rasjekao mačetom, sada je utvrđeno da je zločin počinio replikom samurajske katane i **wakizashija**."	https://povijest.hr/jesteliznali/zastrasujuce-oruzje-iz-povijesti-sjeci-spali-razori/ https://www.jutarnji.hr/naslovnica/dva-uboda-u-vrat-bila-su-kobna-za-teologa-na-jarunu-3996504
wasabi	jap. *山葵* (*wasabi*) /ɰᵝa̯sa̯bʲi/	zeljasta biljka (*Eutrema japonicum*) iz porodice krstašica, raste u Japanu i koristi se u prehrani i liječenju	"**Wasabi** sadrži 128 mg kalcija što je vrlo važno za kosti i mišićni sustav." "Budući da **wasabi** treba idealne uvjete za rast, uspijeva samo u određenim područjima Japana, a istodobno je potražnja za njim vrlo velika."	https://ordinacija.vecernji.hr/zdravi-tanjur/jedi-zdravo/wasabi-ukusan-i-zdrav-japanski-hren/ https://zivim.gloria.hr/zivim/jedem/cijela-istina-o-wasabiju-8616944
wayang	engl. *wayang* < jav. *ꦮꦪꦁ* (*wayang*) /wajaŋ/	1. vrsta tradicionalnog indonezijskog teatra sjena; fantastične i groteskne siluete pomiču se na osvijetljenom ekranu 2. posebna vrsta marionete nasađene na štap koji se drži i pokreće odozdo, izvan scene	"Pripovjedač, koji je središnja figura svake **wayang** predstave, pjeva priču dok odmotava jednu po jednu scenu sa svitka ..." "Naime, u istu kategoriju **wayanga** , dakle lutaka koje se koriste u kazalištu sjena, ubrajaju se **wayang** klitik (lutke sličnog izgleda ali izrađena od tankih daščica) i **wayang** golek (trodimenzionalne lutke odjevene u tradicionalnu odjeću na štapu utaknutom u podložak i s vodilicama za ruke) ..."	https://www.putoholicari.rtl.hr/putem-starih-indonezijskih-svitaka-wayang-beber-na-javi-36015/ https://www.wish.hr/dom-u-kojem-nastaju-sjene/
***wok*, vok**	kin. kant. *鑊* (*wohk*)	duboka posuda za brzo prženje na vrućem ulju uz stalno miješanje, ob. kineskih specijaliteta	"Priča se da je **wok** nastao kada je kineska vojska za vrijeme marša svojim vojnim kacigama našla novu primjenu – kuhanje." "U potrazi za receptima u **woku** koje i sami želimo isprobati, pročešljali smo YouTube i u nastavku izdvojili neke od	https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/brza-piletina-u-woku-20130319 https://www.telegram.hr/super1/life/pet-brzih-i-recepata-za-jela-u-woku/

			najzanimljivijih na koje smo naišli."	
yakitori	jap. *焼き鳥* (*yakitori*) /ja̠kʲitoɾʲi/	japanski pileći ražnjići obično premazani gustim umakom	"Danas nam je na meniju **yakitori**, odnosno japanska verzija ražnjića." "U našim krajevima rado ćete ispeći klasiku poput ćevapa ili burgera, ali ako se želite poistovjetiti s Japancima, onda ćete htjeti pripremiti **yakitori**."	https://story.hr/Gourmet/a201046/yakitori-pileci-raznjici-na-japanski-nacin.html https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/za-dobar-rostilj-nikad-nije-kasno-fedor-dzamonja-pokazao-nam-je-kako-i-od-mrkve-napraviti-hit-15264823
zebu	fr. *zébu* < tibet. *mdzo po*)	domaće govedo (*Bos indicus*) iz porodice šupljorožaca s grbom od masna tkiva, zastupljeno u velikom broju raznolikih rasa na području južne Azije, tropske Afrike i Madagaskara	"Velik broj **zebua** u Indiji privredno se ne koristi, jer se poštuje kao sveta životinja." "Križanje je u Brazilu započelo u 19. stoljeću kada je **zebu**, podvrsta goveda s indijskog potkontinenta, uvezena kako bi se križali s europskim vrstama koje su se već uzgajale u Brazilu."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=67035 https://express.24sata.hr/ekonomix/najskuplji-bik-32-000-kuna-za-par-kapi-njegove-sperme-15682
zebra	tal. *zebra* < port. *zebra*, *zebro*	prugasta afrička životinja (*Hippotigris zebra, Equus zebra*) iz porodice konja	"Odrasle **zebre** teže do 300 kg i uglavnom se nalaze u stepama i rijetkim šumama." "Egzotični vikend predstavlja životinjski svijet Afrike: merkate, **zebre** i ljutice"	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/savjeti-za-putovanja/znanost-konacno-ima-odgovor-zasto-zebra-ima-pruge---333731.html https://www.jutarnji.hr/vaumijau/novosti/egzoticni-vikend-predstavlja-zivotinjski-svijet-afrike-merkate-zebre-i-ljutice-15051591
zekat	tur. *zekat* < perz. زکات (*zakât*) < arap. زكاة (*zakāh*)	milodar koji musliman kao vjersku dužnost daje jednom godišnje; novac se dijeli u dobrotvorne svrhe (u Saudijskoj Arabiji i danas obavezan)	"Dakle, insan je u sredini između razuma duše i požude tijela - poručio je reis Cerić, pojašnjavajući kako je u stalnom nadmetanju između čovjekove duše i čovjekova tijela ravnatelj pobožnost kroz namaz, **zekat**, post i hadž." "Jednom je godišnje svaki musliman, čija imovina prelazi određeni minimum, obavezan zajednici platiti vrstu poreza za siromahe - **zekat**."	https://www.jutarnji.hr/naslovnica/moral-je-najsigurniji-nacin-zivota-i-pobjeduje-strah-3859044 https://www.jutarnji.hr/naslovnica/kako-zivimo-islam-u-hrvatskoj-3781800

zen	jap. *禅* (*zen*) < kin. 禪 (*zen*) < skr. *ध्यान* (*dhyāna*)	škola *mahayana* budizma na Dalekom istoku, koja se najviše udaljuje od indijskih osnova; od filozofije kontemplacije postaje filozofija akcije, karakteristična po strogosti i misticizmu	"Rezultat je moderan bezvremenski interijer koji je u isto vrijeme udoban i privlačan, a u cijelosti izgleda kao urbano **zen** utočište." "Istinskim **zenom**, izvornom budističkom praksom starom dva i pol tisućljeća, bave se upravo "Tri stupa **zena**"."	https://www.jutarnji.hr/domidizajn/interijeri/gradsko-zen-utociste-bezvremenski-dizajn-i-jedan-udoban-i-privlacan-jednosobni-stan-15147474 https://www.vecernji.hr/vijesti/zen-ili-kako-utisavanjem-uznemirenog-uma-mijenjati-percepciju-1379290
zeppola	tal. *zeppola* /ˈdzeppola/	talijanska slastica pržena u dubokoj masnoći, obično se poslužuje s kremom od vanilije	"Želite li probati nešto drukčije fritule, isprobajte recept za **zeppole**, talijansku slasticu najčešće punjenu kremom od vanilije." "Ako je premokro, dodajte još brašna, ali imajte na umu da će od vlažnijeg tijesta nastati prozračnije **zeppole**."	https://www.index.hr/food/clanak/ove-savrsene-talijanske-deserte-mozete-napraviti-za-svega-nekoliko-inuta/2418781.aspx https://www.24kitchen.com.hr/recept/rosine-zeppole
zigurat	akad. 𒅆𒀀𒌋𒌋 (*ziqqurratum*)	sakralna građevina u drevnoj Mezopotamiji nalik stepenastoj piramidi s kamenom na vrhu	"Gotovo svaki veći grad imao je barem jedan **zigurat**, okružen popratnim sadržajima: kraljevskim palačama, riznicama, sudom…" "Najbolje je sačuvan Urnamuov **zigurat** u sumerskom gradu Uru (oko 2050. pr. Kr.), a najpoznatiji **zigurat** bio je babilonski toranj."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/na-turu-po-uru-velicanstven-hram-prezivio-je-tisuce-godina-ali-i-dalje-ostaje-tesko-dostupan---691029.html https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=67234
zlot	polj. *złoty*	osnovna novčana jedinica u Poljskoj	"Poljski **zlot** je prešao preko psihološke granice od četiri **zlota** za jedan euro i time oslabio za oko dva posto i došao na razinu od 4,058 **zlota** za euro, što je najniža razina od sredine 2006." "U novoj financijskoj godini trebala bi dosegnuti pet milijardi **zlota**, što bi odgovaralo 31 posto ukupnog prihoda, procjenjuju u LPP-u."	https://www.poslovni.hr/trzista/ubrzan-pad-ceske-krune-zlota-funte-i-dolara-104305 https://www.tportal.hr/biznis/clanak/nakon-zatvaranja-trgovina-u-rusiji-poljski-modni-lanac-ciji-je-brend-prisutan-i-u-hrvatskoj-siri-poslovanje-u-eu-20220411

zurna	tur. *zurna* < osm. زورنا (*zurna*) < perz. سرنا (*sornâ*)	puhačko glazbalo jakog piskavog zvuka, vrsta frule, svirale kod istočnih naroda (Iranaca i Turaka)	"Turski vojni ansambl, kojega se najraniji oblici spominju u VIII. st., najkasnije u XVII. st. imao je čvrst sastav koji se sastojao iz aerofonskih (**zurna**, boru), membranofonskih (davul, nakkare) i idiofonskih glazbala (zil, çağana)." "Riječ je o tradicionalnim žičanim instrumentima, puhačkim i udaraljkaškim kao što su tar, kamanča i saz, balaban i **zurna**, naghara i ghavala/def."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=28725 https://hkdnapredak.hr/slicnosti-i-razlike-hrvatske-i-azerbajdzanske-tradicijske-muzike/
žako	fr. *jaco*	afrička siva papiga (*Psittacus erithacus*) poznata po sposobnosti imitiranja govora	"**Žako** papiga može biti savršen kućni ljubimac, a mi vam donosimo savjete za držanje ove simpatične životinjice" "**Žakoi** zahtijevaju svakodnevnu interakciju s vlasnikom, a svakako u volijeru treba staviti i više različitih igračaka."	https://danas.hr/zivot/zivotinjski-kutak/zako-papiga-osobine-i-karakteristike-zako-papige-7c5b1f2a-b9f0-11ec-9095-0242ac12001e https://moj.petentar.hr/Ptice/Zako-6365.html
žirafa	fr. *girafe* < tal. *giraffa* < arap. زَرَافَة (*zarāfa*)	afrički sisavac preživač (*Giraffa camelopardalis*) iz porodice papkara (*Giraffidae*), duljih prednjih nogu i vrlo duga vrata	"Na imanju je trenutno desetak **žirafa**, sve su naviknute na ljude i vrlo druželjubive." "Palma je ovih dana ponovno demantirao takve informacije i istaknuo da će **žirafu** dobiti na dar od gradonačelnika Ljubljane."	https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/putovanja/giraffe-manor-najpopularniji-africki-hotel-na-instagramu---615012.html https://www.vecernji.hr/vijesti/hoce-li-zirafa-iz-afrike-izazvati-krizu-srbijanske-vlade-844108
žirondinac	fr. *Girondin* /ʒiʁɔ̃dɛ̃/	*pov*. pripadnik političke grupe umjerenih demokrata u doba Francuske revolucije	"U prvoj etapi toga razdoblja pretezao je utjecaj umjerenih jakobinaca oko Dantona, a nakon ustanka **žirondinaca** u unutrašnjosti zemlje do utjecaja je došlo lijevo krilo jakobinaca." "Uzrok i korijen njegova nastanka možemo tražiti u ratnoj politici **žirondinaca**, koji su upleli Francusku u rat do istrebljenja."	https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=20397 https://hrcak.srce.hr/file/272202

žubr	polj. *żubr*	europski bizon (*Bison bonasus*), gotovo istrijebljeno govedo, u Europi danas živi u istočnoj Poljskoj	"Europski bizon ili **žubr** (*Bison bonasus*) nastavao je Europu od južne Švedske do Pireneja i planine Balkan, istočno do rijeke Dona i zapadnoga Kavkaza." "Dugo se pretpostavljalo da je možda **žubr** (*Bison bonasus*, europski bizon, neki ga zovu i bjelovješka puša) nekakav preživjeli tur."	https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=7958 https://velikagorica.com/vijesti/kronikevg-65458

4. ZAKLJUČAK

Leksički egzotizmi predstavljaju izrazito široko polje jezičnih posuđenica. Kako premošćuju jezično i kulturno posuđivanje, egzotizmi nadilaze okvire dodirnog jezikoslovlja i često zahtijevaju dodatan kulturološki, etnološki i sociološki kontekst. Osim toga jedinstvenošću i konzistentnošću svoga izraza u različitim jezicima čine važan element u teoriji prevođenja. Iako među mnogim znanstvenicima postoji određeni konsenzus oko uloge egzotizama u jeziku, to jest njihove funkcije u popunjavanju jezičnih rupa nastalih zbog kulturoloških razlika, imenovanje takvih leksičkih jedinica i shvaćanje domene koju zauzimaju vrlo je individualno i neujednačeno. Zamjetne razlike postoje i u semantičkoj razdiobi egzotizama, što je opet rezultat različita poimanja njihova sadržaja. U hrvatskoj kontaktološkoj literaturi uočljiva je i ogromna nedosljednost u opisu adaptacije egzotizama, poglavito na ortografskom nivou, zbog čega se natuknice u tablici katkad donose u nekoliko pojavnih oblika leksema.

Leksički sloj hrvatskoga jezika, kao njegova najdinamičnija razina po pitanju jezičnog posuđivanja, danas se obogaćuje egzotizmima možda više nego ikad, ponajprije zbog sve jačeg utjecaja stranih kultura putem raznovrsnih medija. O tome svjedoči i prikupljeni korpus u kojem bez dvojbe dominiraju gastronomski egzotizmi, a ističu se i oni s područja sporta i glazbe. S druge strane povijesno obojeni egzotizmi, od kojih su neki u nas već stoljećima poznati i uvriježeni, čine takoreći zatvoreni dio građe. Mnogi su od njih u hrvatskom postali dijelom pasivnog leksika, no kako i dalje zadovoljavaju najšire kriterije definiranja egzotizama (kontinuirana jedinstvenost izraza i sadržaja te kulturna specifičnost), zadržani su u korpusu, barem kao njegov rubni dio. Zbog istog su razloga svoje mjesto u građi pronašli i leksemi kojima iznimna raširenost i popularnost njihovih izvanjezičnih referenata katkad zasjenjuju strano podrijetlo, odnosno vlastito kulturno izvorište. Takvi su primjeri česti upravo na polju glazbe, sporta, gastronomije, a dijelom i flore i faune.

Ipak, važno je još jednom napomenuti da ovaj korpus, koji broji nešto više od osamsto lema, može poslužiti tek kao polazna točka i ne odražava pravo stanje stvari. Stvaran broj leksičkih egzotizama u hrvatskom jeziku zacijelo se već sad može mjeriti u tisućama, a raste i dalje. Dakle njihova je relevantnost posve neupitna, a osim za izradu specijaliziranog rječnika egzotizama otvorene su mogućnosti i za čitav niz konkretnijih znanstvenih studija: o interferiranju egzotizama i historizama, o problemima ortografske adaptacije egzotizama u odnosu na pisanje i izgovor njihovih modela, o kulturnoj pripadnosti svjetski raširenih

egzotizama, o pitanju roda i deklinacije višerječnih egzotizama, o egzotizmima motiviranim eponimima, o onomastičkim problemima vezanim za pojedine društvene i političke egzotizme i o mnogim drugim pitanjima koja prate lingvistički opis leksičkih egzotizama.

Literatura

Aikhenvald, Alexandra. Dixon, Robert M. W. 2011. *Language at Large: Essays on Syntax and Semantics*. Leiden: Brill.

Albrecht, Jörn. 1998. *Literarische Übersetzung: Geschichte – Theorie – Kulturelle Wirkung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Albrecht, Jörn. 2005. *Übersetzung und Linguistik*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Anohina, Tetiana. 2018. The Linguistic Study of Lacunar Phenomena. U: *International Journal of Research – Granthaalayah*. Indore: *Granthaalayah Publications and Printers*. Str. 101–108.

Badurina, Lada. Marković, Ivan. Mićanović, Krešimir. [2]2008. *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Matica hrvatska.

Barić, Eugenija i dr. [2]1997. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.

Bloomfield, Leonard. 1973. *Language*. London: George Allen & Unwin LTD.

Dickins, James. 2012. Procedures for Translating Culturally Specific Items. U: *Language Studies: Stretching the Boundaries*. Ur. Littlejohn, Andrew. Rao Mehta, Sandhya. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing. Str. 43–60.

Dickins, Tom. 2006. Russian and Soviet Loanwords and Calques in the Czech Lexicon since the Beginning of the Twentieth Century. U: *The Slavonic and East European Review*. Vol. 84.

No. 4. London: The Modern Humanities Research Association and University College London, School of Slavonic and East European Studies. Str. 593–638.

Dittmar, Martin. 2019. *Sprachkontakt zwischen Deutsch und Spanisch in der Pressesprache der deutschen Minderheit in Lateinamerika*. Erfurt: Universität Erfurt.

Fernández Guerra, Ana. 2012. Translating culture: problems, strategies and practical realities. *Sic: časopis za književnost, kulturu i književno prevođenje*. Vol. 3. No. 1. Zadar: Sveučilište u Zadru. Str. 1–27.

Filipović, Rudolf. 1986. *Teorija jezika u kontaktu: uvod u lingvistiku jezičnih dodira*. Zagreb: JAZU, Školska knjiga.

Glibanović-Vajzović, Hanka. 1991. Adaptacija imenica orijentalnog porijekla kategoriji srpskohrvatskog roda i broja. U: *Književni jezik*. Vol. 20. No. 1-2. Sarajevo: Institut za jezik. Str. 46–56.

Hervey, Sándor. Higgins, Ian. 2001. *Thinking Translation. A Course in Translation Method: French–English*. London, New York: Routledge.

Ivančević Ježek, Vesna. Blagus, Monika. 2019. Prevođenje specifičnih elemenata političke i pravne kulture u njemačkom i hrvatskom jeziku. U: *Strani jezici: časopis za primijenjenu lingvistiku*. Vol. 48. No. 1-2. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo. Str. 89–101.

Jozić, Željko i dr. 2013. *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Koller, Werner. 1988. Die literarische Übersetzung unter linguistischem Aspekt. Bedingungsfaktoren der Übersetzung am Beispiel Henrik Ibsens. U: *Die literarische Übersetzung. Stand und Perspektiven ihrer Erforschung*. Ur. Kittel, Harald. Berlin: Schmidt. Str. 64–91.

Koller, Werner. 1992. *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Heidelberg – Wiesbaden: Quelle und Meyer.

Marković, Ivan. 2013. *Uvod u jezičnu morfologiju*. Zagreb: Disput.

Markstein, Elisabeth. 1999. Realia. U: *Handbuch Translation*. Ur. Snell-Hornby, Mary i dr. Tübingen: Stauffenburg. Str. 288–291.

Masiulionyté, Virginija. 2014. Sowjetische Kulturspezifika im Roman *Blaubarts Kinder* von Renata Šerelytė und ihre Übertragung ins Deutsche. Eine konzeptorientierte Untersuchung. U: *Interkulturalität und (literarisches) Übersetzen*. Ur. Pasewack, Silke i dr. Tübingen: Stauffenburg. Str. 285–300.

Mažitajeva, Shara i dr. 2014. Lexicon and national realias: borrowed words, loan words, exoticisms, anglicism. *Life Science Journal*. Vol. 11. No. 6s. Zhengzhou: Zhengzhou University. Str. 122–128.

Melvinger, Jasna. 1989. *Leksikologija*. Osijek: Pedagoški fakultet.

Muhtarova, S. S. i dr. 2019. Translating the Untranslatable: Challenges, Sticking Points and Struggles. U: *Space and Culture, India*. Vol 7. No. 1. North Shields: ACCB Publishing. Str. 250–263.

Muhvić-Dimanovski, Vesna. 2005. *Neologizmi: problemi teorije i primjene*. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Muljačić, Žarko. 1998. Tri težišta u proučavanju jezičnih elemenata „stranog porijekla“. U: *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. Vol. 23–24. No. 1. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Str. 265–280.

Nagórko, Alicja. 2004. Etnolingvistika i kulturemi u međujezičnom prostoru. U: *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. Vol. 30. No. 1. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Str. 131–143.

Newmark, Peter. 1988. *A Textbook of Translation*. Šangaj: Shanghai Foreign Language Education Press.

Nida, Eugene A. 1964. *Toward a Science of Translating*. Leiden: E. J. Brill.

Nosić, Vesna. 2012. Nastava hrvatskog jezika: egzotizmi – vježbe. U: *Život i škola*. Vol. 58. No. 28. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti. Str. 270–285.

Pickett, Joseph P. i dr. 2007. *Spanish Word Histories And Mysteries: English Words That Come From Spanish*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company.

Rasulova, Gulmira. 2020. The Notion of Realia in Contemporary Linguistics. U: *The Scientific Heritage*. Vol. 4. No. 55. Budimpešta: Global science center LP. Str. 32–34.

Samardžija, Marko. 1989. O egzotizmima u hrvatskom književnom jeziku. U: *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*. Vol. 37. No. 3. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo. Str. 77–81.

Samardžija, Marko. 1995. *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije*. Zagreb: Školska knjiga.

Schultz, Julia. 2018. *The Influence of Spanish on the English Language since 1801: A Lexical Investigation*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.

Sočanac, Lelija. 2010. *Studije o višejezičnosti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.

Sočanac, Lelija i dr. 2005. *Hrvatski jezik u dodiru s europskim jezicima*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.

Turk, Marija. Opašić, Maja. 2008. Linguistic Borrowing and Purism in the Croatian Language. U: *Suvremena lingvistika*. Vol. 65. No. 1. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo. Str. 73–88.

Izvori

Anić, Vladimir. [1]1991. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.

Anić, Vladimir. 2003. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.

Anić, Vladimir i dr. 2004. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.

Gall, Hermenegildo. Kralj, Predrag. Slunjski, Robert. 2011. *Geografija 1: udžbenik za prvi razred gimnazije*. Zagreb: Školska knjiga.

Hrvatska enciklopedija: https://enciklopedija.hr/ (pristupljeno 4. veljače 2023)

Hrvatski jezični portal: https://hjp.znanje.hr/index.php?show=main (pristupljeno 7. veljače 2023)

Hrvatski mrežni korpus (hrWaC): https://www.clarin.si/noske/all.cgi/first_form?corpname=hrwac;align= (pristupljeno 21. siječnja 2023)

Enciklopedija za mlade Larousse – glazba. 2004. Ur. Vibert-Guigue, Francois i dr. Zagreb: ABC naklada.

Palić-Jelavić, Rozina. Medenica, Nada. 2014. *Glazbena umjetnost 3: udžbenik glazbene umjetnosti za treći razred gimnazije*. Zagreb: Školska knjiga.

Pomorska enciklopedija: https://pomorska.lzmk.hr/ (pristupljeno 24. siječnja 2023)

Proleksis enciklopedija: https://proleksis.lzmk.hr/ (pristupljeno 30. siječnja 2023)

Rječnik hrvatskoga jezika. 2000. Ur. Šonje, Jure i dr. Zagreb: Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, Školska knjiga.

Životinje: velika ilustrirana enciklopedija. 2003. Ur. Burnie, David i dr. Zagreb: Mozaik knjiga.

Sažetak

Rad se bavi leksičkim egzotizmima u hrvatskom jeziku, to jest jezičnim posuđenicama kojima se imenuju raznovrsne prirodne i društvene posebnosti naroda, njihovih geografskih okruženja te društvenih uređenja. Kulturni značaj te postojanost izraza i sadržaja u različitim jezicima egzotizme odvajaju od ostalih skupina posuđenica, a dijelom su i razlog što se potreba za njihovim preciznijim opisom javila među translatolozima krajem 60-ih godina 20. stoljeća. Unatoč njihovoj specifičnosti i integrativnom karakteru (svojstvu da povezuju više znanstvenih grana: kontaktnu lingvistiku, translatologiju, kulturologiju) i danas se osjeća velika zapostavljenost egzotizama u odnosu na ostale oblike leksičkog posuđivanja, kako u svjetskoj tako i u hrvatskoj znanstvenoj literaturi.

U teorijskom dijelu ovoga rada dan je pregled znanstvenih disciplina i konkretnih studija u kojima se leksički egzotizmi barem rubno tematiziraju. Analizirane su i diskrepancije s obzirom na njihovu terminološku problematiku, definiranje i semantičku razdiobu, a obrađeni su i oblici jezične adaptacije egzotizama u hrvatskom jeziku, i to na fonološkoj, ortografskoj, morfološkoj i semantičkoj razini. Rječnički dio rada donosi povelik korpus egzotizama koji se koriste u hrvatskom jeziku, ekscerptiran iz hrvatskih općih jednojezičnih rječnika, ali i iz ostalih digitalnih i tiskanih medija. Građa je prvo okupljena u 47 semantičkih skupina, a potom slijedi njezin leksikografski opis koji uključuje etimološke podatke, definiciju značenja i primjere rečenica koje sadržavaju natuknični leksem, uz pripadajuće izvore. No kako je posuđivanje egzotizama u hrvatskom jeziku sve intenzivniji proces, ovaj korpus dostaje tek kao baza i predviđen je za daljnju nadogradnju.

Ključne riječi: leksički egzotizam, leksičko posuđivanje, kultura, leksikografski opis

Abstract

The paper deals with lexical exoticisms in the Croatian language, that is, linguistic loanwords naming various natural and social peculiarities of ethnic groups, their geographical surroundings, and social arrangements. Cultural significance and persistence of expression and content in different languages separate exoticisms from other groups of loanwords and are partly the reason why the need for their more precise description arose among translatologists in the late 1960s. Despite their specificity and integrative character (the capacity to connect several scientific branches: contact linguistics, translatology, cultural studies), up to today there has been a great neglect of exoticisms in relation to other forms of lexical borrowing, both in foreign and in Croatian scientific literature.

The theoretical part of this paper provides an overview of scientific disciplines and individual studies in which lexical exoticisms are at least marginally addressed. It also includes an analysis of discrepancies regarding their terminological problems, definition, and semantic distribution, as well as the forms of linguistic adaptation of exoticisms in Croatian language, at a phonological, orthographic, morphological, and semantic level. The lexicographical part of the paper encompasses a sizable corpus of exoticisms used in the Croatian language, that was excerpted from Croatian monolingual dictionaries, but also from other digital and print media. The material was first divided into 47 semantic groups, followed by its lexicographic description, that includes etymological data, definition, and examples of sentences containing the headword, also with their sources. However, as the borrowing of exoticisms in the Croatian language is an increasingly intensive process, this corpus is to be taken only as a base and is intended for further extension.

Key words: lexical exoticism, lexical borrowing, culture, lexicographic description